

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว
TOURISM COMMUNITY DEVELOPMENT FOR DAMNOENSADUAK
FLOATING MARKET

รพ.
พ 79/ค
9547

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 30103
วัน,เดือน,ปี. 27 ก.ย. 2550

b. 11813052
i.

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2547

ปริญญาานิพนธ์ : โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว
: TOURISM COMMUNITY DEVELOPMENT FOR
DAMNOENSADUAK FLOATING MARKET
ชื่อนักศึกษา : นางสาวพินุช ร่มโพธิ์ รหัส 46035019
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ภาควิชา : ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
สาขาวิชา : สถาปัตยกรรม

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้คณะกรรมการตรวจปริญญาานิพนธ์ได้ตรวจพิจารณาและเห็น
ชอบแล้วจึงอนุมัติให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมบัณฑิตประจำปีการศึกษา 2547

.....คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

(รศ.ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูล)

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ พัศตราภรณ์ มีศิริ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สมิทธิ์ หวังเจริญ)

.....กรรมการ

(ผศ. สมพล ดำรงเสถียร)

.....กรรมการ

(ผศ. สุรศักดิ์ กังขาว)

.....กรรมการ
(ผศ. สุทัศน์ จุฬามานี)

.....กรรมการ
(อาจารย์ สันติ กวินวงษ์ไพบูลย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ เบญจวรรณ อุบลศรี)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ทศพร ไสดาบรรล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ คุ่มพงศ์ หนูบรรจง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง)

.....กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ ชาติไท จันเสน)

.....กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(อาจารย์ อัครพงศ์ อนุพันธ์พงศ์)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 เหตุผลในการนำเสนอปฏิญญานิพนธ์	4
1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา	5
1.4 วัตถุประสงค์ของโครงการ	7
1.5 ขอบเขตของปฏิญญานิพนธ์	8
1.6 วิธีการดำเนินปฏิญญานิพนธ์	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากปฏิญญานิพนธ์	11
1.8 อภิธานศัพท์	12
บทที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา	
2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ	13
2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับภาค	26
2.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับจังหวัด	28
บทที่ 3 การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา	
3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมือง	40
3.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา	55
บทที่ 4 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา	
4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้อง	80
4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน	91
4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา	93

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา	100
4.5 การวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา	100
4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาคีย์ภาพในการพัฒนา	104
4.7 การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต	123
บทที่ 5 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา	
5.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา	127
5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต	130
5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษา	138
5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต	140
บทที่ 6 การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาชุมชน	
6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา	143
6.2 แนวทางการพัฒนาด้านกายภาพ	145
6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ	160
6.4 แนวทางการดำเนินงานให้เป็นตามแผนและผัง	161
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
7.1 สาระสำคัญของการศึกษา	194
7.2 ข้อเสนอแนะ	196
บรรณานุกรม	198
ประวัติผู้จัดทำ	

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	แสดงจำนวนการใช้ประโยชน์ของประเทศไทยจำแนกเป็นรายภาค	15
ตารางที่ 2.2	แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียนจำแนกตามเพศเป็นรายภาคปี พ.ศ. 2546	18
ตารางที่ 2.3	แสดงอัตราการเพิ่มประชากรในประเทศไทยปี พ.ศ.2540 – 2544 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	18
ตารางที่ 2.4	แสดงการคาดประมาณอัตราประชากรและอัตราต่างๆ ของประเทศไทยใน 10 ปี (พ.ศ.2545 – 2555)	19
ตารางที่ 2.5	แสดงการสาธารณสุขของประชากรในประเทศ ปีพ.ศ. 2542 - 2545	21
ตารางที่ 2.6	แสดงรายได้เฉลี่ยประชาชาติ รายได้เฉลี่ย : คน งบประมาณประเทศและการท่องเที่ยว	23
ตารางที่ 2.7	แสดงการประมาณการเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังปี 2546	24
ตารางที่ 2.8	แสดงอัตราการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต	25
ตารางที่ 2.9	แสดงรายได้และรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกเป็นรายภาคปี พ.ศ. 2541 -2544	26
ตารางที่ 2.10	แสดงเนื้อที่ของจังหวัดภายในภาคตะวันตก	26
ตารางที่ 2.11	แสดงข้อมูลประชากรและการปกครอง จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ.2546	34
ตารางที่ 2.12	แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ จังหวัดราชบุรี ปีพ.ศ.2546	35
ตารางที่ 2.13	แสดงการแบ่งการปกครองและการบริหารในจังหวัดราชบุรี	36
ตารางที่ 2.14	แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐจำแนกตามอำเภอ	37
ตารางที่ 2.15	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดราชบุรี	39
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนสถิติประชากรในอำเภอดำเนินสะดวกใน ปี พ.ศ.2544 – พ.ศ.2546	48
ตารางที่ 3.2	แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในอำเภอดำเนินสะดวก	48
ตารางที่ 3.3	แสดงโครงสร้างของประชากรอำเภอดำเนินสะดวก ปี พ.ศ. 2546	49

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.4	แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามชั้นเรียนในอำเภอดำเนินสะดวก	50
ตารางที่ 3.5	แสดงสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอดำเนินสะดวก และพื้นที่ใกล้เคียง	52
ตารางที่ 3.6	แสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน พ.ศ. 2542	62
ตารางที่ 3.7	แสดงระบบคมนาคมได้แก่ ทางบก และทางน้ำ	64
ตารางที่ 3.8	แสดงสถิติประชากรในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2547	68
ตารางที่ 4.1	แสดงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี	87
ตารางที่ 4.2	แสดงสถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จ.ราชบุรี ชาวไทยปีพ.ศ. 2546	88
ตารางที่ 4.3	แสดงสถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จ.ราชบุรี ชาวต่างประเทศอยู่ปีพ.ศ. 2546	89
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดราชบุรีจำแนกตามสถานที่ท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2546	89
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย	106
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าคะแนนดิบของระบบการเข้าถึง	106
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา	107
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าคะแนนดิบของระดับความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย	108
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าคะแนนดิบของพื้นที่น้ำท่วมขัง	108
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าคะแนนดิบความลาดชันของพื้นที่	109
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าคะแนนดิบแหล่งงานของชุมชน	109
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าคะแนนดิบของราคาที่ดิน	110
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าคะแนนดิบของสถาบันการศึกษา	110
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าคะแนนดิบของสถานีตำรวจ	111
ตารางที่ 5.1	แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศในจังหวัดราชบุรี	132
ตารางที่ 5.2	แสดงจำนวนประชากรอำเภอดำเนินสะดวก ปี 2544 – 2547	134
ตารางที่ 5.3	แสดงการณคาดการณ์จำนวนประชากรในเขตอิทธิพล ปีพ.ศ.2548 – 2566	135

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5.4 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ.2552	136
ตารางที่ 5.5 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ ศึกษาปี พ.ศ. 2566	137
ตารางที่ 5.6 แสดงความต้องการพื้นที่ในอนาคต	142
ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม	155
ตารางที่ 6.2 แสดงช่วงระยะในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก	164
ตารางที่ 6.3 แสดงรายละเอียดสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณตลาดน้ำ	173
ตารางที่ 6.4 แสดงรายละเอียดสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณตลาดน้ำ	174
ตารางที่ 6.5 แสดงรายละเอียดสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณตลาดน้ำ	175

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรของประเทศ จำแนกเป็นรายภาค	17
แผนภูมิที่ 2.2 แสดงอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในปี พ.ศ. 2524 – 2546	24
แผนภูมิที่ 5.1 แสดงการคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต ชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี	131

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.3 แสดงสภาพแวดล้อมและพื้นที่กิจกรรมของชุมชน	97
ภาพที่ 4.4 แสดงระบบการคมนาคมในพื้นที่	98
ภาพที่ 4.5 แสดงจินตภาพของชุมชนและพื้นที่ศึกษา	99
ภาพที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนดิบของระบบการเข้าถึง	112
ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา	113
ภาพที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนดิบของระดับความหนาแน่นของอาคารสิ่งก่อสร้าง	114
ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนดิบของพื้นที่น้ำท่วมขัง	115
ภาพที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนดิบความลาดชันของพื้นที่	116
ภาพที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนดิบแหล่งงานของชุมชน	117
ภาพที่ 4.12 แสดงค่าคะแนนดิบของราคาที่ดิน	118
ภาพที่ 4.13 แสดงค่าคะแนนดิบของสถาบันการศึกษา	119
ภาพที่ 4.14 แสดงค่าคะแนนดิบของสถานีตำรวจ	120
ภาพที่ 4.15 แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด	121
ภาพที่ 6.1 แสดงแนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมลงในพื้นที่ (แนวทางเลือกที่ 1)	152
ภาพที่ 6.2 แสดงแนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมลงในพื้นที่ (แนวทางเลือกที่ 2)	153
ภาพที่ 6.3 แสดงแนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมลงในพื้นที่ (แนวทางเลือกที่ 3)	154
ภาพที่ 6.4 แสดงผังบริเวณและทัศนียภาพบริเวณตลาดน้ำ	170
ภาพที่ 6.5 แสดงการปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณตลาดน้ำ	171
ภาพที่ 6.6 แสดงพื้นที่การสร้างสวนสาธารณะ	172
ภาพที่ 6.7 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ และการปรับปรุงทัศนียภาพโดยรวม	176
ภาพที่ 6.8 แสดงความเป็นมาของโครงการ	177
ภาพที่ 6.9 แสดงวัตถุประสงค์ในการเสนอหัวข้อปริญญาโท	177
ภาพที่ 6.10 แสดงขอบเขตในการดำเนินปริญญาโท	178
ภาพที่ 6.11 แสดงความเป็นไปได้ด้านนโยบาย	178
ภาพที่ 6.12 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ	179
ภาพที่ 6.13 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ	179
ภาพที่ 6.14 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม	180

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1	แสดงแผนที่ภาคตะวันตก	27
ภาพที่ 2.2	แสดงแผนที่การปกครองจังหวัดราชบุรี	32
ภาพที่ 2.3	แสดงการเดินทางในจังหวัดราชบุรี	33
ภาพที่ 3.1	แสดงแผนที่แสดงที่ตั้งบริเวณตลาดน้ำในอดีต	43
ภาพที่ 3.2	แสดงแผนที่แสดงที่ตั้งของอำเภอดำเนินสะดวก	45
ภาพที่ 3.3	แสดงสภาพภูมิประเทศของอำเภอดำเนินสะดวก	47
ภาพที่ 3.4	แสดงผลผลิตทางการเกษตร	51
ภาพที่ 3.5	แสดงแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอดำเนินสะดวก	52
ภาพที่ 3.6	แสดงที่ตั้งสถานที่ราชการ โรงเรียน ศาสนสถาน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โรงพยาบาล ตลาด สถานีขนส่ง แหล่งท่องเที่ยว	54
ภาพที่ 3.7	แสดงอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ศึกษา	56
ภาพที่ 3.8	แสดงสินค้าทางการเกษตร และสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง	58
ภาพที่ 3.9	แสดงบริเวณพื้นที่ร้านขายของที่ระลึก	58
ภาพที่ 3.10	แสดงพื้นที่บริการเรือพายน้ำเที่ยว	60
ภาพที่ 3.11	แสดงร้านค้าของผู้ประกอบการบริเวณริมน้ำ	60
ภาพที่ 3.12	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก	63
ภาพที่ 3.13	แสดงแผนที่ระบบการคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก	65
ภาพที่ 3.14	แสดงที่ตั้งสถานที่สำคัญในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก	66
ภาพที่ 3.15	แสดงปัญหาบริเวณพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก	71
ภาพที่ 3.16	แสดงปัญหาการขาดพื้นที่นันทนาการภายในชุมชน	72
ภาพที่ 3.17	แสดงปัญหาบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	73
ภาพที่ 3.18	แสดงกิจกรรมบริเวณตลาดน้ำตลิ่งชัน	76
ภาพที่ 3.19	แสดงการบริการเรือน้ำเที่ยว	77
ภาพที่ 3.20	แสดงตลาดน้ำท่าคาทางเลียบคลองพันลา	78
ภาพที่ 4.1	แสดงการขยายตัวของกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา	95
ภาพที่ 4.2	แสดงระบบบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ	96

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 6.15	แสดงการศึกษาคือความเป็นไปได้ด้านสังคม	180
ภาพที่ 6.16	แสดงการศึกษาคือความเป็นไปได้ด้านกายภาพ	181
ภาพที่ 6.17	แสดงการศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก	181
ภาพที่ 6.18	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	182
ภาพที่ 6.19	แสดงระบบการคมนาคมขนส่ง	182
ภาพที่ 6.20	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก	183
ภาพที่ 6.21	แสดงการศึกษาคือปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก	183
ภาพที่ 6.22	แสดงการศึกษารูปแบบชุมชนตลาดน้ำตัวอย่าง	184
ภาพที่ 6.23	แสดงจินตภาพของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก	184
ภาพที่ 6.24	แสดงจินตภาพของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก	185
ภาพที่ 6.25	แสดงการวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต	185
ภาพที่ 6.26	แสดงการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา	186
ภาพที่ 6.27	แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต	186
ภาพที่ 6.28	แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาคักยภาพในการพัฒนา	187
ภาพที่ 6.29	แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาคักยภาพในการพัฒนา	187
ภาพที่ 6.30	แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาคักยภาพในการพัฒนา	188
ภาพที่ 6.31	แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ที่เข้ามาใช้โครงการ	188
ภาพที่ 6.32	แสดงความต้องการพื้นที่ในอนาคต	189
ภาพที่ 6.33	แสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่ศึกษา	189
ภาพที่ 6.34	แสดงแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคม	190
ภาพที่ 6.35	แสดงแนวความคิดในการจัดกลุ่มกิจกรรม	190
ภาพที่ 6.36	แสดงแนวทางเลือกที่ 1	191
ภาพที่ 6.37	แสดงแนวทางเลือกที่ 2	191
ภาพที่ 6.38	แสดงแนวทางเลือกที่ 3	192
ภาพที่ 6.39	แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม	192
ภาพที่ 6.40	แสดงแนวความคิดในการวางผังชุมชน	193
ภาพที่ 6.41	แสดงแนวความคิดในการวางผังชุมชน	193

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว

ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการท่องเที่ยวในประเทศไทย ประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจ มากกว่าการให้ความสำคัญต่อผลกระทบที่มีต่อชุมชนโดยเน้นเศรษฐกิจเป็นตัวนำและให้ความสำคัญในด้านอื่นๆ น้อยลงได้แก่ วิถีชีวิต สังคม ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและสิทธิของชุมชน การวางผังเมืองจึงมีบทบาทสำคัญเพื่อเป็นมาตรการในการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชน ทางด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเสื่อมโทรมและชุมชนแออัดเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืนและส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การสร้างอาชีพการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการ ที่อยู่อาศัย แต่การท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นต่อสังคมในระดับหน่วยย่อยอันเป็นรากฐานของสังคม คือ ชุมชน (Community) ซึ่งชุมชนตกอยู่ในสถานะที่เป็นผู้รับผลกระทบต่างๆ

ในปัจจุบันการท่องเที่ยว (Tourism) เป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก มีการส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปะ วัฒนธรรมและทรัพยากรท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการพัฒนากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Tourism Way to Sustainable Development) สร้างค่านิยมให้กับชาวไทยเพิ่มการท่องเที่ยวและจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น และเป็นเผยแพร่วัฒนธรรมไทยต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพื่อเป็นการกระจายรายได้และความเจริญสู่ท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 (พ.ศ.2504 - 2519) ซึ่งเป็นนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการพัฒนาการคมนาคมขนส่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ และสังคมแต่ผลจากการพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของประชากรในระยะเวลาที่ผ่านมาทำให้สภาพชุมชนต่างๆ เกิดการขยายตัวเพิ่ม

มากขึ้นจนทำให้เกิดปัญหาด้านการบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ซึ่งในระบะนั้นไม่มีผังเมืองรวมที่ใช้บังคับในการใช้ที่ดินทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้แก่ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ด้านการคมนาคม การใช้ที่ดินโดยไม่มีระบบและขาดประสิทธิภาพซึ่งการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ และชุมชนโดยขาดการควบคุมดูแลด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ทำให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนภายในชุมชน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 - 7 (พ.ศ.2520 - 2539) ได้มุ่งเน้นการเร่งการกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และการขยายบริการทางด้านสังคมในสวนภูมิภาค และท้องถิ่นชนบท การที่เศรษฐกิจไทยเติบโตในระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้เกิดการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวตลอดจนการขยายตัวของประชากรในชุมชน ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในด้านต่างๆ เช่น น้ำเน่าเสีย อากาศพิษ เสียงรบกวน กากของเสีย และสารอันตราย ซึ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้นเป็นความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนภายในชุมชนต่อมาในส่วนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของคน การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน โดยมีแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน เป็นการสร้างโอกาสให้คน ครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและสังคม แก้ไขปัญหาและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน และส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาคนและประเทศให้สมดุลยั่งยืน และได้มีการดำเนินงานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) เป็นแผนพัฒนาสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2544 - 2549) ได้มุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดยยึด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” รวมไปถึงการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพชุมชน ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณคดี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และใช้ผังเมืองเป็นกลไกประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมของเมือง และชุมชนให้เกิดความน่าอยู่และยั่งยืนโดยใช้หลักการพัฒนาและการปกครองประเทศของกระทรวงมหาดไทย โดยเริ่มจากนโยบายของกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1 - 4 (พ.ศ. 2515 -2534) โดยมีนโยบายในการมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเมืองและการปกครองประเทศ ซึ่งต่อมานโยบายของแผนมหาดไทยฉบับที่ 5 - 6 (พ.ศ.2535 - 2544) ที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการวางผังเมืองและนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงแผนมหาดไทยฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545 - 2549) ที่ส่งเสริมการพัฒนา

ศักยภาพของคนภายในชุมชนให้พึ่งตนเอง พัฒนาเมืองให้นำอยู่จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พัฒนาโดยการวางผังเมืองและปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ดังนั้นการปรับปรุงชุมชนและวางมาตรการ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนทางด้านต่างๆในอนาคตจึงมีบทบาทสำคัญ จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตะวันตก ที่มุ่งเป็นฐานการผลิตและการส่งออกสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมด้านตะวันตก และนานาชาติ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐวิสาหกิจได้มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมไปถึงการการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน การพัฒนาสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น (OTOP) และการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร ซึ่งในจังหวัดราชบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ติดระดับสากลหรือระดับ (Brand Image) มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวประมาณ 630,000 คนต่อปี ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นชุมชนที่เก่าแก่ซึ่งเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นเวลาไล่เลี่ยกับการขุดคลองดำเนินสะดวก โดยในการขุดคลองได้ใช้กำลังคนล้วนๆ เป็นคลองที่ขุดเชื่อมการคมนาคมทางน้ำระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง ทำให้เกิดชุมชนริมคลองและมีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกับสายน้ำ และเป็นชุมชนที่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ทรงเสด็จประพาสต้น ได้ทรงโปรดเกล้าให้นำเรือพระที่นั่งเข้าเทียบท่าหน้าวัดโชติทายการาม ริมคลองดำเนินสะดวก ซึ่งตลาดน้ำดำเนินสะดวกถือเป็นวัฒนธรรมอันเก่าแก่ อันทรงคุณค่า คลองดำเนินสะดวกเป็นที่นัดพบของเรือพายใหญ่น้อย เพื่อชุมนุมซื้อขายสินค้าทางการเกษตร และสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง แต่การเปลี่ยนแปลงในเรื่องเส้นทางสัญจรทำให้วิถีชีวิตริมน้ำเปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดผลกระทบที่แตกต่างในแต่ละชุมชน เช่น การปรับตัวจากการค้าขายแบบเรียบง่ายอย่างชาวบ้าน เป็นการค้าขายที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจเพิ่มมากขึ้นมีหรือมีการปรับปรุงย่านตลาดน้ำให้มีการเดินทางได้สะดวก โดยเส้นทางถนนถึงตลาดน้ำ ซึ่งในส่วนนี้ยังขาดการใช้มาตรการด้านผังเมืองเพื่อใช้ควบคุมและอนุรักษ์พื้นที่ กำหนดเขตการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ โดยมีแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการวางผังเพื่อปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางด้านกายภาพโดยเฉพาะปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาขยะมูลฝอย เนื่องจากบ้านพักอาศัยโดยอย่างยิ่งบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระดับประเทศ มีขยะและน้ำทิ้งจากเรือ และร้านอาหารเป็นปริมาณมากจนสภาพน้ำมีสีดำคล้ำ มีขยะมูลฝอยลอยอยู่ทั่วไป ซึ่งเป็นการทำลายทัศนียภาพและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีไทย ปัญหาทางด้านสังคม คือ การเพิ่มจำนวนประชากร ทำให้เกิดชุมชนแออัด ขาดการ

ดูแลด้านสาธารณสุขและสวัสดิการที่ดี สำหรับปัญหาด้านเศรษฐกิจ คือการทิ้งร้างที่พักอาศัยที่อยู่บริเวณริมคลองจนทำให้เกิดความเสื่อมโทรม จึงได้มีการสนับสนุนทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในลักษณะการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนและการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติที่เรียกว่า Home Stay เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน และการอนุรักษ์อาคารพักอาศัยที่เป็นงานสถาปัตยกรรมโบราณให้ทรงคุณค่าสืบต่อไป

1.2 เหตุผลในการนำเสนอปฏิญญานิพนธ์

1.2.1 ด้านนโยบาย

1.2.1.1 เพื่อเป็นการตอบสนองต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 - 9 (2504 -2549) ซึ่งมุ่งเน้นคน และพัฒนาเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต วิถีชีวิตของคนในเมืองและชุมชนโดยมุ่งเน้นทางด้านการวางผังปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนการอนุรักษ์และพัฒนาทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว

1.2.1.2 เพื่อให้สอดคล้องคล้อยก้าแผนมหาดไทยฉบับที่ 1 - 7(พ.ศ.2515 - 2549) เป็นแผนแม่บทกระทรวงมหาดไทยในด้านการปกครอง และมีนโยบายในการส่งเสริมการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพพัฒนาชุมชนให้นำอยู่พัฒนาศักยภาพคนภายในชุมชนให้เกิดการพึ่งพาตนเอง จัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

1.2.1.3 เพื่อให้ตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตะวันตก (พ. ศ.2547) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการกระจายรายได้ให้ชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ

1.2.1.4 เพื่อให้สอดคล้องแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดราชบุรี เพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาทางสังคม การพัฒนาเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน และการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตชุมชนเป็นเมืองนำอยู่ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์พื้นที่โดยเฉพาะชุมชนเก่าแก่โดยการวางผังเมืองเป็นการรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต

1.2.1.5 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชนซึ่งสำนักงานเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายในการปรับปรุงภูมิทัศน์ พัฒนาสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้มีคุณภาพดีขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ และเกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่อง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลทำให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัว รวมไปถึงการพัฒนาทางด้าน การท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะการใช้ที่ดินด้านที่อยู่อาศัยรวมไปถึงด้านพาณิชย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

1.2.3 ด้านสังคม

เนื่องจากมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบให้เกิดชุมชนแออัด ปัญหายาเสพติด และความต้องการทางด้านสาธารณสุขเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน

1.2.4 ด้านกายภาพ

เนื่องจากพื้นที่ของชุมชนได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปัญหาทางด้านมลพิษที่เกิดจากที่พักอาศัย เช่น การปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลองทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตทางด้านสาธารณสุข ปัญหาการปนเปื้อนและการสาธารณสุข ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมในพื้นที่ชุมชน

1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

1.3.1 ด้านนโยบาย

1.3.1.1 เพื่อเป็นการตอบสนองต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1- 9 (2504 -2549) มีการแก้ปัญหาที่ไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาพื้นที่จึงเป็นไปได้ยากทำให้เกิดปัญหาขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดินของคนภายในชุมชน

1.3.1.2 เพื่อให้สอดคล้องคล้อยกับแผนมหาดไทยฉบับที่ 1 - 7(พ.ศ. 2515 -2549) ซึ่งมุ่งเน้นปัญหาทางด้านการปกครองโดยขาดการควบคุมทางด้านการพัฒนาเมืองและชุมชน

1.3.1.3 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตะวันตก มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1.3.1.4 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดราชบุรี โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ พัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมี การส่งเสริมและการพัฒนาการวางผังปรับปรุงฟื้นฟูและอนุรักษ์ชุมชนที่เกิดปัญหาความเสื่อมโทรม และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายที่กำหนดไว้

1.3.1.5 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่เกิดความเสื่อมโทรม การปรับปรุงภูมิทัศน์ พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมให้ปราศจากมลภาวะ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนรวมถึงการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

1.3.2 ด้านเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบันสภาพแวดล้อมในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยทำให้รายได้เพียงพอกับการดำรงชีพ และขาดอาชีพเสริมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสำหรับประชาชนส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน เกิดปัญหาของการค้าที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางธุรกิจมากขึ้นทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปและขาดการควบคุมด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่คุ้มค่าจากปัญหาดังกล่าวจึงต้องมีการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตให้ได้ระดับมาตรฐานส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ให้กับประชาชนเพื่อให้มีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงชีพ และพัฒนาผู้ประกอบการค้าขายให้มีจิตสำนึก ในการให้บริการแก่ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว โดยช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้ทรงคุณค่าต่อไป และให้ผู้อยู่อาศัยได้ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

1.3.3 ด้านสังคม

ปัญหาเกิดจากการขาดกิจกรรมให้ประชาชนภายในชุมชน ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่ชุมชนที่มีประวัติศาสตร์อันเก่าแก่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มจำนวนของประชากร และความแออัดของชุมชนบริเวณริมคลอง จึงทำให้เกิดปัญหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนไม่เพียงพอ สุขภาพอนามัยของประชาชนไม่แข็งแรงสมบูรณ์ วัฒนธรรมพื้นบ้านขาดการอนุรักษ์ฟื้นฟู และอัตราการว่างงานหรือผู้มีรายได้น้อย ทำให้เกิดปัญหายาเสพติด จึงควรมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมภายในชุมชนการจัดให้มีสวนสาธารณะ สำหรับการพักผ่อน การออกกำลังกาย และสนามกีฬาสำหรับแข่งกีฬาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพแข็งแรง และอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและสังคม

1.3.4 ด้านกายภาพ

เนื่องจากชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญระดับประเทศ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จากชุมชนที่อยู่อาศัย และตลาดน้ำ เช่น ล้ำคลองเน่าเสีย ขยะมูลฝอย บ้านเรือนทรุดโทรม ทำให้พื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเกิดความเสื่อมโทรม และปัญหาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน เช่น ถนน ทางเท้า ไม่ได้

มาตรฐานและเกิดการชำรุด ระบบประปายังมีไม่ครบทุกหมู่บ้าน รวมไปถึงระบบไฟฟ้าสาธารณะ ยังไม่ทั่วถึง จากปัญหาดังกล่าวจึงต้องปรับปรุงพื้นที่ ปรับปรุงทัศนียภาพของชุมชน อนุรักษ์ฟื้นฟู โบราณสถาน และอาคารที่มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้เกิด ความห่วงแหนและร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำด้วยการไม่ทิ้งขยะการขุดลอกคลอง และการปรับปรุงระบบ สาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ได้มาตรฐานให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน และชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็น ชุมชนที่น่าอยู่และยั่งยืน

1.4 วัตถุประสงค์ของปฏิญยานิพนธ์

1.4.1 ด้านนโยบาย

1.4.1.1 เพื่อศึกษาศักยภาพของคนในชุมชน และศึกษาแนวทางการวางผังเพื่อ อนุรักษ์และปรับปรุงฟื้นฟูบริเวณชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน ในอนาคต และส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม ตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ. 2504 – 2549)

1.4.1.2 เพื่อให้สอดคล้องคล้อยกับแผนมหาดไทยฉบับที่ 1 – 7 (พ.ศ. 2515 - 2549) ทางด้านปกครอง และการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ชุมชน น่าอยู่และยั่งยืน

1.4.1.3 เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตะวันตกที่มุ่งเน้น การพัฒนาการเกษตร พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการพัฒนาชุมชน

1.4.1.4 เพื่อศึกษาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก ซึ่งชุมชนเป็นที่สำนักงานโยธาธิ การและผังเมืองจังหวัดราชบุรี ได้มีการวางแนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาและให้การ ใช้ประโยชน์ในอนาคต

1.4.1.5 เพื่อศึกษาแผนพัฒนาชุมชน ของสำนักงานเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ที่มีนโยบายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์ และพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ คนในชุมชนให้ดีขึ้น

1.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลกระทบต่อ การปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่และศึกษาสภาพวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา พื้นที่ชุมชน

1.4.3 ด้านสังคม

เพื่อศึกษาแนวความคิดและการกำหนดการวางผังปรับปรุง และอนุรักษ์พื้นที่ชุมชน และจัดกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่

1.4.4 ด้านกายภาพ

เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการวางผังปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีอยู่เดิม และยังคงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำตลอดไป

1.5 ขอบเขตการศึกษาปริญญาโท

1.5.1 ส่วนของการศึกษาภาคข้อมูล

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญรวมทั้งแผนพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ และการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ การเข้าถึงพื้นที่ การใช้ที่ดิน อาคารเดิมที่มีอยู่ ลักษณะทางภูมิสถาปัตยกรรม ปัญหา และศักยภาพของพื้นที่
3. ศึกษาแนวความคิดในการวางผังชุมชน และทฤษฎีที่นำมาใช้กับงานวางผัง
4. ศึกษาข้อมูลด้านเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในพื้นที่โครงการ
5. ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ
6. ศึกษากฎหมาย พระราชบัญญัติและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
7. ศึกษาการเพิ่มสถิติของจำนวนประชากรในชุมชน และวิถีชีวิตของตนในชุมชนที่มีผลกระทบในการออกแบบ
8. ศึกษาข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่โครงการและสถิติของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่
9. การศึกษาข้อมูลทางด้านข้อมูลด้านกายภาพ
10. การใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต
11. ระบบการคมนาคมขนส่งของชุมชน ระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณูปการ
12. ศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่และบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

1.6 วิธีการดำเนินปริญญานิพนธ์

1.6.1 ชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.6.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม (Survey) พื้นที่ของโครงการ การสัมภาษณ์ (Interviews) สอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน

1.6.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผนที่และภาพถ่าย ประกอบไปด้วยประเภทของข้อมูลดังต่อไปนี้

1.6.2 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1.6.2.1 ข้อมูลด้านนโยบาย

การวิเคราะห์ข้อมูล จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมไปถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลและแผนนโยบายการพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อทำโครงการ

1.6.2.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

วิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของการท่องเที่ยว โดยใช้ข้อมูลทางด้านสถิติเป็นตัวกำหนดความเป็นไปได้ของโครงการ

1.6.2.3 ข้อมูลด้านสังคม

วิเคราะห์สภาพวิถีชีวิตของคนในชุมชน และศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อเป็นตัวกำหนดขอบเขตของโครงการและการพัฒนาพื้นที่

1.6.2.4 ข้อมูลด้านกายภาพ

วิเคราะห์สภาพทั่วไปของพื้นที่ชุมชนเพื่อทำการวางแผนการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคตและจัดการวางผังให้เหมาะสมโดยใช้การพัฒนาปรับปรุงและอนุรักษ์พื้นที่ชุมชน

1.6.3 ชั้นสังเคราะห์ข้อมูล

โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มาสรุปและประเมินค่า เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพื้นที่กิจกรรม และการพัฒนาอาคารพักอาศัยที่เสื่อมโทรม ให้เกิดประโยชน์ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่น่าอยู่และยั่งยืน

1.6.4 ชั้นเสนอแนะและการออกแบบ

1.6.4.1 กำหนดแนวความคิดในการออกแบบ

ขอบเขตของการศึกษาและวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นโครงการปรับปรุง ดังนั้นควรพิจารณาถึงสภาพเดิมของชุมชน โดยทำการปรับปรุงแก้ไขและจัดวางผังการออกแบบเป็นกายภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพพื้นที่ โดยพัฒนาไม่ให้มีผลกระทบต่อชุมชนเดิม และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

1. ส่วนการปรับปรุงอาคาร

- ปรับปรุงอาคารที่อยู่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกที่ถูกทิ้งร้างและเกิดความเสื่อมโทรมโดยบ้านเรือนริมคลองดำเนินสะดวกที่มีอยู่แล้ว ปรับปรุงบ้านเก่าที่รื้อน้ำให้ดีขึ้นและจัดทำเป็น Home Stay ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ และเป็นจุดดึงดูดความสนใจแก่นักท่องเที่ยว

- จัดพื้นที่ตั้งศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งจัดแสดงสินค้า OTOP ของชุมชน

- ปรับปรุงตลาดน้ำดำเนินให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และถูกสุขลักษณะ

- ปรับปรุงภูมิทัศน์ของตลาดน้ำดำเนินสะดวก

2. ส่วนพื้นที่สาธารณะ

- พัฒนาระบบโครงข่ายถนน และคมนาคมบริเวณที่ขาดการเชื่อมโยงให้สมบูรณ์

- ขุดลอกคูคลอง กำจัดขยะมูลฝอยจัดหาพื้นที่ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น

- ทำการปรับปรุงทางเท้าให้เชื่อมโยงทั้งพื้นที่ของบริเวณที่อยู่อาศัยให้มีสภาพแข็งแรงและปลอดภัย

- เพิ่มจำนวนไฟฟ้าสาธารณะตลอดทางเท้าและริมคลอง

3. พื้นที่ว่าง

- จัดพื้นที่การก่อสร้างสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นของชุมชน โดยจัดให้อยู่ใกล้บริเวณที่อยู่อาศัยและการเข้าถึงสะดวก เพื่อเป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน

1.6.5 ชั้นสรุปผลและนำเสนอโครงการ

1.6.5.1 รวบรวมภาคข้อมูล และการวิเคราะห์

1.6.5.2 กระบวนการออกแบบ และวิธีการดำเนินโครงการ

1.6.5.3 Model เพื่อแสดงถึงการจัดวางผังของพื้นที่โครงการ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.7.1.1 ด้านนโยบาย

- ทราบแนวทางการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล นโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวอนุรักษ์ในจังหวัดราชบุรี

1.7.1.2 ด้านเศรษฐกิจ

- เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศและชุมชน

1.7.1.3 ด้านสังคม

- ทราบถึงแนวโน้มการพัฒนาของประเทศ ข้อมูลทางสถิติและข้อมูลอื่นๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อทราบถึงวิถีชีวิตและกิจกรรมของคนในชุมชน

1.7.1.4 ด้านกายภาพ

- เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนและศึกษาการใช้ประโยชน์ของที่ดินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.7.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำปฏิญาณพันธ

1.7.2.1 เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่โครงการ และบุคคลทั่วไปได้ทราบถึงคุณค่าความสำคัญในด้านต่าง ๆ ของพื้นที่เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรักถิ่นที่อยู่อาศัยของตน

1.7.2.2 เพื่อให้ทราบถึงวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก และอาคารบ้านเรือนของชุมชนที่เป็นงานสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่

1.7.2.3 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ทราบถึงความสำคัญของพื้นที่และให้การสนับสนุน เพื่อส่งเสริมในการอนุรักษ์ และบูรณะฟื้นฟูพื้นที่บริเวณริมคลองเพื่อพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวต่อไป

1.7.2.4 เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร เป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นการเพิ่มรายได้ในระดับท้องถิ่น

1.8 อภิธานศัพท์

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ทรัพยากรธรรมชาติจะต้องไม่ลดลง และทรัพยากรที่เกิดขึ้นทดแทนได้ต้องเพิ่มขึ้นขณะเดียวกันคุณภาพของสภาพแวดล้อมจะต้องดีขึ้นจากแนวคิดนี้คือ หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดที่สืบเนื่องมาจากแนวคิดการอนุรักษ์ หรือ Conservation โดยที่การอนุรักษ์หมายถึงรูปแบบการใช้ประโยชน์สิ่งที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การปรับปรุงฟื้นฟู หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติจะต้องไม่ลดลงและทรัพยากรที่เกิดขึ้นทดแทนได้ต้องเพิ่มขึ้นขณะเดียวกันคุณภาพของสภาพแวดล้อมต้องดีขึ้นจากการแก้ปัญหาในทุกด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ,สังคม,กายภาพ

โฮมสเตย์ (Home Stay) หมายถึง การจัดที่พักในท้องถิ่น ให้นักท่องเที่ยวเข้าพักค้างแรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ในขณะเดียวกันเจ้าของบ้านพักมีรายได้จากการจัดบริการด้านการอาหาร และจัดกิจกรรมนำเที่ยว

บทที่ 2

การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ

2.1.1 การศึกษาทางด้านกายภาพในประเทศ

2.1.1.1 ที่ตั้ง

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เหนือเส้นศูนย์สูตรเล็กน้อย หรือระหว่างเส้นละติจูดหรือเส้นรุ้งที่ 5 องศา 37 ลิปดาเหนือ กับ 20 องศา 27 ลิปดาเหนือ และระหว่างลองจิจูดหรือเส้นแวงที่ 97 องศา 22 ลิปดาตะวันออก ลักษณะภูมิประเทศ ประเทศไทยมีแนวพรมแดนติดต่อกับบ้านถึง 4 ประเทศ ได้แก่

ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศสหภาพพม่าและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกัมพูชา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ระหว่างกัมพูชา

ทิศใต้ ติดต่อกับ สหพันธรัฐมาเลเซีย

2.1.1.2 ขนาด

ตามการแบ่งขนาดของประเทศทางภูมิศาสตร์การเมือง ไทยจัดเป็นประเทศใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นที่ 513,115,020 ตารางกิโลเมตร หรือ 320,696,887,500 ไร่ มีความยาวจาก อ.แม่สาย จ.เชียงราย ถึง อ.เบตง จ.ยะลา ซึ่งเป็นจุดเหนือสุดและใต้สุดของประเทศ ระยะทาง 1,640 กิโลเมตร และความกว้างจากด่านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ถึงช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ระยะทาง 780 ตารางกิโลเมตร ส่วนที่แคบที่สุดอยู่ในเขต จ.ประจวบคีรีขันธ์ เป็นระยะทางประมาณ 10.96 กิโลเมตร

2.1.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมของไทยประกอบด้วย เทือกเขา ป่าไม้ เนินเขา ที่ราบสูง ที่ราบหุบเขาที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำใหญ่หลายสาย ทะเล ชายหาด และเกาะแก่งต่าง ๆ

ลักษณะภูมิประเทศของไทย แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะคือ

1. พื้นที่ราบอันกว้างใหญ่ภาคกลาง แบ่งออกได้เป็นสองประเภทคือ ที่ราบดินตะกอน และที่ราบซึ่งเกือบไม่มีดินตะกอนเลย
2. ที่ราบในย่านภูเขาภาคเหนือ ประกอบด้วยที่ราบหลายผืน เป็นที่ราบระหว่างทิวเขา ทำให้มีพื้นที่ไม่ติดต่อกัน
3. ที่ราบสูงตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสูงประมาณ 200 – 300 เมตร อยู่ในวงล้อมของทิวเขาเป็นที่ราบอันกว้างใหญ่อีกผืนหนึ่งมีพื้นที่ประมาณ 154,000 ตารางกิโลเมตร
4. ที่ราบภาคใต้อยู่บนแหลมคาบสมุทรที่มีความกว้างที่สุดไม่เกิน 200 กิโลเมตร และส่วนที่แคบที่สุดประมาณ 60 กิโลเมตร ตอนกลางของแหลมเป็นทิวเขาโดยตลอดจึงมีที่ราบชายฝั่งทะเลผืนแคบๆ เป็นตอนๆ ไม่ติดต่อกัน

2.1.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศประเทศไทยอยู่ในเขตร้อนชื้นของโลกภูมิอากาศเป็นแบบเขตร้อน (Tropical climate) มีอุณหภูมิและฝนเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเขตภูมิอากาศพื้นที่ทั้งหมดของประเทศอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมทั้ง 2 ฤดู คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากแถบมหาสมุทรอินเดียเป็นฤดูฝน มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากทะเลจีนใต้เป็นฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 18 - 34 องศาเซลเซียส พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้ลักษณะภูมิอากาศแบบสะวันนา คือ มีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งสลับ กันชัดเจน ส่วนภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้มีภูมิอากาศแบบป่าฝนเมืองร้อน คือ ฝนตกเกือบตลอดปี

ฤดูกาลแต่ละภูมิภาคแตกต่างกัน ดังนี้

1. ภาคกลาง - มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน และมีฝนตกในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน สภาพอากาศจะร้อนและแห้งแล้งจัด ส่วนฤดูฝนเริ่มในเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ปริมาณน้ำฝนมากจนเกิดภาวะน้ำท่วมในบางพื้นที่ของภาค และฤดูหนาวในเดือนพฤศจิกายน-มกราคม อากาศหนาวเย็นจัดและแห้งแล้ง
3. ภาคใต้ - มีเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูฝนกับฤดูร้อน (เป็นฤดูท่องเที่ยว) โดยฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงใต้ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่พฤษภาคม - กันยายน ส่วนฝั่งทะเลอันดามันฤดูร้อนเริ่มจากเดือนพฤศจิกายน-เมษายน

4. ภาคเหนือ - มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อนเริ่มในเดือนมีนาคม-เมษายน ฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม และฤดูหนาวในเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ สภาพอากาศค่อนข้างเย็นจัด

2.1.1.5 การแบ่งภาคทางภูมิศาสตร์

แบ่งออกเป็น 6 ภาค และมีขนาดของพื้นที่ใน แต่ละจังหวัดเป็นตารางกิโลเมตร โดยประมาณ ดังนี้

1. ภาคกลาง - ประกอบด้วย 22 จังหวัด เนื้อที่ 91,795.124 ตารางกิโลเมตร
2. ภาคตะวันตก - ประกอบด้วย 5 จังหวัด เนื้อที่ 53,679.018 ตารางกิโลเมตร
3. ภาคตะวันออกหรือตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วย 7 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 34,380.500 ตารางกิโลเมตร
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - ประกอบด้วย 19 จังหวัด เนื้อที่ 168,854.341 ตารางกิโลเมตร
5. ภาคใต้ - ประกอบด้วย 14 จังหวัด เนื้อที่ 70,715.187 ตารางกิโลเมตร
6. ภาคเหนือ - ประกอบด้วย 9 จังหวัด เนื้อที่ 93,690.850 ตารางกิโลเมตร

2.1.2.6 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเทศไทยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การใช้ที่ดินขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนการใช้ประโยชน์ของประเทศไทยจำแนกเป็นรายภาค¹

รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคเหนือ		ภาคกลาง		ภาคใต้	
	พื้นที่ (ไร่)	อัตราการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	พื้นที่ (ไร่)	อัตราการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	พื้นที่ (ไร่)	อัตราการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	พื้นที่ (ไร่)	อัตราการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)
1. ป่าไม้	13,624,192	6.83	48,214,357	2.56	15,192,145	7.67	8,405,590	0.33
2. ที่นา	37,972,843	0.19	15,196,970	0.1	12,590,777	0.11	3,812,413	0.17
3. พืชไร่	13,454,928	21.15	10,474,355	20.07	9,438,406	5.69	150,342	35.94
4. ไม้ผลและไม้ยืนต้น	1,844,105	13.5	1,753,992	12.81	4,379,380	7.7	12,120,934	6.73
5. สวนผักและไม้ดอก	209,090	2.26	275,615	1.24	309,380	1.29	64,095	3.85
6. หุ่นบ้านเลี้ยงสัตว์	394,819	0.9	134,158	0.85	124,526	1.01	53,309	1.53
7. ที่รกร้าง	2,068,752	22.51	431,739	21.35	444,823	25.26	675,931	38.23
8. ที่อยู่อาศัย ทุ่งหญ้า และเนื้อที่ไม่ได้จำแนก	35,965,234		29,545,894		22,518,806		19,114,378	
รวม	105,593,963		106,027,680		64,938,253		44,196,892	

2.1.1.7 การคมนาคมและการขนส่ง

1. การคมนาคมขนส่งทางบกประกอบด้วยเส้นทางหลายประเภทได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินสายประธานเชื่อมการจราจรระหว่างภาคต่อภาคมีอยู่ 4 สายคือ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) จากกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ 1,005 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) จากสระบุรี-หนองคาย 508 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) จากกรุงเทพฯ-ตราด 305 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) จากกรุงเทพฯ-อ.สะเดา จ.สงขลา 1,274 กิโลเมตร ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงชนบท ทางหลวงเทศบาล ทางหลวงสุขาภิบาล ทางหลวงสัมปทานและยังมีโครงข่ายทางหลวงเอเชีย มีระยะทางประมาณ 65,000 กิโลเมตร เชื่อมโยง 15 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก จุดเริ่มต้นที่ทวีปยุโรปซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตก เชื่อมโยงไปยังประเทศเวียดนามและฟิลิปปินส์ซึ่งอยู่ทางตะวันออก ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้และประเทศศรีลังกาซึ่งอยู่ทางด้านใต้

2. เส้นทางรถไฟในประเทศไทย มีเส้นทางขนส่งที่สำคัญอยู่ 4 เส้นทาง โดยมีศูนย์กลางที่อยู่สถานีกรุงเทพฯเรียกว่า "หัวลำโพง" สายตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มจากสถานีกรุงเทพมุ่งไปทิศเหนือ และสุดปลายทางที่ อุบลราชธานี (กม.ที่ 575) สายเหนือ แยกออกจากทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือที่สถานีชุมทาง สุดปลายทางที่สถานีเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ (กม.ที่ 751) สายตะวันออก เริ่มจากสถานีกรุงเทพผ่านฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สุดปลายทางที่อรัญประเทศ (กม.ที่ 255) สายใต้ เมื่อแรกมีจุดเริ่มต้นที่สถานีธนบุรี จนเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้สร้างทางแยกที่สถานีทางบางซื่อข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่ สะพานพระราม 6 ไปบรรจบกับทางรถไฟสายใต้ที่สถานีชุมทางตลิ่งชัน สุดปลายทางที่สุโขทัย-ลก จังหวัดนครราชสีมา ทางรถไฟสายนี้มีทางแยกออกไปอีกหลายสาย จังหวัดนครราชสีมาทางแยกไปสุดปลายทางที่กันตัง จังหวัดตรัง (กม.ที่ 866) ที่สถานีชุมทางหาดใหญ่ (กม.ที่ 945) มีทางแยกไปบรรจบกับทางรถไฟของประเทศมาเลเซียที่สถานีปาดังเบซาร์ (กม.ที่ 990) อีกแยกหนึ่งไปสุดทางที่สุโขทัย-ลก (กม.ที่ 1,159)

3. การคมนาคมขนส่งทางน้ำ

ท่าเรือทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบันแบ่งออก 2 ส่วน คือ ท่าเรือระหว่างประเทศและท่าเรือภายในประเทศ โดยท่าเรือภายในประเทศจะประกอบไปด้วยท่าเรือชายฝั่งทะเลและท่าเรือในแม่น้ำ

4. การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

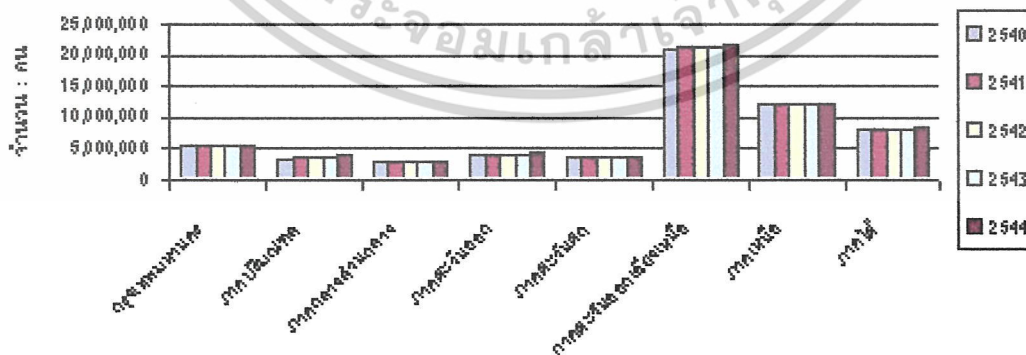
สายการบินที่ทำการบินภายในประเทศ ได้แก่ บริษัทการบินไทยจำกัด เป็น

รัฐวิสาหกิจ บินประจำในเส้นทาง 22 จุดการบิน โดยมีท่าอากาศยานกรุงเทพเป็นศูนย์กลางบริษัท การบินกรุงเทพจำกัด เป็นบริษัทเอกชน บินประจำในเส้นทาง กรุงเทพฯ - สมุย กรุงเทพฯ - หัวหิน กรุงเทพฯ - แม่ฮ่องสอน กรุงเทพฯ - ตรัง และภูเก็ต - เกาะสมุยบริษัททรอปิคัลซีแอร์จำกัด เป็นบริษัทเอกชนบินประจำระหว่างภูเก็ต - กระบี่ ทุกวัน วันละ 1 เที่ยวบินนอกจากนี้ยังมีบริษัทเอกชนอีก 4 สายการบินได้รับอนุญาตให้ทำการบินไม่ประจำ ประเภทเช่าเหมาลำโดยใช้อากาศยานขนาดเล็กทำการบินคือ บริษัทสหกลแอร์ (1990) จำกัด บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และมี สนามบินพาณิชย์ที่รองรับสายการบินดังกล่าวประมาณ 30 แห่ง ทั่วประเทศโดยมี 4 แห่งที่เป็น สายการบินนานาชาติประกอบด้วยสนามบินกรุงเทพฯ (ดอนเมือง) สนามบินเชียงใหม่ สนามบิน เชียงใหม่ สนามบินภูเก็ต สนามบินหาดใหญ่ (ที่จังหวัดสงขลา) และกำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง คือ สนามบินสุวรรณภูมิ (หนองจุก) โดยมีสนามบินภายในประเทศอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่ว ภูมิภาค

2.1.2 การศึกษาทางด้านสังคมในประเทศ

2.1.2.1 ประชากรในประเทศ

จำนวนประชากรทั่วราชอาณาจักรไทย ซึ่งจำนวนประชากรทั่วราชอาณาจักรไทย 61,466,178 คน เป็นชาย 30,591,602 คน เป็นหญิง 30,874,576 คน อาชีพของประชากรไทยส่วนใหญ่ยังคงเน้นที่อาชีพเกษตรกรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 61.43 ของผู้ทำงานทั้งหมด ทั่วประเทศ อันเป็นอาชีพดั้งเดิมของชนชาวไทย รองลงมาคือ อาชีพด้านอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.60 และ 10.02 ตามลำดับ นอกจากนี้ก็ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรม บริการ รับราชการ,รัฐวิสาหกิจ,การเมือง,แพทย์,ทนายความ และอีกหลายสาขาอาชีพตลอดจน ผู้ใช้แรงงาน

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรของประเทศ จำแนกเป็นรายภาค²

² สำนักงานสถิติแห่งชาติ, "รายงานประจำปี"(ม.ป.ท.,2547)

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียนจำแนกตามเพศเป็นราย
ภาคปี พ.ศ. 2546³

ภาค	ประชากร			ความ หนาแน่น ต่อ ตร. ชม.
	หญิง	ชาย	รวม	
ทั่วราชอาณาจักร	62,799,872	31,139,647	31,660,225	122.39
กรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล	9,668,854	4,679,270	4,989,584	1245.73
ภาคกลาง	3,002,544	1,483,448	1,519,096	180.95
ภาคตะวันออก	4,300,513	2,148,640	2,151,873	117.81
ภาคตะวันตก	3,650,366	1,807,796	1,842,570	84.80
ภาคเหนือภาคใต้	12,152,502	6,031,399	6,121,103	71.64
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	8,415,908	4,183,184	4,232,724	119.01
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	21,609,185	10,805,910	10,803,275	127.97

ตารางที่ 2.3 แสดงอัตราการเพิ่มประชากรในประเทศไทยปี พ.ศ.2540 – 2544
ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ⁴

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อัตราการเพิ่มเฉลี่ยประชากร (ล้านคน)
ฉบับที่ 1 - 3 (พ.ศ. 2504 – 2519)	41.3
ฉบับที่ 4 - 6 (พ.ศ. 2520 – 2534)	57.7
ฉบับที่ 7 – 8 (พ.ศ. 2535 – 2544)	60.8
ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)	62.3

3 กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

4 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549), 2544

2.1.2.2 การคาดประมาณอัตราประชากรและสถิติต่างๆในขนาดของประชากรไทย โดยการคาดการณ์ในขนาดของการเพิ่มจำนวนประชากรไทยจะมีอัตราเพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีอัตราการตายที่ลดลง สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 แสดงการคาดประมาณอัตราประชากรและอัตราต่างๆ ของประเทศไทยใน 10 ปี (พ.ศ.2545 – 2555)⁵

ปี	ประชากร จน	อัตราเพิ่ม ประชากร	อัตราเจริญ พันธุ์รวม	อัตรา ทดแทน พันธุ์สุทธิ	อัตราเกิด (ต่อพัน)	อัตราตาย (ต่อพัน)	อัตราตาย ทารก
2545	63.43	0.82	1.89	0.88	16.20	8.00	28.07
2546	63.69	0.79	1.88	0.87	15.96	8.08	27.59
2547	64.49	0.76	1.87	0.87	15.72	8.16	27.11
2548	65.03	0.72	1.85	0.86	15.48	8.24	26.64
2549	65.47	0.69	1.84	0.86	15.24	8.32	26.16
2550	65.94	0.66	1.83	0.85	15.00	8.40	25.68
2551	66.19	0.64	1.82	0.85	14.80	8.44	25.26
2552	66.69	0.61	1.81	0.85	14.60	8.48	24.83
2553	67.23	0.59	1.81	0.85	14.40	8.52	24.41
2554	67.71	0.56	1.80	0.84	14.20	8.56	23.98
2555	68.19	0.54	1.79	0.84	14.00	8.60	23.56

5 สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ, การคาดประมาณประชากรไทย (ม.ป.ท., 2547), 135

2.1.2.3 ด้านการปกครอง

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย หรือระบอบปรมิตาญาสิทธิราชย์ มีกฎหมายสูงสุด คือ รัฐธรรมนูญ โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุขของประเทศ ซึ่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองประเทศ มีดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร คือ คณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาล
2. ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภาประกอบด้วยสมาชิก 2 ส่วน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมด และวุฒิสมาชิก ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์ตามการเสนอ ขึ้นโปรดเกล้าฯ ของนายกรัฐมนตรี
3. ฝ่ายตุลาการ คือ ศาล มีหน้าที่พิจารณาคดีต่างๆ ให้เป็นไปตามบัญญัติของกฎหมาย เพื่อให้เกิดความ ยุติธรรมแก่ประชาชน ได้มีการปรับปรุงกระทรวงต่างๆ ขึ้นใหม่ และได้จัดตั้งระบบการบริหารงานของสถาบันการปกครองออกเป็น 3 ส่วนคือ
 - การปกครองส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวงทบวงกรมต่างๆ และส่วนราชการอื่นที่เทียบเท่า
 - การปกครองส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย 76 จังหวัด (อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน)
 - การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น เทศบาล (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล) องค์การบริหารส่วนจังหวัด การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.2.4 ด้านการสาธารณสุข

การสาธารณสุขของประเทศไทยมีการพัฒนาที่ดีและต่อเนื่องมาตลอด โดยเฉพาะด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี ในปี พ. ศ. 2540 อายุเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นผู้ชายมีอายุเพิ่มจาก 56 ปี ในปี พ.ศ. 2507 มาเป็น 70 ปี ในปีพ.ศ. 2540 ผู้หญิงเพิ่มจาก 62 ปี เป็น 75 ปี ปัจจุบันประเทศไทยผลิตแพทย์ได้ปีละประมาณ 1,200 คนและยังมีการผลิตกำลังคนด้านสาธารณสุขจากสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540- 2544)รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า"30บาทรักษาทุกโรค" เพื่อให้ประชาชนไทยที่ไม่มีสิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลให้สามารถรับบริการรักษาสุขภาพได้ซึ่งปัจจุบันมีสถานพยาบาลทั่วประเทศ 1,345 แห่งทั่วประเทศ

ตารางที่ 2.5 แสดงการสาธารณสุขของประชากรในประเทศ ปีพ.ศ.2542 - 2545⁶

สาธารณสุข				
เครื่องชี้วัด	2542	2543	2544	2545
1. อัตราการเจ็บป่วยของประชากร	14.2	-	15.1	-
2. อัตราประชากรที่ได้รับสวัสดิการคำรักษาพยาบาล	59.6	-	70.9	-
3. อัตราประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สูงบุนหรือเป็นประจำ	22.4	-	22.5	-
4. อัตราประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ดีมสุรา	-	-	32.7	-
5. อัตราประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ใช้เข็มชดนิรภัยเป็นประจำ	-	-	13.7	-
6. อัตราประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ใช้หมวกกันน็อคเป็นประจำ	-	-	12.3	-
7. อัตราประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ออกกำลังกายเป็นประจำ	-	-	24.2	-
ที่มา: สำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ.2544				
8. จำนวนประชากรต่อแพทย์ 1 คน	3,395	3,427	-	-
9. จำนวนประชากรต่อเตียงคนไข้ 1 เตียง	455	454	-	-
10. อัตราตายของมารดา	12.3	13.2	12.9	-
11. เด็กที่ขาดสารอาหาร (%)	8.8	-	-	-

2.1.2.5 ด้านศาสนา

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเปิดโอกาสให้ประชากรเลือกนับถือศาสนาใดก็ได้ตามความสมัครใจ ได้แก่ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู คริสต์ และอิสลาม แต่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ ดังนั้น พุทธศาสนาจึงเป็นศาสนา ประจำชาติ ที่ทำให้ชาวไทยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ช่วยกลมเกลียวจิตใจให้ละมุนละไม อันก่อให้เกิดงานฝีมือ ศิลปะที่หลากหลาย เกิดวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามสืบทอดมาจวบจนปัจจุบัน กลายเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกราชความเจริญรุ่งเรืองควบคู่ไปกับความมั่งคั่งที่มีอยู่ในจิตใจของคนไทย เป็นที่เลื่องลือไปถึงแดนไกล เป็น ที่สนใจของชาวต่างชาติ จนต้องเดินทางมาเยี่ยมชมดินแดนแห่งนี้ และยังมีนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งที่ให้ความสนใจศึกษา พุทธศาสนาในประเทศไทยอย่างจริงจัง

2.1.2.6 ด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยมีการสืบทอดมาเป็นเวลายาวนานตั้งแต่สมัยโบราณและสืบทอดจนถึงสมัยปัจจุบัน จึงกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ

6 กระทรวงสาธารณสุข, "รายงานสถิติสาธารณสุข", 2548 (อัดสำเนา)

ไทยซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานงานสถาปัตยกรรมต่างๆ และวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็น จับต้องไม่ได้ นั่นคือการแสดงออกในด้านความคิด และความเชื่อทางขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิตของคนไทย

2.1.2.7 ด้านโครงสร้างของสังคมไทย

โครงสร้างที่สำคัญของสังคมไทยแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. โครงสร้างสังคมชนบท จัดได้ว่าเป็นโครงสร้างที่สำคัญที่สุด ของสังคมไทย เพราะเท่ากับเป็นโครงสร้าง ของสังคมไทยทั้งหมด ลักษณะจำเพาะที่ สำคัญของสังคมชนบท ได้แก่ การรวมกลุ่มแบบอรูปนัย (informal) ของกลุ่มปฐมภูมิ (primary group) มีการติดต่อกันแบบตัวถึงตัว สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม ซึ่งคล้ายคลึงกัน ทำให้สถานภาพและบทบาทของคนในสังคมชนบทไม่แตกต่างกันมากนัก

2. โครงสร้างสังคมเมือง ข้อแตกต่างที่เด่นชัดระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง ได้แก่ จำนวนกลุ่มและองค์การที่มีมากในสังคมเมืองหลวง หลักเกณฑ์การพิจารณาสถานภาพทางสังคมของบุคคลในเมืองหลวงขึ้นกับฐานะทางเศรษฐกิจ อำนาจและความเกี่ยวข้อง ทางการเมือง และระดับการศึกษาซึ่งผิดจากเกณฑ์ของสังคมชนบท

2.1.3 การศึกษาด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ระบบเศรษฐกิจภายในของประเทศไทยเป็นแบบผสม หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่รัฐเข้ามามีส่วนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ แต่กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชน ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลกนิยมใช้ในปัจจุบัน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงประมาณ 7-8% ซึ่งถ้ามองในทางเศรษฐศาสตร์แล้ว ตัวเลขดังกล่าวมีผลในการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการพัฒนาการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และการพัฒนาการผลิตเพื่อส่งออก ระบบเศรษฐกิจของไทย จำเป็นต้องพึ่งพาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีการแข่งขันกันผลิต มีการขาย และมี การจัดการตามระบบการค้าเสรี ปัจจุบันรายได้สูงสุดของประเทศมาจากสินค้าทางการเกษตรถึงร้อยละ 60 ของรายได้ จากการส่งออกทั้งหมด และจากการจ้างแรงงานในสาขาเกษตรถึงร้อยละ 70 ของแรงงานทั่วประเทศ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทางการเกษตรเป็นพิเศษ และด้านอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์และ การท่องเที่ยว ตามลำดับ

ตารางที่ 2.6 แสดงรายได้เฉลี่ยประชากรชาติ , รายได้เฉลี่ย : คน งบประมาณประเทศและการท่องเที่ยว⁷

ปีงบประมาณ	รายได้ประชากรชาติ (พันล้านบาท)	รายได้เฉลี่ยต่อคน (บาท)	งบประมาณประเทศ (ล้านบาท)	งบประมาณการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
2540	4,740.2	78,484	-	-
2541	4,628.4	75,967	-	-
2542	4,615.4	75,143	-	2,649.2
2543	4,904.7	78,702p	-	2,920.2
2544	5,208.6	80,963p	910,000	2,918.8
2545	5,309.2e	84,272e	1,023,000	3,075.4
2546	5,588.8e		999,900	3,311.9

P = ตัวเลขเบื้องต้น e = ตัวเลขประมาณการ

2.1.3.1 การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย

สำหรับแนวโน้มในช่วงครึ่งหลังของปี 2546 นั้น แม้ว่าเศรษฐกิจไทยน่าที่จะได้รับแรงหนุนจากการฟื้นตัวของการท่องเที่ยว รวมทั้งจากการเริ่มฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ในภูมิภาค

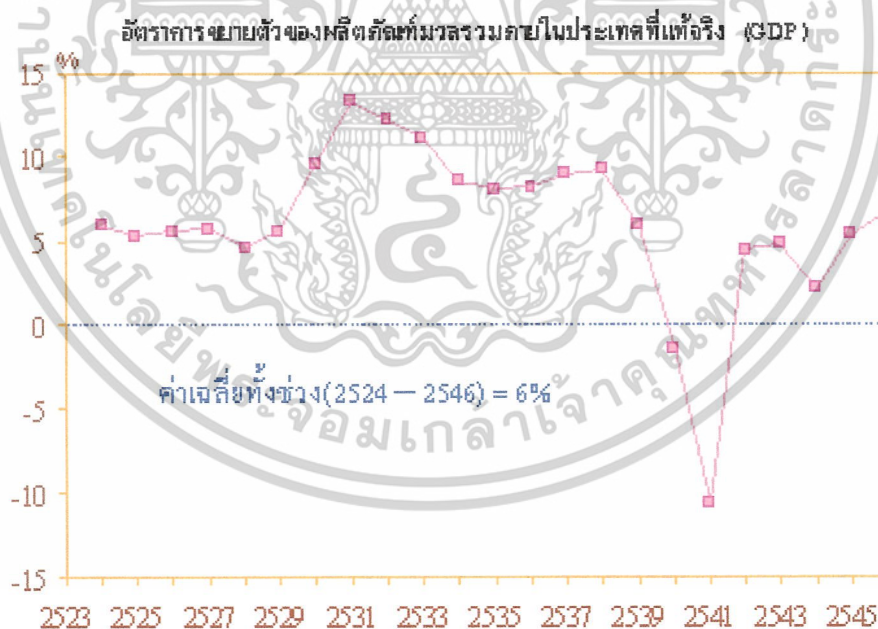
⁷ ศูนย์สารนิเทศเศรษฐกิจการค้า กรมเศรษฐกิจพาณิชย์, "รายงานรายได้ประชากรชาติ", 2546 (จัดสำเนา)

ตารางที่ 2.7 ประมาณการเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังปี 2546⁸

หน่วย : อัตราการขยายตัวจากปีก่อนหน้า	ครึ่งแรก 2546	ครึ่งหลัง 2546*	เฉลี่ยปี 2546 *
การส่งออก (ในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐฯ)	19.0%	5.0%	11.5%
การนำเข้า (ในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐฯ)	15.5%	5.1%	10.0%
ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรม	13.9%	11.5%	12.7%
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน	6.1%	4.6%	5.4%
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	11.9%	9.6%	10.7%
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	1.8%	1.8%	1.8%
GDP	6.0%	5.0%	5.5%

2.1.3.2 การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต

โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้คาดการณ์เศรษฐกิจไทยในอนาคต 20 ปีข้างหน้าว่าประเทศไทยจะมีอัตราการเจริญเติบโตทางด้านธุรกิจ (Real GDP Growth) ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี 2524 - 2546⁹

ตารางที่ 2.8 อัตราการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต¹⁰

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ	อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (Real GDP Growth)			
	แผนพัฒนา ฉบับที่ 9	แผนพัฒนา ฉบับที่ 10	แผนพัฒนา ฉบับที่ 11	แผนพัฒนา ฉบับที่ 12
1. ภาคเกษตรกรรม	2.1	2.3	2.5	2.9
2. ภาคบริการ	5.4	5.6	5.0	4.7
3. ภาคอุตสาหกรรม	6.5	6.4	6.1	6.0
รวม	5.6	5.7	5.3	5.2

2.1.3.3 โครงสร้างการผลิตระดับประเทศ

ผลิตภัณฑ์ภาค (GRP) ทุกภาคขยายตัวสูงขึ้นโดยมีภาคตะวันตกเป็นภาคนำ รวมทั้งภาคตะวันออกและภาคกลาง ซึ่งมีการปรับตั้งทางด้านการผลิตภายในภูมิภาคที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ภาค (GRP) ทุกภาคมีอัตราการเติบโตเพิ่มสูงขึ้น คือ ภาคตะวันออก (7.8 %) ภาคกลาง (6.3 %) ภาคตะวันตก (5.3 %) โดยทุกภาคนี้มีการเติบโตมาจากการผลิตในสาขาการเกษตรเป็นหลัก โดยมีสาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้ามีการเติบโตสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งมีฐานการผลิตหลักโดยเฉพาะในหมวดพืชและปศุสัตว์ พืชหลักได้ผลผลิตสูงขึ้นเนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวย ทำให้พืชไร่ได้ผลดี คือ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และขยายตัวสูงที่สุดคือ ผลไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคใต้ มีอัตราการเติบโตสูง เนื่องจากหมวดพืชและหมวดการประมงมีการขยายตัวดีกว่าปีที่ผ่านมาในด้านของราคาพืชผลก็มีอัตราเฉลี่ยที่สูงขึ้นจึงทำให้รายได้ในภาคเกษตรเพิ่มขึ้นแต่ไม่มากนัก ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรขยายตัวได้ดี จึงทำให้รายได้โดยรวมจึงสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ภาพรวม (GRP) ของภาคตะวันตกจึงมีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 5.3 ซึ่งเป็นผลมาจากภาคการเกษตรที่ขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 15.1 โดยเฉพาะหมวดพืชและหมวดปศุสัตว์ ส่วนสาขาอุตสาหกรรมเกิดการชะลอตัวลงจากปี 2542

9 สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(ม.ป.ท., 2547),56

10 สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI) , 2543

2.1.3.4 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนระดับประเทศ

ตารางที่ 2.9 แสดงรายได้และรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนก
เป็นรายภาคปี พ.ศ. 2541 -2544¹¹

ปี	ทั่วราชอาณาจักร		กทม.และ ปริมณฑล(1)		ภาคกลาง(2)		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ		ภาคใต้	
	รายได้	รายจ่าย	รายได้	รายจ่าย	รายได้	รายจ่าย	รายได้	รายจ่าย	รายได้	รายจ่าย	รายได้	รายจ่าย
'41	12,492	10,389	24,929	19,820	12,643	10,861	9,779	8,209	8,546	7,237	11,461	9,676
'42	12,729	10,238	26,742	20,284	12,786	10,266	10,253	8,388	8,138	6,988	10,953	8,997
'43	12,150	9,848	25,242	19,582	13,012	10,389	8,652	7,318	7,765	6,546	11,186	9,268
'44	12,185	10,025	24,365	18,850	12,807	10,941	8,930	7,395	8,281	6,888	10,914	9,597
'45	13,736	10,889	28,239	21,087	14,128	11,227	9,530	7,747	9,279	7,550	12,487	10,701

2.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับภาค

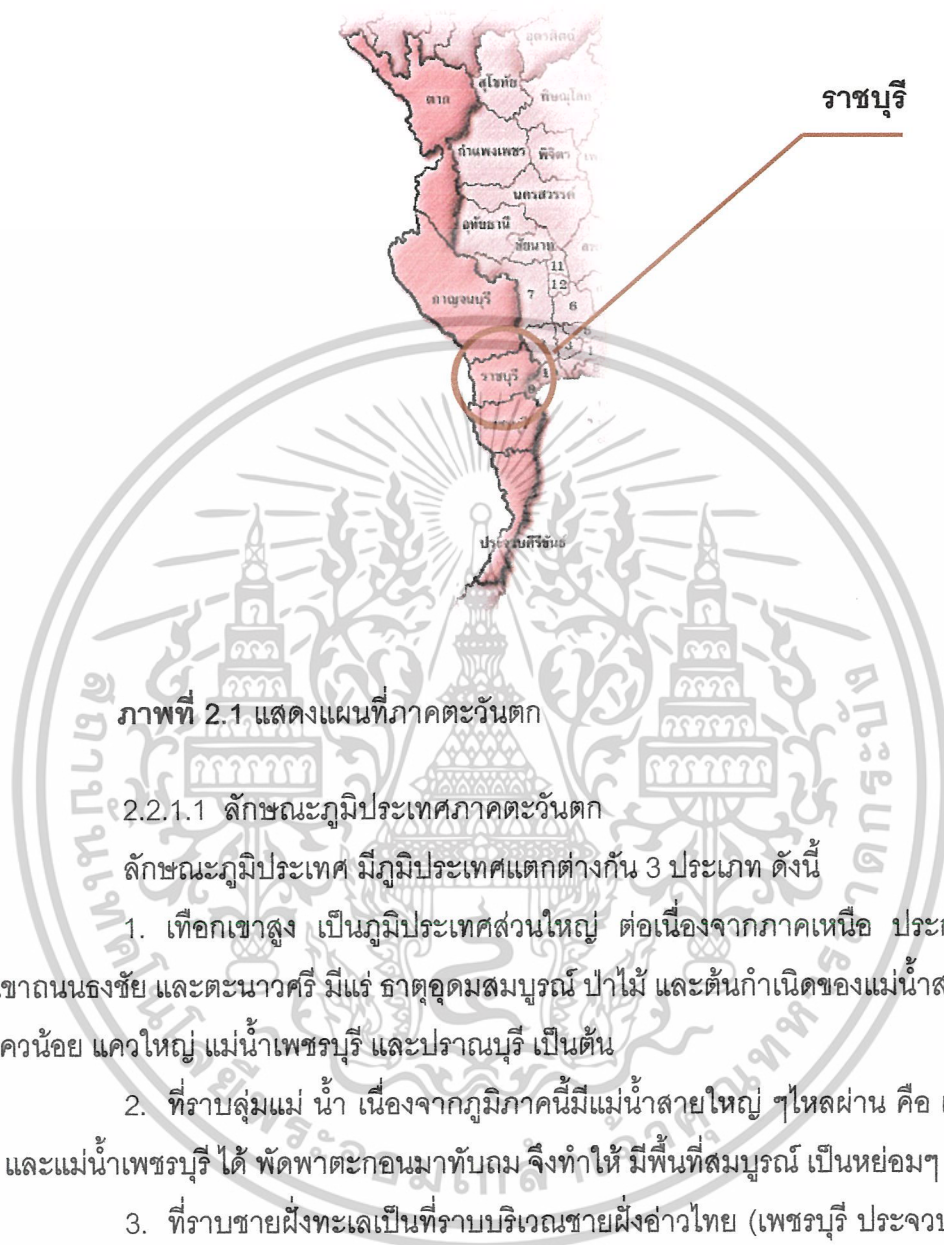
2.2.1 การศึกษาด้านกายภาพของภาคตะวันตก

พื้นที่ของภาคตะวันตกมีขนาดใหญ่ถัดจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่พื้นที่ในภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและหุบเขาแคบ ๆ พื้นที่ที่เป็นที่ราบค่อนข้างกว้างคือบริเวณดินตะกอนรูปพัดในพื้นที่บางส่วนของจังหวัดกาญจนบุรี และที่ราบชายฝั่งของจังหวัดราชบุรีและเพชรบุรี ภาคตะวันตกนี้ประกอบด้วยจังหวัด 5 จังหวัด เนื้อที่รวม 53,679.018 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย

ตารางที่ 2.10 แสดงเนื้อที่ของจังหวัดภายในภาคตะวันตก¹²

ลำดับที่	จังหวัด	เนื้อที่ / ตร.กม
1	กาญจนบุรี	19,483.148
2	ตาก	16,406.650
3	ประจวบคีรีขันธ์	6,367.620
4	เพชรบุรี	6,225.138
5	ราชบุรี	5,196.462

11 สำนักงานสถิติแห่งชาติ, "รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน"(ม.ป.ท.2546)

ภาพที่ 2.1 แสดงแผนที่ภาคตะวันตก

2.2.1.1 ลักษณะภูมิประเทศภาคตะวันตก

ลักษณะภูมิประเทศ มีภูมิประเทศแตกต่างกัน 3 ประเภท ดังนี้

1. เทือกเขาสูง เป็นภูมิประเทศส่วนใหญ่ ต่อเนื่องจากภาคเหนือ ประกอบด้วย เทือกเขาถนนธงชัย และตะนาวศรี มีแร่ ธาตุอุดมสมบูรณ์ ป่าไม้ และต้นกำเนิดของแม่น้ำสายต่างๆ เช่น แควน้อย แควใหญ่ แม่น้ำเพชรบุรี และปราณบุรี เป็นต้น

2. ที่ราบลุ่มแม่น้ำ เนื่องจากภูมิภาคนี้มีแม่น้ำสายใหญ่ ๆ ไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำเพชรบุรี ได้ พัดพาตะกอนมาทับถม จึงทำให้ มีพื้นที่สมบูรณ์ เป็นหย่อมๆ

3. ที่ราบชายฝั่งทะเลเป็นที่ราบบริเวณชายฝั่งอ่าวไทย (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) มีหาดทราย และที่ราบกว้างเหมาะแก่ การปลูกพืชไร่(อ้อย สับปะรด)

2.2.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ ภาคตะวันตกมีภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน มีฤดูกาล 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีพืชลุ่มภูมิสูงบริเวณตอนบนของภาค และในบริเวณชายฝั่งทะเลจะมีพืชลุ่มภูมิต่ำภาคตะวันตกเป็นเขตเงาฝนของเทือกเขาถนนธงชัย และตะนาวศรี ที่กั้นลมมรสุมฤดูร้อนจากทะเลอันดามัน

2.2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ดิน ดินในภาคตะวันตก มีทั้งดินภูเขา ดินลุ่มแม่น้ำและดินชายฝั่งทะเล ที่มีคุณสมบัติเหมาะในการเพาะปลูกแตกต่างกันไป

2. น้ำ แม่น้ำในภูมิภาคนี้มีปริมาณน้ำมากและไหลเชี่ยว แม้ ว่าภูมิภาคนี้จะเป็นเขตเงาฝน แต่ มีปริมาณน้ำมาก ถ้ามมีการชลประทานที่ดี ก็จะใช้ทำเกษตรกรรมได้ดี ในภูมิภาคนี้ มีการสร้างเขื่อนชลประทาน และเขื่อนผลิตพลังงานไฟฟ้าเกือบทุกจังหวัด ยกเว้นราชบุรีเพราะมีที่ราบมาก และประชากรอาศัยหนาแน่น

3. ป่าไม้ ในภาคตะวันตกมีป่าไม้มากคิดเป็นร้อยละของพื้นที่ในภูมิภาคประมาณ 50% เป็นป่าเบญจพรรณ (ตาก) และป่าไผ่ (กาญจนบุรี)

4. แร่ธาตุ แร่ที่สำคัญ ได้แก่ หินน้ำมัน สังกะสี (ตาก) ตะกั่ว พลอย (กาญจนบุรี) ฟอสเฟต (ราชบุรี) ฟลูออไรด์ (เพชรบุรี) ทองคำ (ประจวบคีรีขันธ์)

2.2.1.4 ประชากรในภาคตะวันตก

ประชากร มีประชากรประมาณ 3 ล้านคนอาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบชายฝั่งทะเลประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีการประกอบอาชีพแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น น้ำตาลทราย (กาญจนบุรี) สับปะรดกระป๋อง (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) เครื่องปั้นดินเผา (ราชบุรี)

2.3 การศึกษาสภาพทั่วไปในจังหวัดราชบุรี

2.3.1 การศึกษาทางด้านกายภาพของจังหวัดราชบุรี

2.3.1.1 ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลาง ทางทิศตะวันตกของประเทศไทย ประมาณ เส้นรุ้งที่ 13 องศา 10 ลิปดาเหนือ กับเส้นแวงที่ 99 องศา 10 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลขที่ 4 ประมาณ 100 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 5,196,462 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,247,789 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงดังนี้

2.3.1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม ,จังหวัดสมุทรสาคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศพม่าแนวชายแดนยาวประมาณ 73 กม.

2.3.1.3 สภาพภูมิประเทศของจังหวัดราชบุรี

สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดราชบุรี ทางด้านตะวันตกมีลักษณะเป็นเทือกเขาสูง ซึ่งเป็นบริเวณชายแดนเขตติดต่อกับประเทศพม่าแล้วค่อย ๆ ลาดลงสู่ที่ราบลุ่มริมฝั่งทะเลทางด้านทิศตะวันออก มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายสำคัญ อันเกิดจากการรวมตัวของแม่น้ำแควน้อย และแม่น้ำแควใหญ่ ที่บ้านปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี แล้วไหลผ่านจังหวัดราชบุรี ในเขตอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอเมืองราชบุรี และอำเภอดำเนินสะดวก รวมระยะทางประมาณ 67 กิโลเมตร ไหลลงสู่อ่าวไทยในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดราชบุรี แบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. เขตภูเขาสูงชัน อยู่ทางด้านทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือของเขตอำเภอบ้านโป่ง ภูเขาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรี ที่ทอดยาวกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า มีความยาวประมาณ 73 กิโลเมตร โดยจะมีน้ำไหลผ่านลงไปทางใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 200 - 300 เมตร

2. เขตที่ดอน ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนลูกคลื่นลอนลาด และลูกคลื่นลอนชัน ตั้งอยู่ใกล้บริเวณเทือกเขาในเขตอำเภอสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง และอำเภอบ้านโป่ง พื้นที่ในบริเวณนี้อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 100 - 300 เมตร

3. เขตที่ดอนค่อนข้างราบ รวมพื้นที่ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด ในเขตอำเภอจอมบึง อำเภอบ้านโป่ง และทิศตะวันตกของอำเภอโพธารามและอำเภอบ้านโป่งพื้นที่บริเวณนี้อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 20 - 100 เมตร

4. เขตที่ราบลุ่มตั้งอยู่ตอนกลางของจังหวัดราชบุรี เป็นพื้นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 5 - 20 เมตร

5. เขตที่ราบลุ่มมีน้ำทะเลท่วมถึง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดในตอนปลายแม่น้ำแม่กลอง โดยเฉพาะในเขตอำเภอวัดเพลงและอำเภอดำเนินสะดวกพื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำทะเลท่วมถึง อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 2 เมตร

2.3.1.4 สภาพภูมิอากาศของจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ในเขตที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่เนื่องจากมีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นอยู่ จึงทำให้ได้รับลมมรสุมจากอินเดียไม่เต็มที่ โดยเฉพาะอำเภอดำเนินสะดวกติดต่อกับเทือกเขาตะนาวศรี ได้แก่อำเภอสวนผึ้ง จอมบึง บ้านโป่ง และกิ่งอำเภอบ้านคา ทำให้มีปริมาณฝนตกน้อย ฝนส่วนใหญ่จะถูกพัดเลยไปตกในแถบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำแควน้อยและแม่น้ำแควใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยจะมีปริมาณฝนตกหนักในช่วงเดือนมิถุนายน และเดือน

กรกฎาคม สำหรับปริมาณน้ำฝนที่ตกเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (2540-2544) มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,397.4 มม. ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดของจังหวัดราชบุรีไม่ร้อน และไม่หนาวนัก โดยในปี 2545 มีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 19.8 - 37.2 องศาเซลเซียส

2.3.1.5 การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดราชบุรี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 3,247,788 ไร่ เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 1,487,140 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ 1,328,734 ไร่ และพื้นที่อื่นได้แก่ ที่อยู่อาศัย ที่ราชพัสดุ และที่สาธารณะ 447,915 ไร่

2.3.1.6 การคมนาคมขนส่งของจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรี จัดเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคตะวันตก สามารถติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ได้สะดวก ทั้งทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางน้ำเชื่อมโยงติดต่อระหว่างกรุงเทพมหานคร กับภาคใต้และภาคตะวันตกโดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ซึ่งถนนสายนี้เป็นถนนสายเชื่อมการติดต่อระหว่างชุมชน ศูนย์กลางหลักราชบุรีกับชุมชนสำคัญ อาทิ ชุมชนโพธาราม ชุมชนปากท่อ และชุมชนขนาดเล็กอื่นๆ ได้แก่ ชุมชนหนองโพ ชุมชนหลักเมือง และชุมชนห้วยชินสีห์ เป็นต้น ซึ่งเส้นทางการคมนาคมในจังหวัดราชบุรีมีดังนี้

1. ทางรถยนต์

ใช้เส้นทางสายเพชรเกษม (ทางหลวงหมายเลข 4) ผ่านนครปฐม เข้าราชบุรี หรือเส้นทางสายใหม่ (ทางหลวงหมายเลข 338) จากกรุงเทพฯ-พุทธมณฑลไปพบกับถนนเพชรเกษม ก่อนถึงตัวเมืองนครปฐม 16 กิโลเมตรจากนั้นใช้ถนนเพชรเกษมตรงไปตัวเมืองรวมระยะทาง 100 กิโลเมตร

2. ทางรถโดยสารประจำทาง

บริษัทขนส่ง จำกัดเปิดบริการเดินรถจากสถานีขนส่งสายใต้ทุกวัน วันละหลายเที่ยว นอกจากนี้มีรถโดยสารประจำทางไปยังจังหวัดใกล้เคียง คือ จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาครและเพชรบุรี

3. ทางรถไฟ

รถไฟ จังหวัดราชบุรีสามารถเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ มีรถไฟออกจากสถานีกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) และสถานีรถไฟธนบุรี (บางกอกน้อย) ทุกวัน ซึ่งมีทั้งรถด่วน รถเร็ว รถธรรมดา และรถดีเซลราง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง

4. ทางน้ำ

ส่วนการคมนาคมทางน้ำยังคงอาศัยบริเวณคลองดำเนินสะดวกซึ่งเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นสองฟากคลองได้ใช้ติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงเส้นทางน้ำ

5. ทางอากาศ

ทางบริษัทไทยแอโรสเปซเซอวิสเซอ จำกัด ได้ลงทุนสร้างสนามบินเอกชน(The Eagle Place) ในพื้นที่อำเภอโพธารามประกอบด้วยสโมสรการบิน (The Eagle Flying Club Runway) ศูนย์ซ่อมบำรุง ซึ่งได้ลงนามในบันทึก ข้อตกลงกับการบินไทยภายใต้ชื่อ Temco และโรงงาน The Eagle place colony Hotel ในอนาคตจะเป็นศูนย์รวมการบินของทั้งภาคธุรกิจ และบุคคลทั่วไป โดยมีปัจจัยหลักประกอบเพิ่มศักยภาพความเจริญของจังหวัดราชบุรี

2.3.2 การศึกษาทางด้านสังคมของจังหวัดราชบุรี

2.3.2.1 ประชากรในจังหวัดราชบุรี

ความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดราชบุรีเฉลี่ย 159 คนต่อตารางกิโลเมตร เป็นอันดับที่ 3 ของภาคตะวันตก ประชากรตามเขตการปกครองดังนี้

ตารางที่ 2.11 แสดงข้อมูลประชากรและการปกครอง จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ2546¹⁵

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ประชากร (คน)	จำนวน บ้าน (หลัง)	ตำบล (แห่ง)	หมู่บ้าน/ ชุมชน (แห่ง)	อบต. (แห่ง)	เทศบาล ตำบล	ระยะทาง จากอ. เมือง	พื้นที่ ตาราง กม.
1	เมืองราชบุรี	150,777	40,383	21	187/-	18	3	0	422.098
2	บ้านโป่ง	145,430	40,753	14	182/-	13	3	42	363.649
3	โพธาราม	123,414	33,119	18	153/-	17	4	26	414.359
4	ดำเนินสะดวก	99,950	22,613	13	104/-	13	2	50	210.271
5	บางแพ	45,209	11,611	7	65/-	4	2	22	172.597
6	ปากท่อ	64,495	17,039	12	84/-	12	1	22	757.835
7	จอมบึง	60,612	15,395	6	89/-	6	2	30	772.054
8	สวนผึ้ง	33,169	9,702	4	37/-	4	2	60	1,005.08
9	วัดเพลง	12,245	3,074	3	28/-	3	1	15	37.892
10	กิ่งอำเภอบ้านคา	21,756	6,232	3	34/-	3	0	58	1,026.87
11	เทศบาลเมืองราชบุรี	44,065	13,322	1	-/12	-	-	-	8.2
12	เทศบาลเมืองบ้านโป่ง	21,186	7,302	1	-/9	-	-	42	2.91
13	เทศบาลเมืองโพธาราม	11,398	3,333	1	-/6	-	-	26	2.65
รวม		833,706	223,878	104	963/27	93	20	-	5,196.46

15 Web Ratchaburi/ท่องเที่ยวราชบุรีตารางที่ 1 ข้อมูลประชากรและการปกครอง จังหวัดราชบุรี ปี 2546.htm

ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ
จังหวัดราชบุรีปีพ.ศ.2546¹⁶

ช่วงอายุ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
0 - 4	25,734	3.09	24,348	2.92	50,082	6.01
5 - 9	30,332	3.64	28,984	3.48	59,316	7.11
10 - 14	30,867	3.70	28,549	3.42	59,416	7.13
15 - 19	29,817	3.58	28,559	3.43	58,376	7.00
20 - 24	35,078	4.21	32,573	3.91	67,651	8.11
25 - 29	35,689	4.28	34,205	4.10	69,894	8.38
30 - 34	34,743	4.17	35,801	4.29	70,544	8.46
35 - 39	33,548	4.02	36,305	4.35	69,853	8.38
40 - 44	30,922	3.71	33,706	4.04	64,628	7.75
45 - 49	25,540	3.06	28,756	3.45	54,296	6.51
50 - 54	20,063	2.41	22,439	2.69	42,502	5.10
55 - 59	13,750	1.65	15,773	1.89	29,523	3.54
60 - 64	11,352	1.36	13,517	1.62	24,869	2.98
65 - 69	10,217	1.23	12,279	1.47	22,496	2.70
70 - 74	7,163	0.86	9,150	1.10	16,313	1.96
75+	8,352	1.00	13,260	1.59	21,612	2.59
ไม่ทราบปีจันทรคติ	6,770	0.81	9,630	1.16	16,400	1.97
ไม่ใช่สัญชาติไทย	3,721	0.45	2,364	0.28	6,085	0.73
ทะเบียนบ้านกลาง ไม่แยกกลุ่มอายุ	16,168	1.94	13,682	1.64	29,850	3.58
รวม	409,826	49.16	423,880	50.84	833,706	100.00

16 สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, งานข้อมูลข่าวสาร กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข ณ วันที่

1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2546

2.3.2.2 ด้านการปกครองและการบริหารของจังหวัดราชบุรี

เขตการปกครองของจังหวัดราชบุรีส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 104 ตำบล 963 หมู่บ้านส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 เทศบาลเมือง 20 เทศบาลตำบล 93 องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 2.13 แสดงการแบ่งการปกครองและการบริหารในจังหวัดราชบุรี¹⁷

ลำดับ	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ขนาดพื้นที่(ตรกม.)	ตำบล	หมู่บ้าน
1	เมืองราชบุรี	430.298	22	187
2	โพธาราม	417.009	19	153
3	อ.บ้านโป่ง	366.559	15	181
4	ดำเนินสะดวก	210.271	13	104
5	บางแพ	172.597	7	65
6	วัดเพลง	37.892	3	28
7	ปากท่อ	757.835	12	84
8	จอมบึง	772.054	6	89
9	สวนผึ้ง	1,397.947	4	37
10	กิ่ง อ.บ้านคา	634,000	3	34

2.3.2.3 ด้านการศึกษา

จำนวนสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงปริญญาตรีรวม 450 แห่ง มีอัตราส่วนนักเรียน: ครู 21 :1 เข้าศึกษาในระดับมัธยม 1 ได้ 100% เป็นจังหวัดแรกของประเทศ การศึกษาระดับปริญญาตรีรวม 4 แห่ง และมีสถาบันการศึกษาระดับวิชาชีพ ด้านช่าง เทคโนโลยี และการเกษตรรวม 7 แห่ง การศึกษาเขต 1(อำเภอเมืองราชบุรี จอมบึง สวนผึ้งปากท่อ วัดเพลง กิ่งอำเภอบ้านคา)

2.3.2.4 ด้านสาธารณสุข

จังหวัดราชบุรีเป็นศูนย์กลางด้านสาธารณสุขของภาคตะวันตก มีโรงพยาบาลของรัฐที่ให้บริการประชาชน 12 แห่ง สามารถรับคนไข้ได้ 2,344 เตียง มีแพทย์ 241 คน และพยาบาลวิชาชีพ 1,204 คน พยาบาลเทคนิค 585 คน วิสัญญีพยาบาล 60 เจ้าหน้าที่พยาบาล 72 คน โดยมีโรงพยาบาลราชบุรีเป็นโรงพยาบาลระดับศูนย์ขนาด 895 เตียง สามารถ

¹⁷ Web Ratchaiburiท่องเที่ยวราชบุรีการปกครองและการบริหารในจังหวัดราชบุรี.htm

ให้บริการในการรักษาพยาบาลได้ครอบคลุมทุกสาขาโรงพยาบาลเอกชน 15 แห่ง ซึ่งมีเตียงคนไข้ 428 เตียง รวมทั้งสถานื่อนามัยในอำเภอต่างๆ อีก 162 แห่ง

ตารางที่ 2.14 จำนวนสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐจำแนกตามอำเภอ¹⁸

อำเภอ	รพศ. (เตียง)	รพท. (เตียง)	รพช. (เตียง)	รพ.แม่ และเด็ก (เตียง)	รพ.ค่าย กาญจนาภิเษก (เตียง)	จำนวนสถานอนามัย		
						สอ. ทั่วไป	สอ. ขนาดใหญ่	รวม
เมืองราชบุรี	1/895			1/158	1/60	23	3	26
บ้านโป่ง		1/420				17	7	24
โพธาราม		1/280	1/30			23	6	29
ดำเนินสะดวก		1/323				15	4	19
บางแพ			1/60			6	3	9
ปากท่อ			1/60			17	1	18
วัดเพลง			1/50			3	1	4
จอมบึง			1/60			13	2	15
สวนผึ้ง			1/30			8	1	9
กิ่งอำเภอบ้านคา			-			9	0	9
รวม	1/895	3/961	6/270	1/158	1/60	134	28	162

2.3.2.5 ด้านการประปา

จังหวัดราชบุรี มีจำนวนหมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้ 588 หมู่บ้าน ไม่มีน้ำประปาใช้ 152 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 79.5, 20.5 ของหมู่บ้านทั้งหมด ตามลำดับ ประปาในเขตเมือง (ฝ่ายประมวลข้อมูล รายงานและประเมินผลการประปาสวนภูมิภาค) ปี 2539 จังหวัดราชบุรี มีจำนวนที่ทำกาประปา 4 แห่ง ซึ่งจำหน่ายน้ำในเขตเทศบาล 1 เขต จำนวนประชากร 27,000 คน และจำหน่ายน้ำในเขตสุขาภิบาล 8 เขต จำนวนประชากร 88,480 คน มีผู้ใช้น้ำ 16,917 ราย ปริมาณน้ำผลิต 7,595,117 ลบ.ม. และปริมาณน้ำจำหน่าย 4,852,112 ลบ.ม. และปริมาณน้ำสูญเสียร้อยละ 39.04

¹⁸ Web Ratchaiburi/ท่องเที่ยวราชบุรีสาธารณสุข จ. ราชบุรี.htm

2.3.2.6 ด้านการไฟฟ้า

จังหวัดราชบุรี มีจำนวนหน่วยบริการไฟฟ้าทั้งหมด 16 แห่ง กระแสไฟฟ้าที่ใช้ทั้งสิ้น 89,484,4660.41หน่วย และมี จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 173,527 ราย

2.3.2.7 ด้านศาสนา

วัด 351 แห่ง สำนักสงฆ์ 69 แห่ง โบสถ์คริสต์ 15 แห่ง มัสยิด 2 แห่งพระภิกษุ 4,385 รูป สามเณร 316 รูป ประชาชนในจังหวัดนับถือศาสนาพุทธ 98.19 % นับถือศาสนาอิสลาม 0.15 % นับถือศาสนาคริสต์ 1.65 % และอื่น ๆ 0.01%

2.3.2.8 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมงานประเพณี

จังหวัดราชบุรีมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมอยู่มากมายทางจังหวัด ได้มีการจัดการส่งเสริมให้เป็นที่ได้รับความสนใจกับนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติอาทิเช่น งานเทศกาลองุ่นหวานและตลาดน้ำดำเนินสะดวก ประเพณีกินข้าวห่อ

- ภาษา

ชาวราชบุรีใช้ภาษากลางเป็นภาษาท้องถิ่นที่ใช้สำหรับพูดแต่ในบางอำเภอมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นคือภาษาไทยฉวน เป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ที่ยังคงมีการสืบทอดจนถึงปัจจุบัน

2.3.2.9 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรีเป็นเมืองเก่าแก่ จึงมีอารยธรรมศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่สืบทอดมาแต่โบราณ มีโบราณสถาน และโบราณวัตถุอยู่มากมาย เช่นวัดมหาธาตุ เมืองโบราณคูบัว ถ้าฤษีเขางู นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ เช่น ถ้ำเขาบิน ถ้ำจอมพล ถ้ำค้างคาว เขาช่องพราน ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก หนังกใหญ่วัดขนอน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดราชบุรี เป็นต้น

2.3.3 การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดที่มีประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีประชากรประมาณร้อยละ 75 ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีแหล่งน้ำธรรมชาติและการชลประทานที่เหมาะสมแก่การเกษตร พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และเหมาะสมกับการเกษตรกรรม ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ และอำเภอวัดเพลง ทั้งนี้อาชีพเกษตรกรรมที่สำคัญ การผลิตด้านปศุสัตว์สัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี ได้แก่ ไก่เนื้อ ไก่สุกร ไข่ และเป็ด โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมูลค่า 56,131 ล้านบาท คิดเป็นอันดับที่ 17 ของประเทศ และอันดับที่ 12 ของภาค

ตารางที่ 2.15 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดราชบุรี¹⁹

ลำดับ	สาขา	มูลค่า(ล้านบาท)	คิดเป็นร้อยละ
1	อุตสาหกรรม	19,291	34.4
2	เกษตรกรรม	8,350	14.9
3	การค้าส่งและการค้าปลีก	7,371	13.1
4	การบริการ	5,836	10.4
5	การไฟฟ้าและการประปา	5,271	9.4
6	การบริหารและป้องกันประเทศ	2,755	4.9
7	การคมนาคมขนส่งและการขนส่ง	2,218	4.0
8	ที่อยู่อาศัย	1,462	2.6
9	การก่อสร้าง	1,445	2.6
10	การธนาคาร ประกันภัย ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	1,337	2.4
11	เหมืองแร่และย่อยหิน	795	1.4

19 สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, "รายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดราชบุรี" 2547 (อัดสำเนา)

บทที่ 3

การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมืองของอำเภอดำเนินสะดวก

3.1.1 การตั้งถิ่นฐานในอดีตและปัจจุบันของอำเภอดำเนินสะดวก

3.1.1.1 ประวัติความเป็นมาของอำเภอดำเนินสะดวก

ดำเนินสะดวกแต่เดิมมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีป่าดงไม้และต้นเสื่อหมอบ สภาพพื้นที่สมัยนั้นไม่มีคลองมากมายเช่นปัจจุบัน ซึ่งมีคลองธรรมชาติที่ผ่านในท้องถื่นอำเภอ คือ คลองบางป่า คลองแพงพวย คลองสี่หมื่น คลองบางพัง คลองบางนกแขวก ซึ่งแต่เดิมเป็นทางเกวียนและระแตะ (เกวียนสำหรับนั่งขนาดเล็กชนิดหนึ่งเพื่อไปได้เร็ว เกวียนเล็กที่ใช้เทียมด้วยโค) มีน้ำไหลผ่านเฉพาะในฤดูน้ำหลาก เมื่อถึงฤดูแล้ง จะไม่มีน้ำเลย การคมนาคมส่วนใหญ่โดยการเดินเท้า หรือใช้พาหนะเช่น ช้าง ม้า ลา ทางน้ำใช้เรือ เช่น เรือแจว เรือพาย เรือใบ เรือสำเภา ในสมัยนั้นการติดต่อกันทางเรือมีความสำคัญมาก ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าที่ทำการของรัฐบาล เช่น ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ฯลฯ ตั้งอยู่ริมทะเลหรือริมคลองใหม่เป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเมื่อมีรถไฟขึ้น ทำให้สะดวกรวดเร็ว จึงย้ายที่ทำการไปตั้งอยู่ริมทางรถไฟ สมัยนั้นการคมนาคม ระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดราชบุรี ทางเรือออกจากกรุงเทพฯ ล่องตามลำน้ำเจ้าพระยา เข้าคลองดาวคะนองไปออกจังหวัดสมุทรสาคร แล้วเข้าคลองสุนัขหอนไปออกแม่น้ำแม่กลอง ที่จังหวัดสมุทรสงคราม ขึ้นไปจนถึงจังหวัดราชบุรี “ดำเนินสะดวก” นอกจากเป็นชื่อของอำเภอแล้ว ยังเป็นชื่อคลองที่ขุดเชื่อมการคมนาคมทางน้ำระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง ในสมัยรัชการที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า “การไปมาระหว่าง กรุงเทพฯ ถึงสมุทรสาครก็มีคลองภาษีเจริญ ไปมาสะดวกคืออยู่ จึงควรมีคลองระหว่างกรุงเทพฯ สมุทรสงคราม และราชบุรี ให้สะดวกขึ้น โดยมีแม่น้ำแม่กลองเป็นสื่อกลาง” ในปี พ.ศ. 2409 (ปีชลา อัฐศก ร.ศ. 85 จ.ศ. 1228) จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เมื่อครั้งขึ้นรับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระประสาธสิทธิ์ ที่สมุทรพระกลาโหม เป็นผู้อำนวยการขุดคลองนี้ โดยใช้กำลังทหาร ข้าราชการและประชาชนร่วมกันขุด การขุดดินนี้ใช้กำลังแรงงานของคนล้วน ๆ จากคำบอกเล่าของพระคุณท่าน หลวงพ่อพระครูวิชัย ศิลคุณ (กลม

คุณสีโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดหลักหกรัตนาราม (อ้างโดย พระครูสิทธิธรรมวิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดหลักหกรัตนาราม) ว่า "ที่ทำการชุดคลองกันจริงๆ ส่วนมากจะเป็นคนจีนที่มาอยู่ในเมืองไทยใหม่ๆ เป็นผู้รับจ้างชุด

"คลองดำเนินสะดวก" เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ กับ จังหวัดราชบุรี โดยใช้เรือยนต์เข้ามาแทนเรือพายและเรือแจว ทำให้ตลิ่งพังมาก คลองจึงขยายกว้างออกไป ตามความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ปัจจุบันคลองกว้างประมาณ 30-40 เมตร เรือบรรทุกสินค้าลำใหญ่ๆ ไปมาสะดวกและทางราชการเคยส่งเรือชุดไปชุดลอกดินในคลองที่ตื้นเขินหลายครั้ง เพื่อความสะดวกในการสัญจรไปมา

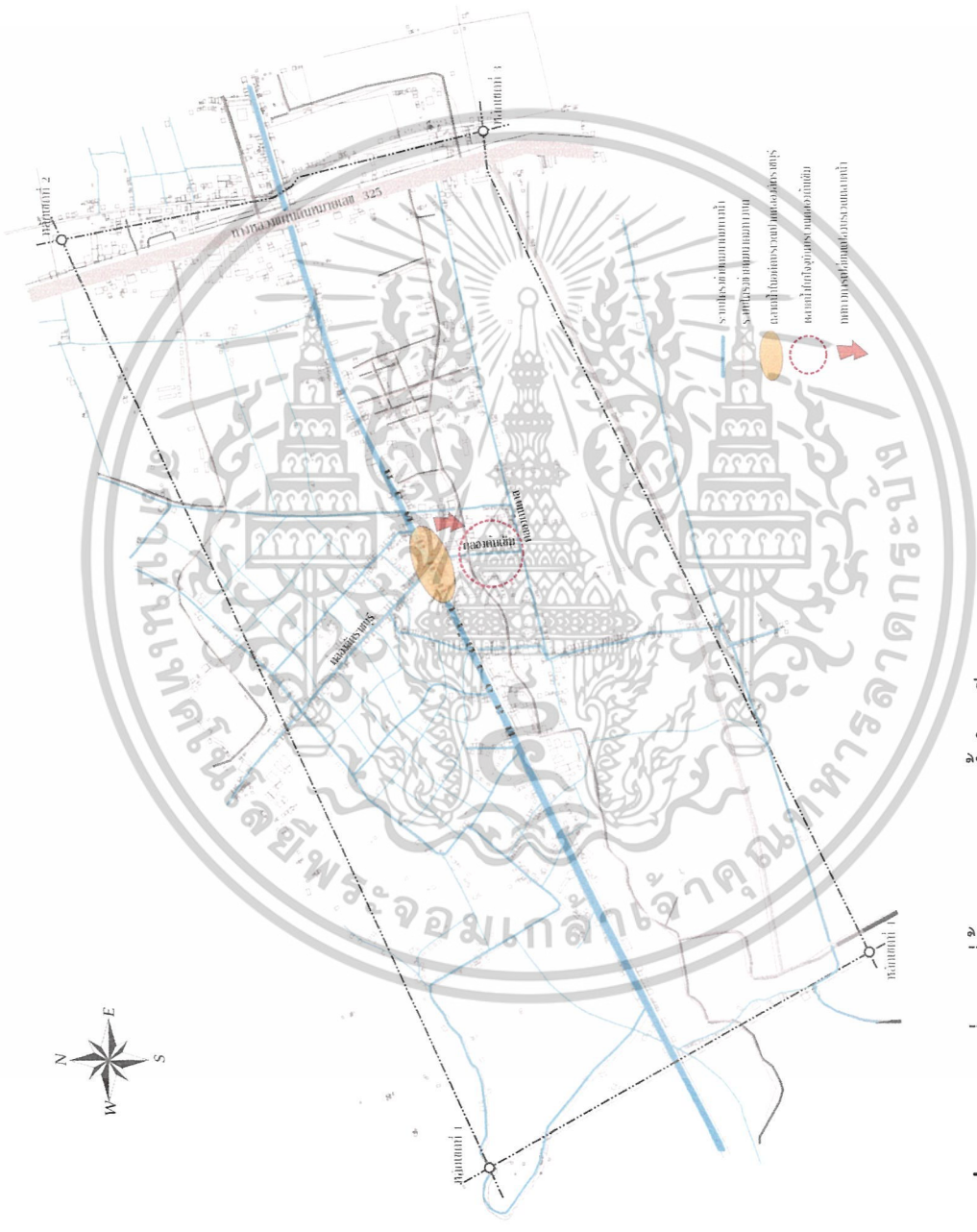
วิถีชีวิตของคนดำเนินสะดวก ถ้าการไหว้เป็นสัญลักษณ์ของคนไทย ตลادنํ้าก็เป็นสัญลักษณ์ของชาวดำเนินสะดวก ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำและการเพาะปลูก อำเภอดำเนินสะดวกเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดราชบุรี โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวจังหวัดราชบุรี ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 50 กิโลเมตร วิถีชีวิตของคนดำเนินส่วนใหญ่จึงผูกพันกับการเพาะปลูก เนื่องจากทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการทำสวน ทำนา

ประวัติตลادنํ้าดำเนินสะดวก

ตลادنํ้าที่น่าสนใจ และเรียกได้ว่าเป็นภาพตัวแทนตลادنํ้าของเมืองไทยที่ตั้งไปทั่วโลกคือ"ตลادنํ้าดำเนินสะดวก"

ตลادنํ้าแห่งนี้ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าขาย หรือสภาพเดิมของตลาดไปแล้วก็ตาม แต่ความมีชีวิตชีวาและความหลากหลายภายในตลادنํ้าแห่งนี้ ก็ยังเป็นที่ยกย่องขวัญถึงอยู่เสมอ เป็นตลادنํ้าที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจมากแห่งหนึ่ง อีกทั้งยังอยู่ในทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมจึงคงความเป็นตลادنํ้ามาได้อย่างต่อเนื่อง จนถึงทุกวันนี้ การมองประวัติความเป็นมาของตลادنํ้าดำเนินสะดวกแห่งนี้ เมื่อพิจารณาจากหลักฐานในช่วงสมัยนั้นจะพบว่าเกิดในเวลาไล่เลี่ยกับการชุดคลอง ดังในพระราชหัตถเลขา ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวเสด็จประพาสมณฑลราชบุรี พ.ศ.2452 ว่า " ในลำคลองระยะหลัก 1 หลัก 2 จนกระทั่งหลัก 3 เดิมเป็นจากและปรอง เดียวนี้มีจากและปรองเข้าไปไม่ถึงหลัก 1 เป็นไร่นาไปหมดได้ความว่าดีมาก ตามลำคลองมีตลาดเกิดขึ้นใหม่ถึงสามระยะ นับว่าไม่มีที่ว่างว่าคนราชบุรียกลงมาตั้งแถบคลองดำเนินสะดวกนี้มาก" ตลادنํ้าที่เกิดขึ้น เป็นแห่งแรกบนสายคลองชุดนี้ คือ " ตลادنํ้าดำเนินสะดวก " ปากคลองลัดราชบุรี หรือที่ชาวบ้านนิยมเรียกกันสั้นๆ ว่า คลองลัดพลี แต่เดิมมีชื่อเรียกกันติดปากว่า ตลادنัดศาลาห้าห้องบ้าง ตลادنัดศาลาแดงบ้าง หรือตลادنัดหลักแปดบ้าง ซึ่งตรงจุดอันเป็นตลادنํ้าเดิมที่สมเด็จพระเจ้าพระยาฯ (ช่วง บุนนาค) ได้ให้ปลูกศาลาเป็นไม้มี 5

ห้อง หลังคามุงด้วยกระเบื้องสีแดง สร้างให้เป็นที่พักคนงาน จุดนี้จึงมีผู้คนหนาแน่นกว่าที่อื่นๆ ต่อมาจึงกลายเป็นตลาดนัดสำคัญแห่งหนึ่งคู่กับตลาดนัดปากคลอง ซึ่งมีมาเก่าแก่ก่อนชุดคลองดำเนินสะดวก ซึ่งในอดีตนั้น พ่อค้าแม่ขายจะนำสินค้าบรรทุกเรือขึ้นล่องอยู่ระหว่างตลาดนัดดำเนินสะดวกที่คลองลัดพลี และที่ตลาดนัดปากคลอง ซึ่งหมุนเวียนสลับวัน เวลาที่เปิดตลาดไม่ให้นักกัน สำหรับตลาดนัดดำเนินสะดวกนั้น จะมีพ่อค้าแม่ขายมาขายของกันในวันนัด คือ วัน 2 ค่ำ 7 ค่ำ และ 12 ค่ำ ทั้งข้างขึ้นและข้างแรม ส่วนบริเวณพื้นที่ของตลาดน้ำนั้นขยายไปกว้างขวางมาก โดยในช่วงปี พ.ศ.2500 ขยายกินบริเวณตั้งแต่ปากคลองลัดพลี ไปตามคลองชุดดำเนินสะดวก ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า คลองใหญ่ ไปถึงบริเวณปากคลองทองกลาง และบริเวณหน้าโรงพยาบาลรามาธิบดีดำเนินเดือยในวันนัด ท้องน้ำก็จะคลาคล่ำไปด้วยเรือสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรือสำปั้น หรือเรือสำปั้นจ้าง จอดเรียงรายกันยาวนับเป็นกิโลเมตร แต่ตลาดน้ำดำเนินสะดวกยังคงมีในจุดอื่นๆ นอกเหนือจากคลองลัดพลีด้วย นั่นเพราะชุมชนสองฝั่งคลองดำเนินสะดวก เป็นชุมชนที่เติบโตคู่มากับแม่น้ำลำคลอง ใช้คลองต่างถนน ตลอดสายคลองมีคลองลัดเชื่อมพื้นที่ภายใน กับคลองใหญ่ไม่ต่ำกว่า 200 คลอง ในจำนวนนี้มีไม่น้อยที่ตัดถึงกันเกิดเป็นเครือข่ายสายน้ำ เชื่อมหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดเข้าด้วยกันในจุดที่มีชุมชนกระจุกตัวหนาแน่น จึงเกิดตลาดน้ำขึ้นในสมัยนั้น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก มีจุดใหญ่ที่พ่อค้าแม่ขายมารวมกันอยู่ 3 จุด คือ ที่ปากคลองลัดพลี ปากคลองโพหัก หรือที่เรียกว่าคลองบัวงาม เขตตำบลดอนไม้ หลักห้า และที่ปากคลองศรีสุราษฎร์ ซึ่งเป็นตลาดที่ใหญ่มากมักมีพ่อค้าแม่ขายไม่ค่อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นผู้คนในชุมชนบริเวณนั้นๆเองที่มาจับจ่ายใช้สอยและค้าขายกัน ด้วยความเรียบง่าย และมีเสน่ห์ของตลาดน้ำดำเนินสะดวก ทำให้ในช่วงตั้งแต่ปีพ.ศ.2510 เริ่มมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวชมชีวิต และการค้าขายในตลาดน้ำแห่งนี้กันอยู่บ้าง ส่วนใหญ่มาได้ด้วยคำบอกเล่าและกิตติศัพท์ที่ร่ำลือ และต่อมา ได้มีบริษัทนำเที่ยวจัดนำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมตลาด โดยตรงตลาดน้ำดำเนินสะดวกเกิดจากกระบวนการพัฒนาตัวเองของสังคมไทย ที่มีคลองเป็นตัวแปรประสานเป็นวัฒนธรรมที่ดูแปลกสำหรับคนต่างถิ่น เนื่องจากคนไทยแต่ครั้งโบราณ มีความชำนาญและเคยชินกับการติดต่อสัญจรกันทางน้ำ การพัฒนาการติดต่อ จึงมุ่งใช้ทางน้ำเป็นสำคัญ โดยเฉพาะคลองดำเนินสะดวก ซึ่งพิเศษกว่าคลองอื่นๆ เพราะเกิดจากการพัฒนาตนเองของระบบสังคมอย่างแท้จริง เนื่องจากมิได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ถูกขุดขึ้นจากฝีมือของมนุษย์ทั้งสิ้นดังนั้น คงจะเป็นการกล่าวที่ไม่เกินจริงว่า ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ถือเป็นวัฒนธรรมอันเก่าแก่ อันทรงคุณค่า ไม่ใช่เพียงแต่เฉพาะเพียงคนดำเนินสะดวก หรือคนไทยทุกคนเท่านั้น แต่ถือได้ว่าเป็นคนทั้งโลก เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า

ภาพที่ 3.1 แผนที่แสดงที่ตั้งบริเวณตลาดน้ำในอดีต

ชาติพันธุ์ของชาวดำเนินสะดวก

1. ชาวไทยเชื้อสายจีน ประชาชนชาวดำเนินสะดวกใหญ่จะเป็นคนไทยเชื้อสายจีน และบางส่วนก็อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิ์สมภาร ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่4) ต่อมาได้สมรสกับชาวไทยในท้องที่ตั้งหลักฐานบ้านเรือนอยู่ทั่วไปในปัจจุบันมีหลักฐานที่สำคัญคือ ศาลเจ้าโรงเจของชาวจีนที่ตั้งกระจายอยู่เป็นจำนวนมากในอำเภอดำเนินสะดวก จึงมักจะนิยมเลี้ยงดูบุตรหลานให้ที่ความเป็นไทยควบคู่ไปกับการเพาะบ่มนิสัยขยันขันแข็งและมีความมานะอดทนมีหัวทางการค้าแบบชาวจีน

2. ชาวไทยเชื้อสายไทยทรงดำ ชาวดำเนินเชื้อสายไทยทรงดำ หรือลาวโซ่ง อพยพมาอยู่ที่เมืองเพชรบุรีในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีและสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เรียกว่า “โซ่ง” คงเรียกตามเสื้อผ้าที่นุ่ง เพราะชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำ ราวปี พ.ศ. 2400 ชาวไทยทรงดำเมืองเพชรบุรี เดินทางเข้ามาตั้งบ้านเรือนที่ตำบลดอนคลัง บ้านดอยข่อย บ้านตาลเรียง บ้านบัวงาม ชาวดอนคลังเชื้อสายไทยทรงดำ ยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นการนับถือผี การเล่นเรือแ่งขวัญ พิธีขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

3.1.2 สภาพทั่วไปของอำเภอดำเนินสะดวก

- ที่ตั้งและขอบเขตของอำเภอดำเนินสะดวก

อำเภอดำเนินสะดวกตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดราชบุรี ลักษณะทางกายภาพที่เด่นชัดของอำเภอ เป็นพื้นที่ที่มีคลองดำเนินสะดวกตัดผ่านกลางพื้นที่คลองดำเนินสะดวกเป็นคลองที่ขุดเชื่อมระหว่างแม่น้ำแม่กลองกับแม่น้ำท่าจีน ในช่วงสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมาณปีพ.ศ. 2446 เนื่องจากขณะนั้นประเทศไทยได้เริ่มส่งข้าวเป็นสินค้าออกที่สำคัญของประเทศประกอบกับคลองเป็นบริเวณทุ่งราบภาคกลางตอนใต้ที่ได้ขุดไว้แต่เดิมเกิดการตื้นเขิน และขาดแคลนน้ำยิ่งขึ้นทุกปี ทำให้การคมนาคมไม่สะดวก (ในอดีตนั้นการคมนาคมทางน้ำเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก) และการเพาะปลูกก็ทรุดโทรมลง เป็นลำดับ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขบำรุงทางน้ำให้ดีขึ้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงจัดตั้งกรมคลองขึ้นในปีพ.ศ.2440 เพื่อให้รับผิดชอบดำเนินการขุดคลองบนทุ่งราบภาคกลางตอนใต้ พร้อมสร้างประตูระบายน้ำในคลองที่ขุดบรรจบกัน สำหรับไว้เปิดรับน้ำในเวลาน้ำขึ้น และปิดเวลาน้ำลง คลองดำเนินสะดวกนอกจากจะเข้าประโยชน์ในการคมนาคมตามวัตถุประสงค์เดิมของการขุดนี้แล้วเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเกษตรกรในอำเภอดำเนินสะดวก

1. ที่ตั้ง

อำเภอดำเนินสะดวกตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดราชบุรี ระยะทางประมาณ 23 กิโลเมตรจากอำเภอเมือง มีพื้นที่ 22 ตารางกิโลเมตร (138,731.89 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 4.27 ของพื้นที่จังหวัดราชบุรี

- อาณาเขตการปกครอง

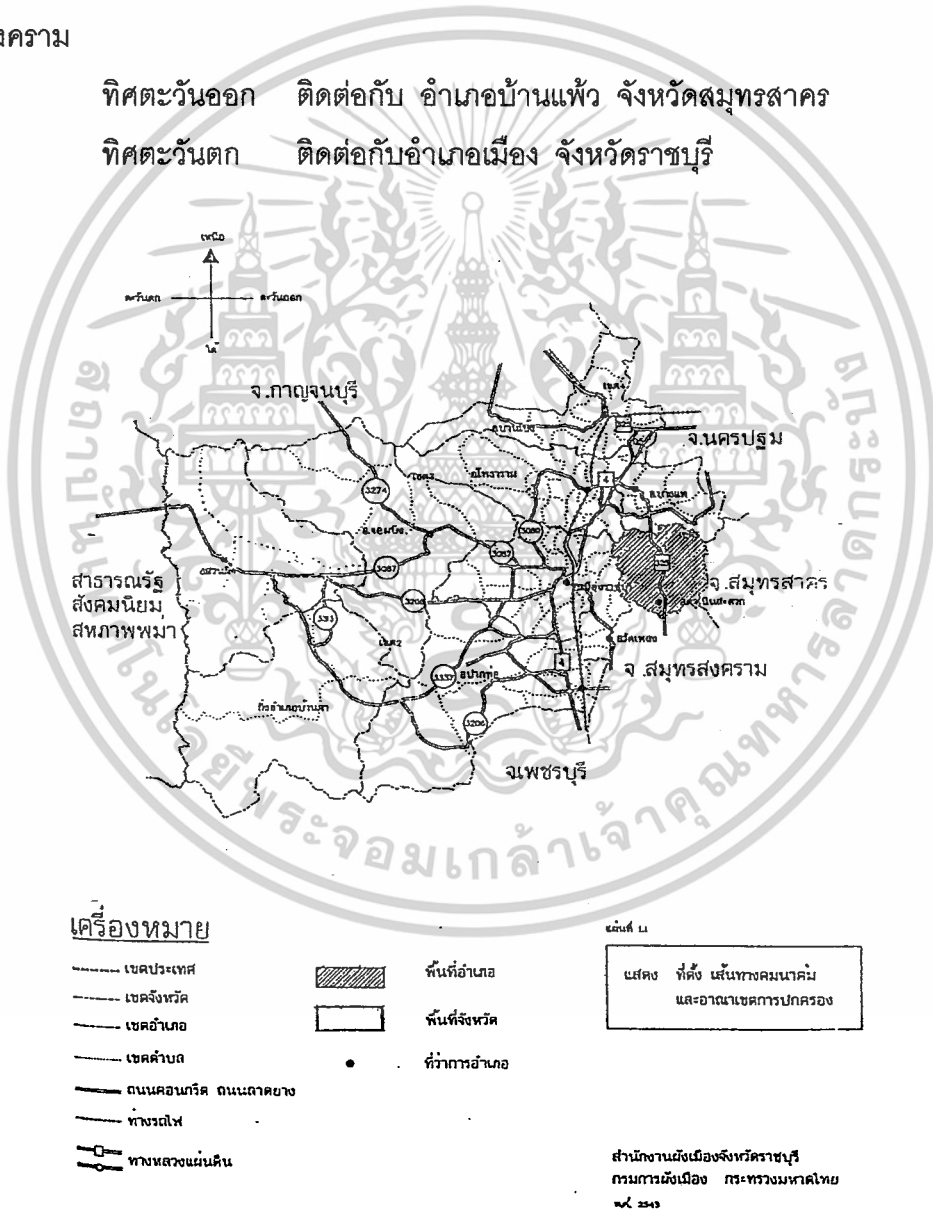
ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางแพ และอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบางคนที และอำเภอเมืองจังหวัด

สมุทรสงคราม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 3.2 แผนที่แสดงที่ตั้งของอำเภอดำเนินสะดวก

- การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอดำเนินสะดวกแบ่งเขตการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 เป็น 13 ตำบล ได้แก่

1. ตำบลดำเนินสะดวก	ประกอบด้วย	10 หมู่บ้าน
2. ตำบลคอนกรวย	ประกอบด้วย	11 หมู่บ้าน
3. ตำบลแพงพวย	ประกอบด้วย	9 หมู่บ้าน
4. ตำบลขุนพิทักษ์	ประกอบด้วย	8 หมู่บ้าน
5. ตำบลศรีสุราษฎร์	ประกอบด้วย	8 หมู่บ้าน
6. ตำบลสีหมื่น	ประกอบด้วย	8 หมู่บ้าน
7. ตำบลท่านัด	ประกอบด้วย	8 หมู่บ้าน
8. ตำบลบ้านไร่	ประกอบด้วย	8 หมู่บ้าน
9. ตำบลดอนไผ่	ประกอบด้วย	7 หมู่บ้าน
10. ตำบลตาหลวง	ประกอบด้วย	6 หมู่บ้าน
11. ตำบลบัวงาม	ประกอบด้วย	6 หมู่บ้าน
12. ตำบลประสาธสิทธิ์	ประกอบด้วย	5 หมู่บ้าน
13. ตำบลดอนคลัง	ประกอบด้วย	5 หมู่บ้าน

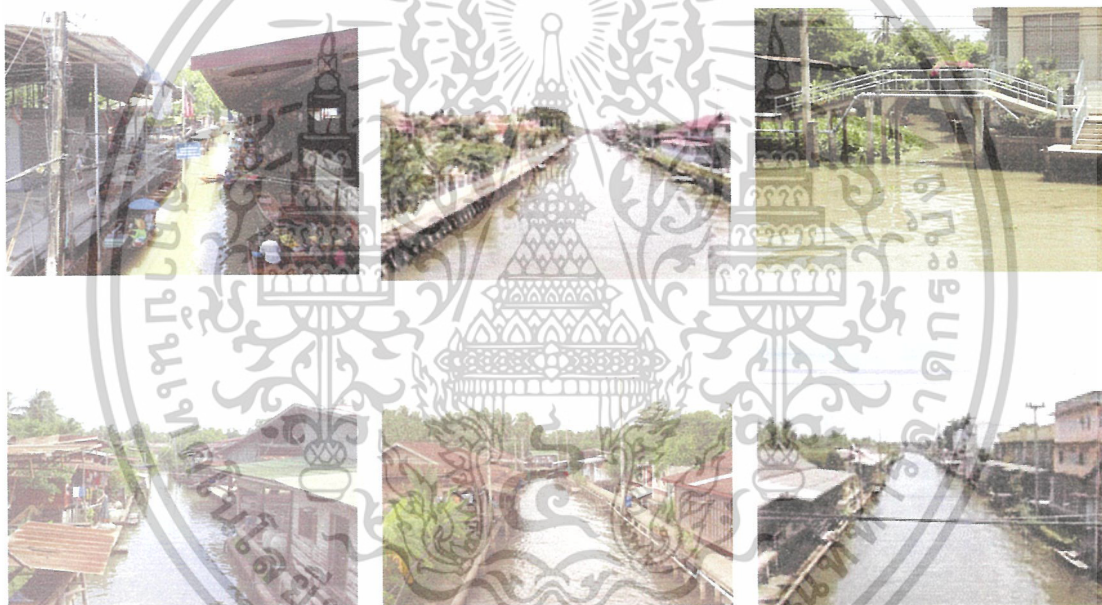
3. เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมติดต่อกับอำเภอดำเนินสะดวก สามารถใช้เส้นทางต่าง ๆ ได้แก่

- ทางบก - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 บริเวณสี่แยกบางแพ ผ่านอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ด้านอำเภอปากท่อ แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ธนบุรี - ปากท่อ) บริเวณแยกวังมะนาว เข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ผ่านอำเภออำพวา และอำเภอบางค้อ จังหวัดสมุทรสงคราม
 - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3097 จากอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ด้านจังหวัดสมุทรสงคราม
- ทางน้ำ - คลองดำเนินสะดวก จากแม่น้ำแม่กลองหรือ แม่น้ำท่าจีน
- คลองโพหัก เชื่อมระหว่างหลักห้ากับบ้านแพ้ว และคลองชอยต่างๆ

3.1.2.2 ลักษณะทางกายภาพ

1. สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ของอำเภอดำเนินสะดวกเป็นพื้นที่ราบต่ำ ความสูง 1 – 10 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีคลองดำเนินสะดวกซึ่งเป็นคลองขุดสามารถใช้เป็นเส้นทางเดินเรือขนส่งสินค้าไปกรุงเทพฯ ได้ด้วย ภายในอำเภอดำเนินสะดวกยังมีคลองสาขาย่อยจากคลองดำเนินสะดวก ซึ่งใช้ประโยชน์ในการคมนาคม และการเกษตร สำหรับสภาพดินเป็นดินเหนียว และดินร่วนปนดินเหนียว มีสีเข้มดำมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่มีปัญหาคืออิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน มีน้ำขึ้นลงตลอดทั้งปี ดินจึงมีความเค็มเล็กน้อย ชนิดของพืชที่เหมาะสมได้แก่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล ลักษณะการปลูกเป็นแบบยกร่อง และคูคลอง ได้แก่ องุ่น มะละกอ มะพร้าว สำหรับพื้นที่ตอนเหนือของอำเภอเหมาะแก่การปลูกข้าว

บริเวณพื้นที่คลองดำเนินสะดวก และคลองสาขาย่อย

บริเวณถนนสายหลัก

ภาพที่ 3.3 สภาพภูมิประเทศของอำเภอดำเนินสะดวก

2. สภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศของอำเภอเป็นลักษณะภูมิอากาศเขตร้อนชื้นแบบสวันนา (SAWANNA) มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ฝนตกในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึง ตุลาคม ฝนตกชุกในช่วงเดือนกันยายน ถึง ตุลาคม โดยสาเหตุส่วนใหญ่มาจากพายุโซนร้อนจากทะเลจีนใต้

3.1.2.3 สภาพทางสังคม

1. ประชากร ในอำเภอดำเนินสะดวกมีประชากรหนาแน่นเฉลี่ย 465 ต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนสถิติประชากรในอำเภอดำเนินสะดวกใน

ปี พ.ศ.2544 – พ.ศ.2546¹

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม
2544	48,450	52,465	100,915
2545	49,540	53,639	103,179
2546	48,026	51,935	99,961

3.1.2.4 การเปลี่ยนแปลงประชากรในอำเภอดำเนินสะดวก

ตารางที่ 3.2 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในอำเภอดำเนินสะดวก²

องค์ประกอบด้านประชากรของอำเภอดำเนินสะดวก	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546
อัตราการเกิด	1,037	1,128	1,240
อัตราการตาย	723	721	730
อัตราการย้าย	3,530	3,627	3,946
อัตราการย้ายออก	4,191	4,520	4,847
อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว	-0.456	-0.473	-0.547
ความหนาแน่นของประชากร (ต่อ ตร. กม.)	474.300	474.200	475.391

1 สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, "รายงานสถิติจำนวนประชากรอำเภอดำเนินสะดวก", 2546 (อัตสำเนา)

2 สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, "รายงานสถิติจำนวนประชากรอำเภอดำเนินสะดวก", 2546 (อัตสำเนา)

2. ด้านโครงสร้างอายุของประชากร ประชากรในอำเภอดำเนินสะดวกมีหมวดอายุตั้งแต่ 0 – 14 ปี ถึงหมวดอายุ 85 ปีขึ้นไป มีประชากรรวม 99,961 คน ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยพึ่งพิง อายุ 0 – 14 ปี รวม 19,707 (คิดเป็นร้อยละ 19.71) และประชากรวัยพึ่งพิงอายุ 65 ปีขึ้นไปรวม 5,780 (คิดเป็นร้อยละ 5.78) ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยพึ่งพิงรวม 24,487 คน (คิดเป็นร้อยละ 25.50) โดยมีประชากรวัยแรงงานอายุ 15 – 64 มีจำนวนประชากรรวม 74,474 คน (คิดเป็นอัตราส่วนประชากรร้อยละ 74.50) ของประชากรรวม

ตารางที่ 3.3 แสดงโครงสร้างของประชากรอำเภอดำเนินสะดวก ปี พ.ศ. 2546³

โครงสร้างประชากร	หมวดของอายุ (ปี) Age group (Years)								ผู้ไม่มีสัญชาติไทย	รวม	อัตราส่วนร้อยละ
	0-14	15-29	30-34	45-59	60-74	75-84	85และมากกว่า 85ปีขึ้นไป	ไม่ทราบปี			
1. โครงสร้างอายุของประชากร	19,707	22,989	24,647	13,829	6,832	1,334	328	9,987	308	99,961	100
วัยพึ่งพิงอายุ 0 – 14 ปี	19,707	-	-	-	-	-	-	-	-	19,707	19.71
วัยแรงงานอายุ 15 – 64 ปี	-	22,989	24,647	13,829	-	-	-	-	-	74,474	25.50
วัยพึ่งพิงอายุ 65 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	4,118	1,334	328	-	-	5,780	5.78
ประชากรวัยพึ่งพิงรวม	19,707	-	-	-	4,118	1,334	328	-	-	2,5487	25.49
2. โครงสร้างทางเพศ	19,707	22,989	24,647	13,829	6,832	1,334	328	9,987	308	99,961	100
ประชากรชาย	10,203	11,491	11,797	6,369	3,003	520	104	4,317	222	48,026	48.04
ประชากรหญิง	9,504	11,498	12,880	7,460	3,829	814	224	5,670	86	51,935	51.96

3. การศึกษา มีโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 27 โรงเรียน กรมสามัญศึกษา 4 โรงเรียน สช. 6 โรงเรียน นอกจากนี้ยังมีระบบการศึกษานอกโรงเรียน ห้องสมุดประจำอำเภอ 1 แห่ง ห้องสมุดประจำตำบล 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่างๆ

3 สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, "รายงานสถิติจำนวนประชากรอำเภอดำเนินสะดวก", 2546 (อัดสำเนา)

ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามชั้นเรียนในอำเภอดำเนินสะดวก⁴

อำเภอ	ชั้นเรียน	จำนวนสถานศึกษา
ดำเนินสะดวก	อนุบาล มัธยมศึกษา	25
	อนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย	8
	เด็กเล็ก - ประถมศึกษา	-
	ประถมศึกษา	-
	ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น	-
	ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนปลาย	-
	มัธยมศึกษาตอนต้น	-
	มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย	4
รวม	จำนวนสถานศึกษา	37

4. การสาธารณสุข ประกอบด้วย โรงพยาบาลรัฐบาลขนาด 304 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 40 เตียง 1 แห่ง สถานีอนามัยประจำตำบลและหมู่บ้าน 17 แห่ง และคลินิกต่างๆ อีก 11 แห่ง

5. ด้านศาสนาและวัฒนธรรมประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอประมาณ 102,954 คน นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอื่นมีเพียง 225 คน มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนาได้แก่ วัด สำนักสงฆ์ 25 แห่ง วัดคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก 2 แห่ง ศาลเจ้า 25 แห่ง มูลนิธิ 18 แห่ง สมาคม 6 แห่ง สุสาน และฌาปนสถาน 2 แห่ง ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีได้แก่ พิธีแห่เรือ, พิธีแห่เจ้าแม่ทับทิม, พิธีตรุษจีน, พิธีสารทจีน

6. สภาพเศรษฐกิจ อำเภอดำเนินสะดวกเป็นอำเภอที่มีเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีธนาคาร 9 แห่ง, สหกรณ์ 4 แห่ง, ประชากรประกอบอาชีพต่างๆ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งสิ้น 91,738.50 ไร่ (ร้อยละ 66 ของพื้นที่อำเภอ) และการขายผลผลิตทางการเกษตรจึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในอำเภอได้เป็นจำนวนมาก รองลงมาคือการค้าปลีกค้าขาย และการให้บริการให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมตลาดน้ำดำเนินสะดวก

4 สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, "รายงานสถิติจังหวัดราชบุรี", 2544 (อัดสำเนา)

7. ด้านเกษตรกรรม อำเภอดำเนินสะดวก มีพืชเศรษฐกิจได้แก่ มะพร้าว ละมุด ชมพู่มะม่วง ฝรั่งมะนาว เป็นต้น ด้านปศุสัตว์ได้แก่ ไก่ สุกร เป็ด โคเนื้อ ไก่ชน ตามลำดับ

ภาพที่ 3.4 แสดงผลผลิตทางการเกษตร

8. ด้านอุตสาหกรรม ประกอบด้วยโรงงาน 85 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ โรงงานซีอิ๊วและซอส โรงงานอาหารกระป๋อง โรงงานน้ำผลไม้ โรงสีข้าว โรงน้ำแข็ง โรงงานก๋วยเตี๋ยว และโรงงานผลิตภัณฑ์จากไม้ เป็นต้น

9. ด้านพาณิชยกรรม ประกอบด้วย สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ จำนวน 9 แห่ง และร้านค้าต่างๆ

10. ด้านการท่องเที่ยว อำเภอดำเนินสะดวกมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย คือ สถานที่ท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ ประเภทศิลปวัฒนธรรม โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอดำเนินสะดวกและยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี คือ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับอำเภอดำเนินสะดวก ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยว ระหว่างอำเภอดำเนินสะดวกไปยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง โดยใช้การเดินทางทั้งเส้นทางถนน และเส้นทางน้ำ ดังนั้นจากสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เป็นจำนวนมากจึงสามารถแยกประเภทสถานที่ท่องเที่ยวทั้งในอำเภอดำเนินสะดวกและพื้นที่ชุมชนใกล้เคียงได้ดังนี้

ตารางที่ 3.5 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอดำเนินสะดวก และพื้นที่ใกล้เคียง⁵

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	สถานที่ตั้ง
	ประเภทประวัติศาสตร์	
1.	พระอุโบสถวัดโชติทายการาม	ตำบลดำเนินสะดวก
2.	วัดโคกหลวง	ตำบลแพงพวย
3.	วัดโคกบำรุงราษฎร์	ตำบลคอนกรวย
4.	วัดบัวงามพระอารามหลวง	ตำบลบัวงาม
	ประเภทศิลปวัฒนธรรม	
5.	ตลาดน้ำดำเนินสะดวก	ตำบลดำเนินสะดวก
6.	ตลาดน้ำคลองโพธิ์หัก	ตำบลดอนไม้
7.	คลองดำเนินสะดวก	ตำบลดำเนินสะดวก
8.	หมู่บ้านชาวไทยทรงดำ	ตำบลคอนคิ่ง
9.	ตลาดน้ำท่าคา	ตำบลท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 3.5 แสดงแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอดำเนินสะดวก

⁵ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, "รายงานการสำรวจสถิตินักท่องเที่ยวภาคตะวันตก", 2547 (อัดสำเนา)

- สถานที่ท่องเที่ยว

- วัดโคกหลวง พระอุโบสถเป็นสถาปัตยกรรมในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีอายุกว่า 230 ปี ก่ออิฐถือปูน เสาไม้กลม ไม่มีหน้าต่าง มีแต่ช่องระบายอากาศ และให้แสงสว่างลอดผ่านเข้ามาได้ปัจจุบันอยู่ในความคุ้มครองดูแลของกรมศิลปากร

- หลวงพ่อลพบุรีราเมศวร์ ในพระอุโบสถวัดโชติทายการาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีอายุหลายร้อยปี เดิมเป็นพระพุทธรูปอยู่จังหวัดลพบุรี ผู้ชำนาญการกล่าวว่า เป็นพระพุทธรูปสมัยเมืองลพบุรี (เมืองละโว้) เป็นราชธานี เนื้อพระพุทธรูปเป็นศิลาแลง สีค่อนข้างเขียว เมื่อเห็นว่าเป็นพระประธานอยู่บริเวณเศษอิฐ เศษกระเบื้อง เศษปูนผุกองอยู่ ไม่เห็นมีวัดหรือพระอุโบสถจึงขออนุญาตทางราชการอัญเชิญมาประดิษฐาน ณ วัดโชติทายการาม

- ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตั้งอยู่บริเวณคลองต้นเข้ หมู่ที่ 9 ตำบลดำเนินสะดวกอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

- ตลาดน้ำคลองโพธิ์ ตั้งอยู่ข้างวัดประสาธสิทธิ์ ตำบลประสาธสิทธิ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

- โรงแรมที่พัก มี 1 แห่งได้แก่โรงแรมนกน้อย

- เทศกาลสำคัญของอำเภอ

- "เทศกาลงุ่นหวานและของดีดำเนินสะดวก" จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีช่วงประมาณปลายเดือนมีนาคม เนื่องจากเป็นช่วงที่งุ่นมีรสชาติหวาน โดยใช้สถานที่ลานและทำน้ำวัดโชติทายการาม หมู่ที่ 1 ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก

11. ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

สังคมของชาวมุสลิมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นสังคมที่ถ้อยทีถ้อยอาศัย เอื้อเฟื้อเผื่อ เป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีวัฒนธรรมที่สอดคล้องผสมผสานกลมกลืนกันอย่างลงตัวของคนไทย จีน พุทธ คริสต์ และผู้ไท (ไทยทรงดำ) ที่ตั้งถิ่นฐานในอำเภอดำเนินสะดวกจะมีจารีตประเพณีที่เด่นชัดของแต่ละชุมชน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง แต่กลับเป็นสื่อเชื่อมโยงให้อยู่กันอย่างมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อกัน ชาวพุทธในอำเภอดำเนินสะดวก จะทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ในวันพระและวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมหาบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา สำหรับชาวดำเนินสะดวกโดยทั่วไปก็จะมีประเพณีที่ทำร่วมกัน เช่น เทศกาลขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง

12. การตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานของประชากรส่วนใหญ่กระจายตัวไปตามบริเวณริมลำคลอง

ดำเนินสะดวก และคลองสาขาต่างๆ ได้แก่ คลองทองหลวง คลองต้นเข็ม เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของเกษตรกร มีร้านค้าขาย ของใช้ชีวิตประจำวัน กระจายตัวอยู่เป็นรายๆ ลักษณะของอาคารส่วนใหญ่เป็นเรือนไม้ อาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ ชั้นเดียวและสองชั้น ศูนย์กลางด้านการพาณิชย์ของชุมชนตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 บริเวณเชิงสะพาน สำหรับสถานที่ราชการได้แก่ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล และสถานีตำรวจตั้งอยู่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกห่างจากศูนย์กลางการพาณิชย์ประมาณ 3 กิโลเมตร สภาพพื้นที่คับแคบไม่สามารถขยายตัวได้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ มีจำนวนไม่มาก ได้แก่ ทุ่งต่อเรือ โรงงานก๋วยเตี๋ยว โรงงานซีอิ๊ว เป็นต้น

3.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก (ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก)

3.2.1 การศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

3.2.1.1 สภาพทั่วไปในเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

ตำบลดำเนินสะดวกเป็นเทศบาลชั้นกลาง ได้รับยกฐานะจากสุขาภิบาลดำเนินสะดวก ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีคลองดำเนินสะดวกไหลผ่านกลางเทศบาลตัดกับถนนสายบางแพ - สมุทรสงคราม ประชาชนส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลองดำเนินสะดวกและคลองสำคัญๆ ในเขตเทศบาล ได้แก่ คลองทองหลวง คลองต้นเข็ม คลองลัดราชบุรี เป็นต้น ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพเกษตรกรรมและค้าขาย

- ที่ตั้ง

เขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีพื้นที่ทั้งสิ้น 4.48 ตารางกิโลเมตร (2,800 ไร่) ครอบคลุมพื้นที่ตำบลต่าง ๆ รวม 5 ตำบล ประกอบด้วย

1. ตำบลดำเนินสะดวก หมู่ที่ 2-9 และหมู่ที่ 1, 2 บางส่วน
2. ตำบลตาลวง หมู่ที่ 1, 2 บางส่วน
3. ตำบลสีหมีน หมู่ที่ 7 บางส่วน
4. ตำบลศรีสุราษฎร์ หมู่ที่ 1, 8 บางส่วน
5. ตำบลท่านัด หมู่ที่ 4 บางส่วน

- อาณาเขตการปกครอง

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดราชบุรี เป็นระยะทาง 23 กิโลเมตร โดยตั้งอยู่บริเวณตอนใต้ของอำเภอดำเนินสะดวก

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลท่าหนด และตำบลสีหมื่น

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลตาหลวง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลศรีสุราษฎร์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลสีหมื่น และตำบลตาหลวง

ภาพที่ 3.7 แสดงอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ศึกษา

- ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก พื้นที่เป็นที่ราบต่ำมีความสูงเฉลี่ยระหว่าง 1 - 10 ม. จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีคลองดำเนินสะดวกเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่ขุดขึ้นในปี พ. ศ. 2440 ไหลผ่านชุมชนมีคลองสาขาต่างๆ กระจายทั่วพื้นที่ชุมชน จึงมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ปริมาณน้ำใต้ดินสูง แต่ในบางพื้นที่มีสภาพน้ำกร่อยอยู่บ้าง สำหรับลักษณะดินเป็นดินเหนียวมีความเค็ม พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ได้แก่ มะพร้าว อุ่น มะม่วง เป็นต้น ลักษณะการปลูก

เป็นแบบยกร่องสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนจึงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีคูคลองต่างๆ
ถึงแม้ ในพื้นที่น้ำจะมีความสมบูรณ์ แต่สภาพน้ำในคูคลองมีคุณภาพภาพต่ำไม่เหมาะแก่การ
บริโภค

- ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศภายในเขตเทศบาล เป็นลักษณะภูมิอากาศเขตร้อนแบบสวันนา
(SAVANNA) มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ฝนตกในช่วงเดือน
พฤษภาคม ถึง ตุลาคม ฝนตกชุกในช่วงเดือนกันยายน ถึง ตุลาคม โดยสาเหตุส่วนใหญ่จาก
พายุไซร่อนจากทะเลจีนใต้ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี 1,053 มิลลิเมตร มีอุณหภูมิเฉลี่ย
ประมาณ 28.2 องศาเซลเซียส (ภายในจังหวัดราชบุรี)

- ลำน้ำที่สำคัญ

ลำน้ำที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่ออาชีพเกษตรกรรมคือ คลองดำเนินสะดวก มีน้ำขึ้น
ตลอดปีนอกจากนี้แล้วยังมีลำน้ำอีกหลายสาย อาทิ

1. คลองลัดราชบุรี
2. คลองตาหลวง
3. คลองทองกลาง
4. คลองสีหมีน
5. คลองศรีสุราษฎร์
6. คลองโพหัก

3.2.2 ลักษณะรูปแบบของตลาดน้ำดำเนินสะดวกในปัจจุบัน

ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเกิดจากกระบวนการพัฒนาตัวเองของสังคมไทยที่มีคลอง
เป็นตัวแปรประสานวัฒนธรรมที่ดูแปลกตาสำหรับชนต่างถิ่น เนื่องจากคนไทยแต่ครั้งโบราณมี
ความชำนาญและเคยชินกับการติดต่อสัญจรทางน้ำ แต่ในปัจจุบัน ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ได้มี
การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าขาย มีการปรับสภาพให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ เช่น เน้นให้
รูปแบบของตลาดน้ำให้มีสินค้าหลากหลายมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว
เน้นการขายของที่ระลึก และมีปรับปรุงตลาดน้ำให้มีการเดินทางเข้าถึงได้สะดวกโดยมีเส้นทาง
โดยเฉพาะถนนที่เข้าถึงตัวตลาดน้ำดำเนินสะดวกจึงทำให้บทบาทของตลาดน้ำ ได้เปลี่ยนแปลงไป
ซึ่งการศึกษารูปแบบ และกิจกรรมของตลาดน้ำจึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็น
แนวทางในการปรับปรุงตลาดน้ำและชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนริมน้ำและส่งเสริม
สถานที่ท่องเที่ยว

3.2.2.1 ลักษณะการดำเนินกิจกรรมของตลาดน้ำดำเนินสะดวก

บริเวณพื้นที่ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจะเป็นที่นัดพบของเรือพายนานาชนิด เพื่อชุมนุมซื้อขายสินค้าทางการเกษตร สินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง และสินค้าประเภทอื่น ๆ ที่พบเห็นตามตลาดสดทุกทั่วไป

ภาพที่ 3.8 แสดงสินค้าทางการเกษตร และสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง

บริเวณพื้นที่ริมน้ำตั้งแต่ถนนสุขาภิบาล 1 ไปถึงคลองต้นตาล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ท่าเรือเที่ยวชมตลาดน้ำ ที่จอดรถ เป็นต้น โดยมีบริเวณพื้นที่ริมน้ำด้านฝั่งคลองดำเนินสะดวกถึงถนนสุขาภิบาล 1 ปัจจุบันยังใช้เป็นท่าขึ้นลงผักและผลไม้ของเกษตรกรในชุมชน

ภาพที่ 3.9 แสดงบริเวณพื้นที่ร้านขายของที่ระลึก

3.2.2.2 เวลาในการดำเนินกิจกรรมในตลาดน้ำ

ช่วงเวลาตั้งแต่ 6.00 น. เป็นต้นไปจะเป็นช่วงเวลาที่คุณค้าขายทางน้ำจะนำเรือสินค้ามาค้าขายบริเวณตลาดน้ำ สินค้าในตอนเช้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภทผักสด และเนื้อสด ในตอนสายประมาณ 9.00 - 12.00 น. จะเป็นเรือขายสินค้าประเภทอาหาร ผลไม้ และสินค้าที่ระลึก โดยในบริเวณตลาดน้ำยังมีเรือพายรับจ้างนำนักท่องเที่ยวชมตลาดน้ำ ซึ่งทำให้ช่วงเวลา 9.00 - 12.00 น. เป็นช่วงเวลาที่มียกท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ตลาดน้ำ โดยจะมีร้านขายของที่ระลึกเปิดบริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้ช่วงเวลานี้มีความหนาแน่นของเรือและนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อเลยเวลา 12.00 น.บรรยากาศบริเวณตลาดน้ำและกิจกรรมต่างๆ เช่น ร้านขายของที่ระลึกและการบริการต่างๆ จะปิดทำการทำให้เกิดความเงียบเหงา เหลือเพียงแต่ทำขึ้นลงผักและผลไม้ที่ทำการถึงตอนเย็น

1. เวลาในการดำเนินกิจกรรม

พื้นที่บริเวณตลาดน้ำ - เวลา 6.00 - 14.00 น. เป็นเวลาที่มีเรือขายสินค้าและเรือนักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีเรือหนาแน่นมากในช่วงเวลา 9.00 - 12.00

พื้นที่บริเวณริมน้ำ - เวลา 8.30 - 12.00 น. เป็นเวลาที่ร้านขายของที่ระลึกเปิดบริการ ซึ่งมีทำขึ้นลงผักและผลไม้ดำเนินกิจกรรมในช่วง 6.00 - 17.00 น.

2. กิจกรรมของพ่อค้าแม่ค้า

ในพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีการประกอบอาชีพการค้าขายทางน้ำ 74% โดยยึดอาชีพการค้าขายเป็นหลักซึ่งมีอาชีพรองคืออาชีพเกษตรกรรม(การทำสวน) 18%และมีอาชีพรับจ้างทำสวน 8% ในกลุ่มอาชีพรองจะใช้เวลาว่างจากการทำสวนมาค้าขายผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งวันเสาร์และวันอาทิตย์มีจำนวนผู้ประกอบการค้าประมาณ 300 ราย/วัน และในวันธรรมดามีจำนวนผู้ประกอบการค้าประมาณ 200 ราย/วัน

3. กิจกรรมเรือจ้างนำเที่ยว

ในบริเวณพื้นที่ตลาดน้ำต้องใช้เรือพายในการเที่ยวชมตลาดน้ำและชุมชนชาวสวนผู้ประกอบการจึงมีการจัดบริการเรือจ้างนำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว โดยใช้เวลาประมาณเที่ยวละ 30 นาที การบริการเรือพายนำเที่ยวจะเป็นลักษณะเป็นเรือคิก และเรืออิสระ (เรือโฉบ) เรือคิกจะกระจายอยู่ตามแนวคลองต้นเข็มจำนวน 8 คิว แต่ละคิกจะมีเรือประจำประมาณ 8-10 ลำ โดยผู้เป็นเจ้าของจะคอยเรียกลูกค้าบริเวณริมถนนสุขาภิบาล1 ทั้งสองฝั่ง ซึ่งกลุ่มเรือโฉบจะคอยบริการแก่นักท่องเที่ยวบริเวณปากคลองต้นเข็ม เป็นบริเวณที่บริษัทนำเที่ยวนำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมตลาดน้ำ ซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 3.10 แสดงพื้นที่บริการเรือพายนำเที่ยว

4. กิจกรรมของผู้ประกอบการค้าบริเวณริมน้ำ

- กลุ่มร้านขายของที่ระลึก

ผู้ประกอบการมีทั้งหมด 4 รายแบ่งเป็นรายใหญ่ 2 รายมีพนักงานขายประมาณ 50 - 100 คน ซึ่งผู้ประกอบการรายย่อย 2 ราย จะใช้อาคารพักอาศัยเป็นร้านค้า ซึ่งร้านขายของที่ระลึกทั้ง 4 รายจะมีการประสานงานกับบริษัทนำเที่ยวต่างๆ เพื่อนำนักท่องเที่ยวมาซื้อสินค้าของผู้ประกอบการทั้ง 4 ราย

ภาพที่ 3.11 แสดงร้านค้าของผู้ประกอบการบริเวณริมน้ำ

- กลุ่มเร่ขายของที่ระลึก

เป็นกลุ่มของชาวบ้านมีจำนวนประมาณ 40 ราย กระจายอยู่ตามจุดที่เป็นร้านขายของที่ระลึก โดยการผูกเรือยึดไว้บนกระเบียงร้านค้าบางกลุ่มจะเดินเร่ขายของที่ระลึกอยู่บริเวณทางเท้าริมคลองต้นตาล

- กลุ่มท่าเรือขึ้นลงผักและผลไม้

บริเวณพื้นที่ตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีท่าขึ้นลงผักและผลไม้ คือ ท่าพจวรรณ ในอดีตจะใช้เป็นท่าขึ้นลงผักและผลไม้ของชาวสวนในพื้นที่ดำเนินสะดวก แต่ในปัจจุบันใช้เป็นท่าขึ้นลงผัก และผลไม้ของจังหวัดใกล้เคียงเพื่อนำส่งไปในตัวเมืองจังหวัดราชบุรี

3.2.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

3.2.3.1 ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการอยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ โดยมีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่นๆ ที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน และไม่ควรมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยกำหนดให้มีการขยายตัวต่อเนื่องกับชุมชนเดิมในบริเวณปากตะวันตกและตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ทั้งสองฝั่งของคลองดำเนินสะดวก โดยพื้นที่ทางด้านตะวันตกในฝั่งใต้ของคลองให้ขยายตัวจรดศูนย์ราชการของตำบล ในฝั่งเหนือให้ขยายตัวจรดคลองคานเรือ ส่วนพื้นที่ฝั่งตะวันออกของคลองขยายตัวจรดเขตเทศบาล

3.2.3.3 ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการพาณิชยกรรม และที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ โดยมีสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่เหมาะสมกิจกรรมที่ไม่ควรอยู่ในที่ดินประเภทนี้ มีลักษณะเดียวกับที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย และกำหนดให้อยู่ในบริเวณสองฟากของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ทั้งสองฝั่งคลองดำเนินสะดวก โดยการขยายตัว ในบริเวณฝั่งใต้ของคลองจรดคลองต้นตาล และพื้นที่บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก

3.2.3.4 ที่ดินประเภทชนบท และพื้นที่ทำเกษตรกรรมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยมีสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่เหมาะสม การก่อสร้างที่อยู่อาศัยสามารถทำได้แต่ไม่ควรจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ที่ดินประเภทนี้ให้อยู่โดยรอบถัดจากที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย

3.2.3.5 ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ดินประเภทนี้ให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ การเปลี่ยนแปลงหรือการขยายพื้นที่ที่สามารถสามารถกระทำได้ในพื้นที่ทุกประเภท

ตารางที่ 3.6 แสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน พ.ศ. 2542⁶

ลำดับที่	ประเภท	พื้นที่ (ไร่) โดยประมาณ	ร้อยละ
1	ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย	210	7.05
2	ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม	78	2.61
3	ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า	6	0.20
4	ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม	2,486	83.45
5	ที่ดินประเภทนันทนาการและการรักษาสุขภาพแวดล้อม	-	-
6	ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา	11	0.37
7	ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา	30	1
8	ที่ดินประเภทสถาบันราชการ	23	0.77
9	ถนน, ซอย	67	2.24
10	คู, คลอง, หนอง, บึง	68	2.28
	รวม	2,979	100

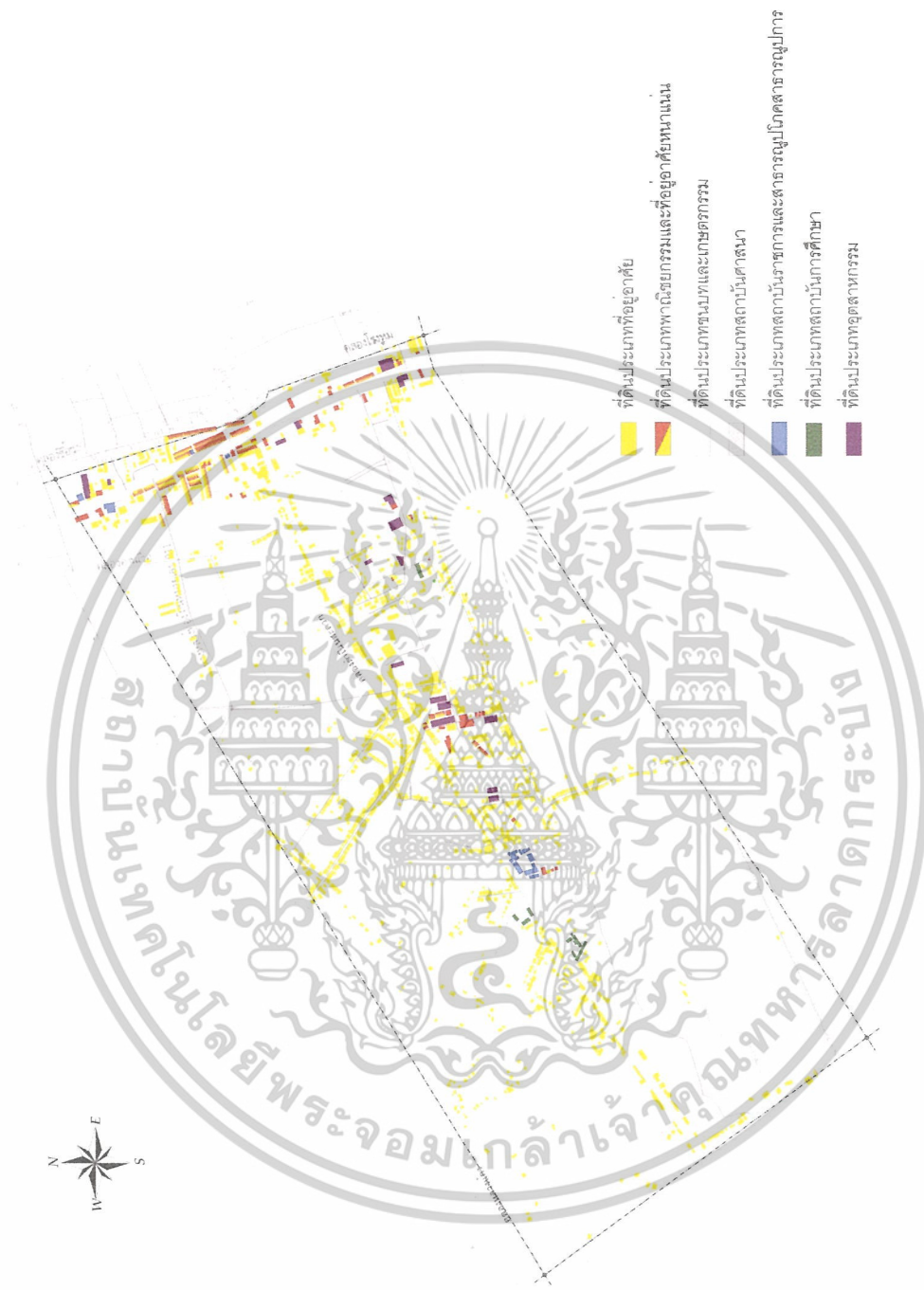
3.2.4 ระบบการคมนาคมและการขนส่ง

3.2.3.1 ลักษณะของระบบถนนจะแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. ถนนเดิมขยาย คือ การขยายถนนเดิมแต่ขนาดเขตทางยังค่อนข้างแคบทำให้เกิดปัญหาด้านการจราจร จำเป็นต้องเพิ่มขนาดเขตทางและผิวจราจรให้มากเท่าที่จะขยายได้ โดยพิจารณาจากสภาพและลักษณะของถนนเป็นเกณฑ์

2. ถนนโครงการ คือถนนที่กำหนดขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของพื้นที่ในชุมชน และปรับปรุงระบบการคมนาคมภายในพื้นที่ชุมชนให้ครบวงจร

⁶ สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี, "ทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2542 และวัดพื้นที่ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จากแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ", (อัดสำเนา)

ภาพที่ 3.12 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลตำบลด้าเนินสะดวก

ตารางที่ 3.7 แสดงระบบคมนาคมได้แก่ ทางบก และทางน้ำ⁷

ถนน	หน้าที่และเส้นทาง	เขตทาง (เมตร)	ผิวจราจร (เมตร)	สภาพผิว จราจร
ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 325	ถนนสายประธาน เชื่อมระหว่าง อำเภอ บาง แพ จังหวัดราชบุรี กับอำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	40.00	10.00	ลาดยาง
ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 011	ถนนสายหลักเชื่อมระหว่างพื้นที่เทศบาล กับ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี	14.00	6.00	ลาดยาง
ถนนสุขาภิบาล 1	ถนนสายหลักเชื่อมภายในพื้นที่เทศบาล	12.00	6.50	ลาดยาง
ถนนไม่ปรากฏชื่อ	ถนนสายหลักเชื่อมระหว่างเทศบาลตำบล ดำเนินสะดวก กับเทศบาลตำบลดอนไผ่	10.00	6.00	ลาดยาง
ถนนไม่ปรากฏชื่อ	ถนนสายหลักเชื่อมระหว่างเทศบาลตำบล ดำเนินสะดวก กับ วัดประสาธสิทธิ์ หลักห้า	12.00	5.00	ลาดยาง
ซอยสุขาภิบาล 9	ถนนสายหลักเชื่อมระหว่างเทศบาลตำบล ดำเนินสะดวก กับตำบลบางนกแขวก	6.00	3.50	ลาดยาง
ซอยสุขาภิบาล 1	ถนนสายย่อย	6.00	3.50	ลาดยาง
ซอยสุขาภิบาล 2	ถนนสายย่อย	6.00	3.50	ลาดยาง
ซอยสุขาภิบาล 3	ถนนสายย่อย	10.00	3.50	ลาดยาง
ซอยสุขาภิบาล 4	ถนนสายย่อย	8.00	3.50	ลาดยาง
ซอยสุขาภิบาล 5	ถนนสายย่อย	7.00	3.50	ลาดยาง
ซอยสุขาภิบาล 6	ถนนสายย่อย	8.00	5.00	ลาดยาง
ถนน รบ. 3173	ถนนเลียยเมือง กำลังดำเนินงานก่อสร้างโดย สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท	8.00	6.00	ลาดยาง

⁷ สำนักงานเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, ฝั่งพัฒนาชนบทเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, (ม.ป.ท., 2543)

ภาพที่ 3.13 แสดงแผนผังการคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

ภาพที่ 3.14 แสดงที่ตั้งสถานที่สำคัญในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

3.2.5 สภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก (ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก)

3.2.5.1 สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

ด้วยสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ดินมีคุณภาพดี ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่นเดียวกับชุมชนอื่นที่อยู่ในอำเภอดำเนินสะดวก พื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลดำเนินสะดวกมีประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด นับว่าเป็นสัดส่วนที่สูงมาก ซึ่งเป็นชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีชุมชนหนึ่ง พืชที่สำคัญได้แก่ ผัก ผลไม้ อาชีพที่สำคัญรองลงมาคือ อาชีพค้าขายทั่วไป สำหรับกิจการอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลปัจจุบัน ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมบริการขนาดเล็ก

3.2.5.2 การประกอบอาชีพ

1. เกษตรกรรม

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีพื้นที่ ซึ่งใช้ในการทำการเกษตรมากที่สุด ในการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งหมด ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ผัก และผลไม้

2. การค้า - บริการ

ย่านการค้าของพื้นที่บริเวณเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก อยู่บริเวณริมถนนทางหลวงหมายเลข 325 เชิงสะพานข้ามคลองดำเนินสะดวก ประกอบไปด้วยร้านค้าต่างๆ คือ ร้านค้าเครื่องใช้ต่างๆ ร้านอาหาร - เครื่องดื่ม ร้านขายอุปกรณ์เครื่องเหล็กเครื่องยนต์ ร้านอุปกรณ์ไฟฟ้า - วิทยุ อื่นๆ

3. กิจการอุตสาหกรรม

กิจการอุตสาหกรรมที่ปรากฏในปัจจุบันของพื้นที่บริเวณเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ประกอบด้วยโรงงานต่างๆ ดังนี้คือ โรงงานน้ำแข็ง โรงงานน้ำปลา โรงงานทำซอส โรงงานทำเส้นก๋วยเตี๋ยว

4. สถานที่ท่องเที่ยว

มีตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตั้งอยู่ถนนสุขาภิบาล 1 หมู่ที่ 9 ตำบลดำเนินสะดวกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เข้ามาท่องเที่ยวประมาณวันละ 1,500 - 2,000 คน มีท่าเรือบริการนักท่องเที่ยว จำนวน 13 แห่ง

3.2.5.3 ด้านสังคม

1. ประชากร

ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีประชากรทั้งหมดประมาณ 8,578 คน แยกเป็นชาย 3,984 คน หญิง 4,594 คน จำนวนครัวเรือนมี 2,462 ครัวเรือน

ตารางที่ 3.8 แสดงสถิติประชากรในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2547⁸

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
2544	3,990	4,640	8,630	2,414
2545	3,970	4,570	8,540	2,443
2546	3,952	4,549	8,501	2,443
2547	3,930	4,510	8,440	2,486

2. การศึกษา

ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีสถานศึกษาทั้งหมด 3 แห่ง คือ

- โรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์เจริญธรรม ระดับชั้นเด็กเล็ก 3 ขวบ และอนุบาล 1 - ประถมศึกษาปีที่ 6 รวมจำนวนนักเรียน 224 คน
- โรงเรียนวัดโชติทายการาม ระดับเด็กเล็ก 3 ขวบ อนุบาล 1 - 3 และ ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 รวมจำนวนนักเรียน 281 คน
- โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์สอนอนุบาล จำนวนนักเรียน 333 คน

3. ศาสนา

ประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีวัด 2 แห่ง ได้แก่

- วัดโชติทายการาม ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลดำเนินสะดวก
- วัดราษฎร์เจริญธรรม ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 ตำบลดำเนินสะดวก
- มีศาลเจ้าอยู่ 5 แห่ง

4. การสาธารณสุข

ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกส่วนใหญ่มีสถานบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

- สถานีอนามัย ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลดำเนินสะดวก
- คลินิกเอกชน จำนวน 11 แห่ง
- โรงพยาบาลเอกชน ขนาด 40 เตียง 1 แห่ง

⁸ สำนักงานเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี, "รายงานสถิติประชากรในเขตเทศบาล ตำบลดำเนินสะดวก", (จัดสำเนา)

5. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีสถานีตำรวจภูธรจำนวน 1 แห่ง มีการจัดชุดและปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นคดีเล่นการพนันและยาเสพติด

6. ระบบสาธารณูปโภค

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกเป็นชุมชนการเกษตรขนาดเล็กการให้บริการพบว่ามีเฉพาะการบริการขั้นพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา นอกจากนี้เป็นการบริการขนาดเล็กเท่าที่จำเป็นในชุมชน

7. การคมนาคม

- ทางบก เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีถนน 2 สาย คือ สุขาภิบาล 1 และ ถนนสุขาภิบาล 2 ระยะทางรวม 3.5 กิโลเมตร ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 (สายบางแพ - สมุทรสงคราม) ไปสุดเขตเทศบาลที่คลองกอไผ่ การสัญจรไปมาสะดวกและรวดเร็ว

- ทางน้ำ การสัญจรไป - มาสะดวกเพราะมีคลองต่างๆ จำนวนมากมีคลองที่สำคัญคือ คลองดำเนินสะดวก คลองของหลวง คลองต้นเข็ม สามารถใช้ติดต่อกับตำบลต่างๆ ได้โดยสะดวกตลอดทั้งปี มีเรือยนต์โดยสารและเรือบรรทุกสินค้าเป็นจำนวนมาก

8. การระบายน้ำ

ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกยังไม่มี การจัดระบบบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน น้ำทิ้งจากอาคารบ้านเรือนจะถูกระบายลงสู่พื้นดินและแหล่งน้ำโดยตรง

9. การไฟฟ้า

ประชากรส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกใช้บริการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งจ่ายกระแสไฟฟ้าไปยังท้องที่ทุกหมู่บ้าน และมีไฟฟ้าสาธารณะ (ในเขตชุมชนหนาแน่น)

10. การประปา

ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกประชากรได้ใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค การที่ประชากรต้องใช้น้ำประปาอุปโภคบริโภคทั้งนี้เนื่องมาจากปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อความต้องการ น้ำมีคุณภาพต่ำไม่เหมาะกับการใช้อุปโภคบริโภค

11. การสื่อสารไปรษณีย์

ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีที่ทำการไปรษณีย์ตั้งอยู่ที่หมู่ 8 ตำบลดำเนินสะดวกที่ให้บริการประชาชนในเขตชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

12. การโทรศัพท์

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกใช้บริการจากองค์การโทรศัพท์แห่ง

ประเทศไทย สาขาดำเนินสะดวก ชุมสายตั้งอยู่ที่หมู่ 8 มีผู้ใช้บริการโทรศัพท์ส่วนตัวยังไม่ครบทุกหลังคาเรือน ส่วนบริการโทรศัพท์สาธารณะยังให้บริการไม่เพียงพอและทั่วถึง

13. การป้องกันและระงับอัคคีภัย

- รถยนต์ดับเพลิง 3 คัน
- รถยนต์บรรทุกน้ำ 1 คัน
- เคมีดับเพลิง 215 ถัง
- เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 2 เครื่อง
- เรือท้องแบนสำหรับติดตั้งเครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 1 ลำ

14. การกำจัดขยะมูลฝอย

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกกำจัดขยะจากบ้านเรือนและสถานประกอบการ โดยจัดเก็บทางเรือ และทางรถ ซึ่งขยะที่เก็บได้ประมาณ 20 ตันต่อวัน และนำไปทิ้งลงบ่อขยะที่หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

- รถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอย 2 คัน
- เรือเก็บขยะมูลฝอย 1 คัน
- ถังรองรับขยะมูลฝอย 370 ถัง
- ปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 15 - 20 ตัน/วัน

3.2.6 การศึกษาปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก (ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก)

3.2.6.1 ปัญหาของแหล่งน้ำลำคลอง

ปัจจุบันสภาพน้ำในลำคลองดำเนินสะดวกมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมาก จึงไม่สามารถนำมาอุปโภคบริโภคได้โดยตรง และยังมีแนวโน้มว่าคุณภาพน้ำจะลดลงอีกในขณะที่ชุมชนมีการขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเทศบาลยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย

3.2.6.2 ปัญหาของการกำจัดขยะมูลฝอย

มีการทิ้งกองขยะตามที่สาธารณะต่างๆ และโดยเฉพาะในลำคลองบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก สำหรับการนำเอาขยะไปกำจัดที่อำเภอปากทอนั้นเป็นการนำเอาขยะไปกองทิ้งไว้ โดยไม่มีการฝังกลบหรือเผาทำลายอย่างถูกวิธีซึ่งก่อให้เกิดปัญหามลภาวะส่งกลิ่นเหม็น และน้ำขัง โดยไม่มีการฝังกลบหรือเผาทำลายอย่างถูกวิธีซึ่งก่อให้เกิดปัญหามลภาวะส่งกลิ่นเหม็น และน้ำขังทำให้เกิดการเน่าเสีย

3.2.6.3 ปัญหาการให้บริการไฟฟ้าและไฟฟ้าสาธารณะ

ในหมู่บ้านบางพื้นที่ของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกยังคงขาดแคลนไฟฟ้า เช่น บริเวณคลองโรงคราม คลองศาลใหม่ ฯลฯ และบริเวณทางเข้าริมคลองดำเนินสะดวกทั้งสองฝั่งมีแสงสว่างไม่เพียงพอ เนื่องจากไฟฟ้าสาธารณะติดห่างกันมาก

3.2.6.4 ปัญหาการบริการตู้โทรศัพท์สาธารณะและตู้ไปรษณีย์

การบริการตู้โทรศัพท์สาธารณะและตู้ไปรษณีย์ในพื้นที่อยู่อาศัยมีจำนวนไม่เพียงพอและทั่วถึง โดยเฉพาะบ้านเรือนอยู่อาศัยริมคลอง

3.2.6.5 ปัญหาการทิ้งร้างของอาคารบ้านเรือน

บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกมีการทิ้งร้างของอาคารบ้านเรือน ทำให้เกิดความทรุดโทรมของอาคารบ้านเรือนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่จะอพยพเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร และความแออัดของบ้านเรือนบริเวณริมคลองซึ่งเกิดจากการตั้งบ้านเรือนของประชาชนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ปัญหาขยะมูลฝอย และน้ำในลำคลองคุณภาพต่ำ

ปัญหาถนน และทางเท้าบริเวณริมคลองมีความชำรุดทรุดโทรม

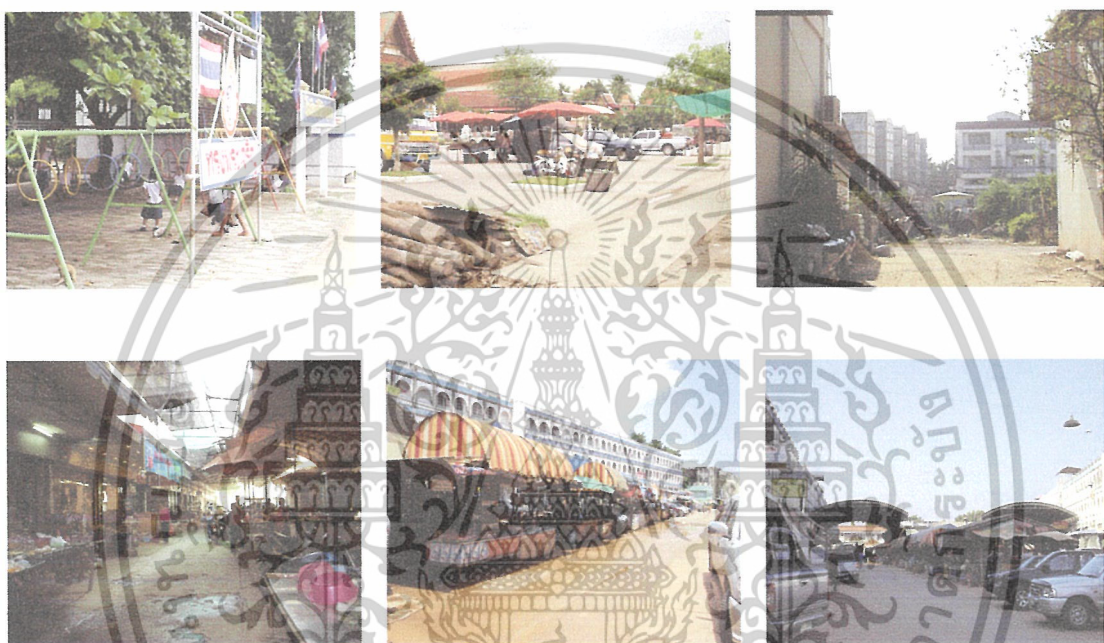

ปัญหาการทิ้งร้างอาคารบ้านเรือน

ภาพที่ 3.15 แสดงปัญหาบริเวณพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

3.2.6.6 ปัญหาการจัดพื้นที่นันทนาการของชุมชน

ปัจจุบันเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ไม่มีสวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นของชุมชน มีเพียงสนามเด็กเล่นหรือลานในโรงเรียนและวัด ในขณะที่ชุมชนขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ จำนวนประชากรของชุมชนมีจำนวนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดหาสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน

ภาพที่ 3.16 แสดงปัญหาการขาดพื้นที่นันทนาการภายในชุมชน

3.2.6.7 ปัญหาโรงฆ่าสัตว์

ปัจจุบันเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกไม่มีการให้บริการโรงฆ่าสัตว์ เนื้อสัตว์ที่ซื้อขายในตลาดสดของชุมชนเป็นเนื้อสัตว์จากชุมชนอื่น ในบางครั้งอาจไม่มีความมั่นใจในเรื่องการควบคุมคุณภาพของเนื้อสัตว์ที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคในชุมชนเอง

3.2.6.8 ปัญหาการท่องเที่ยว

อำเภอดำเนินสะดวกมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ คือ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ซึ่งนำรายได้มาสู่ชุมชนเป็นจำนวนมากทั้งการค้าขายสินค้า พืชผัก ผลไม้ การบริการ แต่ลักษณะของการค้าขายในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เนื่องจากการทิ้งขยะ เศษอาหารที่เหลือจากการค้าขาย และการล้างภาชนะใส่อาหารจากเรือหรือร้านค้าริมคลอง

ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีมานานแล้ว และสภาพน้ำในลำคลองเน่าเสียจนไม่อาจอุปโภคบริโภคได้ ทัศนียภาพในบริเวณตลาดน้ำจึงเสื่อมโทรมลงทุกวัน และหากปัญหานี้ยังไม่ได้รับการแก้ไข ในอนาคตตลาดน้ำดำเนินสะดวกอาจจะมีสภาพที่เสื่อมโทรมจนไม่น่าท่องเที่ยว และยังส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก และส่งผลกระทบต่อส่วนชองรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว

บริเวณตลาดน้ำ และสภาพภูมิทัศน์บริเวณริมถนนสุขาภิบาล 1

บริเวณสถานีขนส่งรถโดยสารประจำทาง

ภาพที่ 3.17 แสดงปัญหาบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

3.2.7 การศึกษาแนวความคิดในการออกแบบ

ตลาดน้ำ (Floating Market) เป็นสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางด้านพาณิชย์กรรม คล้ายกับตลาดบกทั่วไปเพียงแต่ตลาดน้ำจะกระทำบนเรือที่ลอยอยู่เหนือน้ำตามลำคลองหรือแม่น้ำ เป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่งของไทย ซึ่งมีมานานกว่า 100 ปีแล้ว และเรายังถือว่า ตลาดน้ำเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวกันมาก เพราะนอกจากตลาดน้ำจะมีธรรมชาติที่สวยงามแล้ว สถานที่แห่งนี้ยังปลอดภัยทั้งทางน้ำและทางเสียง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดตลาดน้ำประกอบด้วย

3.2.7.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดตลาดน้ำ

1. สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลำคลองทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและการขุดโดยอาศัยแรงงานมนุษย์ทำให้น้ำไหลเวียนตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นปัจจัยที่กำหนดรูปแบบวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนโดยเฉพาะการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนบริเวณริมคลอง
2. ที่ตั้งของชุมชนมีชุมชนที่ตั้งบริเวณริมคลองเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า เพื่อการค้าขายของคนในชุมชน ซึ่งการขยายตัวของตลาดน้ำขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง
3. เส้นทางคมนาคมขนส่งเกิดขึ้น เมื่อประชาชนในชุมชนใช้เส้นทางคมนาคมขนส่งทางน้ำเป็นหลัก โดยมีวิถีชีวิตและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งการเดินทางจะใช้เรือชนิดต่างๆ เป็นพาหนะช่วยให้เกิดความสะดวกสบายในการเดินทาง และการประกอบอาชีพ
4. การประกอบอาชีพของชุมชน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เนื่องจากความแตกต่างทางด้านการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมที่มีการเพาะปลูกพืชซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้า เพื่อให้สิ่งที่ตนไม่มีและไม่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น

จากปัจจัยหลักต่างๆ ทำให้ภาคกลางและภาคตะวันตกของประเทศไทยมีตลาดน้ำเกิดขึ้นและกระจายอยู่หลายพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณชุมชนขนาดใหญ่ หรือเรียกว่าชุมชนชานเมืองในภาคกลาง และเขตพื้นที่จะเชื่อมกันระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนเกษตรกรรม โดยเฉพาะพื้นที่รอบๆ กรุงเทพมหานครซึ่งมีตลาดน้ำอยู่หลายแห่ง เช่น ตลาดน้ำวัดไทร ตลาดน้ำบางแค แต่การคมนาคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยมีเส้นทางคมนาคมทางบกเข้ามาแทนที่ทางน้ำทำให้บทบาทของตลาดน้ำลดลง

สำหรับตลาดน้ำในภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งมีอยู่หลายแห่งในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม(เช่น ตลาดน้ำบางน้อย ตลาดน้ำอำพวา) จังหวัดนครปฐม (ตลาดน้ำวัดดอนหวาย ตลาดน้ำลำพญา) จังหวัดราชบุรี (ตลาดน้ำคลองโพธิ์หัก ตลาดน้ำดำเนินสะดวก) ล้วนเป็นตลาดน้ำที่เก่าแก่และทรงคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่

โดยการศึกษาถึงรายละเอียดของชุมชนและตลาดน้ำ และองค์ประกอบที่รองรับชุมชนตลาดน้ำ สภาพตลาดน้ำที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเลือกตลาดน้ำที่มีความสำคัญในด้านการบริการชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเพื่อเป็นข้อมูลใน

การศึกษาพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญให้
ทรงคุณค่าต่อไปในอนาคต ตลาดน้ำที่ทำการศึกษได้แก่

3.2.7.2 ตลาดน้ำตลิ่งชัน

- ตลาดน้ำตลิ่งชัน ริมคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
- ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นความพยายามที่จะสร้างสิ่งใหม่ เพื่อทดแทนตลาดน้ำเดิม
ที่ถูกลบเวลาทำให้สูญหายไปซึ่งตลาดน้ำเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติการจะคงอยู่หรือสูญ
หายก็เกิดจากสาเหตุและเงื่อนไขของธรรมชาติตลาดน้ำที่สร้างขึ้นใหม่ จึงมีความแตกต่างจาก
ตลาดน้ำเดิม โดยทางสำนักงานเขตตลิ่งชันเป็นหน่วยงานในการพัฒนาและฟื้นฟูตลาดน้ำตลิ่งชัน
ซึ่งมีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมบรรยากาศของตลาดน้ำและวิถีชีวิตของชุมชนใน
พื้นที่เขตตลิ่งชัน

- ปัจจุบันตลาดน้ำ มีแนวโน้มนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติจึงนับว่าการสร้างตลาดน้ำขึ้นมาถือประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง การศึกษาตลาด
น้ำตลิ่งชันจึงมีความน่าสนใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของตลาดน้ำและชุมชนโดยเป็น
รูปแบบใหม่ที่สามารถเกิดขึ้นพร้อมกับตลาดน้ำได้

1. การคมนาคมเข้าถึงตลาดน้ำ

- เส้นทางบก ทางรถยนต์ไปทางสะพานพระปิ่นเกล้า ถึงแยก 35 โบลท์ไป
ทางบางขุนนนท์ ไปทางขวาประมาณ 1-1.5 กิโลเมตร ตลาดน้ำอยู่บริเวณทำนุหน้าสำนักงาน
เขตตลิ่งชันริมคลองชักพระ

- เส้นทางน้ำ ตามเส้นทางคลองบางหลวง คลองบางขุนศรี คลองบางชัก
พระแล้วเข้าคลองบางกอกน้อยและสามารถออกสู่น้ำเจ้าพระยาได้

2. ลักษณะเด่นและสภาพในตลาดน้ำตลิ่งชัน

ตลาดน้ำตลิ่งชันไม่ใช่ตลาดน้ำที่มีขนาดใหญ่ เหมือนตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่
กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศแต่เป็นเพียงตลาดน้ำเล็กๆ ริมคลองชักพระ โดย
เขตตลิ่งชันเป็นผู้ริเริ่มในการทำตลาดน้ำแห่งนี้ขึ้น ซึ่งมีการพัฒนาเป็นสวนป่า และศาลาทรงไทย
จัดให้เป็นจุดพักผ่อนในการท่องเที่ยวทางน้ำ เป็นตลาดนัดพันธุ์ไม้ทางบกและมีความน่าสนใจ จึง
มีการพัฒนาให้เป็นตลาดน้ำในปี พ.ศ.2530 ลักษณะของตลาดน้ำตลิ่งชันแตกต่างจากตลาดน้ำ
อื่นๆ เพราะพ่อค้า แม่ค้าไม่ได้พายเรือมาชุมนุมซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า แต่เป็นการนำเรือมา
ลอยในน้ำ ตลาดมีเฉพาะวันเสาร์- อาทิตย์เท่านั้น โดยประมาณ 07.00 น. พ่อค้า แม่ค้าซึ่งก็คือ

ชาวสวนในพื้นที่จะเริ่มนำ ผลผลิตจากสวน ซึ่งมีทั้งพันธุ์ไม้ ผักสด ผลไม้และสัตว์น้ำต่างๆ มาจำหน่ายเหมือน ตลาดสดทั่วไป เพียงแต่ผลผลิตเหล่านี้ จะเปลี่ยนไปตามฤดูกาล และวิถีชีวิต ชาวสวนนอกจากนี้ยังมีร้านอาหารบนแพริมน้ำ ซึ่งมีอาหารไทย และขนมหวานหลากชนิด งานหัตถกรรมจากภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดทัวร์ทางน้ำท่องเที่ยววิถีชีวิตริมคลอง และฟังดนตรีไทยที่จะมาบรรเลงในวาระโอกาส พิเศษต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ทางเขตตลิ่งชันได้จัดดนตรีไทยบรรเลงโดยเด็กนักเรียนของโรงเรียนในพื้นที่ กลางสวนป่าในช่วงเที่ยงวันเสาร์และบ่ายวันอาทิตย์ ใกล้สวนป่ามีร้านจำหน่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น มะม่วง,ขนุน,มะนาว,ส้ม ฯลฯ พันธุ์ดีที่ราคาถูกแสนถูก พันธุ์ไม้หาดูได้ยาก คือ ปาหนันช้าง ต้นจันทร์กะพ้อ ต้นสุพรรณนิการ์ ฯลฯ

ภาพที่ 3.18 แสดงกิจกรรมบริเวณตลาดน้ำตลิ่งชัน

3. สิ่งอำนวยความสะดวก

- ถนนและที่จอดรถทั้งรถทัวร์นำเที่ยวและรถส่วนตัวของนักท่องเที่ยว ตีมีระเบียบเรียบร้อยมีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งมีจำนวนไม่มาก
- แพริมน้ำ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับพ่อค้า แม่ค้า ในการนำสินค้าวางขายและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวให้สามารถซื้อสินค้าจากตลาดน้ำได้อย่างสะดวก

- สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ คือ ศาลาริมน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมบรรยากาศตลาดน้ำ และทางเขตลาดน้ำก็มีบริการเรือให้แก่นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติคลองเล็กคลองน้อย ในละแวกนั้น เห็นสวนกล้วยไม้และสวนพืชผักผลไม้ตามฤดูกาลของชาวบ้าน

ภาพที่ 3.19 แสดงการบริการเรือน้ำเที่ยว

3.2.7.3 ตลาดน้ำท่าคา

- ตลาดน้ำท่าคา ริมคลองพันลา อ. อัมพวา จ. สมุทรสงคราม
- ตลาดน้ำขนาดเล็กที่กระจายอยู่ในเมืองแม่กลอง (จังหวัดสมุทรสงคราม) มีหลายแห่งและเป็นตลาดน้ำที่มีความเก่าแก่ตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านชาวสวน และเป็นชุมชนริมคลอง ซึ่งตลาดน้ำเหล่านี้ชาวบ้านเรียกว่า “ น้ดน้ำ ” ซึ่งหมายถึงการเกิดขึ้นของตลาดน้ำตามวันที่ชาวนัดกันไว้ และเป็นที่รู้จักเฉพาะคนภายในชุมชน

- ตลาดน้ำท่าคา เป็นตลาดน้ำแห่งหนึ่งในเขตอำเภออัมพวา เป็นตลาดน้ำที่มีความเก่าแก่และเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านริมคลองซึ่งปัจจุบันหาดูได้ยาก โดยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาตลาดน้ำท่าคาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมากขึ้นโดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควบคู่กับการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติของพื้นที่ จึงมีการศึกษาถึงการพัฒนาของตลาดน้ำท่าคา เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำดั้งเดิม

1. การคมนาคมเข้าถึงตลาดน้ำ

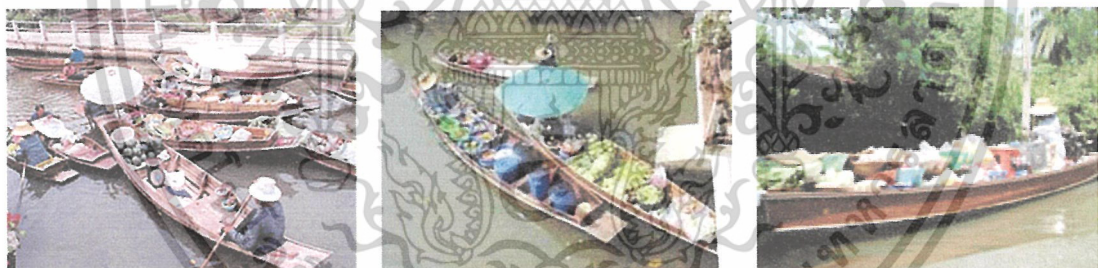
- ทางบก ตามเส้นทางถนนสายบางใหญ่ – บ้านบางสะไ้ เป็นถนนลาดยางที่แยกจากเส้นทางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 เป็นระยะทาง 5 กิโลเมตร ก็จะถึงตำบลท่าคาซึ่งมีคลองพันลาไหลผ่านและเป็นที่ตั้งของตลาดน้ำท่าคา

- ทางน้ำ โดยใช้เรือหางยาวจากจังหวัดสมุทรสงคราม ไปตามแม่น้ำแม่กลองแล้วเข้าสู่คลองพันลา ซึ่งมีความกว้างไม่ถึง 10 เมตร และเป็นที่ตั้งของตลาดน้ำ

2. ลักษณะเด่นและสภาพในตลาดน้ำ

- ตลาดน้ำท่าคา หรือที่ชาวบ้านเรียก “นัดคลองพันลา” ซึ่งในอดีตได้มีการนัดพบของชาวบ้านโดยกำหนดเวลาข้างขึ้น 2 ค่ำ 7 ค่ำ 12 ค่ำ และข้างแรม 2 ค่ำ 7 ค่ำ 12 ค่ำ ซึ่งเป็นเวลาทุกๆ 5 วัน โดยในอดีตสถานที่ตั้งจะอยู่บริเวณ “ทำนบท่าคา” แต่เนื่องจากมีเรือค้าขายเพิ่มจำนวนมากขึ้นและการค้าขายใช้เวลานาน จึงทำให้เกิดขบวนการสัญจรสู่จังหวัดสมุทรสงคราม และเมื่อประมาณ 30 ปีได้มีการย้ายตลาดน้ำมาอยู่บริเวณคลองพันลาจนถึงปัจจุบัน

จุดเด่นของชุมชนและตลาดน้ำแห่งนี้ คือ ความเป็นธรรมชาติดั้งเดิม และมีวิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำอย่างแท้จริง โดยชาวบ้านเรือสำปั้นพายไปมา มีเรือบรรทุกสินค้าและเรือเปล่า ซึ่งฝีพายส่วนใหญ่จะเป็นคนบ้าคุณยายที่อยู่ในชุดขึ้นหลักสี่ เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีน้ำเงิน สีกรมท่า และสีดำ ปลายแขนเสื้อยาวคลุมนิ้วมือ บนศีรษะสวมมงกุฎซึ่งเป็นชุดทำงานพื้นบ้านของชาวราบุ่มภาคกลาง การซื้อของในตลาดนี้ ชาวบ้านบางคนยังใช้วิธีการแบบเก่า คือ การเอาของมาแลกเปลี่ยนกัน โดยการตีราคาของเท่าๆ กัน บางคนให้เป็นของและให้เงินด้วย เมื่อของๆ ตนมีค่าน้อยกว่าอีกฝ่าย การซื้อขายสินค้าในตลาดน้ำท่าคาเริ่มตั้งแต่ 6.00 น. จนถึง 10.00 น. ในแต่ละครั้งจะมีประชาชนพายเรือมาแลกเปลี่ยนสินค้าประมาณ 200 – 300 ลำ

ภาพที่ 3.20 แสดงตลาดน้ำท่าคาทางเลียบคลองพันลา

สินค้าที่ประชาชนนำมาขายส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรของชาวสวน คือ มะพร้าวน้ำตาลของชาวท่าคา สำหรับผลไม้จะมีแม่ค้าพายเรือมาจากอำเภอดำเนินสะดวก และยังมีเรืออาหารทะเลมาจากจังหวัดสมุทรสงคราม

3. สิ่งอำนวยความสะดวก

- ตลาดน้ำท่าคา มีการพัฒนาให้มีถนนจนสามารถเดินทางเข้ามาในพื้นที่ได้อย่างสะดวก สร้างลานจอดรถและทำทางเดินเลียบคลองพันลาให้ซื้อขายสินค้าได้ง่ายขึ้น และ

เพียงพอับความต้องการ โดยรบกวนธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมดั้งเดิมที่เป็นสวนมะพร้าวและป่าชายเลนน้อยที่สุด โดยพัฒนาเพียงฝั่งเดียวของคลองพันลาที่เป็นถนนให้มีความพร้อมในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว แต่ฝั่งที่เป็นสวนมะพร้าวและป่าชายเลนจะไม่มีการพัฒนาเพื่อรักษาลักษณะเด่นของตลาดน้ำท่าคา ที่มีความเป็นธรรมชาติเอาไว้ต่อไป

บริเวณตลาดน้ำท่าคา มีร้านขายของชำอยู่ 2-3 ร้าน เป็นบ้านร้านค้าริมคลอง มีสินค้าหลายชนิด เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องเสียง เสื้อผ้า ของชำ เป็นต้น บริเวณตลาดน้ำแห่งนี้มีบ้านเรือนปลูกสร้างห่างกันจึงไม่มีพุ่มไม้สำหรับร่มตลาดน้ำเหมือนกับตลาดน้ำดำเนินสะดวก ที่มีลักษณะเป็นเรือนแถวมีชานริมน้ำ การชมตลาดน้ำท่าคาจึงจำกัดอยู่ในเรือ และเดินทางเลียบคลองเพียงฝั่งเดียว ซึ่งมีโครงการพัฒนาตลาดน้ำท่าคา คือสร้างศาลาชมวิวสำหรับนักท่องเที่ยว ได้นั่งพักผ่อน และสร้างห้องน้ำไว้อำนวยความสะดวกโดยสร้างให้กลมกลืนกับบ้านเรือนริมคลอง

จากกรณีศึกษาตลาดน้ำ คือ ตลาดน้ำตลิ่งชัน และตลาดน้ำท่าคา ซึ่งกรณีศึกษาทั้งสองมีความแตกต่างและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบนำเอาข้อดีมาปรับใช้กับโครงการ ซึ่งตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นตลาดน้ำที่สูญหายไปแล้ว แต่ได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่โดยมีการกำหนดกิจกรรมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งต่างจากตลาดน้ำท่าคาที่เป็นตลาดน้ำดั้งเดิมของชุมชน จึงมีการพัฒนา และการอนุรักษ์ให้พื้นที่ยังคงเอกลักษณ์ของตลาดน้ำดั้งเดิมและไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวบ้าน สามารถกรณีศึกษาทั้งสองเป็นแนวทางในการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้ทรงคุณค่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่

การศึกษาและวิเคราะห์สภาพทั่วไปบริเวณพื้นที่เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกและบริเวณต่อเนื่อง การศึกษาพื้นที่โดยการสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นแนวโน้มการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ตามแผนพัฒนาระดับประเทศ แผนพัฒนาระดับจังหวัด ระดับอำเภอและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องใช้แนวทางในการสรุปการพัฒนาชุมชน

4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 การศึกษาด้านนโยบายประเทศ

การศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 - 3 (พ.ศ. 2504 - 2519) เนื่องจากการจัดทำโครงการ และการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระยะแรกส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม โดยเฉพาะการจัดทำโครงการพัฒนาระยะยาวถือเป็นแต่เพียงการวางแผนขั้นต้น โดยการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับนี้ได้ครอบคลุมสาขาการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐทุกด้าน แต่เน้นหนักโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การคมนาคมขนส่ง การชลประทาน และการพลังงานเป็นต้น การที่รัฐทุ่มเททรัพยากรใน 4 โครงการดังกล่าวนี้ ก็เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้มีการลงทุนในภาคเอกชน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางสาขาเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมอันจะเป็นผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างรวดเร็วซึ่งการเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน เกิดการใช้ที่ดินอย่างไม่มีประสิทธิภาพขาดระบบระเบียบเนื่องจากการขาดการควบคุมดูแลจากภาครัฐ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องของผังเมือง และการพัฒนาชุมชนซึ่งการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากร และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม เกิดปัญหาในหลายด้าน ทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำลง

การศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 -7(พ.ศ.2520-2539) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงระยะนี้ ได้ดำเนินการต่อจากแผนพัฒนาและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 - 3 ซึ่งได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 - 7 ที่เน้นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และทดแทนการนำเข้าเพื่อเพิ่มการผลิตของประเทศไทยโดยส่วนรวมได้ส่งผลให้ความเจริญเติบโตของประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนในด้านการพัฒนาชนบทมีพื้นที่อีกเป็นจำนวนมากที่ยังคงล้าหลัง ไม่ได้รับผลจากการพัฒนาเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนาชนบทโดยให้ความเอาใจใส่ต่อพื้นที่ต่างๆเป็นพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเน้นการขยายการก่อสร้างปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า การชลประทาน ได้มีการเสนอแนวคิดการพัฒนาชนบทแนวใหม่ที่ไม่ได้มองผลผลิต และรายได้ของประเทศเป็นหลักอย่างเดียว หากแต่มุ่งที่จะให้ความสำคัญแก่ประชาชนยากจนในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลจากการพัฒนาประเทศ เป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด ทั้งนี้รัฐบาลเองจะต้องจัดสรรทรัพยากรไปให้อย่างทั่วถึง อีกทั้งจะต้องให้ความเอาใจใส่กับสาเหตุปัญหาความยากจนเป็นคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นการมุ่งแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ และขณะเดียวกันก็จะยึดหลักการที่ให้ประชาชนในชนบทสามารถช่วยเหลือตนเองและชุมชนได้ในที่สุดนอกจากนี้การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวมตลอดถึงการขยายตัวของประชากรในเมืองที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในด้านต่าง ๆ เช่น น้ำเน่า อากาศเสีย เสียงรบกวน กากของเสีย และสารอันตรายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีน รวมถึงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ได้เสื่อมโทรมมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนเป็นอย่างมากการจัดทำผังเมืองเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการควบคุมดูแลพื้นที่ชุมชน ที่เกิดความเสื่อมโทรมให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้กฎหมายเฉพาะเพื่อปรับปรุงชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ของชุมชนให้ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมต่อไป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ซึ่งเน้นการพัฒนาในลักษณะที่เป็นกระบวนการ เพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาแบบแยกส่วนหรือตามรายสาขาเศรษฐกิจและสังคมมาเป็นแบบองค์รวม คือ การพัฒนาแบบรวมส่วนหรือบูรณาการที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ อันจะทำให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมีความยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพของคน ด้วยการส่งเสริมให้ประเทศมีโครงสร้างประชากรที่เหมาะสม และมีการกระจายตัวของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพ และโอกาสการพัฒนาในแต่ละพื้นที่

ของประเทศ การปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาจิตใจให้เกิดผลในทางปฏิบัติการ พัฒนาสติปัญญาและทักษะฝีมือแรงงานให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพ การพัฒนาสภาพแวดล้อม ของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคนประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ของชุมชน การสร้างโอกาสให้ประชาชน ครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ ตนเองและสังคม และการส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาคนและประเทศให้สมดุล และยั่งยืน เสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาค และชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชนอย่างทั่วถึงประกอบด้วยแนวทางการกระจายโอกาส และความเจริญด้วยการพัฒนา พื้นที่ในภูมิภาค การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และกระจายการพัฒนาด้วยการเพิ่ม ศักยภาพขององค์กรชุมชนการแก้ไขปัญหาและรักษาสภาพแวดล้อมเมืองการพัฒนาสมรรถนะทาง เศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคน และคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้าง ระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง และเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของคน ไทยตลอดจนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และบริการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับคุณภาพชีวิต การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแนวทางการ บริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ เกิดความสมดุลต่อ ระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งการดูแลรักษาสภาวะแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และเป็นฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศ ใน ระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" และ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม "การ พัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย" โดยยึด "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" การสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่เน้นการพัฒนากระบวนการชุมชน เข้มแข็งให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของสังคมมีการระดมพลังแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชนที่ทุกฝ่ายมี ส่วนร่วม มีการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ โดยสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิต วิถีชีวิตของคนในเมืองและชุมชน ให้เกิดความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัย และมี ระเบียบวินัย รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาเศรษฐกิจ ฐานรากให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ตลอดจนสร้างกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่อย่างต่อเนื่อง และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์

โดยคุ้มครองและกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และฟื้นฟูทรัพยากรดินให้สามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตรรวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด โดยการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวให้เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน โดยรักษาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และใช้ผังเมืองเป็นกลไกประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน ให้เกิดความน่าอยู่และยั่งยืนซึ่งมีลักษณะเป็นแผนเฉพาะเรื่องอย่างเป็นองค์รวมประสานความร่วมมือระหว่างหลายหน่วยงาน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมดำเนินการอย่างมีบูรณาการ โดยมีระยะเวลาประมาณ 5 ปี

4.1.2 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายระดับกระทรวง

- แผนกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1-4 (พ.ศ.2515—2534) ส่วนใหญ่มีนโยบายในการพัฒนาด้านการปกครองประเทศ ซึ่งทางด้านการวางผังเมืองยังไม่มีบทบาทต่อการปกครอง เป็นปัญหาที่เกิดจากการไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองและชุมชน

- แผนกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 5 — 6 (พ.ศ.2535 — 2544) จากแผนพัฒนาในช่วงระยะแรกที่เน้นทางด้านการปกครองจนทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ และต่อมาได้มีการเห็นความสำคัญต่อการวางผังเมืองและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงมีการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับพื้นที่

- แผนพัฒนากระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 7 (พ.ศ.2545 - 2549) แผนพัฒนาฉบับนี้มีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้สามารถพึ่งตนเอง เป็นการพัฒนาวิตถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายในชุมชนเป็นชุมชนน่าอยู่พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงจัดการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9

4.1.3 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- แผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2544 — พ.ศ. 2553) มีนโยบายการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านอื่นอย่างเป็นระบบ โดยเป็นการพัฒนาให้ประเทศไทยคงความเป็นผู้นำทางด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย เพื่อก้าวสู่การเป็น World Class Destination การส่งเสริมให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ภูมิภาคอื่นๆ โดยการสนับสนุนให้องค์กรท้องถิ่นมีความพร้อมและเข้มแข็งในการบริหารจัดการ เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อ

ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยให้คงความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์และสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมไทยที่ชัดเจน

4.1.4 การศึกษาข้อมูลทางการท่องเที่ยว

4.1.4.1 บทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ และมีบทบาทสำคัญในด้านต่างๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา และเป็นการเผยแพร่ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้รู้จักมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวจะเป็นสื่อกลางให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนในชาติและระหว่างประเทศ จึงสามารถแยกบทบาทและความสำคัญของการท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

- การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ ในลักษณะของการขายบริการและทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ

- รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายรายได้ไปสู่ประชาชน เป็นการสร้างอาชีพมากมายและเป็นการเสริมอาชีพ เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการผลิตอาหารไปยังเมืองท่องเที่ยว ก็เป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น

- ทำให้เกิดการเจริญเติบโตและการขยายตัวของการลงทุน เช่น ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า การผลิตของที่ระลึก และธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ขยายตัวอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. ด้านสังคม

- การท่องเที่ยวเป็นการกระจายรายได้และนำการพัฒนาสู่ท้องถิ่น เช่น การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการและสาธารณสุข การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ก็จะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเหล่านี้

- เป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องมั่นใจด้านปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- การท่องเที่ยวช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นอื่น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

3. ด้านศิลปวัฒนธรรม

- เป็นการช่วยฟื้นฟูอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสังคมไทยเป็นสังคมของชาติเก่าแก่สืบเนื่องมาเป็นพันปีมีวัฒนธรรมระเบียบ ประเพณี นาฏศิลป์ การละเล่น ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ฟื้นฟูและอนุรักษ์ไว้

4.1.4.2 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร (Agro - Ecotourism)

- การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพสภาพธรรมชาติ สภาพสังคม ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ของคนท้องถิ่นบนพื้นฐานความรู้ความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศวิทยา

- การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร ซึ่งให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการนำเงินตราเข้าสู่ประเทศ โดยส่งเสริมและพัฒนาให้มีแหล่งท่องเที่ยวในด้านการเกษตรให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกิจกรรมทางการเกษตรที่ ทัศนียภาพของธรรมชาติที่งดงาม ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวทางการเกษตร เนื่องจากมีสวนไม้ดอกพืชผักและสวนผลไม้เมืองร้อน ความสวยงามของเรือนกระจก ไร่สวนในท้องถิ่นชนบทมีแหล่งชุมชนเกษตรที่แสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียม ประเพณีและรูปแบบกิจกรรมในชุมชน การประกอบอาชีพที่มีความหลากหลาย เช่น การทำนาข้าว สวนผลไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนสมุนไพร ผสมกลมกลืนกับธรรมชาติที่มีทัศนียภาพสวยงามในชนบท และสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรจากการจำหน่ายสินค้าและผลผลิตทางการเกษตรจากสวน ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป และค่าบริการในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวจึงใช้แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน ในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตรโดยใช้ศักยภาพของพื้นที่ที่เป็นชุมชนเกษตรกรรมและมีวิถีชีวิตสัมพันธ์กับสายน้ำ และมีศิลปวัฒนธรรมที่เก่าแก่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไม่ให้สูญหาย เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

4.1.5 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายของภาคกลางตะวันตก

เป็นแผนพัฒนาภาคกลุ่มจังหวัด (นครปฐม,ราชบุรี,สุพรรณบุรี,กาญจนบุรี) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทางการผลิต และการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมสู่ชายแดนทางด้านตะวันตก และ

นานาชาติ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการบริการทางการแพทย์ รวมถึงการสนับสนุนในการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อให้เกิดศักยภาพในพื้นที่ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.1.6 การศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดราชบุรี

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาสินค้าการเกษตรปลอดสารพิษจังหวัดราชบุรีมีศักยภาพหรือจุดเด่นทางการเกษตรจึงมีการส่งเสริมและพัฒนาการทำการเกษตรเรื่องของการปลูกผักและผลไม้ปลอดสารพิษและเรื่องปศุสัตว์ซึ่งมีผลผลิตมูลค่ากว่า 5,200 ล้านบาทต่อปี

- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน มุ่งเน้นการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน

- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้าและภูมิปัญญาท้องถิ่น (OTOP) เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสนับสนุนให้มีการส่งออกไปยังต่างประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนดีขึ้น

- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวติดระดับสากลหรือระดับ Brand Image แต่เนื่องจากไม่มีการเก็บข้อมูลในภาพรวมไม่ค่อยชัดเจน ซึ่งมีศักยภาพของพื้นที่สูงที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการแข่งขัน และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด

ดังนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดราชบุรีมีนโยบายมุ่งเน้นทางด้านเกษตรกรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดเป็นหลักเพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ซึ่งทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.1.7 การศึกษาแนวโน้มกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี

4.1.7.1 จังหวัดราชบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 37 แห่ง แยกเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 15 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานโบราณวัตถุ และศาสนสถาน 12 แห่ง โดยแยกเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรม 10 แห่ง จากการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งกลุ่มเป็นแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มอำเภอเมือง อำเภอดำเนินสะดวก และแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มอำเภอสวนผึ้ง อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม โดยแยกประเภทได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี¹

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี		
ประเภทธรรมชาติ	ประเภทประวัติศาสตร์/ศาสนา	ประเภทประเพณีวัฒนธรรม
1. เขากำกันจันทร์	1. วัดมหาธาตุ	1. ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง
2. บึงกระจับ	2. วัดเขาวัง	2. หนังกู่วัดขนอน
3. ถ้ำค้างคาว	3. เมืองโบราณบ้านคูบัว	3. จิตรกรรมฝาผนังวัดคงคาราม
4. เขาช่องพราน	4. เขาหลวง	4. พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วง
5. ศูนย์เพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเขาประทับช้าง	5. หลวงพ่อเขากำกันจันทร์	5. ตลาดน้ำคลองโพธิ์หัก
6. สวนอุทยานเฉลิมพระชนมพรรษา	6. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดราชบุรี	6. ตลาดน้ำคลองขุนพิทักษ์
7. แก่งส้มแมว	7. วัดหนองหอย	7. ตลาดน้ำคลองต้นเข็ม
8. ธารน้ำร้อนปอดคลึง	8. วัดเขาน้อยเทียมสุวรรณค์	8. ประเพณีกินข้าวทอด
9. ถ้ำเขาบิน	9. พระพุทธฉายถ้ำฤๅษีเขางู	9. ประเพณีแห้วสาวและย่องสาว
10. ถ้ำจอมพล (ถ้ำมูจรินทร์)	10. สำนักสงฆ์หินสูง	10. หมู่บ้านเขาลอยมูลโค (ทำเครื่องทองเหลือง)
11. สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง	11. สระน้ำโกสินารายณ์	
12. สวนรุกขชาติถ้ำจอมพล	12. วัดป่าพระธาตุเขาน้อย	
13. โป่งยุบ		
14. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ น้ำภาชี		
15. บ่อน้ำพุร้อนโป่งกระทิง		

4.1.7.2 การศึกษาวิเคราะห์สถิติการท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี

การท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2546 ร้อยละ 81.36 หรือ 362,278 คน เป็นผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทย ในผู้เยี่ยมชมเยือนกลุ่มนี้ร้อยละ 64.67 เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว อีกร้อยละ 35.33 เดินทางโดยรถโดยสารส่วนผู้เยี่ยมชมเยือนอีกร้อยละ 19.64 หรือ 82,993 คน เป็นผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างประเทศ ร้อยละ 96.74 ซึ่งเดินทางโดยรถโดยสารและรถส่วนตัว ร้อยละ 3.26

ลักษณะการเดินทางนักท่องเที่ยวร้อยละ 34.43 หรือ 153,292 คน มีลักษณะการเดินทางเป็นแบบพักค้างคืนโดยมีวันพักเฉลี่ย 1.75 วัน มีค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อคนต่อ

¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, "รายงานฉบับสมบูรณ์", 2547 (อัดสำเนา)

วันเป็นจำนวนเงิน 910.35บาท ทำให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มนี้เป็นเงินทั้งสิ้น 244.63 ล้านบาท และผู้เยี่ยมเยือนอีกร้อยละ 65.57 หรือ 291,980 คน เป็นการเดินทางแบบเข้าไป - เย็นกลับ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนเป็นจำนวนเงิน 573.06 บาท เมื่อนำจำนวนผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มนี้ และค่าใช้จ่ายมาคำนวณ จึงทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มนี้เท่ากับ 167.32 ล้านบาท ดังนั้นจังหวัดราชบุรีจึงมีรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 411.95 ล้านบาท โดยร้อยละ 28.36 เป็นรายได้จากการท่องเที่ยวที่ผ่านมาจากหมวดอาหารและเครื่องดื่ม รองลงมาเป็นหมวดซื้อสินค้า/ของที่ระลึก และหมวดที่พักคิดเป็นร้อยละ 25.82 และ 19.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 สถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จ.ราชบุรี ชาวไทยปีพ.ศ. 2546²

ถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้เยี่ยมเยือน	นักท่องเที่ยว		นักท่องเที่ยว		ผู้เยี่ยมเยือน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กรุงเทพมหานคร	60,524	40.00	85,758	40.65	146,282	40.38
2. ภาคกลาง	66,199	43.75	107,615	51.01	173,814	47.98
3. ภาคตะวันตก	5,250	3.47	1,646	0.78	6,896	1.90
4. ภาคตะวันออก	7,354	4.86	12,152	5.76	19,506	5.38
5. ภาคเหนือ	1,044	0.69	105	0.05	1,149	0.32
6. ภาคใต้	5,674	3.75	3,101	1.47	8,775	2.42
7. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,266	3.48	591	0.28	5,857	1.62
รวม	151311	100.00	210968	100.00	362279	100.00

2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, "รายงานฉบับสมบูรณ์", 2547 (จัดสำเนา)

ตารางที่ 4.3 สถิติจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดราชบุรีชาวต่างประเทศอยู่ปีพ.ศ.

ถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้เยี่ยมชมเยือน	นักท่องเที่ยว		นักทัศนาจร		ผู้เยี่ยมชมเยือน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อเมริกา	286	14.44	15068	18.60	15354	18.50
2. ยุโรป	1271	64.16	18301	22.59	19572	23.58
3. โอเชียเนีย	67	3.38	11844	14.62	11911	14.35
4. เอเชีย	348	17.57	35799	44.19	36147	43.56
5. ตะวันออกกลาง	9	0.45	-	-	9	0.01
6. แอฟริกา	-	-	-	-	-	-
รวม	1981	100.00	81012	100.00	82993	100.00

2546²

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดราชบุรีจำแนกตามสถานที่ท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2546³

สถานที่ท่องเที่ยว	ร้อยละของผู้เยี่ยมชมเยือน		
	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
ตลาดน้ำดำเนินสะดวก	51.45	35.26	48.43
ถ้ำเขาบิน	42.73	61.94	46.31
อื่นๆ	5.82	2.80	5.26

4.1.8 การศึกษาฝั่งเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งให้ชุมชนทั่วประเทศได้วางผังกำหนดการพัฒนาของพื้นที่ กรมการผังเมืองจึงได้จัดทำผังพัฒนาชุมชนเทศบาลขึ้น เพื่อให้ท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ชุมชนเมืองที่จะเจริญก้าวหน้าได้จะต้องมีโครงสร้างด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เหมาะสม และแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โดยได้กำหนดให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเป้าหมายต่าง ๆ ดังนี้

วิสัยทัศน์ ดำเนินสะดวกมีความโดดเด่นทาง ด้านการท่องเที่ยว การเกษตร ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นสิ่งทรงคุณค่าของพื้นที่โดยระบบการจัดการที่ดี ประชาชนมีส่วนร่วม ภูมิทัศน์สวยงาม ปราศจากมลภาวะ อนุรักษ์

3 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, "รายงานฉบับสมบูรณ์", 2547 (อัดสำเนา)

สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนติดตามงานส่งเสริมตลาดน้ำพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่มีความเสื่อมโทรม
2. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยเน้นการสร้างจิตสำนึกและใช้มาตรการเพื่อป้องกัน ลดปัญหาและการมีส่วนร่วม
3. พัฒนาคูณภาพแวดล้อมได้แก่ คุณภาพน้ำประปา คุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง
4. ก่อสร้างระบบบำบัดมลพิษ ได้แก่ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะและจัดอบรมเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพแวดล้อมของชุมชน

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม

1. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการ พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย เช่น จัดพื้นที่สำหรับก่อสร้างสวนสาธารณะ สวนสุขภาพ ศูนย์เยาวชน สนามกีฬา เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเยาวชน เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน
3. มาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยจัดการแก้ไขปัญหาด้านการจราจรในเขตพื้นที่ชุมชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

1. การใช้มาตรการจัดเขตพื้นที่สำหรับพักอาศัยพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม พื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการให้ชัดเจนมีสัดส่วนที่เหมาะสมโดยการจัดทำผังเฉพาะของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก
2. กำหนดมาตรการปรับปรุงฟื้นฟูอาคารบ้านเรือนที่ทิ้งร้าง และที่ดินที่ปราศจากการใช้ประโยชน์ของชุมชน
3. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่สาธารณะ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับชุมชนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและ

ศาสนา

1. สนับสนุนในการฟื้นฟูอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ที่มีความสำคัญต่อชุมชน
2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับอนุบาล ให้กับชุมชน
3. ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ และค้นคว้า

ถ่ายทอดทางด้านเทคโนโลยี

ดังนั้นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ศึกษามีบทบาทสำคัญของการจัดการ ในด้านที่อยู่อาศัย ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของคนในชุมชน การท่องเที่ยว การคมนาคมและการเกษตร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้พื้นที่ศึกษาเกิดการพัฒนาและทรงคุณค่าแก่การอนุรักษ์ต่อไป

4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

4.2.1 การขยายตัวของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

4.2.1.1 การขยายตัวของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกในอดีต

การขยายตัวของชุมชนในอดีต เกิดจากระบบโครงสร้างชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปในสมัยอดีตมีการบุกเบิกพื้นที่เข้ามาตั้งถิ่นฐาน โดยอาศัยคลองดำเนินสะดวก เป็นเส้นทางคมนาคมหลักและได้ขุดแยกคลองเล็กคลองย่อยมากมายเพื่อใช้สำหรับเพาะปลูก การขยายตัวของชุมชนจึงขยายตัวไปตามริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่รอบนอก แหล่งน้ำจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน และรูปแบบชุมชนซึ่งเป็นชุมชนริมน้ำมีลักษณะเป็นชุมชนชาวสวน ซึ่งมีการพึ่งพาแหล่งน้ำในทุกๆ ด้านตั้งแต่การตั้งถิ่นฐาน การเพาะปลูก การอุปโภคบริโภค การคมนาคมขนส่ง และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางน้ำ โดยมีย่านการค้าตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นจุดศูนย์กลางของชุมชน

4.2.1.2 การขยายตัวของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกในปัจจุบัน

จากการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง มีการสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งเป็นถนนสายหลักของชุมชน และการขยายระบบโครงข่ายถนนสายย่อยภายในชุมชน จึงทำให้การสัญจรทางบกมีบทบาทสำคัญกว่าการสัญจรทางน้ำ จากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบของตลาดน้ำดำเนินสะดวก ซึ่งมีบทบาทสำคัญทางด้านการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเป็นประจำทุกวัน โดยอาศัยเส้นทางคมนาคมทางบกเป็นหลัก โดยพื้นที่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 เป็นย่านการค้าสินค้าเกษตรกรรมในระดับอำเภอ และพื้นที่ตลาดสดของเทศบาล

ดำเนินสะดวก ซึ่งมีแนวโน้มในการขยายตัวของชุมชนจากศูนย์กลางพาณิชย์กรรมไปตามเส้นทาง การคมนาคมทางบก และมีการขยายตัวอุตสาหกรรมธุรกิจในครัวเรือนมากขึ้นในอนาคต

4.2.2 การขยายตัวของกิจกรรม

4.2.2.1 กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัย

ชุมชนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร และมีลำคลองดำเนินสะดวกไหลผ่าน โดยมีคลองสาขาย่อยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้การตั้งถิ่นฐาน และที่อยู่อาศัยของประชาชนใน ชุมชนส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมคลองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้เกิดความหนาแน่นของที่พัก อาศัยบริเวณริมคลองเกิดเป็นชุมชนแออัด ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดการรुकล้ำพื้นที่ริม คลองปัจจุบันอาคารบ้านเรือนมีความทรุดโทรมถูกทิ้งร้างขาดการดูแลซ่อมแซม ซึ่งในอนาคตยังไม่ มีการปรับปรุงจะทำให้เกิดปัญหาทางด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้นและทำให้ศักยภาพของพื้นที่ลดลง โดยการพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้สามารถรองรับกิจกรรมของชุมชนที่ขยายตัวในอนาคต

4.2.2.2 กิจกรรมประเภทพาณิชย์กรรมทั่วไป

กิจกรรมทางด้านพาณิชย์กรรมเป็นกิจกรรมที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม โดย ในพื้นที่ศึกษามีตลาดทางการเกษตร เป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรมทางด้านสินค้าทางการเกษตร ในระดับอำเภอและชุมชนโดยมีตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวมี แนวโน้มในการพัฒนาตลาดให้มีศักยภาพสูงขึ้นสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนเพื่อ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

4.2.2.3 กิจกรรมประเภทสถาบันราชการและวัด

สถาบันราชการในชุมชนคือ ที่ว่าการอำเภอดำเนินสะดวก สำนักงานเทศบาล ตำบลดำเนินสะดวก สถานีตำรวจ สำนักงานที่ดินและป่าไม้อำเภอดำเนินสะดวกการคมนาคม ใช้ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยด้านข้างสถานีตำรวจมีท่าเทียบเรือสำหรับการสัญจรทางน้ำและ ถนนด้านหน้าเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก สำหรับวัดในพื้นที่คือวัดวัดโชติทายการามเป็นวัดที่มี ความเก่าแก่งดงามตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งอยู่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวก และวัดราษฎร์ เจริญธรรม แต่พื้นที่สถาบันราชการมีขนาดเล็กเป็นอุปสรรคทางการขยายตัวในอนาคต

4.2.2.4 กิจกรรมประเภทสถานศึกษา

สถานศึกษาในชุมชนมีโรงเรียน 3 แห่งคือ โรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์เจริญธรรม โรงเรียนวัดโชติทายการาม โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ ที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวก ขาดพื้นที่สำหรับนันทนาการโดยมีแนวโน้มการพัฒนาเพื่อ รองรับอัตรานักเรียนที่เพิ่มขึ้นในอนาคตของพื้นที่ศึกษามี และการขยายตัวของชุมชน

4.2.2.5 กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมในพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น โรงทำซอส 2 โรง โรงงานทำเส้นก๋วยเตี๋ยว 1 โรง พื้นที่ตั้งของโรงงานอยู่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกซึ่งทำให้เกิดปัญหาการทิ้งน้ำเน่าเสียลงสู่ลำคลอง และปัญหาด้านทัศนียภาพของพื้นที่ โดยมีแนวโน้มการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม เพื่อแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต

4.2.2.6 กิจกรรมประเภทการท่องเที่ยว

นโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มมากขึ้น ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวระดับประเทศ และมีความน่าสนใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนริมคลองดำเนินสะดวก ซึ่งประชาชนในพื้นที่มีอาชีพหลักที่สำคัญคือ เกษตรกรรมโดยสามารถนำมาเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

สรุปการศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมในด้านต่างๆ ของชุมชนมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล การวางแผนชุมชนและออกแบบชุมชนเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ศึกษาเป็นการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา

ในการพัฒนาพื้นที่ศึกษาซึ่งมีข้อได้เปรียบและศักยภาพของพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยในการส่งเสริมและปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ข้อได้เปรียบทางด้านที่ตั้ง

- บริเวณพื้นที่ศึกษาชุมชนมีความเจริญเนื่องจากพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในด้านระบบบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เช่น การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา การระบายน้ำ การสื่อสารไปรษณีย์ โทรศัพท์ และการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น ซึ่งในบางพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล การให้บริการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่ทั่วถึง และเพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน ในด้านการคมนาคมทางบกและทางน้ำมีความสะดวกสบายในการเข้าถึงชุมชนและการเดินทางไปยังสถานที่อื่นๆ หรือชุมชนใกล้เคียง

- ลักษณะสภาพแวดล้อม ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีความสวยงามและเก่าแก่ ซึ่งมีคลองดำเนินสะดวกเป็นลำคลองสายหลักไหลผ่าน ซึ่งมีพื้นที่บริเวณริมคลองที่ไม่ได้ใช้

ประโยชน์โดยสามารถพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และจัดเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับรักษา สภาพแวดล้อมริมคลองให้คงความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ต่อไป

4.3.2 ลักษณะเด่นกิจกรรมรอบพื้นที่ศึกษา

- ในบริเวณพื้นที่ศึกษามีกิจกรรมที่สำคัญต่อชุมชน และจังหวัดราชบุรี โดย บริเวณพื้นที่ทางด้านทิศเหนือมีคลองดำเนินสะดวกไหลผ่าน เป็นเส้นทางหลักด้านการคมนาคม ทางน้ำในพื้นที่ศึกษา บริเวณปากตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ทั้งสองฝั่งคลอง ดำเนินสะดวก ทางด้านฝั่งใต้ของคลองดำเนินสะดวกเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับย่านพาณิชย์ และศูนย์ ราชการมีเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำเข้าถึงพื้นที่ได้สะดวก และอยู่ใกล้ตลาดน้ำ ดำเนินสะดวกซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญซึ่งพื้นที่รอบด้านต้องได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการ ขยายตัวของกิจกรรมในอนาคต

4.3.3 ลักษณะเด่นของกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา

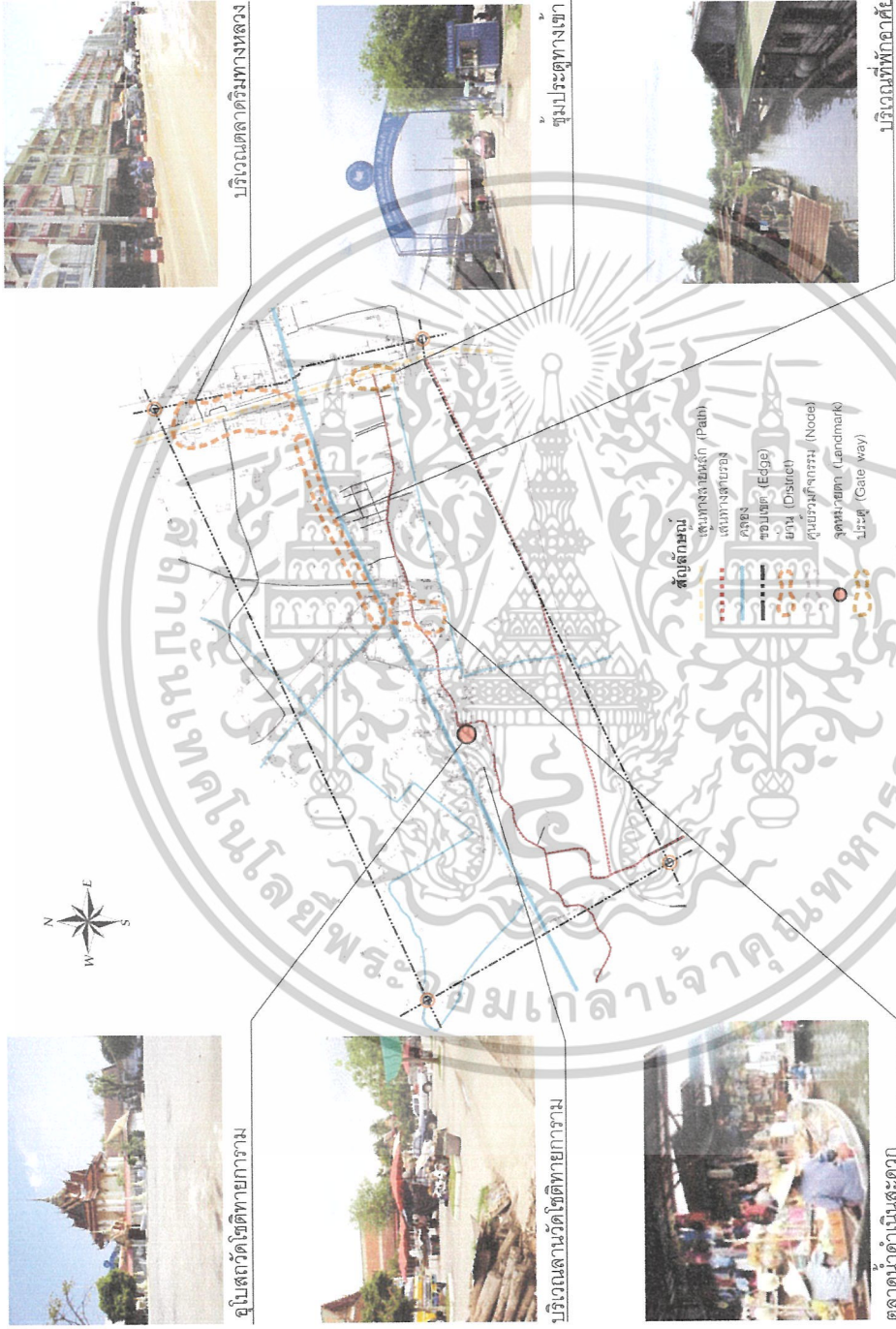
- ในพื้นที่ศึกษามีความโดดเด่นทางด้านเกษตรกรรม เพราะประชาชนส่วนใหญ่ ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีพื้นที่ทางการเกษตรมากที่สุด และกิจกรรมที่บทบาท สำคัญรองจากเกษตรกรรมคือการท่องเที่ยวโดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ตลาดน้ำดำเนิน สะดวก ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นของชาวดำเนินสะดวก โดยจัดการพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชน

4.3.4 ลักษณะเด่นด้านการคมนาคมขนส่ง

- ด้านการคมนาคมในพื้นที่ศึกษา มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งเป็น เส้นทางคมนาคมหลักของพื้นที่และการเดินทางสู่พื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง การคมนาคมทางน้ำ เป็นเส้นทางหลักรองจากการคมนาคมทางบกเนื่องจากพื้นที่ศึกษามีลำคลองเป็นจำนวนมาก อดีต ประชาชนใช้เป็นเส้นทางสัญจร และการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรภายในชุมชน และขนส่งไป ยังตัวจังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจุบันได้มีการตัดถนนเพื่ออำนวยความสะดวกในพื้นที่ การสัญจรทางน้ำจึงลดบทบาทลง โดยระบบการคมนาคมในพื้นที่ที่หลากหลายสามารถนำมา พัฒนาให้พื้นที่เกิดศักยภาพได้

ภาพที่ 4.2 แสดงระบบบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ

ภาพที่ 4.5 แสดงจินตภาพของชุมชนและพื้นที่ศึกษา

- ผลการวิเคราะห์

อุโบสถวัดโชติทายการามเป็นภูมิสัญลักษณ์ที่มีความเด่นชัด แต่เนื่องจากพื้นที่มีระยะทางยาว ทำให้บริเวณบางส่วนของพื้นที่ไม่สามารถรับรู้ได้ จึงควรมีการพัฒนาทางด้านภูมิสัญลักษณ์ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน เพื่อให้เมื่อเดินทางเข้ามาในชุมชนสามารถรับรู้ได้ว่าอยู่ในพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

6. ประตู (Gate way)

- สภาพปัจจุบัน

ประตูหลักได้แก่ ด้านหน้าของชุมชนคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 แยกเข้ามาในพื้นที่ชุมชน และประตูรองได้แก่ ทางเข้าด้านข้างชุมชน เป็นเส้นทางเข้าที่สำคัญอีกทางชุมชนเข้าทางคลองดำเนินสะดวกโดยมีท่าเรือจำนวน 3 ท่า

- ผลการวิเคราะห์

ประตูทางเข้าพื้นที่ชุมชนต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความสำคัญเท่ากัน โดยจัดไว้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ที่เดินทางเข้าสู่ชุมชน

4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนา

การพัฒนา และปรับปรุงชุมชนต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสมต่อการพัฒนาโดยมีปัจจัยต่างๆเพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากในชุมชนและมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตโดยการพัฒนาจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เรียกว่า Potential Surface Analysis โดยใช้เป็นแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินในการรองรับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และศึกษาในด้านทำเลที่ตั้งของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ ในการวิเคราะห์
2. กำหนดปัจจัยต่างๆ และค่าน้ำหนักของปัจจัย
3. กำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด
4. กำหนดขอบเขตและหน่วยของพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาระบบตาราง
5. กำหนดค่าคะแนนของศักยภาพในระดับต่างๆ
6. รวบรวมคะแนนและแสดงผลการวิเคราะห์

4.4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในพื้นที่ศึกษา

การพัฒนาพื้นที่และปรับปรุงพื้นที่ศึกษาต้องศึกษาถึงปัญหา และข้อจำกัดที่มีผลกระทบต่อชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ปัญหาและข้อจำกัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การตั้งถิ่นฐานของประชาชนในชุมชนจะกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่บริเวณริมคลองสายต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ริมคลองดำเนินสะดวกเป็นระยะทางยาวส่วนใหญ่เป็นบ้านพักอาศัยและร้านค้าเป็นระยะๆ ทำให้การบริการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ ทางเท้า ฯลฯ ต้องสิ้นเปลืองมากขึ้นตามระยะทางที่ไกลออกไป และบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ทั้งสองฝั่งประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ และสถานประกอบการต่างๆ ซึ่งมีความหนาแน่นมากบริเวณเชิงสะพานด้านทิศเหนือซึ่งทำให้การคมนาคมจากย่านที่อยู่อาศัยทั้งสองฝั่งคลอง เข้าสู่ศูนย์กลางพาณิชย์กรรม และหน่วยงานราชการต่างๆ ซึ่งอยู่บริเวณเชิงสะพานไม่สะดวกเนื่องจากต้องใช้สะพานข้ามคลองเพียงจุดเดียวและมีการจราจรคับคั่ง ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาชุมชน

4.4.2 ปัญหาข้อจำกัดในด้านการคมนาคมขนส่งในพื้นที่

ในการเชื่อมโยงการคมนาคมในย่านที่อยู่อาศัยบริเวณด้านทิศตะวันตกของชุมชน (ริมคลองดำเนินสะดวกฝั่งทิศใต้) กับศูนย์กลางการพาณิชย์กรรม ซึ่งทางด้านทิศตะวันออกต้องใช้ทางหลวงแผ่นดินข้ามคลองดำเนินสะดวกเพียงจุดเดียวซึ่งทำให้ประชาชนมีทางเลือกในการสัญจรน้อยและถนนหลายสายคับแคบทำให้การจราจรติดขัดในช่วงโมงเร่งด่วน ทางด้านการสัญจรทางน้ำคลองบางสายมีความตื้นเขินมีฝักตบขวางทำให้เกิดปัญหาการสัญจรทางเรือ และทางเท้าริมคลองดำเนินสะดวกทั้งสองฝั่งคับแคบบางช่วงขาดตอน ขาดวัสดุเสียวายและสะพานข้ามคลองแต่ละจุดอยู่ห่างกันมาก ทำให้การเดินทางเท้าริมคลอง และการเดินทางระหว่างสองฝั่งไม่สะดวกและบางช่วงเป็นอันตรายทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเดือดร้อนต้องการเร่งพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ต่อไป

4.5 การวิเคราะห์จิตภาพของชุมชนและพื้นที่ศึกษา

การพัฒนาและปรับปรุงชุมชนต้องมีการศึกษาวิเคราะห์จิตภาพของพื้นที่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่โดยเชื่อมโยงจิตภาพในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ของชุมชนให้มีความน่าสนใจต่อผู้พบเห็น และทำให้พื้นที่มีลักษณะเฉพาะ มีความโดดเด่นสามารถทำให้ผู้พบเห็นสามารถจดจำได้ง่าย การศึกษาวิเคราะห์จิตภาพของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกจึงมีความสำคัญเพื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่ชุมชน เช่น ข้อดีของพื้นที่ ปัญหาต่างๆ ภายในพื้นที่ชุมชนนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้จิตภาพของ

พื้นที่เกิดความสมบูรณ์ต่อไปในอนาคต การศึกษาวิเคราะห์จินตภาพของชุมชน โดยใช้ทฤษฎีจินตภาพชุมชน ของ เควิน ลินช์ (Kevin Lynch) ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการศึกษาโดยมีองค์ประกอบ 5 ประการในการวิเคราะห์ดังนี้ จินตภาพของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีองค์ประกอบหลักในการการศึกษาคือ

1. เส้นทาง (Path)

การสัญจรในพื้นที่ชุมชนแบ่งออกเป็นทางบกและทางน้ำ ทางบกได้แก่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และถนนภายในชุมชน ซึ่งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเพียงพอ ซึ่งทำให้การสัญจรทางน้ำมีบทบาทน้อยลง จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาชุมชน เพื่อให้การสัญจรทางน้ำกลับมามีความสำคัญดังเช่นในอดีต

2. ขอบเขต (Edge)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน และกิจกรรมในชุมชนที่ต่างๆ โดยมีขอบเขตเป็นตัวกำหนด ได้แก่ คลองดำเนินสะดวก ที่อยู่ทางทิศเหนือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ทางทิศตะวันออก

3. ย่าน (District)

เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะเดียวกันโดยมีลักษณะเป็นกลุ่มอาคาร กลุ่มของกิจกรรมของชุมชน เช่นย่านที่พักอาศัย ย่านพาณิชยกรรมซึ่งมีสองจุดใหญ่ที่มีความสำคัญต่อชุมชน ได้แก่ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดสดบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และอุตสาหกรรมขนาดเล็กในชุมชน ต้องมีการพัฒนาต่อไปในอนาคต

4. ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

เป็นบริเวณพื้นที่ของชุมชนที่เป็นศูนย์รวมของกิจกรรม และประชาชนในชุมชนจำนวนมากและมีความหนาแน่นในพื้นที่บริเวณนั้น ได้แก่ วัดโชติทายการามซึ่งบริเวณลานวัดเป็นที่จัดกิจกรรมของชุมชน เช่น การจัดงานในวันสำคัญทางศาสนาและเพณีต่างๆ ของชุมชน

5. จุดหมายตา (Landmark)

ในชุมชนนี้มีจุดหมายตาที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีความโดดเด่นซึ่งใช้บอกทิศทางสำหรับพื้นที่ชุมชนและมีความสำคัญต่อชุมชน ได้แก่ อุโบสถวัดโชติทายการาม

6. ประตู (Gate way)

ในพื้นที่ชุมชนมีประตู หรือทางเข้าออกชุมชนคือทางบกและทางน้ำ ปัจจุบันการสัญจรเข้าสู่ชุมชนทางบกมีความสะดวกสบายมากขึ้นเนื่องจากมีการตัดถนนเข้าสู่ชุมชนซึ่งเป็นถนนที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 จึงทำให้การสัญจรทางน้ำลดบทบาทลง เหลือเพียงแค่

การสัญจรของเรือนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกและมีเรือชาวบ้านบางส่วนในพื้นที่ที่ยังใช้การสัญจรทางน้ำโดยใช้เส้นทางของคลองดำเนินสะดวกเป็นหลักและคลองสาขาอื่นๆ

จากการศึกษาจินตภาพของชุมชนเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาพื้นที่มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงชุมชนเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงขององค์ประกอบในแต่ละส่วนของชุมชน เป็นการเสริมสร้างจินตภาพของชุมชนให้เกิดความเหมาะสมและสามารถทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาจินตภาพ ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก ประกอบด้วย

1. เส้นทาง (Path)
2. ขอบเขต (Edge)
3. ย่าน (District)
4. ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)
5. ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)
6. ประตู (Gate way)

องค์ประกอบจากการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. เส้นทาง (Path)
- สภาพปัจจุบัน

เส้นทางหลักในพื้นที่ศึกษาได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และถนนภายในชุมชน ถนนสุขาภิบาล 1 และเส้นทางรองได้แก่ คลองดำเนินสะดวก

- ผลการวิเคราะห์

ลักษณะเส้นทางหลัก สามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในชุมชนและผู้สัญจรไปมาได้เป็นอย่างดี แต่ถนนภายในชุมชนบางส่วนยังขาดความต่อเนื่องและยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน

2. ขอบเขต (Edge)

- สภาพปัจจุบัน

ขอบเขตหลักได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325,คลองดำเนินสะดวก,และชุมชนใกล้เคียง

- ผลการวิเคราะห์

ขอบเขตของพื้นที่ศึกษาโดยเฉพาะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 มีความชัดเจน

3. ย่าน (District)

สภาพปัจจุบัน

ในชุมชนย่านที่อยู่อาศัยจะอยู่รวมกับพื้นที่พาณิชยกรรม และพื้นที่ทางการเกษตรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

- ผลการวิเคราะห์

ย่านที่อยู่อาศัยของชุมชนมีอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งอยู่รวมกับสถาบันราชการ ศาสนสถาน โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และตลาดโดยมีตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งมีบทบาทสำคัญมากในด้านการท่องเที่ยวดังนั้นจึงต้องมีการส่งเสริมโดยการจัดกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาตลาดน้ำไม่ให้สูญหาย

4. ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

- สภาพปัจจุบัน

ศูนย์รวมกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ วัดโชติทายการาม

- ผลการวิเคราะห์

การพัฒนาศูนย์รวมกิจกรรม ต้องมีการพัฒนาให้เพียงพอต่อความต้องการ ของประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ว่างและไม่ได้ใช้ประโยชน์ในชุมชน ควรจัดให้เป็นสนามกีฬาของชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มศูนย์รวมกิจกรรมให้มีมากขึ้น และต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนในหลายๆ ด้าน

5. ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

- สภาพปัจจุบัน

ภูมิสัญลักษณ์ที่สำคัญของชุมชนคือ อุโบสถวัดโชติทายการามซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ว่าเข้ามาอยู่ในบริเวณชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

ขั้นตอนการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

4.6.1 การกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและเป็นการเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวทั้งในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง โดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม โดยมีแนวทางการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไปในอนาคต จึงได้มีการวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความพร้อมของพื้นที่ภายในบริเวณชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

4.6.2.1 การกำหนดปัจจัยต่างๆ

ปัจจัยต่างๆ หมายถึงสาเหตุที่เป็นตัวกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท โดยมีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของที่ตั้งในระดับต่างๆ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้มีบทบาทและสามารถรองรับการขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน ดังนั้นปัจจัยจึงเป็นตัวกำหนดความพร้อมของพื้นที่โดยมีปัจจัยหลักคือ ทางด้านกายภาพเป็นความเหมาะสมทางด้านต่างๆ ของพื้นที่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งปัจจัยในทุกด้านจะส่งผลส่งเสริมให้การพัฒนาพื้นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.6.2.2 การกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัย

ค่าน้ำหนักของปัจจัย (Weighting of factor) หมายถึงสิ่งที่อธิบายถึงค่าความสำคัญของปัจจัยต่างๆ เพื่อรวบรวมเป็นค่าคะแนนของศักยภาพพื้นที่ โดยแสดงค่าลักษณะของปัจจัยออกมาเป็นตัวเลข (โดยกำหนดให้มีค่าประมาณ 2-3 เท่า ตามลักษณะศักยภาพของพื้นที่ในระดับต่างๆ คือ ศักยภาพสูง, ศักยภาพปานกลาง, ศักยภาพต่ำ)

ปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักสูงสุดคือ ปัจจัยทางด้านกายภาพ มีค่าน้ำหนัก 3 เท่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีค่าน้ำหนัก 1 เท่า และปัจจัยทางด้านสังคมมีค่าน้ำหนัก 1 เท่า โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของแต่ละปัจจัย ซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง จะให้ค่าคะแนนมาก พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำจะให้ค่าคะแนนน้อยส่วนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการพัฒนาจะไม่ได้คะแนน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย

ลักษณะของปัจจัย	ปัจจัย	ค่าน้ำหนัก
ด้านกายภาพ	1. ระบบการเข้าถึง	3
	2. มุมมองที่สวยงาม	3
	3. ลักษณะความหนาแน่น	2
	4. พื้นที่น้ำท่วม	2
	5. ความลาดชันของพื้นที่	2
เศรษฐกิจ	6. แหล่งงาน	1
	7. ราคาที่ดิน	1
สังคม	8. สถาบันการศึกษา	1
	9. สถานีตำรวจ	1

4.6.3 การกำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด

4.6.3.1 ระบบการเข้าถึง (ACCESSIBILITY)

ระบบการเข้าถึง มีความสำคัญต่อการปรับปรุงชุมชนเพื่อเป็นการหาศักยภาพของพื้นที่ชุมชน โดยมราเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทางทุกรูปแบบเพื่อเข้าถึงภายในชุมชน ซึ่งการพิจารณาความสะดวกความสบายได้เป็นอย่างดี โดยมีการเชื่อมโยงโครงข่ายถนนและลำคลองโดยพื้นที่รอบนอกจะมีความเหมาะสมในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากถนนสายหลัก โดยใช้การพิจารณาจากระยะห่างของการเดินทางจากภายในชุมชนสู่ถนนสายหลัก ถนนสายรองและถนนสายย่อย จึงมีค่าคะแนนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนดิบของระบบการเข้าถึง

ระยะห่างจากถนน (เมตร)	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3)
ถนนสายหลัก	3	9
ถนนสายรอง	2	6
ถนนสายย่อย	1	3

4.6.3.2 มุมมองที่สวยงาม (TAKE GOOD VIEW)

เกณฑ์ในการพิจารณาบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งบริเวณดังกล่าวต้องมีทัศนียภาพที่สวยงามและกลมกลืนกับธรรมชาติ โดยพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การอนุรักษ์ปรับปรุงเพื่อส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดไป และทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาต่อไป

โดยพิจารณาจากการแบ่งมุมมองออกเป็น 2 ด้าน คือมุมมองจากถนน ซึ่งจะเห็นลักษณะงานสถาปัตยกรรมที่เป็นรูปแบบอาคารสมัยใหม่ และทำหน้าที่เป็นย่านพาณิชย์กรรมหลัก และมุมมองด้านลำคลองสายต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นกลุ่มอาคารเรือนไม้ สูง 1 – 2 ชั้น ลักษณะเป็นเรือนไทยพื้นบ้านริมน้ำมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และเป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีความสวยงาม โดยใช้มุมมองดังกล่าว เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคักยภาพของพื้นที่ โดยแบ่งลักษณะของการให้ค่าคะแนนทางด้านมุมมองเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา

ระดับของมุมมอง	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3)
พื้นที่ที่มีมุมมองดี	2	6
พื้นที่ที่มีมุมมองปานกลาง	1	3
มุมมองไม่ดี	-	-

4.6.3.3 ลักษณะความหนาแน่น (DENSELY)

การพิจารณาบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับย่านที่อาศัย คือ บริเวณที่อยู่อาศัยมีการจัดระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อชุมชน และเป็นพื้นที่มีคุณค่าเหมาะสมในการปรับปรุงและอนุรักษ์ต่อไปในอนาคต

ดังนั้นในบริเวณพื้นที่ที่ชุมชนมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย จึงมีความเหมาะสมด้านการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่ชุมชนมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ซึ่งศักยภาพในการพัฒนาบริเวณพื้นที่ที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นน้อยกว่าพื้นที่ที่มีความหนาแน่นมาก โดยแบ่งลักษณะของความหนาแน่นออกเป็น 4 ระดับมีค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนดิบของระดับความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย

ระดับความหนาแน่น (ร้อยละ)	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 2)
0 – 25	4	8
26 – 50	3	6
51 – 75	2	4
76 – 100	1	2

4.6.3.4 พื้นที่น้ำท่วมขัง (FLOODING)

เป็นปัจจัยที่สำคัญโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ บริเวณที่มีพื้นที่ราบ (Plan) จะมีศักยภาพในการพัฒนาสูง ซึ่งพื้นที่ราบจะไม่มีปัญหาน้ำท่วมโดยมีความเหมาะสมในการพัฒนามากกว่าพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมขัง จึงมีการกำหนดตัวชี้วัดจากลักษณะของบริเวณพื้นที่ออก เป็น 3 ระดับดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนดิบของพื้นที่น้ำท่วมขัง

ลักษณะของพื้นที่	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 2)
พื้นที่น้ำท่วมขัง	1	2
พื้นที่ลุ่มน้ำเคยท่วมขัง	2	4
พื้นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง	3	6

4.6.3.5 ความลาดชันของพื้นที่ (SLOPE)

ความลาดชันของพื้นที่เป็นปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีความสำคัญ เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีความลาดชัน 0 – 5 % และมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2 – 30 เมตร จึงมีเกณฑ์ในการพิจารณาจากพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงจะมีความลาดชันน้อยหรือเป็นพื้นที่ราบโดยใช้การพิจารณาจากความลาดชันของพื้นที่ ความสามารถในการเดินทางของคนและรถ จึงมีตัวกำหนดตัวชี้วัดความลาดชันของพื้นที่ออกเป็น 3 ระดับ โดยให้ค่าคะแนนดิบดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนดินบความลาดชันของพื้นที่

ความลาดชันของพื้นที่	ค่าคะแนนดิน	คะแนนจริง (คูณ 2)
ความลาดชันน้อยกว่า 3 %	2	4
ความลาดชัน 3 - 5 %	1	2
ความลาดชันเกิน 5 %	-	-

4.6.3.6 แหล่งงาน (INTERNAL JOB)

เป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยพิจารณาจากบริเวณที่มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งงานได้อย่างรวดเร็วเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่ใช้เวลานานในการเข้าถึงแหล่งงานของชุมชน โดยกำหนดตัวชี้วัดจากระยะเวลาในการเดินทางเข้าถึงแหล่งงานแบ่งเป็นระยะเวลาและค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนดินแหล่งงานของชุมชน

ระยะเวลา (นาที)	ค่าคะแนนดิน	คะแนนจริง (คูณ 1)
ระยะเวลาในการเดินทาง 0 - 10	3	3
ระยะเวลาในการเดินทาง 10 - 20	2	2
ระยะเวลาในการเดินทาง 20 - 30	1	1

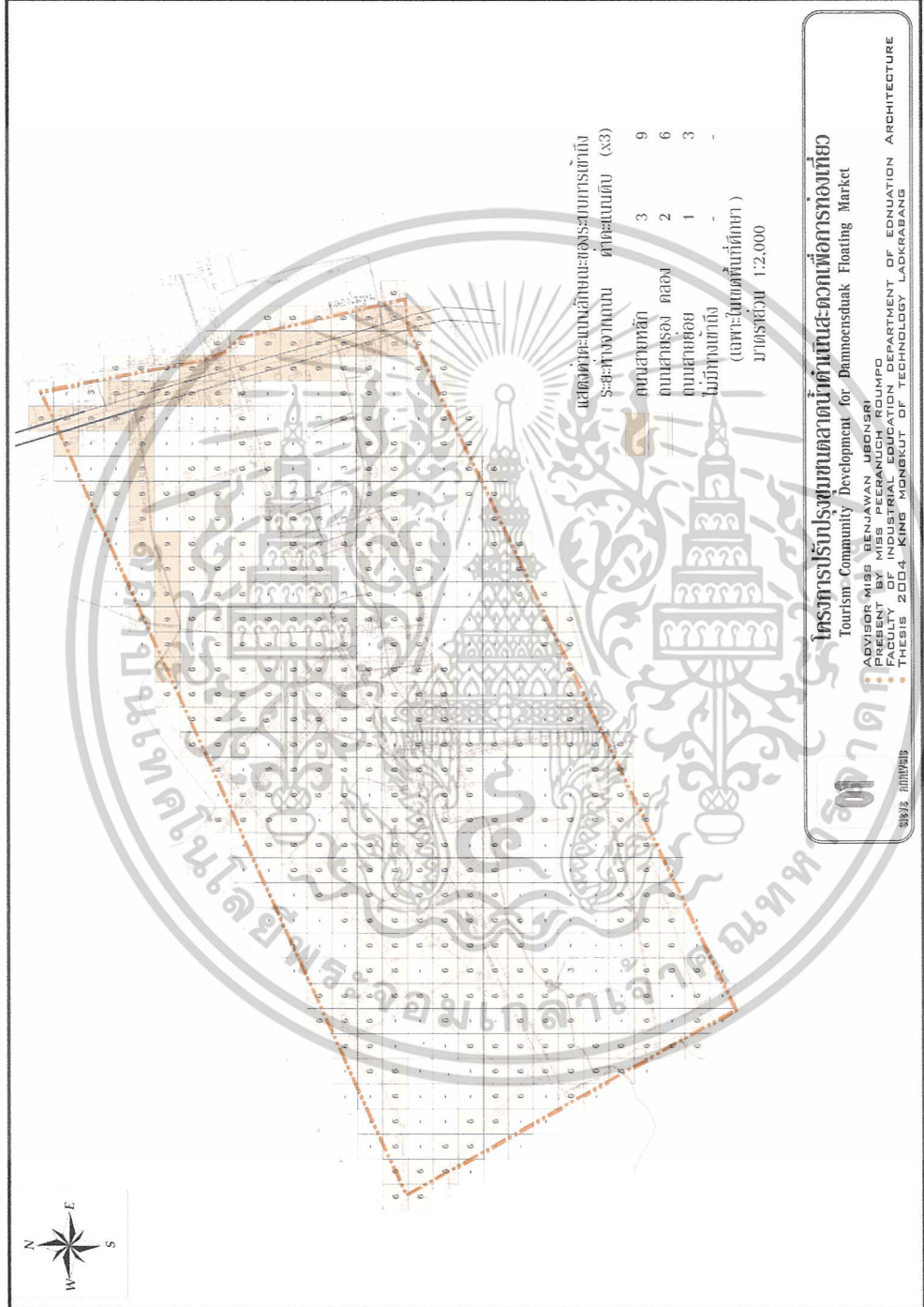
4.6.3.7 ราคาที่ดิน

ราคาที่ดิน (Land Cost) บริเวณที่ดินที่มีราคาสูงจะทำให้การพัฒนาและการลงทุนได้ยากกว่าบริเวณที่ดินที่มีราคาต่ำเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในการวิเคราะห์ โดยการกำหนดตัวชี้วัดจากราคาที่ดินของกรรมที่ดินแบ่งเป็นช่วงราคาและค่าคะแนนดังนี้

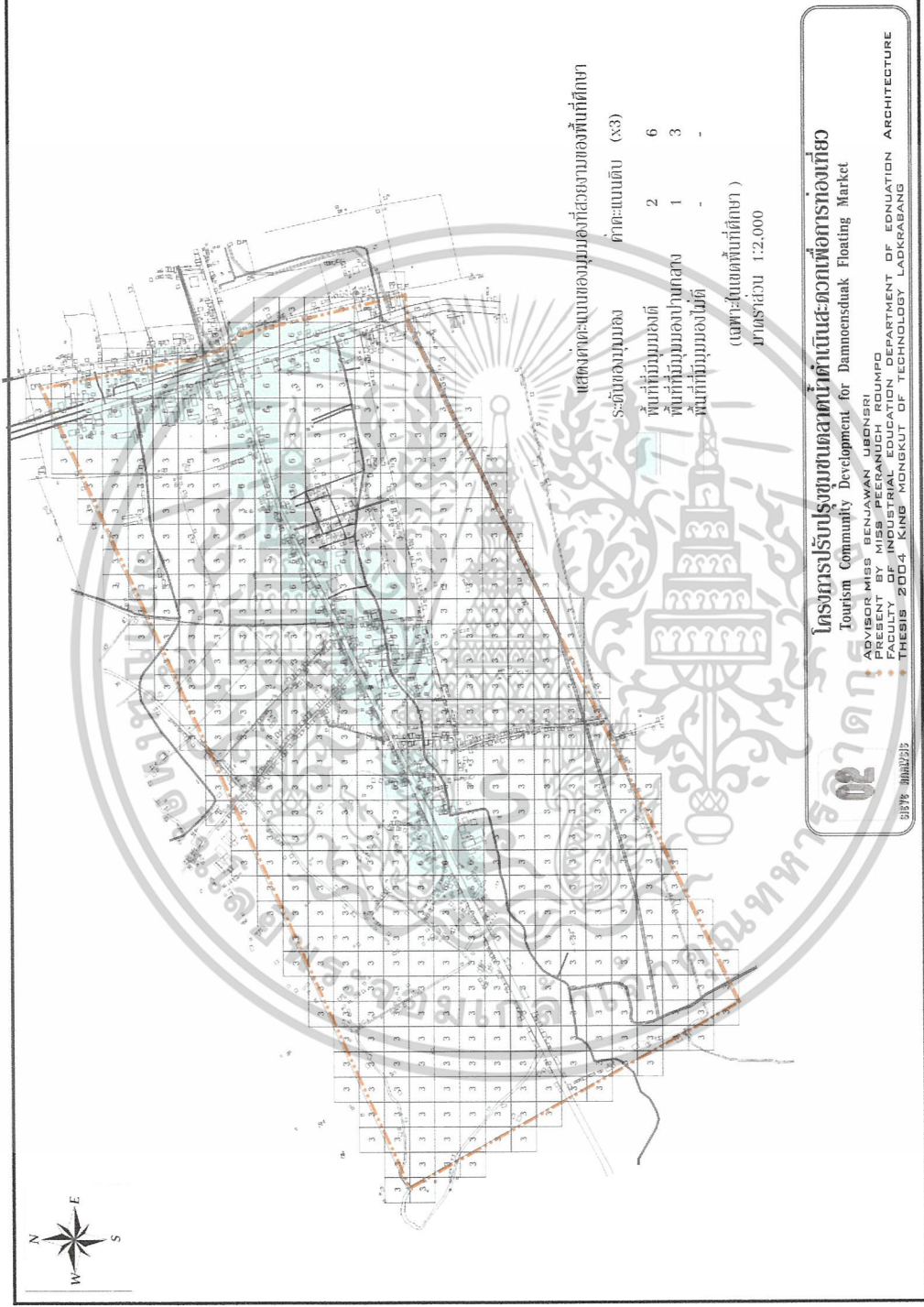
ตารางที่ 4.14 แสดงค่าคะแนนดิบของสถานีตำรวจ

สถานีตำรวจ	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 1)
ระยะห่าง 0 - 1 กม.	3	3
ระยะห่าง 1 - 3 กม.	2	2
ระยะห่าง 3 กม. ขึ้นไป	1	1

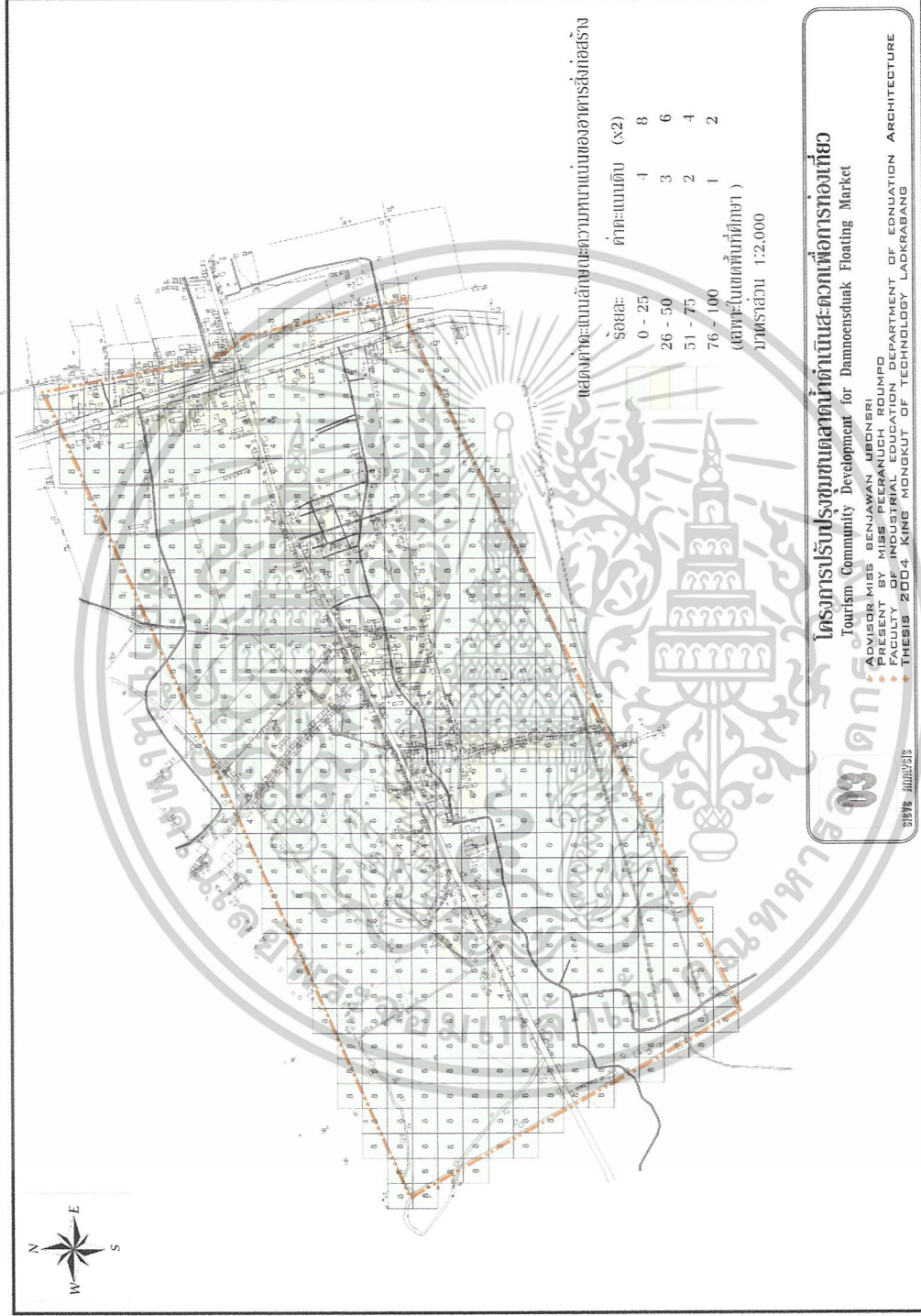

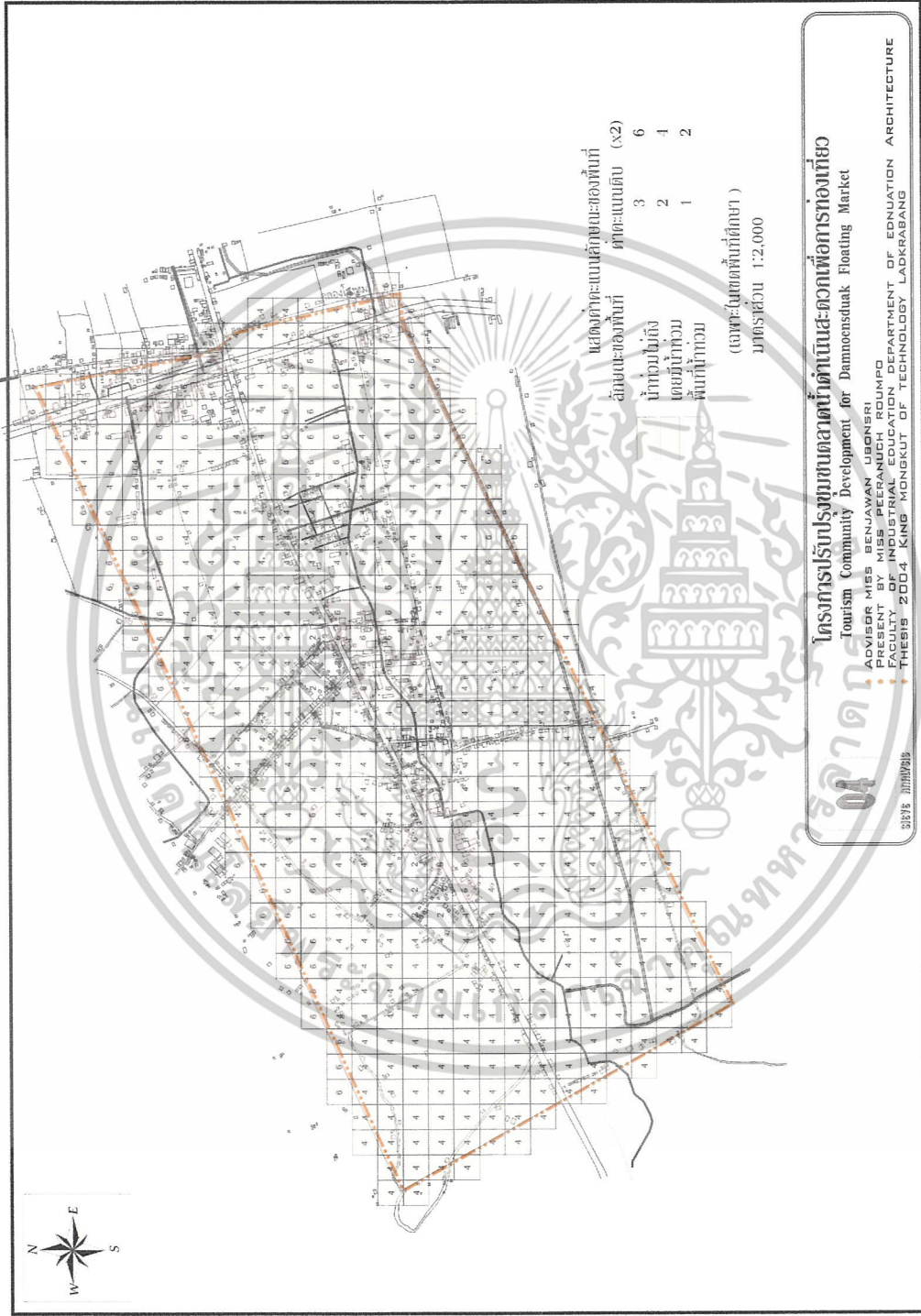
ภาพที่ 4.6 แสดงตำแหน่งระบบการเข้าถึง

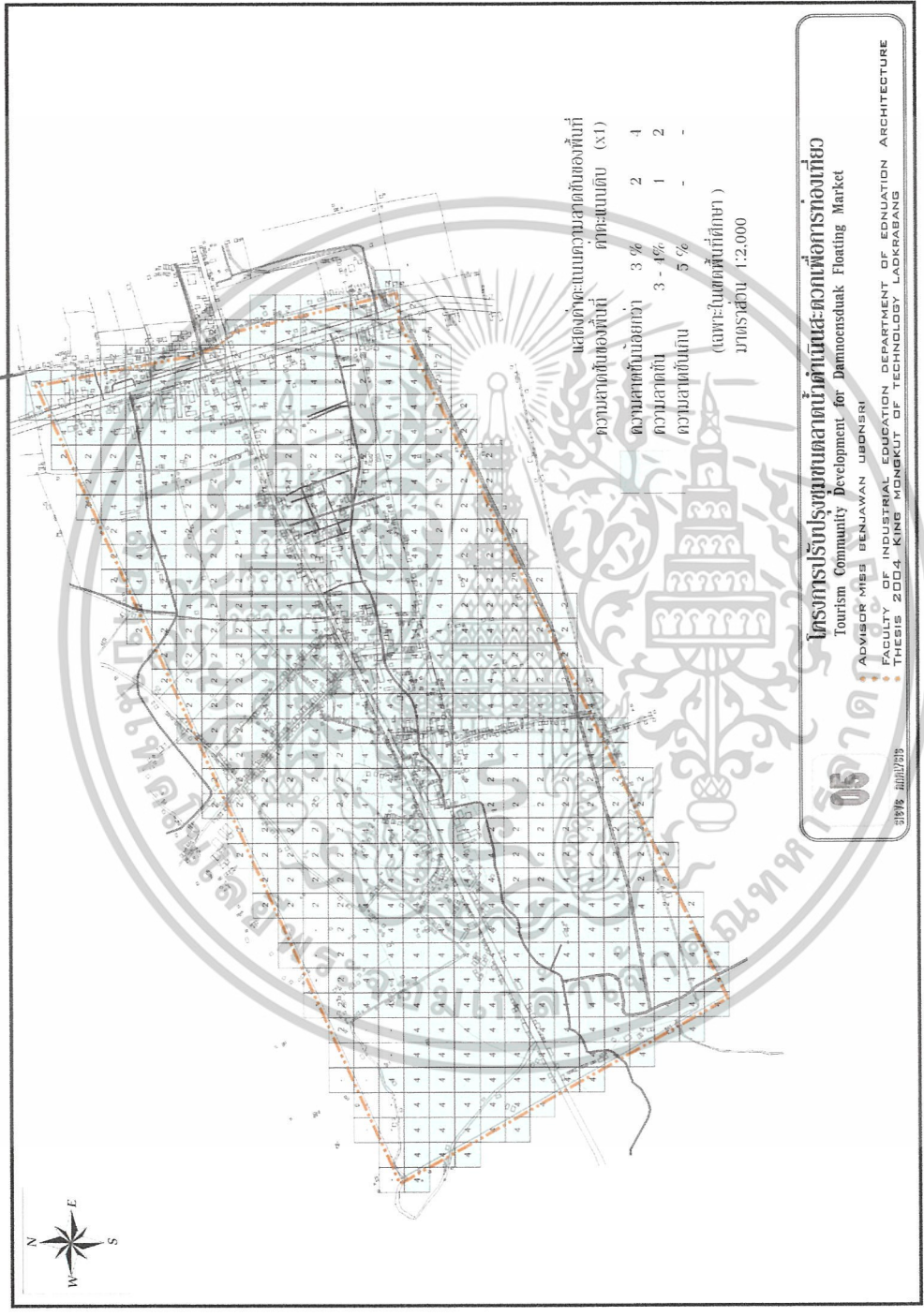
ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนของที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา

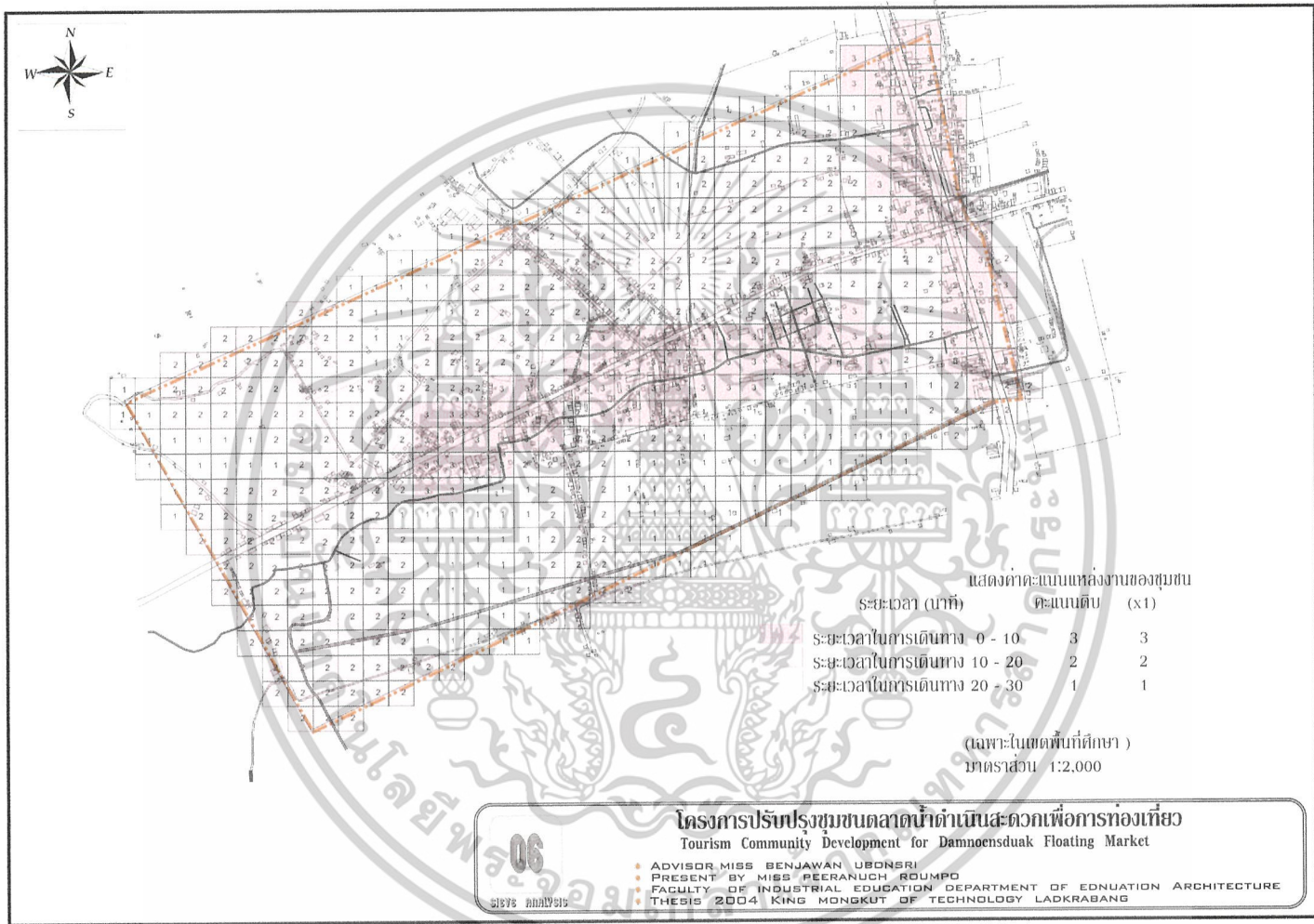
ภาพที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนลักษณะความหนาแน่นของอาคารสิ่งก่อสร้าง

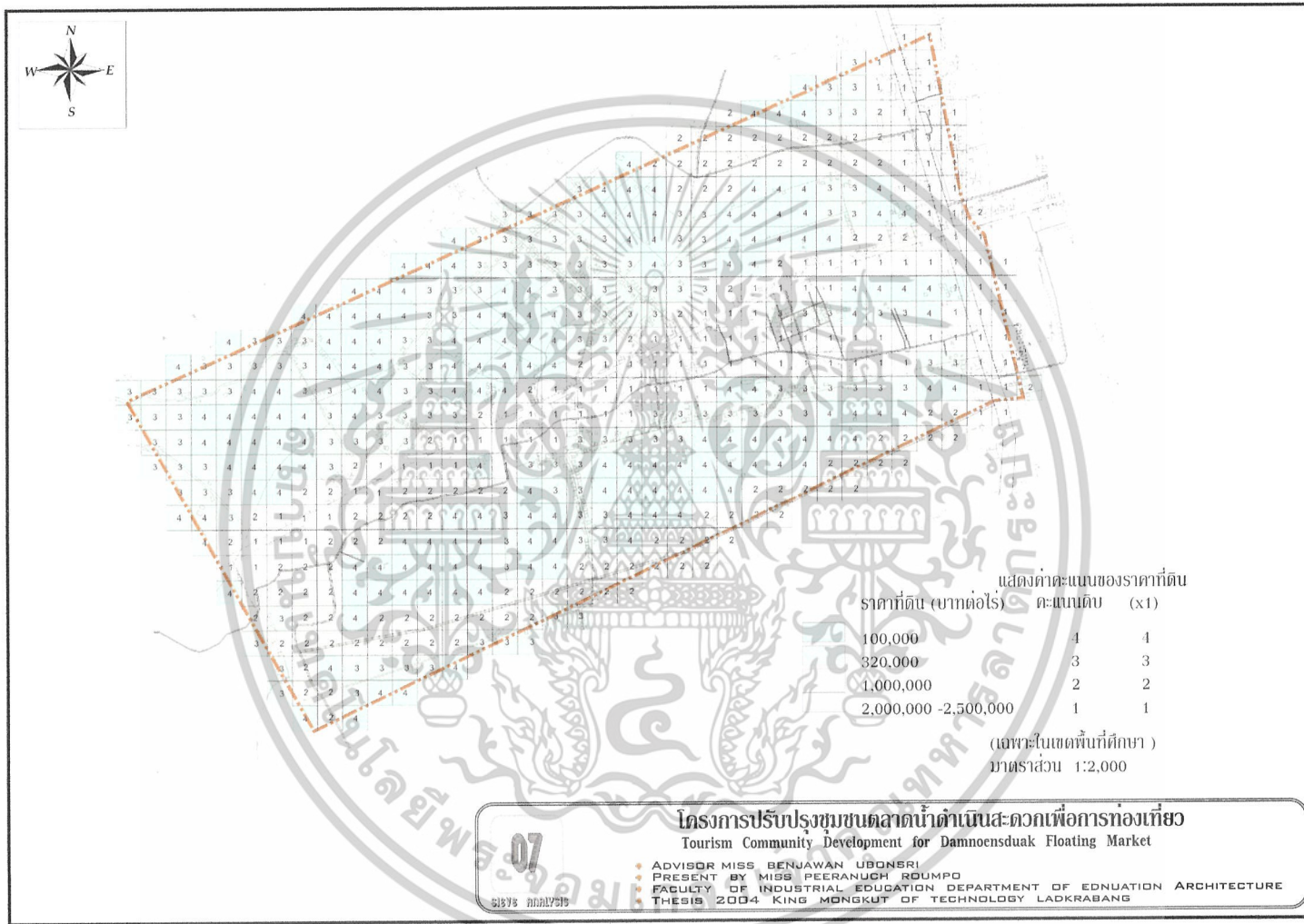
ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนพื้นที่น้ำท่วม

ภาพที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนความลาดชันของพื้นที่

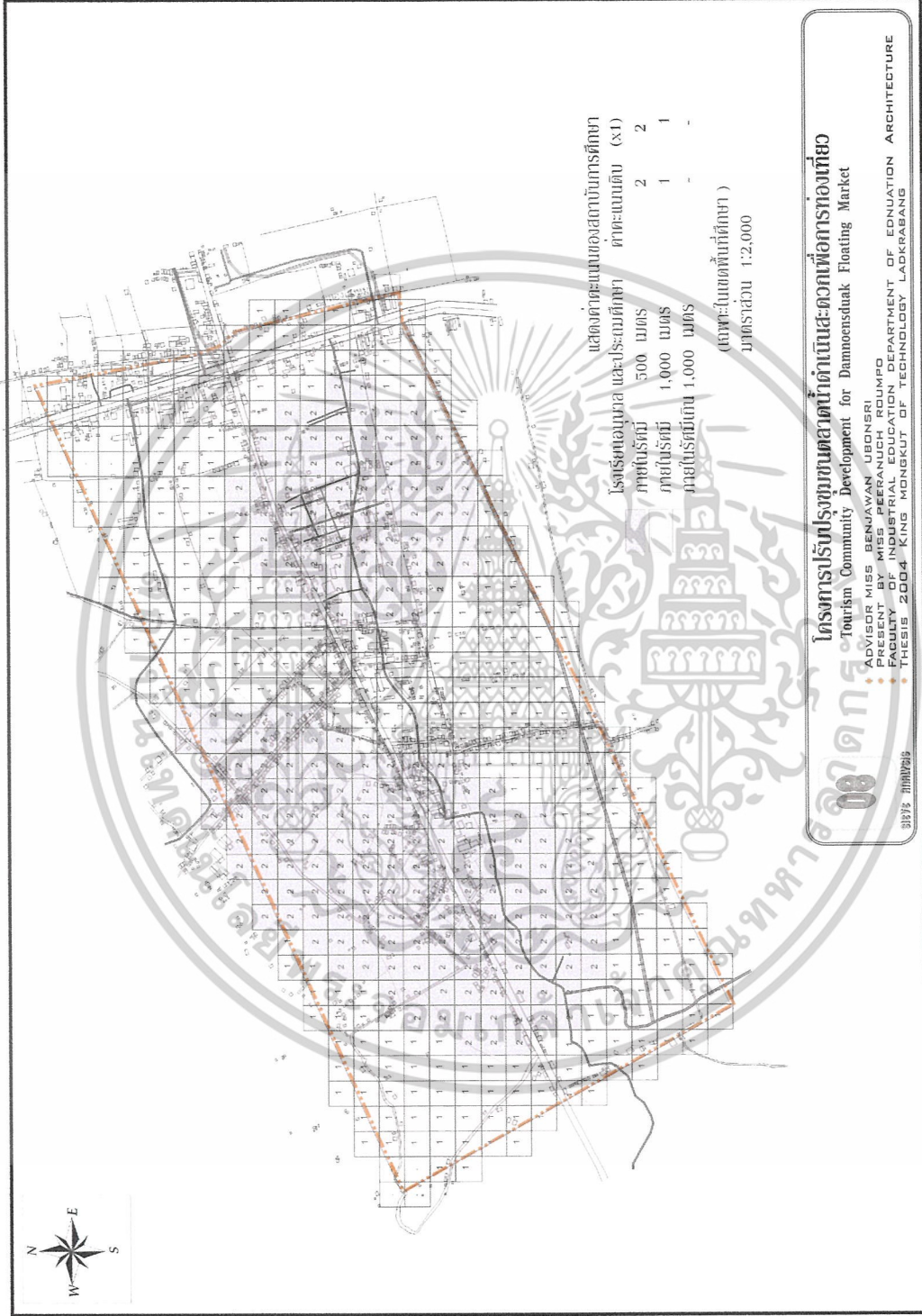

ภาพที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนแหล่งงานของชุมชน

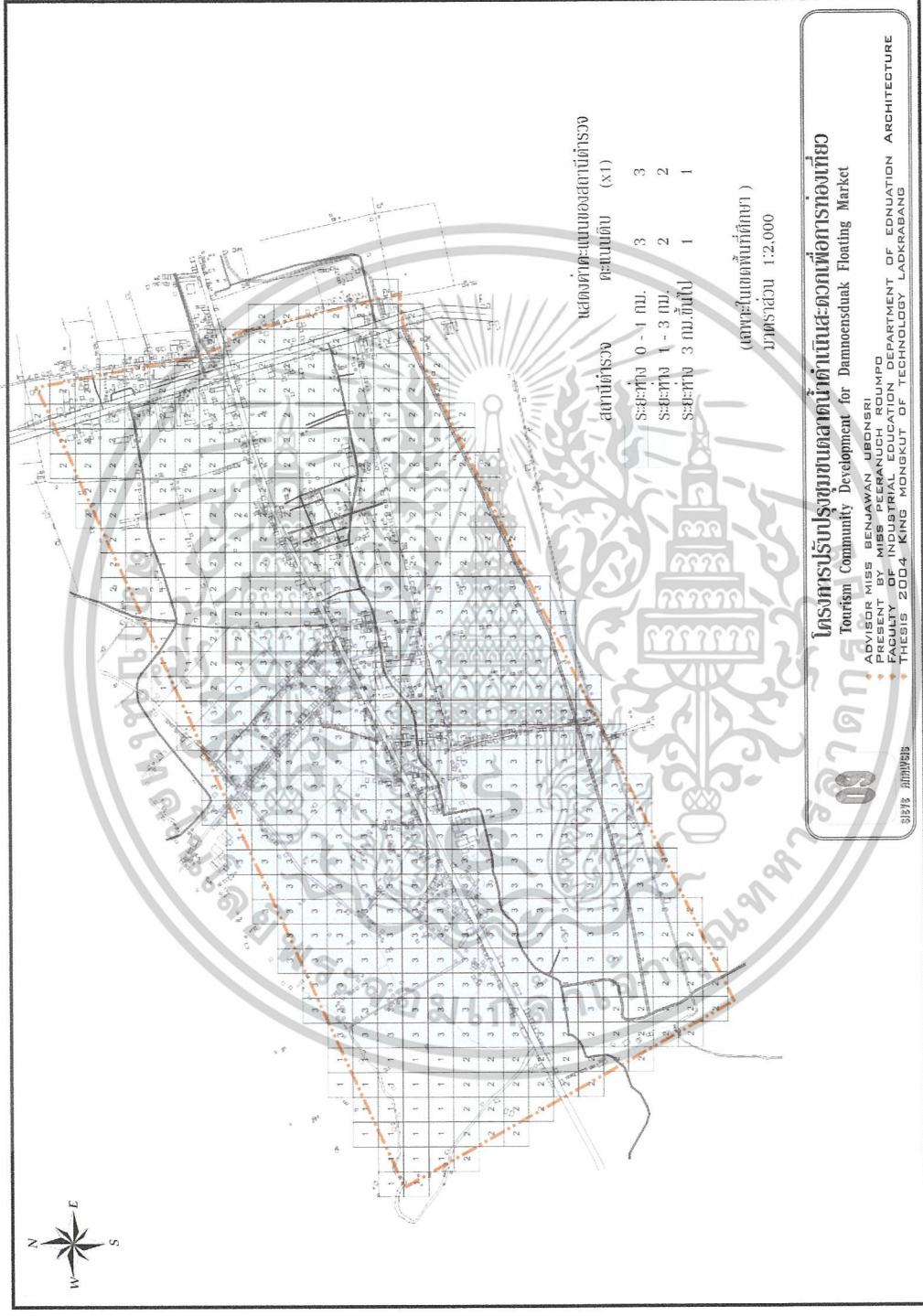

07
โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว
 Tourism Community Development for Damnoensduak Floating Market
 * ADVISOR MISS BENJAWAN UBONSRI
 * PRESENT BY MISS PEERANUCH ROUNPOT
 * FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION DEPARTMENT OF EDUCATION ARCHITECTURE
 * THESIS 2004 KING MONSUKUT OF TECHNOLOGY LADKRABANG

ภาพที่ 4.12 แสดงค่าคะแนนราคาที่ดิน

ภาพที่ 4.13 แสดงตำแหน่งของสถาบันการศึกษา

ภาพที่ 4.14 แสดงผังคาคะแนของสถานที่ตั้ง

ภาพที่ 4.15 แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด

4.6 การกำหนดขอบเขตและหน่วยพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

4.6.1 แนวความคิด

จากการศึกษาปัญหา ข้อจำกัด ศักยภาพ และบทบาทของบริเวณชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก และบริเวณพื้นที่ศึกษาใกล้เคียง โดยใช้เส้นแบ่งขอบเขตของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกตามหลักเขตของเทศบาลทั้งหมด 4 จุด เพื่อทำการวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่

4.6.2 ขอบเขตของหน่วยพื้นที่

พื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกกำหนดขอบเขตการศึกษาจากขอบเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 4.48 ตารางกิโลเมตร (2,800 ไร่) โดยทำการวิเคราะห์พื้นที่ในระบบตารางแบ่งออกเป็นพื้นที่ย่อยรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีช่องละ 100 x 100 เมตรซึ่งมีจำนวนช่องทั้งหมด 545 ช่อง โดยพื้นที่แต่ละช่องมีพื้นที่ประมาณ 6.25 ไร่

4.6.3 การรวบรวมคะแนนและการจัดลำดับความเหมาะสมของพื้นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ โดยใช้ค่าคะแนนจริง (ใช้ค่าคะแนนคูณกับค่าน้ำหนัก) ลงในแผนที่แต่ละปัจจัยซึ่งจะมีค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย จึงนำเอาค่าคะแนนที่ได้มาสรุปผลเป็นค่าคะแนนรวมทั้งหมดของพื้นที่ศึกษา ซึ่งผลการรวมคะแนนสรุปได้ว่าช่องตารางที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 40 คะแนน และช่องตารางที่มีค่าคะแนนต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 22 คะแนน โดยมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดและสูงสุดเท่ากับ 18 คะแนน

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ศึกษา สามารถแบ่งระดับความเหมาะสมของศักยภาพของพื้นที่ได้ 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของผลต่างของค่าคะแนนสูงสุดและค่าคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนระดับชั้นจะให้ความแตกต่างระดับชั้นเท่ากับ 6 คะแนน

4.6.6 สรุปผลการวิเคราะห์

1. พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ (ค่าคะแนน 20 – 26) มีจำนวน 71 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 443.75 ไร่ หรือร้อยละ 13.03
2. พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง (ค่าคะแนน 27– 33) มีจำนวนช่อง 347 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 2,168.75 ไร่ หรือร้อยละ 63.67
3. พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง (ค่าคะแนน 34 – 40) มีจำนวน 127 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 793.75 ไร่ หรือร้อยละ 23.30

ดังนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่ในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อสรุปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ของชุมชนจากการวิเคราะห์ข้อมูล บริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง คือบริเวณศูนย์กลางชุมชนเดิมตลาดน้ำดำเนินสะดวก ควรมีการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาและบริเวณพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 โดยพื้นที่บริเวณที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลางคือบริเวณพื้นที่รอบนอกของชุมชนเดิม และพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำคือบริเวณพื้นที่ชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากถนนสายหลักและคลองดำเนินสะดวกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน โดยการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดกิจกรรมในพื้นที่ชุมชน การปรับปรุงและพัฒนาชุมชนตามขั้นตอนและการออกแบบวางผังพัฒนาชุมชน

4.7 การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

การวิเคราะห์และศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก และพื้นที่ใกล้เคียง จากศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ชุมชน ในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคมและกายภาพ ตลอดจนโครงสร้างทางภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสรุปบทบาทของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบันและการคาดการณ์บทบาทของพื้นที่ชุมชนในอนาคต เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ศึกษาและส่งเสริมบทบาทและความสำคัญให้กับชุมชนต่อไปในอนาคตโดยมีบทบาทดังนี้

4.7.1 การศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาและนโยบายต่างๆ ได้แก่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่1-9 แผนพัฒนากระทรวงมหาดไทยฉบับที่1-7 แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากาตตะวันตก แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลำปางราชบุรี นโยบายการพัฒนาของสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี แผนพัฒนาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ซึ่งสรุปบทบาทที่สำคัญได้ดังนี้

4.7.1.1 ด้านเศรษฐกิจ

- อดีต

1. เป็นชุมชนที่มีบทบาททางด้านเกษตรกรรม โดยมีตลาดน้ำเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตร หรือถ้าผลิตได้เป็นจำนวนมากก็จะจำหน่าย

ปัจจุบัน

2. บทบาททางด้านเกษตรกรรมมีความสำคัญมากและเป็นอาชีพหลักของประชาชน

ในพื้นที่

3. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลง มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการค้าขายริมน้ำเป็นธุรกิจเด่นชัดขึ้น

4. ด้านอุตสาหกรรมขนาดเล็กเป็นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

- อนาคต

1. พื้นที่ศึกษาจะมีความสำคัญทางการท่องเที่ยว โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งภายในชุมชนและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

2. ชุมชนจะเป็นศูนย์กลางการค้าผลิตทางการเกษตร จะมีการส่งเสริมภูมิปัญญาของชาวบ้านเช่นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (OTOP)

4.7.1.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- อดีต

1. ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่และทรงคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม

2. เป็นชุมชนที่มีความสะดวกทางการคมนาคมขนส่งทางบกและทางน้ำโดยมีลำคลองเป็นจำนวนมาก

- ปัจจุบัน

1. ชุมชนมีความแออัด เนื่องจากการตั้งบ้านเรือนจะอยู่บริเวณริมคลองสายต่างๆ

2. พื้นที่ในชุมชนบางส่วนยังมีการขาดแคลนการให้บริการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา

3. ขาดการดูแลรักษาสถานที่สำคัญเช่น โบราณสถานที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์

- อนาคต

1. จะมีการปรับปรุงชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร โดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน

2. จะมีการจัดสถานที่สำหรับนันทนาการ และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

3. ด้านการคมนาคมขนส่งในพื้นที่จะมีการพัฒนาให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และมีการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมให้เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง

4.7.1.3 ด้านการบริการทางสังคม

อดีต

1. ให้การบริการด้านการปกครองและการบริหารราชการระดับท้องถิ่น

2. พื้นที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์

- ปัจจุบัน

1. ให้การบริการด้านการปกครองและการบริหารราชการของระดับอำเภอ
2. ให้บริการด้านการศึกษาทั้งในชุมชนและพื้นที่ของชุมชนใกล้เคียง

- อนาคต

1. การบริการด้านการบริหารราชการจะมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. จะมีการพัฒนาทางการศึกษาให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน
3. ประวัติศาสตร์ของพื้นที่ศึกษาที่มีความสำคัญต่อ โดยมีการเผยแพร่ให้ความรู้

แก่เยาวชน

4.7.2 การวิเคราะห์จากบทบาทในปัจจุบัน

จากการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนา และนโยบายของพื้นที่ในปัจจุบัน การศึกษาศักยภาพของตลาดน้ำดำเนินสะดวก ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมในปรับปรุงชุมชนให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น แต่จากข้อจำกัดในด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษาทำให้เกิดอุปสรรคของการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ดังนั้นจากการวิเคราะห์บทบาทจึงสรุปได้ว่า ควรมีการปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ที่มีอยู่เดิม คือพื้นที่ศูนย์กลางชุมชน (บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก) ให้ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมของชาวดำเนินสะดวก เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบาย และแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนในอดีตให้มากที่สุด และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางด้านต่างๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างบทบาทของพื้นที่ศึกษาต่อไปในอนาคต

4.7.3 สรุปบทบาทและหน้าที่ของพื้นที่ศึกษา

ในการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน การขยายตัวของกิจกรรมในชุมชนสามารถสรุปบทบาทที่สำคัญของชุมชน โดยการศึกษาบทบาทในอดีต ปัจจุบัน และบทบาทในอนาคต ซึ่งหน้าที่และบทบาทของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวมีดังนี้

4.7.3.1 บทบาทของชุมชนเดิม

เป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรมตั้งแต่สมัยอดีต โดยมีการแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรในชุมชนและชุมชนบริเวณใกล้เคียง โดยมีเส้นทางคมนาคมขนส่งทางน้ำเป็นหลัก และมีตลาดน้ำเป็นศูนย์กลางรวมกิจกรรมของชุมชน

4.7.3.2 บทบาทของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร

จากการศึกษาพื้นที่ชุมชนเพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาต่อไปในอนาคตเพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนาและนโยบายต่างๆ โดยต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะและพื้นที่โล่งว่าง, การให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน, มีการดูแลรักษาโบราณสถานและสถานที่สำคัญภายในชุมชน การศึกษาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ของชุมชนรวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนต่อไปในอนาคต

บทที่ 5

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

5.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา

5.1.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อวางแผนอนุรักษ์และปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว โดยศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาในด้านต่างๆ คือ ด้านกายภาพ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเสื่อมถอยของตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาหลักดังนี้

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของย่านการค้าและการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก คือ สภาพอาคารมีความเสื่อมโทรม และมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ปัญหาขยะมูลฝอย ความไม่เป็นระเบียบของแผ่นป้ายโฆษณา และสายไฟซึ่งส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อทัศนียภาพบริเวณพื้นที่ตลาดน้ำและชุมชน
2. ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากอาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่ที่มีความหนาแน่นบริเวณริมคลองจึงขาดพื้นที่โล่งว่าง หรือ พื้นที่สาธารณะสำหรับใช้เป็นพื้นที่นันทนาการสำหรับประชาชนในชุมชน และการขยายตัวของชุมชนบริเวณริมคลอง ทำให้การบริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน
3. ปัญหาด้านการท่องเที่ยวปัญหาระบบการสัญจรในบริเวณตลาดน้ำการเข้าถึงไม่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง การเข้าถึงตลาดน้ำต้องอ้อมอาคารด้านหลังตามร้านค้าที่กำหนดให้เดินนักท่องเที่ยวถูกบังคับให้เข้า – ออกในบริเวณที่จำกัดขาดความเป็นอิสระในการท่องเที่ยว และขาดการเชื่อมโยงกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอื่นๆ ของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง
4. ปัญหาย่านพาณิชยกรรมบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 มีความเสื่อมโทรมด้านสิ่งก่อสร้าง และความไม่เป็นระเบียบของอาคารร้านค้า ที่จอดรถ เป็นต้น ซึ่งต้อง

ปรับปรุง เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเป็นศูนย์กลางการค้าทางการเกษตรและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

ดังนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกและแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อรองรับการขยายด้านการท่องเที่ยวและการขยายตัวของชุมชนในอนาคตโดยมีแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพื้นที่ศึกษา 3 ระบบดังนี้คือ

1. การปรับปรุงโดยการอนุรักษ์ (Conservation)
2. การปรับปรุงโดยการบูรณะฟื้นฟู (Rehabilitation)
3. ระบบการสร้างใหม่ (Clearance)

5.1.2 ความมุ่งหมายของการปรับปรุง (Goal)

ความมุ่งหมายของการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวจากการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนดังนี้

5.1.2.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ศึกษา บริเวณชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจัดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรมและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

5.1.2.2 พัฒนาพื้นที่บริเวณริมทางหลวงหมายเลข 325 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักของชุมชน ซึ่งเป็นย่านพาณิชยกรรมที่สำคัญของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อรองรับการขยายตัวพาณิชยกรรมเป็นศูนย์กลางการค้าสินค้าทางการเกษตรในระดับอำเภอ

5.1.2.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคตและเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ให้มีความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และการจัดพื้นที่สาธารณะสำหรับชุมชนเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น

5.1.3 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาและปรับปรุง

1. ปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกและชุมชน เพื่อส่งเสริมความสวยงามทางด้านกายภาพเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว

2. กำหนดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน

3. ส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำและเป็นชุมชนเกษตรกรรม เป็นการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน

4. ปรับปรุงสวนผลไม้ของชาวสวน ให้สวนมีความสวยงามร่มรื่น จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีการเดินชมสวนโดยใช้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร

5. พัฒนาอุทยานการค้ากาดำเนินสะดวก และจัดงานแสดงสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน และผลผลิตทางการเกษตร

6. จัดระบบโครงข่ายคมนาคมให้เกิดความสะดวก เพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบการคมนาคมทั้งทางน้ำ และทางบกไปยังพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง

7. เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการควบคุมรูปแบบอาคารลักษณะทางสถาปัตยกรรมให้มีความสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น

8. เพื่อปรับปรุงสภาพอาคารภายในชุมชนที่เกิดความชำรุดทรุดโทรม และถูกทิ้งร้าง ให้เกิดความสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อยและจัดทำโครงการ Home Stay เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

9. จัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงย่านพาณิชย์กรรมบริเวณริมทางหลวงหมายเลข 325 กับบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

5.1.4 เป้าหมายของการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน (Target)

1. ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในอนาคต

2. กำหนดกิจกรรมในชุมชนให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร ส่งเสริมกิจกรรมตลาดน้ำ และการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน

3. ปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อการสัญจรอย่างทั่วถึงทั้งภายในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง

4. ปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมจินตภาพของชุมชนที่มีอยู่เดิม ให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น

5. จัดวางผังกลุ่มอาคารและกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับชุมชน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่

6. กำหนดรูปแบบการขยายตัวของชุมชน เพื่อรองรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต

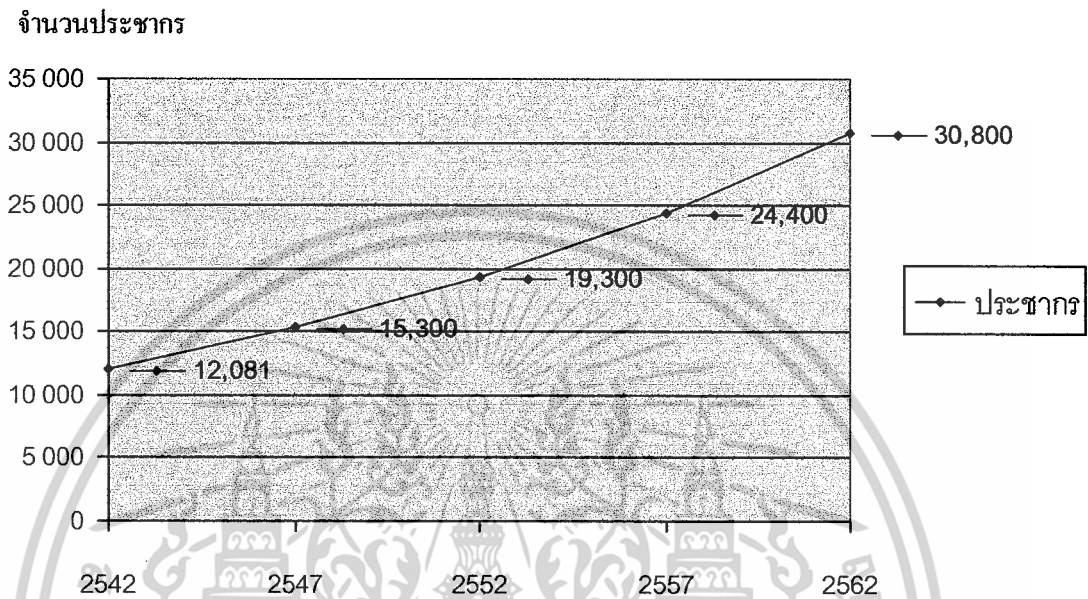
5.2.1 ประชากรในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาวិเคราะห์พื้นที่ศึกษาซึ่งบริเวณพื้นที่ชุมชน มีบทบาทสำคัญทางด้านเกษตรกรรม, การท่องเที่ยวและเป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญทั้งภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง จึงมีการคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต โดยแบ่งประเภทผู้ใช้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ประชากรในพื้นที่ศึกษา
2. นักท่องเที่ยว
3. ประชากรในเขตอิทธิพล

5.2.1.1 การคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา

การขยายตัวของชุมชนเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร เป็นผลให้มีความต้องการพื้นที่ เพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ ในการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร เช่นการอพยพย้ายถิ่นตามฤดูกาล และการย้ายถิ่นอย่างถาวรและการลงทุนของทางภาครัฐและเอกชนซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มขึ้น การคาดการณ์จำนวนประชากรนี้ได้พิจารณาจากการคาดการณ์จากผังโครงสร้างจังหวัดราชบุรี ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงประชากรของเทศบาลย้อนหลัง 5 ปี ซึ่งคำนวณแล้วได้อัตราการเพิ่มของประชากรเป็น ร้อยละ 4.68 และได้นำมาคำนวณหาประชากรในอนาคต โดยในปีปัจจุบัน คือ ปีพ.ศ. 2542 เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 12,081 และในอนาคตอีก 20 ปีจะมีจำนวนประชากรประมาณ 30,800 คน จึงสามารถแสดงรายละเอียดของจำนวนประชากรในอนาคตช่วงละ 5 ปีได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 5.1 การคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต ชุมชนเทศบาล
ตำบลดำเนินสะดวก อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี¹

5.2.2 นักท่องเที่ยว

ภายในจังหวัดราชบุรีมีแนวโน้มขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวอัตราส่วนร้อยละ 3.31 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.41 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอัตราส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.20 ซึ่งจากข้อมูลสถิติในปี พ.ศ. 2544 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดราชบุรีประมาณ 647,400 คน โดยแบ่งเป็นชาวไทย 371,880 คน และชาวต่างประเทศ 275,520 คน โดยแยกเป็นนักท่องเที่ยว 550,071 คน และนักท่องเที่ยว 97,329 คน ซึ่งในปี พ.ศ. 2549 คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรีประมาณ 754,225 คน โดยเป็นชาวไทยจำนวน 433,240 คน และเป็นชาวต่างประเทศ 320,985 คน ซึ่งแยกเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 113,389 คน เป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 640,836 คน

1 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี, “ผังพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก” 2543 (อัดสำเนา)

ตารางที่ 5.1 แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย
และชาวต่างประเทศในจังหวัดราชบุรี²

ปี พ.ศ.	อัตราการเพิ่ม	นักท่องเที่ยวชาวไทย	อัตราการเพิ่ม	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
2545	3.41	349,926	3.20	80,338
2546	3.41	361,858	3.20	82,908
2547	3.41	374,197	3.20	85,561
2548	3.41	386,957	3.20	88,298
2549	3.41	400,152	3.20	91,123
2550	3.41	413,797	3.20	94,038
2551	3.41	427,907	3.20	97,047
2552	3.41	442,498	3.20	100,152
2553	3.41	457,587	3.20	103,356
2554	3.41	473,190	3.20	106,663
2555	3.41	489,325	3.20	110,076
2556	3.41	506,010	3.20	113,598
2557	3.41	523,264	3.20	117,233
2558	3.41	559,576	3.20	120,984
2559	3.41	578,657	3.20	124,855
2560	3.41	598,389	3.20	128,850
2561	3.41	618,794	3.20	132,973
2562	3.41	639,894	3.20	137,228
2563	3.41	661,714	3.20	141,619
2564	3.41	684,278	3.20	146,150
2565	3.41	707,605	3.20	150,826
2566	3.41	731,734	3.20	155,652
2567	3.41	756,686	3.20	160,632

² การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, "โครงการสำรวจสถิตินักท่องเที่ยวภาคกลางและภาคตะวันตก" ,2546
(อ้างสำเนา)

5.2.3 การณ์คาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพล

ประชากรในเขตอิทธิพลจะใช้การคาดการณ์โดยวิธี Rate of Population Growth แต่การณ์คาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่โครงการจะใช้สูตรแรงงูใจของ Reilly ซึ่งเป็น Gravity Model มีรายละเอียดดังนี้

สูตร Rate of Population Growth

$$\text{สูตร } R = \frac{P_t}{P_o} - 1$$

R = อัตราการขยายตัว / ปี

N = ช่วงปีที่กำหนดให้

n¹ = สถิติจำนวนปีของข้อมูลประชากรที่กำหนดให้

P_t = จำนวนประชากรปีหลัง (ข้อมูลปัจจุบัน)

P_o = จำนวนประชากรปีแรก (ข้อมูลในอดีต)

P_n = จำนวนประชากรในอนาคต

จากการคาดการณ์จำนวนประชากรในเขตอิทธิพลใช้สูตร Rate of Population Growth สรุปจำนวนประชากรในอำเภอดำเนินสะดวกในอนาคตได้ดังนี้

$$R = \frac{80,676}{81,383} - 1$$

$$R = -0.02 \%$$

การณ์คาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่โครงการ

$$\text{สูตร } R_j = \frac{P_j}{d^2_{ij}}$$

$$\text{Prob} = \frac{P_j / d_{ij}^2}{\sum P_j / d_{ij}^2}$$

R_j = แรงดึงดูดใจในการใช้บริการ

Prob = ความเป็นไปได้ที่ประชากรในเขตอิทธิพลเข้ามาใช้ในพื้นที่

โครงการ

P_j = จำนวนประชากรในเขตอิทธิพล

d_{ij} = ระยะทางระหว่างเขต i และ j

ตารางที่ 5.2 แสดงจำนวนประชากรอำเภอดำเนินสะดวก ปี 2544 – 2547³

ปี พ.ศ.	2544	2545	2546	2547
1. ตำบลดำเนินสะดวก	10,864	10,314	12,426	10,625
2. ตำบลคอนกรวย	16,920	16,852	15,620	16,873
3. ตำบลแพงพวย	8,824	8,738	8,654	8,749
4. ตำบลขุนพิทักษ์	7,612	7,582	7,431	7,579
5. ตำบลศรีสุราษฎร์	1,113	1,059	1,072	1,063
6. ตำบลสีหมีน	3,70	3,462	3,376	3,451
7. ตำบลท่าไม้	3,461	3,451	3,512	3,454
8. ตำบลบ้านไร่	10,065	10,023	9,874	10,041
9. ตำบลคอนไผ่	3,484	3,370	3,260	3,454
10. ตำบลตาหลวง	3,786	3,729	3,658	3,757
11. ตำบลบัวงาม	3,689	3,680	3,672	3,685
12. ตำบลประสาธสิทธิ์	3,420	3,316	3,323	3,327
13. ตำบลคอนคลัง	4,675	4,620	3,985	4,616
รวม	81,383	80,196	79,863	80,676

3 สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, "รายงานสถิติจำนวนประชากรอำเภอดำเนินสะดวก", 2544 (จัดสำเนา)

ตารางที่ 5.3 แสดงการผันค่าการจ้างงานประชากรในเขตอิทธิพล ปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2566

ตำบล	จำนวนประชากรในอำเภอตำบล (ค่าเฉลี่ยอัตราประชากรลดลง - 0.02 %)																											
	ปี พ.ศ.	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566								
1. ตำบลดำเนินสะดวก	10,622	10,619	10,616	10,613	10,610	10,607	10,604	10,601	10,698	10,695	10,692	10,689	10,686	10,683	10,680	10,677	10,674	10,671	10,668	10,665								
2. ตำบลจอมราช	16,889	16,832	16,828	16,824	16,820	16,816	16,812	16,808	16,804	16,800	16,796	16,792	16,788	16,784	16,780	16,776	16,772	16,768	16,764	16,760								
3. ตำบลหนองพยอม	8,747	8,745	8,743	8,741	8,739	8,737	8,735	8,733	8,731	8,729	8,727	8,725	8,723	8,721	8,719	8,717	8,715	8,713	8,711	8,709								
4. ตำบลชุมแพักษ์	7,577	7,575	7,573	7,571	7,569	7,567	7,565	7,563	7,561	7,559	7,557	7,555	7,553	7,551	7,549	7,547	7,545	7,543	7,541	7,539								
5. ตำบลศรีสุราษฎร์	1,062	1,061	1,060	1,059	1,058	1,057	1,056	1,055	1,054	1,053	1,052	1,051	1,050	1,049	1,048	1,047	1,046	1,045	1,044	1,043								
6. ตำบลสีหมิง	3,450	3,449	3,448	3,447	3,446	3,445	3,444	3,443	3,442	3,441	3,440	3,439	3,438	3,437	3,436	3,435	3,434	3,433	3,432	3,431								
7. ตำบลท่าคันโท	3,453	3,452	3,451	3,450	3,449	3,448	3,447	3,446	3,445	3,444	3,443	3,442	3,441	3,440	3,439	3,438	3,437	3,436	3,435	3,434								
8. ตำบลบ้านไร่	10,038	10,035	10,032	10,030	10,028	10,026	10,024	10,022	10,020	10,018	1,0016	10,014	10,012	10,010	10,008	10,004	10,002	10,000	9,998	9,996								
9. ตำบลดอนไร่	3,453	3,452	3,451	3,450	3,449	3,448	3,447	3,446	3,445	3,444	3,443	3,442	3,441	3,440	3,439	3,438	3,437	3,436	3,435	3,434								
10. ตำบลตาหลวง	3,756	3,755	3,754	3,753	3,752	3,751	3,750	3,749	3,748	3,747	3,746	3,745	3,744	3,743	3,742	3,741	3,740	3,739	3,738	3,737								
11. ตำบลวังงาม	3,684	3,683	3,682	3,681	3,680	3,679	3,678	3,677	3,676	3,675	3,674	3,673	3,672	3,671	3,670	3,669	3,668	3,667	3,666	3,665								
12. ตำบลประสาธลสิทธิ์	3,326	3,326	3,325	3,324	3,323	3,322	3,321	3,320	3,319	3,318	3,317	3,316	3,315	3,314	3,313	3,312	3,311	3,310	3,309	3,308								
13. ตำบลจอมบึง	4,615	4,614	4,613	4,612	4,611	4,610	4,609	4,608	4,607	4,606	4,605	4,604	4,603	4,602	4,601	4,600	4,599	4,598	4,597	4,596								

ตารางที่ 5.4 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่
ศึกษาปี พ.ศ. 2552

พื้นที่	จำนวน ประชากร	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้	ประชากรในเขต อิทธิพลที่เข้ามา ใช้บริการ
1. ตำบลดำเนินสะดวก	10,607	1.50	4714.22	0.410	4348
2. ตำบลดอนกรวย	16,816	6.00	467.11	0.040	672
3. ตำบลแพงพวย	8,737	4.50	431.45	0.037	323
4. ตำบลขุนพิทักษ์	7,567	2.50	1210.72	0.105	795
5. ตำบลศรีสุราษฎร์	1,057	3.50	86.28	0.007	7
6. ตำบลสีหมื่น	3,445	1.50	1531.11	0.133	458
7. ตำบลท่านัด	3,448	2.00	862	0.075	259
8. ตำบลบ้านไร่	10,026	10.00	100.26	0.008	80
9. ตำบลดอนไผ่	3,448	4.00	215.5	0.018	62
10. ตำบลตาหลวง	3,751	1.50	1667.11	0.145	544
11. ตำบลวังงาม	3,679	9.5	40.76	0.003	11
12. ตำบลประสาธสิทธิ์	3,322	5.5	109.81	0.009	30
13. ตำบลดอนคลัง	4,610	9.00	56.91	0.004	18
รวม	80,513		11,493.24		7,608

ตารางที่ 5.5 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่
ศึกษาปี พ.ศ. 2566

พื้นที่	จำนวน ประชากร	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้	ประชากรในเขต อิทธิพลที่เข้ามา ใช้บริการ
1. ตำบลดำเนินสะดวก	10,665	1.50	4740	0.409	4,362
2. ตำบลคอนกรวย	16,760	6.00	465.55	0.040	670
3. ตำบลแพงพวย	8,709	4.50	430.07	0.037	322
4. ตำบลขุนพิทักษ์	7,539	2.50	1206.24	0.104	784
5. ตำบลศรีสุราษฎร์	1,043	3.50	85.14	0.007	7
6. ตำบลสีหมัน	3,431	1.50	1524.88	0.131	448
7. ตำบลท่านัด	3,434	2.00	858.5	0.074	254
8. ตำบลบ้านไร่	9,996	10.00	99.96	0.008	80
9. ตำบลดอนไผ่	3,434	4.00	214.62	0.018	60
10. ตำบลตาหลวง	3,737	1.50	1660.89	0.143	533
11. ตำบลบัวงาม	3,665	9.5	121.16	0.010	35
12. ตำบลประสาธสิทธิ์	3,308	5.5	109.35	0.009	29
13. ตำบลดอนคลัง	4,596	9.00	56.74	0.004	18
รวม	80,317		11,573.1		7,602

สรุปการศึกษาวិเคราะห์สถิติจำนวนผู้ใช้บริการพื้นที่ศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้ 3 ประเภท ในบริเวณพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก, นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ, ประชากรในเขตพื้นที่อิทธิพลซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ประชากรในพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก	30,800	คน
2) จำนวนนักท่องเที่ยวต่อปี	893,362	คน
3) ประชากรในเขตอิทธิพล	7,602	คน
รวมจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา	931,764	คน

5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ลักษณะของพฤติกรรมของประชากรในบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก ย่านพาณิชย์กรรมริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณรอบนอกศูนย์กลางกิจกรรมของชุมชนซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้พื้นที่โครงการได้ดังนี้

5.3.1 ประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา

บริเวณชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกประชากร จะอยู่อาศัยบริเวณริมคลองดำเนินสะดวกโดยมีวิถีชีวิตแบบชุมชนริมน้ำ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และพาณิชย์กรรม ซึ่งชุมชนมีตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นพื้นที่ศูนย์กลางกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

พฤติกรรมผู้ใช้พื้นที่บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก

1. ผู้ประกอบการค้าในพื้นที่ตลาดน้ำ มีการแต่งกายที่เป็นชุดเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของชาวดำเนินสะดวกมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า จึงเกิดวิถีชีวิตของตลาดน้ำ แต่ผู้ประกอบการค้าในพื้นที่จะมีพฤติกรรมก่อความรำคาญให้แก่นักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเป็นอิสระในการท่องเที่ยวและการเลือกซื้อสินค้า และมีการวางสินค้าวางกีดขวางทางสัญจรพื้นที่บริเวณริมน้ำ

2. ผู้ประกอบการเรือพายนำเที่ยว เป็นผู้บริการและคอยอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมบรรยากาศตลาดน้ำ แต่มีพฤติกรรมการแข่งขันเรียกลูกค้า ทำให้เกิดปัญหาการแย่งลูกค้าจึงเกิดความขัดแย้งของผู้ประกอบการในพื้นที่

3. ผู้ประกอบการทำขนส่งผลผลิตทางการเกษตรบริเวณริมน้ำโดยขายสินค้าให้กับตลาดน้ำในบางส่วน ซึ่งพฤติกรรมของผู้ประกอบการมีการพักอาศัยในพื้นที่ตลาดน้ำ ซึ่งมีความแออัดและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพด้านการท่องเที่ยว

4. ผู้ประกอบการค้าร้านค้าของที่ระลึกบริเวณริมน้ำ เป็นผู้ที่พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่ศึกษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แต่รูปแบบการพัฒนาไม่มีความขัดแย้งต่อวิถีชีวิต

ของชุมชนดั้งเดิมมีรูปแบบอาคารร้านค้าที่ทันสมัยซึ่งทำลายเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำถูกเปลี่ยนแปลงไป และมีความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ในการแย่งชิงลูกค้า

5. กลุ่มเร่ขายของที่ระลึก เป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศและความคึกคักกับตลาดน้ำ ซึ่งพฤติกรรมก่อความรำคาญให้แก่นักท่องเที่ยวและมีปัญหากับร้านที่จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกัน

6. ผู้บริโภคที่เป็นชาวบ้านในชุมชน เป็นประชาชนชุมชนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดทางสังคม มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พฤติกรรมในการเข้ามาใช้พื้นที่ตลาดน้ำเพื่อซื้อที่สินค้าเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน และขายสินค้าทางการเกษตรจากสวนของตนเอง

พฤติกรรมผู้ใช้พื้นที่บริเวณย่านพาณิชย์กรรมริมทางหลวงหมายเลข 325

1. ผู้ประกอบการค้าบริเวณพื้นที่ตลาดริมทางหลวงหมายเลข 325 ซึ่งมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตร ทั้งการค้าปลีกบริเวณริมทาง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการกีดขวางเส้นทางการสัญจร และความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของหาบเร่แผงลอยริมทาง และการค้าส่งผลผลิตทางการเกษตรซึ่งตลาดยังไม่ได้มาตรฐานและมีความซ้ำรูดทูดโทรม

2. ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่ และเป็นผู้ประกอบการค้าที่มาซื้อสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายตามพื้นที่ต่างๆ ของชุมชน

5.3.2 ประชากรการท่องเที่ยว

ในพื้นที่ศึกษามีตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญระดับโลก ซึ่งมีผู้เข้ามาเยี่ยมชมเยื่อนทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากการศึกษาวิเคราะห์จำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวในกลุ่มกรุงเทพมหานคร และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

พฤติกรรมประชากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาโดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวตลาดน้ำนักท่องเที่ยวจะสามารถเที่ยวชมได้เฉพาะในช่วงเช้า หลังจากช่วงเช้าบรรยากาศในบริเวณของตลาดน้ำดำเนินสะดวกเกิดความเงียบเหงาเพราะกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวบริเวณตลาดน้ำจะหยุดทำการและนักท่องเที่ยวก็จะเดินทางกลับ จึงมีการศึกษาเพื่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในอนาคตดังนี้

1. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกกับพื้นที่ชุมชน จัดกิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรม

2. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง โดยใช้การสัญจรทางน้ำเนื่องจากพื้นที่มีลำคลองเป็นจำนวนมากสามารถเชื่อมโยงได้ทุกพื้นที่ นักท่องเที่ยวจะได้ชื่นชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ

3. จัดทำโครงการ Home Stay เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยจัดเป็นสถานที่พักผ่อนให้แก่นักท่องเที่ยว และกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ

5.3.3 ประชากรในเขตอิทธิพล

จากการศึกษาวิเคราะห์ประชากรในเขตอิทธิพลซึ่งเป็นประชากรในเขตพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่ศึกษา และเข้ามาใช้พื้นที่โครงการด้านการท่องเที่ยว การติดต่อซื้อขายสินค้าทางการเกษตร

พฤติกรรมของประชากรในเขตอิทธิพล

1. ประชากรส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เข้ามาติดต่อกับหน่วยงานราชการ เนื่องจากในพื้นที่ศึกษาเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานราชการในระดับอำเภอ

2. บริเวณตลาดริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ประชากรจะทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตร ซึ่งในอนาคตจะมีการขยายตัวเป็นศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรในระดับอำเภอ

3. ด้านการคมนาคมขนส่ง ประชากรเข้ามาใช้บริการรถขนส่งประจำทางเพื่อเดินทางสู่ตัวเมืองราชบุรี จังหวัดสมุทรสงครามและกรุงเทพมหานคร เนื่องจากสถานีขนส่งตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ศึกษา

5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต

5.4.1 เกณฑ์การวิเคราะห์และข้อจำกัดทางกายภาพของพื้นที่

การศึกษาวินิจฉัยพื้นที่ศึกษาทางด้านสภาพปัญหาต่างๆ ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ในเชิงตรรกวิทยา และการศึกษาวินิจฉัยตามหลักวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลรวมถึงแนวทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในพื้นที่ศึกษามีข้อจำกัดลักษณะทางกายภาพในอนาคตดังนี้

5.4.1.1 ข้อจำกัดของที่ตั้ง

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เป็นพื้นที่ราบลุ่มมีคลองดำเนินสะดวกตัดผ่านกลางพื้นที่ สำหรับคลองดำเนินสะดวกมีทิศทางการไหลจากทิศตะวันออก

(ด้านแม่น้ำท่าจีน) ไปทางทิศตะวันตก (ด้านแม่น้ำแม่กลอง) ซึ่งมีผลต่อการกำหนดที่ตั้งของโรงฆ่าสัตว์และบ่อบำบัดน้ำเสีย เพื่อให้ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

5.4.1.2 ข้อจำกัดทางอุทกศาสตร์

พื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีฝนตกชุกในช่วงเดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม โดยมีสาเหตุมาจากพายุไซร่อนจากทะเลจีนใต้ ซึ่งมีคลองดำเนินสะดวกเป็นแหล่งกักเก็บน้ำจึงทำให้พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่มีปัญหาคือได้รับอิทธิภพจากน้ำทะเลหนุนมีน้ำขึ้นลงตลอดทั้งปีดินจึงมีความเค็มเล็กน้อย ชนิดของพืชที่ปลูกได้แก่ไม้ยืนต้น และไม่ผล การปลูกพืชเป็นแบบยกร่องเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง

5.4.1.3 ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

บริเวณพื้นที่ริมคลองดำเนินสะดวกตลอดแนวยาวได้มีการใช้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยจนเต็มบริเวณพื้นที่จึงทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบของการสร้างอาคารบ้านเรือน และทำให้เกิดปัญหาการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ทั้งสองฝั่ง การใช้พื้นที่จึงต้องมีการขยายตัวไปทางด้านข้างทั้งสองฝั่งของคลองดำเนินสะดวก ซึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อการติดต่อสัญจรถึงกันระหว่างพื้นที่ทั้งสองฝั่ง คลอง จำเป็นต้องใช้สะพานข้ามคลอง เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการสัญจรในชุมชน ดังนั้นการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ควรได้รับการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อเนื่องจากศูนย์กลางกิจกรรมหลักตลาดน้ำดำเนินสะดวก ซึ่งมีการปรับปรุงเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวจึงมีความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณในการบริการชุมชนทางด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง และกำหนดมาตรการในการควบคุมรูปแบบอาคารให้มีความสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นของชุมชน เป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนริมน้ำ

5.4.2 การกำหนดพื้นที่กิจกรรมที่ต้องการในอนาคต

จากจำนวนประชากรในอนาคต ที่คำนวณได้ดังแสดงในแผนภูมิที่ ในปี พ.ศ. 2562 ชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกจะมีจำนวนประชากรประมาณ 30,800 คน เมื่อนำมาคำนวณหาพื้นที่ที่ต้องการด้วยวิธีการเปรียบเทียบอัตราส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน เกณฑ์มาตรฐานผังเมืองรวม จะได้พื้นที่ที่ต้องการประเภทต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 5.6 แสดงความต้องการพื้นที่ในอนาคต⁴

ประโยชน์การใช้ที่ดิน	พื้นที่ที่ต้องการ
1. ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่น	195 ไร่
2. ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่น	525 ไร่
3. ศูนย์ราชการระดับตำบล	15 ไร่
4. โรงพยาบาล (30 – 50 เตียง)	25 ไร่
5. สถานศึกษา - อนุบาล	90 ตารางวา/แห่ง
- ประถม	2 ไร่/แห่ง
- มัธยม	2 ไร่/แห่ง
6. พื้นที่เพื่อนันทนาการ (สวนสาธารณะระดับตำบล)	20 ไร่
7. พื้นที่บ่อบำบัดน้ำเสีย	61.6 ไร่
8. พื้นที่กำจัดขยะ	77 ไร่
9. โรงฆ่าสัตว์	2-5 ไร่
10. สถานีขนส่ง (ชั้น 3)	5 ไร่

5.4.3 สรุปพื้นที่ศึกษาในอนาคต

จากการศึกษาวิเคราะห์ การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก และพื้นที่บริเวณใกล้เคียง โดยกำหนดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีพื้นที่การพัฒนาชุมชนประมาณ 4.48 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,800 ไร่

⁴ สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี, "ผังพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก" (ม.ป.ท.2543)

บทที่ 6

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา

การนำเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก จาก การศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัด ศักยภาพของพื้นที่ และบทบาทของชุมชนซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี เป็นศูนย์กลางการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรในระดับชุมชน การกำหนดแนวความคิดในการวางผังจึงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนาซึ่งมุ่งเน้นทางด้านเกษตรกรรม โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมทางการเกษตรของชุมชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยว สำหรับพื้นที่บริเวณตลาดน้ำมีแนวความคิดกำหนดให้มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และกำหนดแนวความคิดให้มีการ พัฒนาเป็นย่านพาณิชยกรรม และที่อยู่อาศัยหนาแน่นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและ การค้า ซึ่งนำรายได้สู่ชุมชน แต่เนื่องจากชุมชนมีความเก่าแก่ทางด้านศิลปวัฒนธรรมเอกลักษณ์ ทางด้านสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นจึงควรมีการออกกฎหมายเทศบัญญัติเพื่อควบคุมรูปแบบอาคาร ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เพื่อทัศนียภาพที่สวยงามในการท่องเที่ยว โดยแนวคิดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนิน สะดวกให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง และส่งเสริมกิจกรรมการ ท่องเที่ยวให้สัมผัสวิถีชีวิตของชาวสวนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร กำหนด พื้นที่ต่อเนื่องจากตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้เป็นย่านที่อยู่อาศัย โดยการออกแบบวางผังเพื่อพัฒนา และปรับปรุงพื้นที่ศึกษาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน และกำหนดกิจกรรมให้มี ความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนใน อนาคต

6.1.1 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษา

6.1.1.1 ส่วนพื้นที่ตลาดน้ำ

การกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ตลาดน้ำ โดยการปรับปรุงตลาดน้ำให้เป็นรูปแบบธรรมชาติเหมือนในอดีตเพื่อเป็นแรงดึงดูดใจนักท่องเที่ยว จึงมีแนวทางการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ตลาดน้ำ และบริเวณชุมชนริมคลองเพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของชุมชนให้เกิดความสวยงาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การปรับปรุงซุ้มทางเข้าตลาดน้ำ (Kiosk) การออกแบบให้มีรูปแบบสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น และใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และสวยงาม
2. การปรับปรุงทางเท้าบริเวณริมคลอง ให้มีการเชื่อมต่อในทุกพื้นที่ของชุมชนมีรูปแบบและการใช้วัสดุพื้นถิ่นที่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชน
3. ตลาดน้ำและบริเวณชุมชนใกล้เคียงตลาดน้ำจัดให้มีศาลา ที่พักริมน้ำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนและชมบรรยากาศวิถีชีวิตของชุมชนและจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่จอดรถ ทำเรื่องให้เพียงพอในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
4. การปรับปรุงรูปแบบสะพานข้ามคลอง ซึ่งเป็นจุดเด่นของชุมชนให้เกิดความสวยงาม
5. ปรับปรุงร้านขายของที่ระลึกให้มีลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรม ที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่นและใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นในการก่อสร้าง
6. จัด Street Furniture และสาธารณูปการให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน
7. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำ เช่น การจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น และจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจบรรยากาศของชุมชน

6.1.1.2 อนุรักษ์สวนอาคาร

เป็นการเสนอแนวทางในการอนุรักษ์อาคารเก่าภายในชุมชน เนื่องจากเป็นอาคารที่ทรงคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรมในอดีต และการปรับปรุงอาคารที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม และอาคารที่ถูกทิ้งร้างให้เกิดความสวย และการกำหนดพื้นที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อการขยายตัวของชุมชนในอนาคต โดยมีแนวทางการปรับปรุงอาคารบ้านเรือนของประชาชนจัดทำโครงการ Home Stay จัดเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

6.1.1.3 ส่วนพื้นที่บริเวณย่านพาณิชย์กรรมริมทางหลวงหมายเลข 325

โดยบริเวณย่านพาณิชย์กรรมมีตลาดบก จึงมีแนวทางในการปรับปรุงตลาดให้ได้มาตรฐาน มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกสุขลักษณะ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเป็นศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรในระดับอำเภอต่อไปในอนาคต

6.1.1.4 ส่วนพื้นที่สาธารณะ

เสนอแนวทางในการจัดพื้นที่โล่งจัดทำเป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานอเนกประสงค์ และพื้นที่นันทนาการของชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในชุมชน และการปรับปรุงถนนและทางเท้าในชุมชนที่ชำรุดและไม่ได้รับมาตรฐาน ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้เกิดความสวยงามและอำนวยความสะดวกในการสัญจรให้แก่ประชาชน

6.2 แนวทางในการพัฒนาด้านกายภาพ

กำหนดเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

1. การกำหนดที่ตั้งกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้เกิดการเชื่อมโยงของกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ติดต่อใกล้เคียง โดยการกำหนดรูปแบบกิจกรรมจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน และเป็นการส่งเสริมให้มีผู้ใช้พื้นที่โครงการเพิ่มมากขึ้น
2. การจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายติดต่อกันได้ในทุกพื้นที่ของชุมชน พัฒนาให้เกิดความปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อยและได้รับมาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้เป็นอย่างดี
3. การควบคุมรูปแบบอาคารในชุมชน ให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ซึ่งเป็นการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชุมชน
4. การจัดระบบทางเท้า ในพื้นที่ชุมชนริมคลองดำเนินสะดวก ซึ่งในบางพื้นที่การเข้าถึงสามารถเดินทางเข้าทางเรือเพียงอย่างเดียว โดยเกิดปัญหาการเชื่อมโยงกิจกรรมของชุมชน จึงควรจัดระบบทางเท้าบริเวณริมคลองให้ได้มาตรฐาน มีระเบียบเพื่อความสวยงามชุมชนและให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
5. กำหนดการออกแบบวางผังชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ศึกษา โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นตอนการออกแบบทางด้านกายภาพ มี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการนำเสนอแนวความคิด โดยการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งในพื้นที่ศึกษาให้สัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต โดยใช้แนวทางการปรับปรุงชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร
2. ขั้นตอนการนำเสนอแนวความคิดในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา
3. ขั้นตอนการนำเสนอการออกแบบวางผัง ปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวและการขยายของชุมชนในอนาคต

6.2.1 แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายพื้นที่

การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ศึกษา ตามข้อกำหนดของผังเมืองรวมพื้นที่สีเขียวจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมโดยพื้นที่จะมีศักยภาพด้านการเกษตร ซึ่งแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมทางการเกษตรของชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ โดยมีรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร และใช้มาตรการด้านผังเมืองเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยให้เกิดความเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศด้านการท่องเที่ยว

6.2.2 แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง

เพื่อให้พื้นที่ศึกษามีความเป็นระบบในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ และอำนวยความสะดวกในการสัญจรภายในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ติดต่อใกล้เคียง ซึ่งมีแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งดังนี้

1. ถนนเดิมขยาย คือถนนที่มีอยู่เดิมแต่ขนาดของเขตทางยังค่อนข้างแคบ อาจมีปัญหาด้านการจราจรในอนาคต จำเป็นต้องเพิ่มขนาดเขตทางและผิวจราจรให้มากเท่าที่ขยายได้ โดยพิจารณาและสภาพและลักษณะของถนนเป็นเกณฑ์
2. ถนนโครงการ คือ ถนนที่ได้กำหนดขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของพื้นที่ในชุมชน และปรับปรุงระบบการคมนาคมภายในชุมชนให้ครบวงจร

โครงการพัฒนาระบบคมนาคมพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก ประกอบด้วย ถนนเดิมขยาย และถนนโครงการโดยกำหนดถนนและเขตทางออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

ถนนประเภท ก ขนาดเขตทาง 16.00 เมตร ได้แก่ถนนสุขาภิบาล1 ซึ่งเป็นเส้นทางสายรองของชุมชนผ่านตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อรองรับปริมาณการจราจรในอนาคต (มีผิวจราจรเดิมกว้างเพียง 6.50 เมตร)

ถนนประเภท ข ขนาดเขตทาง 20.00 เมตร ไต่แกถนนโครงการซึ่งเชื่อมระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 011 (ทิศเหนือ) ถนนสุขาภิบาล 1 และถนนซึ่งกำลังก่อสร้าง เป็นการเพิ่มทางเลือกในการสัญจรโดยไม่ต้องผ่านพื้นที่กลางชุมชน สามารถลดการจราจรบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกและชุมชนหนาแน่นได้ในอนาคต

สำหรับการแก้ไขปัญหาการจราจรในบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และบริเวณตลาดน้ำนั้น เสนอแนวทางให้มีการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. จัดระเบียบการจราจรถนนสายหลักอย่างเคร่งครัด เพื่อลดปัญหาการจราจรติดขัดบริเวณตลาดสดทั้งสองฝั่ง
2. ติดตั้งป้ายชื่อถนน ป้ายบอกทาง และสัญญาณจราจรตามถนนต่างๆ เพิ่มความคล่องตัวของจราจร และลดอุบัติเหตุต่างๆ
3. บริเวณทางเท้าของถนน ควรปลูกไม้ยืนต้นตลอดสองข้างทาง เพื่อความร่มรื่นสวยงาม
4. ปรับปรุงทางเท้าและสร้างทางเท้าเพิ่มในพื้นที่บริเวณริมคลอง โดยจัดให้ความกว้าง 3.00 เมตร สร้างราวกันและปลูกต้นไม้ ซึ่งทำให้ทัศนียภาพบริเวณริมคลองสวยงามขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้รับความปลอดภัย
5. ปรับปรุงเครื่องประดับถนน (Street Furniture) และจัดสาธารณูปการให้มีความพร้อม

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวความคิดในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา

6.2.3 แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม

แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม กิจกรรมที่กำหนดต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนซึ่งมีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเป็นตัวกำหนดการจัดวางกลุ่มกิจกรรม ซึ่งการจัดวางกลุ่มกิจกรรมอย่างเหมาะสมทำให้พื้นที่ศึกษาได้ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยมีแนวทางในความเป็นไปได้ในการกำหนดการจัดวางกลุ่มกิจกรรม 3 แนวทาง เพื่อศึกษาข้อดี – ข้อเสียของพื้นที่ศึกษาและสรุปเลือกเป็นแนวทางในการปรับปรุงและออกแบบวางผัง ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มกิจกรรมได้ดังนี้

1. กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. กลุ่มกิจกรรมที่อยู่อาศัย
3. กลุ่มกิจกรรมพาณิชยกรรม
4. กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร

5. กลุ่มกิจกรรมอุตสาหกรรม
6. กลุ่มกิจกรรมสถาบันราชการ และสถาบันศาสนา
7. กลุ่มกิจกรรมพื้นที่สาธารณะ

จากการศึกษาและแบ่งกลุ่มกิจกรรมทั้ง 7 กลุ่ม สามารถกำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มกิจกรรม ซึ่งแต่ละกลุ่มกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว

เป็นการจัดกิจกรรมและการบริการในด้านต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนจึงจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงแหล่งที่ท่องเที่ยวทุกแห่งที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง โดยใช้การเชื่อมโยงด้วยระบบการคมนาคมขนส่งทางน้ำและทางบกในการเดินทาง

2. กลุ่มกิจกรรมที่อยู่อาศัย

เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยมีการกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรองรับการขยายตัวของกิจกรรมด้านที่อยู่อาศัยของชุมชน

3. กลุ่มกิจกรรมพาณิชยกรรม

เป็นกิจกรรมที่อยู่บริเวณพื้นที่ทั้งสองฟากของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งมีการประกอบการค้าขายผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งควรพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ ในพื้นที่

4. กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร

พื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชน เพราะการเกษตรเป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ซึ่งควรมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทางการเกษตรกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ศึกษา

5. กลุ่มกิจกรรมอุตสาหกรรม

กิจกรรมด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กในครัวเรือน ซึ่งทำการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การทำหัตถกรรมพื้นบ้านและผลิตภัณฑ์จักสาน จึงควรมีการส่งเสริมและจัดหาตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนต่อไปในอนาคต

6. กลุ่มกิจกรรมสถาบันราชการ และสถาบันศาสนา

กิจกรรมสถาบันราชการจะให้บริการประชาชนในชุมชน และประชาชนในเขตพื้นที่อิทธิพล ซึ่งมีความสะดวกสบายในการสัญจรสามารถเดินทางเข้าถึงได้ทั้งทางบกและทางน้ำ กิจกรรมสถาบันศาสนาเป็นศูนย์รวมของประชาชนในชุมชนในการจัดงานประเพณี และเทศกาลของชุมชน

7. กลุ่มกิจกรรมพื้นที่สาธารณะ

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกิดจากการล้อมรอบของที่ว่างของอาคาร ซึ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมประเภท Urban space สำหรับพื้นที่ที่เป็นที่โล่งตามธรรมชาติคือส่วน Open space ซึ่งในพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนชนบทซึ่งมีพื้นที่โล่งว่างตามธรรมชาติมีความเหมาะสม ในการพัฒนาเป็นพื้นที่นันทนาการ เพื่อใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายพักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนในชุมชน และนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของกลุ่มกิจกรรมและผู้ใช้บริการ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดที่ตั้งของกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา ซึ่งกำหนดเป็นแนวทางเลือก 3 แนวทาง ใช้พิจารณาเปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสีย เพื่อสรุปเป็นแนวทางเลือกในการพัฒนาที่เหมาะสม ซึ่งมีแนวความคิดของแต่ละแนวทางเลือกดังนี้

6.2.3.1 แนวทางเลือกที่ 1

การกำหนดพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยวให้อยู่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนเดิม โดยมีการควบคุมการให้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆ อยู่บริเวณรอบๆ พื้นที่กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว และกำหนดบริเวณพื้นที่โล่งว่างบริเวณริมคลองให้เป็นพื้นที่สีเขียว จัดเป็นสวนสาธารณะเพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนซึ่งทำให้ทัศนียภาพชุมชนบริเวณริมคลองมีความสวยงาม โดยกำหนดพื้นที่พาณิชยกรรมพื้นที่ทั้งสองฟากของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และการตัดถนนเพิ่ม จัดสร้างทางเท้าเพิ่มเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมด้วยระบบการคมนาคมกับกลุ่มที่อยู่และกลุ่มท่องเที่ยว ดังนั้นจากแนวทางเลือกที่ 1 สามารถสรุปข้อดี – ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

1. กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการเชื่อมต่อกับพื้นที่กิจกรรมเดิมของชุมชน
2. กลุ่มที่อยู่อาศัย ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ พื้นที่ด้วยระบบถนนและทางเท้าที่จัดสร้างขึ้น

3. การใช้พื้นที่โล่งกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวและสร้างสวนสาธารณะ เป็นการรักษา สภาพแวดล้อมของชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น

ข้อเสีย

1. การขยายตัวของกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวหากไม่ได้รับการควบคุมดูแลจะทำให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน
2. พื้นที่พาณิชยกรรมขาดการเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. การกำหนดพื้นที่สีเขียวบริเวณริมคลอง เกิดปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มที่อยู่อาศัยบริเวณ ริมคลองพื้นที่บางส่วนจะถูกเวนคืนเพื่อจัดสร้างสวนสาธารณะ

6.2.3.2 แนวทางเลือกที่ 2

กำหนดกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว 2 จุด คือกลุ่มท่องเที่ยวที่อยู่ศูนย์กลางชุมชน และพัฒนาพื้นที่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 เป็นกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวและย่านพาณิชยกรรมของชุมชนจัดให้อยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ตลอดแนว โดยยังคงรูปแบบเดิมของ ระบบโครงข่ายการคมนาคมในชุมชน โดยกลุ่มที่อยู่อาศัยให้กระจายตัวอยู่บริเวณริมคลองตามเดิม และกำหนดพื้นที่สีเขียวให้กระจายอยู่รอบบริเวณชุมชนดังนั้นแนวทางเลือกที่ 2 สามารถสรุปข้อดี - ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

1. กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มพาณิชยกรรมได้อย่างเหมาะสม
2. กำหนดกิจกรรมพาณิชยกรรมที่ชัดเจน สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน อย่างเป็นระบบ
3. การกำหนดพื้นที่สีเขียวกระจายในพื้นที่ชุมชน เป็นการรักษาสภาพแวดล้อมของ ชุมชนให้ดีขึ้น

ข้อเสีย

1. การกำหนดกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยว 2 จุดหลัก เกิดปัญหาขาดความต่อเนื่อง ของกิจกรรม
2. กลุ่มที่อยู่อาศัยไม่ได้รับการควบคุมการขยายตัว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่ เป็นระเบียบและความแออัดของชุมชนริมคลอง
3. ระบบการคมนาคมเดิมยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และถนนและทางเท้า เดิมมีความชำรุดทรุดโทรม จึงต้องได้รับการพัฒนาเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

6.2.3.3 แนวทางเลือกที่ 3

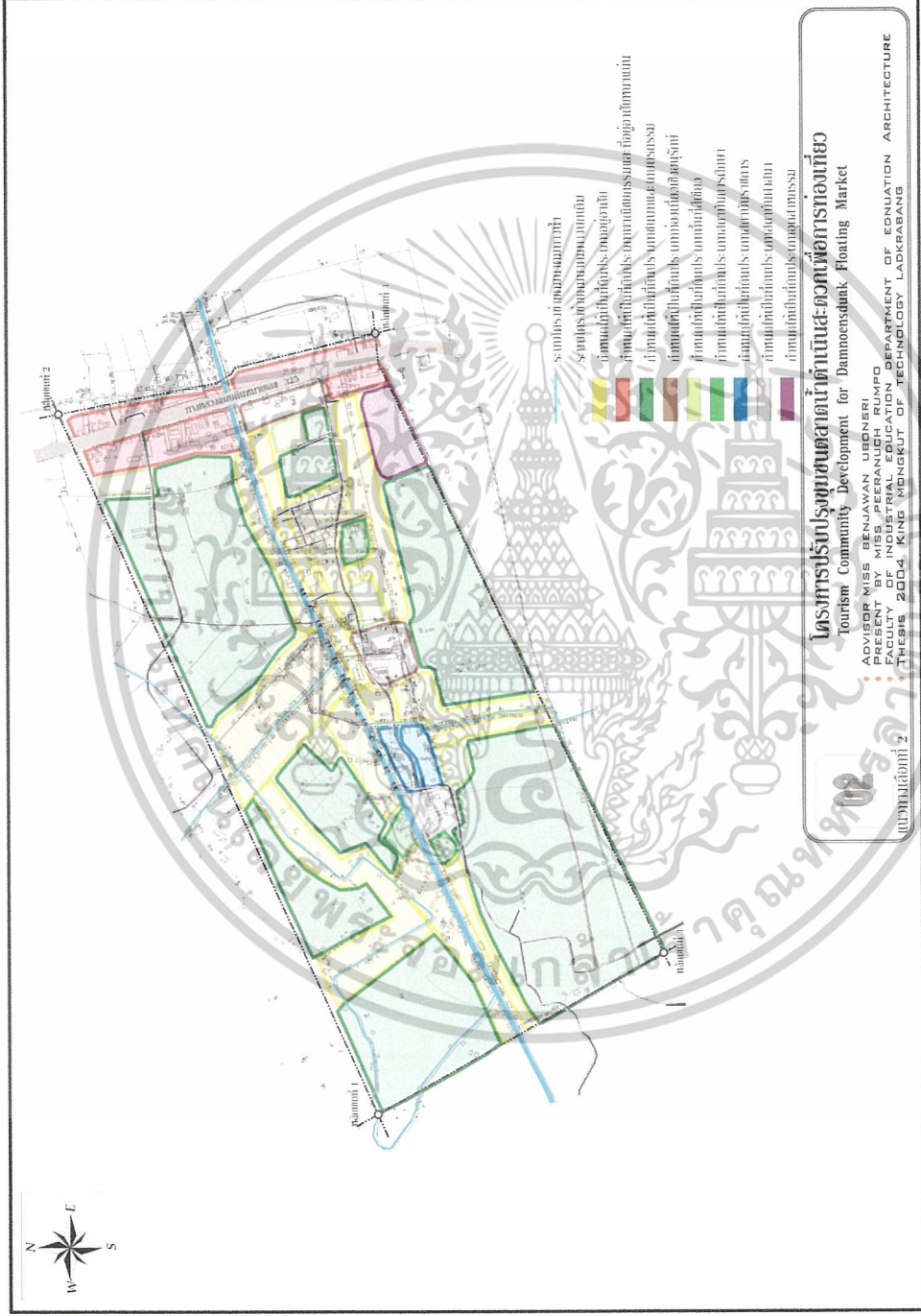
มีแนวทางในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้อยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชน และจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในชุมชนที่ด้วยระบบคมนาคมโดยพัฒนาขยายถนน และจัดสร้างทางเท้าบริเวณริมคลองเพื่อเชื่อมต่อระหว่างที่อยู่อาศัยกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ การกำหนดพื้นที่สีเขียวโดยใช้พื้นที่โล่งว่างอยู่บริเวณใกล้กับกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยว และกระจายพื้นที่สีเขียวบริเวณริมคลองเพื่อเป็นการควบคุมการขยายตัวของที่อยู่อาศัย โดยกำหนดให้พื้นที่อยู่อาศัยอยู่รอบบริเวณศูนย์กลางการท่องเที่ยว กลุ่มพาณิชย์กรรมกำหนดให้บริเวณริมทางหลวงหมายเลข 325 โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆ ให้อยู่บริเวณรอบๆ ของกลุ่มการท่องเที่ยว

ข้อดี

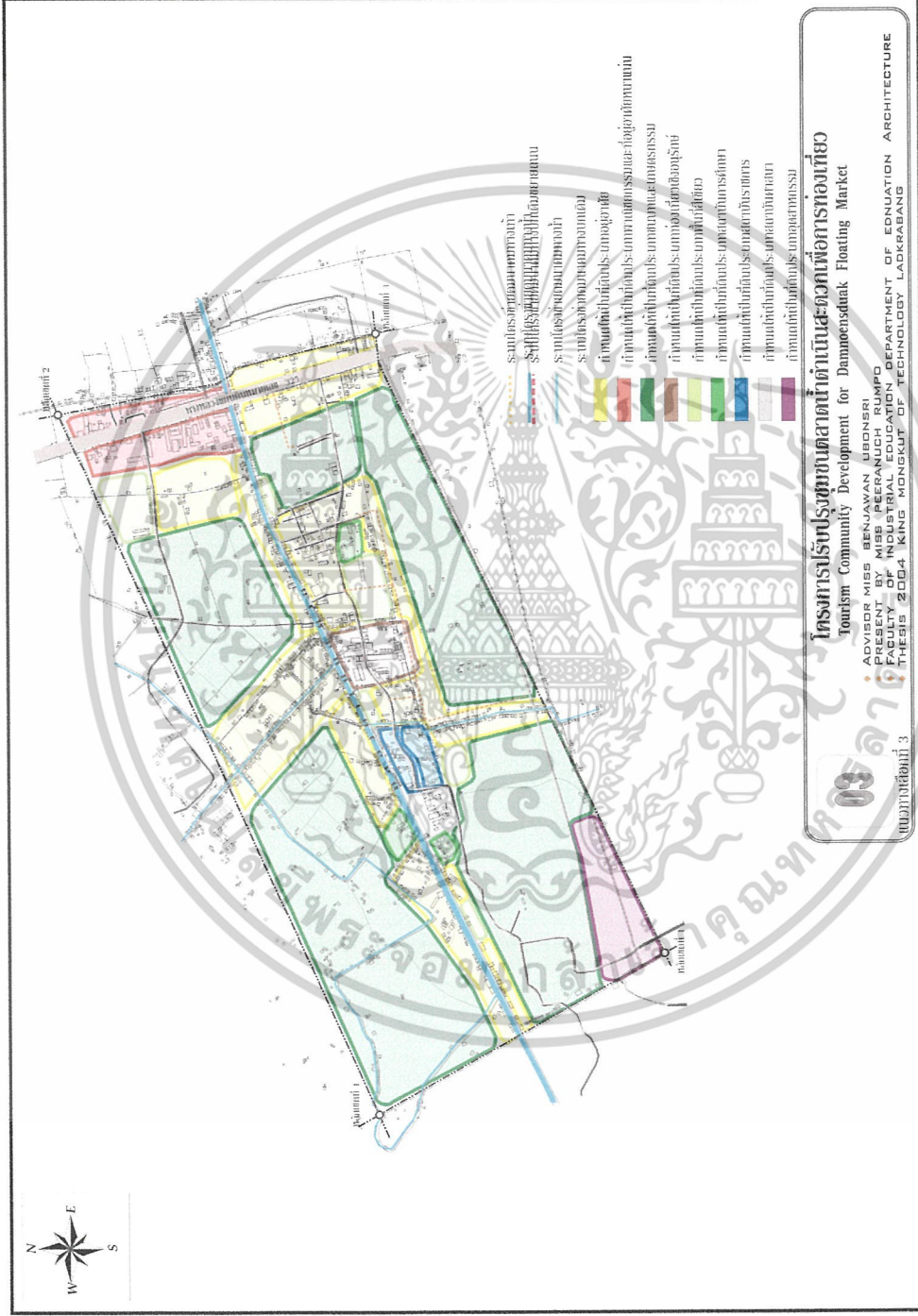
1. กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงกับชุมชน โดยใช้ระบบคมนาคมในการเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
2. การพัฒนาขยายถนน และจัดสร้างทางเดินเท้าจะช่วยอำนวยความสะดวกในสัญจรและการเชื่อมโยงกิจกรรมในพื้นที่
3. กลุ่มที่อยู่อาศัยมีการควบคุมการขยายตัวเพื่อความเป็นระเบียบ มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว

ข้อเสีย

1. กลุ่มท่องเที่ยวซึ่งมีเชื่อมโยงกับกลุ่มที่พักอาศัยมีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มพื้นที่พาณิชย์กรรมจะเกิดปัญหาการขยายตัวในอนาคตเนื่องจากพื้นที่ริมทางหลวงหมายเลข 325 ปัจจุบันเป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่น
3. การกระจายพื้นที่สีเขียวบริเวณริมคลองเกิดปัญหาการเวนคืนที่ดิน ของกลุ่มที่อยู่อาศัยบริเวณริมคลอง

ภาพที่ 6.2 แสดงแนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมลงในพื้นที่ (แนวทางการเลือกที่ 2)

ภาพที่ 6.3 แสดงแนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมลงในพื้นที่ (แนวทางการเลือกที่ 3)

ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม

ปัจจัย	แนวทางเลือก		
	1	2	3
1.ความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมเดิม	A	B	A
2.ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรม	B	A	A
3.ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	A	B	B
ในการพัฒนา			
4.ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร	B	D	B
5.ความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคม	C	B	B
6.สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่	C	B	A
7.ส่งเสริมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	B	C	A
รวม	21	19	25

เกณฑ์ให้ค่าคะแนน A = 4 คะแนน C = 2 คะแนน
B = 3 คะแนน D = 1 คะแนน

จากตารางเปรียบเทียบเกณฑ์ในการคัดเลือก สรุปผลได้ว่าแนวทางที่ 3 มีความเหมาะสมที่สุดในการนำไปวางผังและออกแบบในรายละเอียดต่อไป

โดยขั้นตอนที่ 3 นำเสนอแนวความคิด ในการออกแบบวางผังเพื่อทำการปรับปรุงพื้นที่ศึกษาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

ในการปรับปรุงตลาดดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว จึงได้กำหนดแนวความคิดที่นำไปใช้ออกแบบปรับปรุงและวางผังชุมชน โดยมีรายละเอียดตามแนวความคิดดังนี้

6.2.4 แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่เปิดโล่ง

พื้นที่เปิดโล่ง Space แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ Urban Space และ Open Space โดยนำมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

1. พื้นที่บริเวณริมถนนและริมคลองดำเนินสะดวกบางช่วง กำหนดให้เป็นพื้นที่เปิดโล่ง โดยจัดสร้างสวนสาธารณะระดับชุมชน (Community Parks) โดยกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวบริเวณริมถนนสุขาภิบาล 1 ซึ่งอีกด้านติดกับคลองดำเนินสะดวกและอยู่ใกล้พื้นที่กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อลดความหนาแน่นของอาคารและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน

2. พื้นที่เปิดโล่ง Open Space คือลักษณะพื้นที่เปิดโล่งตามธรรมชาติ โดยกำหนดการพัฒนาพื้นที่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกบางช่วงจัดเป็นพื้นที่สีเขียว สวนหย่อมและจุดชมวิว เพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของชุมชนในดีขึ้น

3. กำหนดให้มีพื้นที่เปิดโล่งบริเวณศูนย์กลางชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดจุดศูนย์รวมกิจกรรมของพื้นที่

6.2.5 แนวความคิดในการกำหนดทางเท้า

โดยการกำหนดทางเดินเท้า ให้มีระบบทางเดินเท้าที่สามารถเชื่อมต่อระหว่างแต่ละกลุ่มกิจกรรมของชุมชน ในบางส่วนของพื้นที่ส่งเสริมการเดินเท้าในระบบของ PEDETRAIN MALL เป็นการสร้างบรรยากาศในการเดินเท้า กำหนดให้ระบบทางเดินเท้าสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่เปิดโล่ง โดยทางเท้าหลักสามารถเข้าถึงได้จากถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และเชื่อมโยงทางเดินเท้าไปทั่วบริเวณพื้นที่ชุมชน

6.2.6 แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่

จากการศึกษาวิเคราะห์จินตภาพในระดับชุมชนเมือง และพื้นที่ศึกษาประกอบด้วยจินตภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีจินตภาพที่ยังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน ดังนั้นจึงมีแนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่เพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหา เพื่อให้จินตภาพให้มีความสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เส้นทาง (Path) กำหนดเส้นทางในระดับต่างๆ ดังนี้

- เส้นทางสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ที่เข้าสู่ชุมชน
- เส้นทางสายรอง ได้แก่ ถนนสุขาภิบาล 1 และคลองดำเนินสะดวก ที่เข้าสู่ตลาดน้ำดำเนินสะดวก

- เส้นทางสายย่อย ได้แก่ ทางเดินเท้าที่ใช้เชื่อมต่อในเส้นทางสายต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมและพื้นที่โล่งในชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมต่างของพื้นที่

2. ขอบเขต (Edge)

แนวขอบเขตของพื้นที่ศึกษา โดยใช้ขอบเขตของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ซึ่งทิศเหนือติดต่อกับตำบลท่าหนัด ทิศตะวันออกเป็นแนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งเป็นขอบเขตที่เด่นชัดของชุมชน ทางด้านทิศใต้เป็นแนวถนน รพช. รพ. 3173 เป็นขอบเขต

3. ย่าน (District)

การกำหนดย่านของพื้นที่ศึกษาตามระบบจินตภาพของชุมชน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่เดิม โดยกำหนดย่านหลักๆ ของชุมชน 5 บริเวณได้แก่ ย่านบริการ การท่องเที่ยว ย่านพาณิชย์กรรม ย่านที่อยู่อาศัย ย่านอุตสาหกรรม ย่านพักผ่อน (สวนสาธารณะ)

4. ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

ศูนย์รวมกิจกรรมมีลักษณะคล้ายกับย่าน โดยมีความแตกต่าง คือ เป็นพื้นที่รอบกิจกรรมหลักและรองดังนี้

- ที่รวมกิจกรรมหลัก ได้แก่ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก วัดโชติทายการาม โรงเรียน
- ที่รวมกิจกรรมรอง ได้แก่ สวนสาธารณะ ลานอเนกประสงค์

5. ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

เนื่องจากพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งมีพื้นที่โล่งกว้างสำหรับกำหนดภูมิสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรมของชุมชน มีแนวความคิดในการกำหนดภูมิสัญลักษณ์ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดที่หมายตาของพื้นที่ (Landmark) ที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาให้อยู่บริเวณตอนกลางของสวนสาธารณะ โดยอยู่ใกล้ตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อเชื่อมต่อแนวสายตากับภูมิสัญลักษณ์ โดยใช้เป็นที่หมายตาได้จาก 4 บริเวณ คือจากบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกและชุมชนที่อยู่อาศัยบริเวณริมคลอง จากบริเวณเชิงสะพานทางหลวงหมายเลข 325 บริเวณแนวถนนที่เป็นทางเข้าหลักของชุมชน และบริเวณคลองดำเนินสะดวกตลอดสาย ซึ่งสามารถใช้ที่หมายตาจัดเป็นพื้นที่ร่วมกิจกรรม เช่น จัดงานเทศกาลต่างๆ การแสดงดนตรี แสตงศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน

6. ประตู (Gate way)

พื้นที่ศึกษาที่มีความสำคัญทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยกำหนดประตูทางเข้าชุมชนบริเวณทางเข้าถนนสุขาภิบาล1 ซึ่งแยกมาจากถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งสามารถใช้เป็นจุดหมายได้อีกจุด

6.2.7 แนวความคิดในการออกแบบระบบการเข้าถึง

ในการออกแบบวางผังชุมชนต้องคำนึงถึงระบบการเข้าถึงของโครงการ โดยแบ่งลักษณะการเข้าถึงได้ 2 แบบ คือ การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่และการเข้าถึงภายในพื้นที่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.2.7.1 การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่

กำหนดให้มีทางเข้าหลักจากภายนอกชุมชน 2 ทางหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 325 และบริเวณคลองดำเนินสะดวก ซึ่งเป็นทางเข้าหลักที่สามารถเชื่อมโยงระบบการคมนาคมกับพื้นที่ใกล้เคียงได้โดยสะดวก

6.2.7.2 การเข้าถึงภายในพื้นที่

กำหนดการเข้าถึง 2 ระบบ คือการเข้าถึงโดยยานพาหนะ สามารถเข้าถึงชุมชนด้วยถนนสายรองซึ่งเป็นถนนที่แยกจากถนนสายหลัก โดยการเข้าถึงภายในพื้นที่ยังมีถนนสายย่อยซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มของอาคารโดยมีการเดินเท้าเป็นตัวเชื่อมกิจกรรมในพื้นที่ชุมชน และเชื่อมโยงไปยังพื้นที่เปิดโล่งของชุมชน

6.2.8 แนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำ

6.2.8.1 การปรับปรุงบริเวณตลาดน้ำเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงต้องไม่ส่งผลกระทบต่อเอกลักษณ์ และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของชุมชนเดิม และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณตลาดน้ำกับพื้นที่เกษตรกรรมของชุมชนโดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร และเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง กำหนดการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและออกแบบให้มีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสภาพบ้านเรือนริมคลองในชุมชน และใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อทัศนียภาพที่สวยงามซึ่งการพัฒนาและปรับปรุงมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดที่จอดรถให้เพียงพอ ทำเรื่อหางยาว และทำชั้นลงที่ปลอดภัย
2. กำหนดศาลาพักผ่อน หรือแพริมน้ำ เพื่อเป็นจุดพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน
3. ปรับปรุงสะพาน ทางเดินริมน้ำ ห้องน้ำในบริเวณพื้นที่ตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของตลาดน้ำและชุมชนให้สวยงาม
4. ปรับปรุงอาคาร ร้านขายของที่ระลึก ในบริเวณตลาดน้ำให้มีรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น

6.2.9 แนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงทางสัญจรและที่จอดรถ

6.2.9.2 การออกแบบที่จอดรถของพื้นที่โครงการแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ การจอดรถในถนน และการจอดรถนอกถนน โดยจัดให้สัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การจอดรถในถนน กำหนดให้มีการจอดรถเป็นเวลาในถนนสายหลัก ซึ่งเป็นบริเวณย่านพาณิชยกรรมมีการจราจรหนาแน่นในเวลาเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาการจราจรติดขัด

2. การจอดรถนอกถนน คือการกำหนดให้มีการจอดในลานจอดรถเป็นการป้องกันการจอดรถบริเวณริมถนนโดยจัดลานจอดรถจะเป็นแบบกลางแจ้ง เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งพื้นที่ลานจอดรถสามารถใช้ในการจัดกิจกรรมของชุมชนต่อไป

ดังนั้นการออกแบบบริเวณที่จอดรถควรคำนึงถึง ตำแหน่งของบริเวณที่จอดรถ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ ของพื้นที่โครงการให้สามารถครอบคลุมทั่วบริเวณกิจกรรมต่างๆซึ่งบริเวณพื้นที่จอดรถต้องอยู่บริเวณรอบกิจกรรมและเชื่อมต่อกับทางเท้าโดยกำหนดพื้นที่จอดรถเป็นสัดส่วนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการจอดรถได้อย่างปลอดภัย

6.2.10 แนวความคิดในการจัดรูปที่ดิน, การเวนคืน, การจัดสรรที่ดินของชุมชนเพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนเกิดประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงพื้นที่โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.2.10.1 พื้นที่ที่กำหนดเป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งนำแนวความคิดในการเวนคืนที่ดินและการจัดสรรที่ดินมาใช้ในการปรับปรุงพื้นที่ศึกษาเช่น การตัดถนนใหม่หรือการขยายถนน โดยนำแนวความคิดในการจัดสรรที่ดิน คือ ภาครัฐจะพัฒนาที่ดินของเอกชน โดยการรวมพื้นที่ให้ได้ตามที่กำหนดและแบ่งพื้นที่แล้วจัดพื้นที่ใหม่โดยจัดระบบสาธารณูปโภคให้กับพื้นที่ที่จัดใหม่

6.2.10.2 พื้นที่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวก ซึ่งมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นบริเวณริมคลองและมีการสร้างบ้านเรือนรुकล้าริมคลอง จึงใช้แนวความคิดในการจัดรูปที่ดินในการพัฒนาพื้นที่บริเวณริมคลองเพื่อใช้เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชนโดยกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวและทางเท้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในชุมชน การกำหนดพื้นที่สีเขียวเป็นการส่งเสริมทัศนียภาพบริเวณริมคลองให้เกิดความสวยงามและป้องกันการขยายตัวของชุมชนบริเวณริมน้ำซึ่งการจัดรูปที่ดินต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินและใช้เวลานานในการดำเนินการ

6.2.11 แนวความคิดในการจัดสวนสาธารณะชุมชน

การจัดพื้นที่สวนสาธารณะโดยใช้แนวความคิดแบบ SMALL PARK DESIGN โดยเป็นสวนสาธารณะที่มีขนาดเล็กมีลักษณะเป็นสวนหย่อมของชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกายเพื่อให้กิจกรรมและใช้พื้นที่ร่วมกันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน

องค์ประกอบของสวนสาธารณะมีดังนี้

1. สนามเด็กเล่น
2. พื้นที่สวนหย่อม
3. สระน้ำ

4. พื้นที่ใช้อุปกรณ์ช่วยออกกำลังกาย

โดยจะมีการจัดพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อนระหว่างทางเท้า และจัดให้มีพื้นที่ของสวนสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้ที่มาพักผ่อนได้ศึกษาถึงพืชสมุนไพรในชุมชนท้องถิ่น

6.2.12 แนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงอาคารในชุมชน และบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

การกำหนดลักษณะอาคารบ้านเรือน ซึ่งการปรับปรุงต้องมีความสอดคล้องกับลักษณะและกิจกรรมของชุมชนจากข้อจำกัดของพื้นที่ซึ่งเป็นชุมชนริมคลองดังนั้นการออกแบบต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลังคาควรมีลักษณะสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นที่ถิ่น และวัสดุที่นำมาใช้เป็นวัสดุพื้นถิ่นเพื่อให้เหมาะกับภูมิประเทศและทำให้ทัศนียภาพของชุมชนมีความสวยงามยิ่งขึ้น

2. วัสดุก่อสร้างของอาคารใช้วัสดุพื้นถิ่น และคอนกรีต

3. การจัดทำป้ายร้านค้าบริเวณแหล่งท่องเที่ยวจัดให้มีรูปแบบ สี และขนาดเดียวกัน ติดบริเวณหน้าร้าน

6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ

จากการศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดแนวความคิดในการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกและออกแบบกลุ่มกิจกรรมของพื้นที่โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในด้านต่างๆเพื่อนำมาสรุปผลและจัดทำผังออกแบบ เพื่อตอบสนองนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเพื่อความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการปรับปรุงชุมชนตามหลักการออกแบบและวางผังชุมชน

1. ภาพรวมการออกแบบตามความมุ่งหมายของโครงการ

การพัฒนาและปรับปรุงบริเวณพื้นที่ศึกษา รองรับการพัฒนาตัวด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวกับกิจกรรมทางการเกษตรของชุมชน โดยกำหนดกิจกรรมการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษา ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกและบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์แสดงสินค้า OTOP ศาลาพักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก การปรับปรุงตลาดสดเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาชุมชนโดยจัดพื้นที่นันทนาการ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ศึกษา

2. ภาพรวมทั่วไปของการออกแบบ

ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก มีเนื้อที่รวมประมาณ 2,800 ไร่ โดยมีตลาดน้ำเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของชุมชน โดยมีถนนสายหลักของชุมชนคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และ

เป็นถนนสายหลักสู่จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการเข้าถึงพื้นที่บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญระดับโลกสามารถเข้าถึงได้ 2 ทางคือเส้นทางถนนสุขาภิบาล 1 และเส้นทางคลองดำเนินสะดวกซึ่งโครงการได้กำหนดการปรับปรุงขยายถนนสุขาภิบาล 1 และจัดสร้างทางเท้าริมคลองเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมของชุมชนและกำหนดพื้นที่สีเขียวบริเวณริมคลองเพื่อป้องกันการขยายตัวของชุมชนริมคลองในอนาคตทางด้านการท่องเที่ยวมีการอนุรักษ์พื้นที่และการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

กลุ่มกิจกรรมหลักด้านการท่องเที่ยวของโครงการอยู่ในบริเวณศูนย์กลางของชุมชนซึ่งพัฒนาต่อเนื่องจากพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมของชุมชน และสามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ และกลุ่มกิจกรรมพาณิชยกรรมบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับอำเภอ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ในด้านธุรกิจการท่องเที่ยว การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการเกษตร พัฒนาชุมชนให้มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ โดยกำหนดพื้นที่สีเขียวจัดสร้างเป็นสวนสาธารณะ และเป็นที่ยูนิคของชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมระหว่างสองฝั่งคลองดำเนินสะดวกโดยใช้สะพานเพื่อเป็นการเชื่อมกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ และรองรับการขยายตัวของชุมชน

ในพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกจะพัฒนาและปรับปรุงให้พื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวตลอดไป โดยใช้แนวการอนุรักษ์ชุมชนเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชนริมคลองดำเนินสะดวกให้ดียิ่งขึ้น

6.4 แนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและผัง

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ IMPLEMENTATION เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการวางแผนออกแบบชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของโครงการ และประโยชน์และผลตอบแทนที่จะได้รับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การออกแบบต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมของชุมชน

จากการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก โดยนำเสนอแนวความคิดและนำเสนอกลยุทธ์การนำไปปฏิบัติใช้ 3 องค์ประกอบคือ วาระในการพัฒนา มาตรการในการพัฒนา องค์การบริหารในการพัฒนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.4.1 วาระในการพัฒนา

การกำหนดเป้าหมายด้านระยะเวลา ในการพัฒนาตามโครงการที่ออกแบบ และวางแผน จึงกำหนดช่วงในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนออกเป็น 4 ระยะ ซึ่งแบ่งช่วงเวลาระยะละ

5 ปี ซึ่งรวมระยะเวลาในการพัฒนาทั้งหมด 20 ปี โดยแบ่งหน่วยงานพัฒนาและปรับปรุง คือ ภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งภาครัฐให้ดำเนินงานในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการของชุมชนและภาคเอกชนดำเนินงานในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรม ทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ของชุมชน

- การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2552
- การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2557
- การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562
- การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2567
- 1. การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2552

การพัฒนาช่วงที่ 1 จะเป็นการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาชุมชนที่เร่งด่วน โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนากระบวนโครงข่ายคมนาคม ได้แก่ การปรับปรุงทางเท้าบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และจัด Street Furniture การขยายถนนสุขาภิบาล 1 เพื่อใช้เป็นเส้นทางหลักในการเข้าถึงตลาดน้ำ และปรับปรุงทางเท้า บริเวณริมคลองเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชนและจัดสร้างสะพานเพื่อใช้เป็นเส้นทางเชื่อมต่อพื้นที่ ทั้งสองฝั่งของคลองดำเนินสะดวกรวมทั้งการขุดลอกคูคลอง กำจัดผักตบชวา และขยะมูลฝอยตาม ลำคลองสายต่างๆ สำหรับภาคเอกชน จะเป็นการลงทุนสำหรับกิจกรรมการบริการด้านการท่องเที่ยว ตลาดน้ำ ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของชุมชน

- 2. การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2557

การพัฒนาช่วงที่ 2 การดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงโดยหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งภาครัฐจะพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการปรับปรุง ภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำและบริเวณริมคลองดำเนินสะดวก โดยการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยวได้แก่

- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- ที่จอดรถ ศาลาริมน้ำ แพร่มน้ำ ท่าเรือ ห้องน้ำ
- ศูนย์แสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน
- จุดชมวิวยุริยวงค์
- ปรับปรุงร้านขายของที่ระลึก

ภาคเอกชนจะพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรของชุมชน โดยการปรับปรุงสวนผลไม้ให้มีสภาพสวยงาม และร่มรื่น เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวชมตลาดน้ำและการสัมผัสวิถี

ชีวิตชาวสวน โดยจัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางเกษตร เพื่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน

3. การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 25588 – 2562

การพัฒนาในช่วงที่ 3 เป็นการพัฒนาทั้งภาคครัวและภาคเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาจากภาคเอกชน การพัฒนาที่ให้เกิดความสอดคล้องกับบทบาทด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่และการปรับปรุงอาคารในย่านพาณิชย์กรรม ซึ่งการดำเนินการทางภาครัฐจะพัฒนาระบบถนนและสาธารณูปโภคอื่นๆ และกำหนดพื้นที่เพื่อจัดสร้างสวนสาธารณะ ลานเอนกประสงค์ และการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการปรับปรุงอาคารบ้านเรือนริมน้ำเพื่อจัดทำโครงการ Home Stay เพื่อส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาในช่วงที่ 3 มีกิจกรรมหลักที่สำคัญดังนี้

- สวนสาธารณะ
- ปรับปรุงอาคารบ้านเรือนริมน้ำ
- โครงการ Home Stay
- ลานเอนกประสงค์
- สถานีขนส่ง

4. การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 25633 – 2566

การพัฒนาช่วงที่ 4 เป็นการพัฒนากิจกรรมการค้าบริเวณสองฝั่งถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นพื้นที่ดังกล่าว จึงมีความเหมาะสมในการพัฒนาเป็นตลาดศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับอำเภอ เนื่องจากพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนเกษตรกรรม การพัฒนาตลาดเพื่อรองรับผลผลิตของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงต่อไปในอนาคต

5. สรุปวาระในการพัฒนา

การพัฒนาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว มีวาระในการพัฒนา 4 วาระ โดยมีระยะเวลาในการพัฒนาช่วงละ 5 ปี รวมระยะเวลาในการพัฒนาและปรับปรุงทั้งหมด 20 ปี โดยแบ่งเป็น 4 ระยะโดยมรรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6.2 แสดงช่วงระยะเวลาในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำ
ดำเนินสะดวก

ช่วงระยะเวลา	กิจกรรม	หน่วยงาน
1) พ.ศ. 2548 – 2552	1. พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม 2. การขุดลอกคูคลอง กำจัดผักตบชวา และขยะมูลฝอยตามลำคลองสายต่างๆ 3. การบริการด้านการท่องเที่ยวตลาดน้ำ	ภาครัฐ ภาครัฐ ภาคเอกชน
2) พ.ศ. 2553 – 2557	1. พัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ 2. ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำและบริเวณริมคลองดำเนินสะดวกและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร - ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว - ที่จอดรถ ศาลาริมน้ำ แพร่มน้ำ ท่าเรือ ห้องน้ำ - ศูนย์แสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน - จุดชมวิวยุริยวงษ์ - ปรับปรุงร้านขายของที่ระลึก - ปรับปรุงสวนผลไม้	ภาครัฐ ภาครัฐและเอกชน
3) พ.ศ. 2558 – 2562	1. ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และอาคารบ้านเรือนบริเวณริมน้ำ 2. จัดสร้างสวนสาธารณะ 3. โครงการ Home Stay 4. ลานเอนกประสงค์ 5. สถานีขนส่ง	ภาครัฐ ภาครัฐ ภาครัฐและเอกชน ภาครัฐ ภาครัฐ
4) พ.ศ. 2563 – 2567	1. ปรับปรุงตลาดสด 2. ตลาดค้าส่งเป็นศูนย์กลางสินค้าทางการเกษตรระดับอำเภอ 3. ปรับปรุงอาคารพาณิชย์	ภาครัฐ ภาครัฐ ภาคเอกชน

6.4.2 มาตรการในการพัฒนา

การออกแบบและวางผังชุมชนเมืองในประเทศไทยหรือ ผังเมืองเฉพาะตามกระบวนการวางแผนพัฒนาเมือง จำเป็นต้องมีเครื่องมือและมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นส่วนประกอบในการนำผังไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมี พรบ. กรมการผังเมือง พ.ศ. 2518 เป็นเครื่องมือหลักในการนำผังไปปฏิบัติโดยมีกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะเทศบัญญัติ

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก พ.ศ. 2544 ซึ่งมีมาตรการและข้อกำหนดในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีองค์ประกอบสำคัญแบ่งได้เป็น

6.4.2.1 นโยบายการกำหนดมาตรการ

การปรับปรุงพื้นที่ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้มีการพัฒนา และในรูปแบบของการปรับปรุง (DEVELOPMENT) ในพื้นที่กำหนดเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางการเกษตร เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวในอนาคต

6.4.2.2 กฎหมายที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่

กฎหมายที่นำมาใช้มิได้ใช้เฉพาะควบคุมด้านผังเมือง ซึ่งกฎหมายต่างๆ นี้มีส่วนช่วยส่งเสริมกฎหมายด้านผังเมือง โดยเป็นกฎหมายที่นำมาใช้ในการควบคุมให้เป็นไปตามแผนการออกแบบชุมชน โดยเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยกฎหมายพระราชบัญญัติผังเมืองเฉพาะ ซึ่งหมายถึงความถึงแผนผังและโครงการดำเนินการพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่บริเวณเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อประโยชน์แก่การวางผังเมืองโดยเฉพาะการนำไปใช้นั้นจะต้องมีกฎหมายอื่นๆ เป็นส่วนประกอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนา และปรับปรุงพื้นที่ โดยมีกฎหมายประกอบที่สำคัญคือ

1. พระราชบัญญัติการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ในส่วนนี้ รัฐบาลใช้พระราชบัญญัติการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการพัฒนา ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การพัฒนาโครงข่ายคมนาคม การเวนคืนเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสาธารณะประโยชน์ และการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์บริเวณพื้นที่ริมน้ำ เพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สำหรับพื้นที่โครงการ ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก รัฐบาลใช้อำนาจตาม พรบ. ผังเมือง พ.ศ.2518 ในส่วนของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์บริเวณริมคลองดำเนินสะดวก เพื่อนำมาใช้เป็นสาธารณะประโยชน์รวมถึงการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ริมคลองดำเนินสะดวก

2. ข้อกำหนดเฉพาะพื้นที่โครงการ

พื้นที่เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ดังนั้นในการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ จึงไม่มีข้อบังคับที่ชัดเจน ต้องอาศัยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อกำหนดควบคุมแทน โดยทางเทศบาลได้มีการดำเนินการส่งข้อมูลประกอบการพิจารณา ให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ในปี พ.ศ. 2530 แต่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2532 ได้มีการดำเนินการขอให้ทางจังหวัดราชบุรี กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รั้วถอน เคลื่อนย้ายและใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใด หรือประเภทใด

เป็นการเร่งด่วน และเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศตามความตามมาตรา 13 แห่ง พรบ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เพื่อใช้บังคับชั่วคราว แต่ก็ยังมีได้ประกาศเป็นกฎหมาย โดยมีความเห็นว่าบริเวณที่ควรควบคุมการก่อสร้าง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 รัศมีจากกึ่งกลางถนน 400 เมตร เริ่มจากเขตเทศบาลทิศเหนือ สุดเขตเทศบาลทิศใต้ และริถนนสุขาภิบาล 1 รัศมีจากกึ่งกลางถนนข้างละ 400 เมตรตลอดแนวถนน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆ และเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการดังนี้

3. พระราชบัญญัติว่าด้วยกรรมเนียบคลอง พ.ศ. 2413

มาตรา 8 คลองที่ทะลุออกนอกไปหัวเมือง คลองดำเนินสะดวกต้องมีถนนริมคลองฝั่งหนึ่งกว้าง 8 ศอก (4 เมตร) ให้ตลอดลำคลอง เพราะจะเป็นที่อาศัยของชาวเรือที่เดินทางไกล ควรจะปลูกต้นไม้ใหญ่ริมถนนทางตลิ่งคลองขึ้นไป 8 ศอกให้ตลอด

4. ข้อบังคับสำหรับคลองดำเนินสะดวก

ข้อ 2 ให้ยกเว้นที่ริมคลองดำเนินสะดวกไว้เป็นถนนหลวง สำหรับเป็นทางโยงข้างละ 8 ศอก ทั้ง 2 ฝั่ง

ข้อ 3 ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างสิ่งใดใด ลงในเขตถนนหลวง เว้นไว้แต่จะทำสะพานทำน้ำที่มีหลังคาและไม่ยื่นพื้นตลิ่งมาเกิน 3 ศอก

5. ข้อกำหนดการเดินทางท้องถิ่น แห่งจังหวัดราชบุรี

ภายในเขตท้องที่ อ. ดำเนินสะดวก ห้ามรถยนต์ทุกประเภทใช้เครื่องยนต์ขณะเดินเรือ ระหว่างเวลา 8.00 น. ถึง 12.00 น. ในคลองต่อไปนี้

- คลองต้นเข็ม ตั้งแต่แยกคลองดำเนินสะดวก จนถึงคลองต้นตาล

- คลองลัดราชบุรี ตั้งแต่แยกคลองดำเนินสะดวก จนถึงสี่แยกคลองมอญ

- ข้อกำหนดต่างๆ เพื่อสนับสนุนแนวนโยบายการกำหนดมาตรการในการพัฒนา จึงเสนอข้อกำหนดต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการควบคุมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผัง มีรายละเอียดดังนี้

6. ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร มีความมุ่งหมายเพื่อ

- ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- ป้องกันการปะปนของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ต่างประเภทกัน

- รัฐสามารถวางแผนเพื่อจัดบริการสาธารณูปโภคในแต่ละพื้นที่ให้มีความ

ต่อเนื่อง และเพียงพอ

ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารนี้ ได้กำหนดไว้ใน พรบ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 ในส่วนของผังเมืองเฉพาะ เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การกำจัดขยะมูลฝอย

การกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชน เป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน เนื่องจากการขยายตัวของเมือง การเพิ่มจำนวนประชากร ประกอบกับพื้นที่ว่างที่เคยทิ้งขยะลดน้อยลง การทิ้งขยะเกลื่อนกลาดโดยไม่ผ่านการกำจัดวิธีที่ถูกต้องจึงควรพิจารณาและคำนึงถึงให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแวดล้อม

การเผา (Sanitary Landfill) เป็นวิธีการกำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาลที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง การเผาขยะมูลฝอยในเตาที่ถูกหลักสุขาภิบาล หมายถึง ขบวนการเผาไหม้ของเสียทั้งส่วนที่เป็นของแข็ง ของเหลว และก๊าซ ซึ่งต้องใช้ความร้อนสูง เพื่อให้การเผาไหม้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ไม่ทำให้เกิดกลิ่น ควันรบกวนและไม่ทำให้เกิดปัญหาทางด้านมลภาวะทางอากาศ (Air Pollution) จึงเป็นระบบที่ใช้บ่อย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง ต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสูง วิธีนี้เหมาะสำหรับขยะที่มีความชื้นต่ำ ขยะติดเชื้อและในพื้นที่ที่มีราคาที่ดินสูง

การกำจัดขยะด้วยการเผา (Incineration)

การเผา หมายถึง การเผาในเตาที่สร้างขึ้นเพื่อเผาขยะได้โดยสมบูรณ์นั้น ความร้อนจะมีปริมาณ 1,250 – 2,000 องศาฟาเรนไฮต์ เตาเผาขยะแบบง่าย ๆ จะประกอบด้วยห้องเผา ซึ่งมีตะแกรงรับขยะ ช่องเดินขยะเพื่อเผา ปล่องไฟและช่องเขี่ยขี้เถ้า

การเผาขยะในชุมชนชนบทสามารถจัดทำได้ด้วยวิธีง่าย ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. การเผาโดยอาศัยเตาเผาแบบง่าย ๆ เช่น ใช้ถังคอนกรีต หรือวงขอบบ่อนำมาวางซ้อนกัน 2-3 ใบ โดยมีตะแกรงเหล็กชั้นกลางระหว่างขอบที่ 1 และ 2 ก็จะได้เตาเผา อาจใช้ถังยางมาตอขยมาดัดแปลงทำเป็นเตาเผาขยะก็ได้เช่นกัน

ข. การเผาในหลุมขุด จัดทำไ้โดยขุดหลุมให้ลึกประมาณ 4-5 ฟุต แล้วนำขยะที่ต้องการเผาในแต่ละวันใส่ไปในหลุมแล้วทำการเผา

สำหรับการเผาบนพื้นดินธรรมดาโดยกวาดขยะมารวมกันแล้วเผาไฟสุมนั้นนับว่าไม่ปลอดภัย อาจเกิดอัคคีภัยได้ และทำให้ดูสกปรก เกิดการฟุ้งกระจายของขี้เถ้าได้ง่าย จึงไม่ควรเผาขยะวิธีนี้ในชุมชน

การกำจัดขยะโดยวิธีการเผานั้นถ้าเผาได้อย่างทั่วถึงจริงๆ เตาเผาที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถลดจำนวนขยะได้มากกว่าร้อยละ 80 จึงเป็นการที่ประหยัดที่สุดในด้านเนื้อที่เพื่อใช้ใน

การกำจัดขยะ อย่างไรก็ตามการเผาขยะในเตาขนาดเล็กเช่นที่เคยปฏิบัติอยู่ ดดยทั่วไปในปัจจุบันสามารถทำลายขยะได้เพียงบางส่วน ได้แก่ ขยะที่ลุกติดไฟได้ง่ายเท่านั้น ส่วนขยะสคมักจะเผาไหม้ไม่หมด ดังนั้นเมื่อขยะเริ่มแห้งตัวลงก็จะมี การเผาซ้ำอีกครั้งหนึ่งให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

แบบมาตรฐาน เตาเผาขยะ

- กองวิศวกรรมสุขภาพภิบาล กรมโยธาธิการ
- กองอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

โรงฆ่าสัตว์ (Slaughter house)

ข้อแนะนำในการเลือกทำเลที่ตั้ง

1. ควรได้พิจารณาในด้านผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม โรงฆ่าสัตว์ควรห่างจากชุมชน โรงเรียนและวัดอย่างเพียงพอ ควรตั้งอยู่ภายในอาณาบริเวณเขตอุตสาหกรรม และจะต้องตั้งในที่ซึ่งปราศจากกลิ่น คิวิน ผุน
2. ไม่ควรตั้งอยู่ใกล้ และเหนือแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งใช้สำหรับอุปโภคบริโภค เพราะน้ำเสีย หรือขยะจากโรงฆ่าสัตว์อาจปนเปื้อนแหล่งธรรมชาติได้
3. ควรมีเนื้อที่เพียงพอ และเหมาะสมแก่การบำบัดน้ำเสีย และกว้างขวางเพียงพอที่จะขยายขนาดโรงฆ่าสัตว์ในอนาคตได้
4. การคมนาคมสะดวกในการขนส่งเนื้อสัตว์เข้าออกโรงฆ่าสัตว์ และถนนเข้าบริเวณจะต้องใช้ได้ดีทุกฤดูกาล
5. ทำเลที่ตั้งควรสามารถระบายน้ำได้ดี
6. มีแหล่งน้ำใช้สำหรับอุปโภคอย่างเพียงพอ และควรมีถังเก็บสำรองไว้ใช้ในกรณีน้ำขาดแคลน ความจุอย่างน้อยเท่ากับปริมาณน้ำที่ใช้ใน 1 วัน
7. มีไฟฟ้าใช้เพียงพอ
8. สภาพพื้นดินที่จะก่อสร้างควรมีสภาพที่เหมาะสมแก่การก่อสร้างอาคารถาวรได้ง่าย

ง่าย

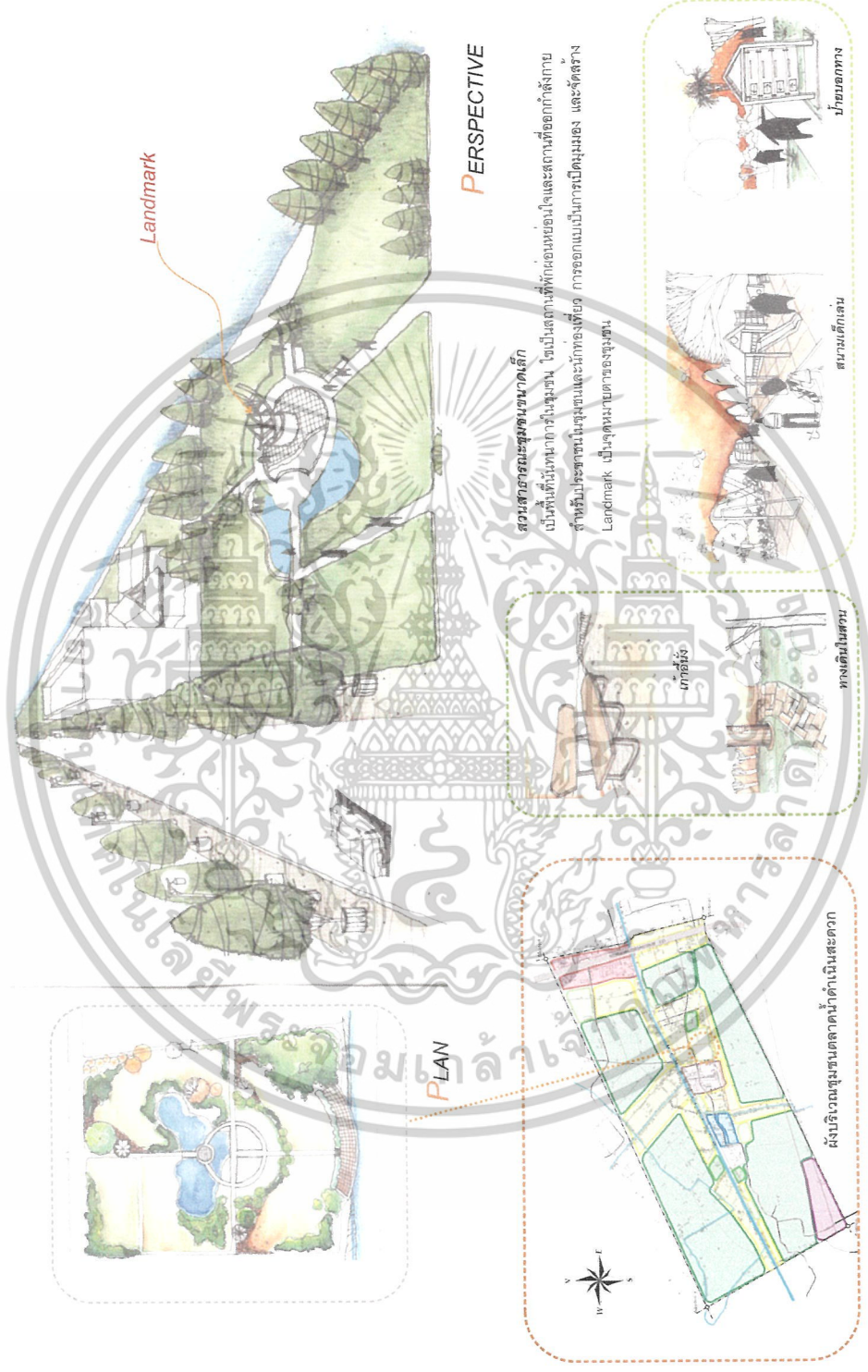
การจัดทำผังบริเวณให้เหมาะสมโดย

ให้เทศบาลหรือสุขภาพภิบาลออกแบบและจัดผังบริเวณให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

- อาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ควรตั้งในลักษณะที่เอื้ออำนวยในการต่อเติมหรือขยายขนาดโรงฆ่าสัตว์ภายหลัง โดยให้ต้นทุนต่ำสุด และมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่เดิมน้อยที่สุด

- อาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ควรตั้งในที่ซึ่งระบายน้ำได้ดี
- ให้พิจารณาทิศทางลมควบคู่ไปกับลักษณะความลาดชันของพื้นที่ เช่น ให้ตั้งคอกพักสัตว์อยู่ทางด้านใต้ลม หรือด้านหลังของโรงฆ่าสัตว์
- ถนนทางเข้าออก ทางกลับรถ โรงจอดรถ ควรมีขนาดเพียงพอเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสัตว์เข้าออกโรงฆ่าสัตว์ และมีสภาพดีในทุกฤดูกาล
- ถนนภายในและบริเวณที่นำสัตว์จากรถ ถนนเชื่อมต่อภายในบริเวณกับอาคารต่างๆ และบริเวณนำสัตว์ลงจากรถควรเป็นถนนลาดยางแบบ (DOUBLE BITUMINOUS)
- บริเวณขนถ่ายสัตว์ลงจากรถและคอกสัตว์ควรตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ขนเนื้อสัตว์ที่ฆ่าแล้ว
- อุปกรณ์และโรงฆ่าสุกร โรงฆ่าโค กระบือ ควรแยกออกจากกันมีคอกพักสัตว์ซึ่งแยกกัน
- คอกพักสัตว์ควรตั้งอยู่หลังของโรงฆ่าสัตว์ เพื่อสะดวกในการนำสัตว์เข้ามาขบวนการฆ่าเริ่มจากด้านหลังมีที่สำหรับให้น้ำสัตว์และมีสายน้ำ สำหรับทำความสะอาดคอกพักสัตว์ภายในคอกพักสัตว์จะต้องมีที่สำหรับให้น้ำสัตว์
- อาคารที่ทำการควรตั้งอยู่ด้านหน้าใกล้กับประตูทางเข้า เพื่อสะดวกในการติดต่อ มีไว้สำหรับแพทย์ และเจ้าหน้าที่ของโรงฆ่าสัตว์เพื่อปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านธุรการ และการติดต่อ
- บ้านพักคนงาน บ้านพักสัตวแพทย์ และผู้ช่วย โรงฆ่าสัตว์ควรแยกห่างจากกันพอสมควร
- รั้วเพื่อความปลอดภัยและเป็นสัดส่วน จำเป็นต้องทำรั้วโดยรอบทั้ง 4 ด้าน โดยมีประตูทางเข้าทางเดียวอยู่ทางด้านหน้า รั้วควรสูงอย่างน้อย 2.00 เมตร
- ระบบบำบัดน้ำเสีย ควรสร้างขึ้นในบริเวณที่อยู่ต่ำที่สุด และอยู่ด้านหลังของโรงฆ่าสัตว์ เพื่อสะดวกในการปล่อยน้ำเสียให้ไหลไปจากอาคารฆ่าสัตว์
- รางระบายน้ำเสีย มีความลาดเอียงเพียงพอ และจำเป็นต้องสร้างขึ้นเพื่อระบายน้ำไปสู่บ่อบำบัดน้ำเสีย
- ท่อระบายน้ำ ภายในบริเวณจะมีระบบระบายน้ำฝนเพื่อระบายน้ำฝนจากอาคาร และภายในบริเวณพื้นที่ขนาดท่อเส้นผ่านศูนย์กลางอย่างน้อย 0.40 เมตร

สร้างสวนสาธารณะชุมชน

สวนสาธารณะชุมชนขนาดเล็ก
 เป็นพื้นที่ในเขตการปกครองในระดับตำบลหรือเทศบาล และสถานที่ที่คนในชุมชน
 สามารถเข้าถึงได้สะดวก การออกแบบเป็นทางเดินที่ปลอดภัย และจัดสร้าง
 Landmark เป็นจุดเด่นของชุมชน

ภาพที่ 6.6 แสดงพื้นที่การสร้างสวนสาธารณะในชุมชน

ตารางที่ 6.4 แสดงรายละเอียดสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณตลาดน้ำ

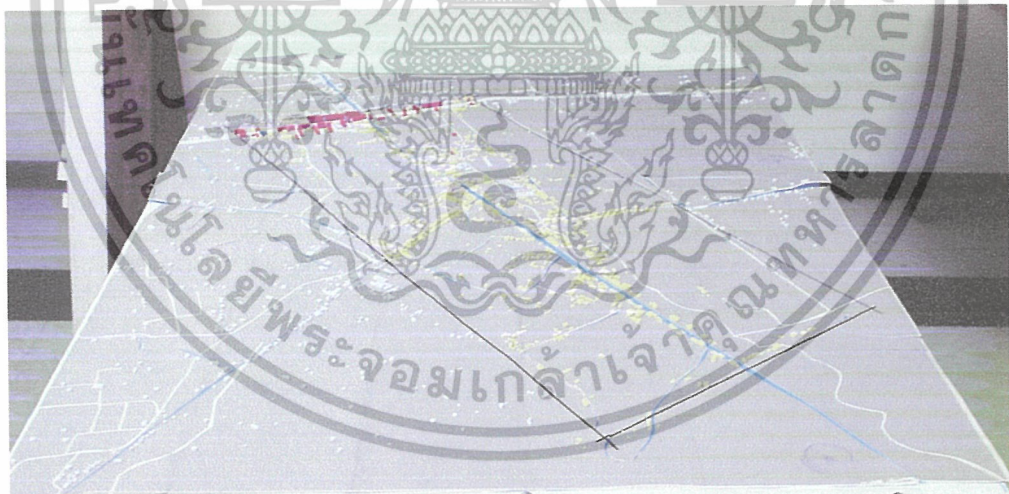
ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	สภาพปัจจุบัน	แนวคิดในการออกแบบ	แนวทางการปรับปรุง
<p>สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ</p> <p>(1) ศาลาริมน้ำ เพร็มน้ำ</p>	 <p>ด้านเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม ศาลาริมน้ำมีความสูงที่ดูโดดเด่นและมีจำนวนไม้เพียงสองต่อความกว้างของระแนง</p>	<p>ด้านการท่องเที่ยว จัดบรรยากาศ และเปิดมุมมองเพื่อส่งเสริมและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว โดยสามารถมองเห็นกิจกรรมในบริเวณตลาดน้ำ และกิจกรรมทางเรือชมสถานที่ท่องเที่ยวในสถานที่ และสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในถิ่นที่</p> <p>ด้านเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม เป็นการนำเอาวัสดุธรรมชาติและหัตถ์ในท้องถิ่นมาใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่ในภายหลัง ออกแบบอาคาร</p>	 <p>ศาลาริมน้ำ เพร็มน้ำ</p>
<p>(2) เส้นทางเขตลาดน้ำ</p>	 <p>ด้านเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม มีลักษณะที่ไม่มีความกลมกลืนกับถิ่นชุมชนโดยรอบ</p>	<p>ด้านการท่องเที่ยว จัดบรรยากาศ และเปิดมุมมองเพื่อส่งเสริมและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว โดยสามารถมองเห็นกิจกรรมในบริเวณตลาดน้ำ และกิจกรรมทางเรือชมสถานที่ท่องเที่ยวในสถานที่ และสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในถิ่นที่</p> <p>ด้านเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม เป็นการนำเอาวัสดุธรรมชาติและหัตถ์ในท้องถิ่นมาใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่ในภายหลัง ออกแบบอาคาร</p>	 <p>ศาลาริมน้ำ เพร็มน้ำ</p> <p>หลังคากระเบื้องดินเผา</p> <p>บันได</p> <p>หลังคากระเบื้องดินเผา</p> <p>พุ่มทางเขตลาดน้ำ</p>
<p>(3) ร้านขายของที่ระลึก</p>	 <p>ด้านเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม ร้านขายของที่ระลึกมีการพัฒนาในรูปแบบสถาปัตยกรรมเป็นแบบสมัยใหม่</p>	<p>ด้านการท่องเที่ยว จัดบรรยากาศ และเปิดมุมมองเพื่อส่งเสริมและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว โดยสามารถมองเห็นกิจกรรมในบริเวณตลาดน้ำ และกิจกรรมทางเรือชมสถานที่ท่องเที่ยวในถิ่นที่</p> <p>ด้านเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม เป็นการนำเอาวัสดุธรรมชาติและหัตถ์ในท้องถิ่นมาใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่ในภายหลัง ออกแบบอาคาร</p>	 <p>ร้านขายของที่ระลึก</p> <p>หลังคากระเบื้องดินเผา</p> <p>หลังคากระเบื้องดินเผา</p> <p>หลังคากระเบื้องดินเผา</p> <p>พุ่มทางเขตลาดน้ำ</p> <p>ร้านขายของที่ระลึก</p>

ตารางที่ 6.5 แสดงรายละเอียดสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณตลาดน้ำ

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	สภาพปัจจุบัน	แนวคิดในการออกแบบ
<p>สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ</p> <p>(1) ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP</p>	<p>ปัจจุบันในพื้นที่ชุมชนไม่มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP</p> <p>ของชุมชน</p>	<p>ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP</p> <p>กระเบื้องมุงหลังคาดินเผา</p>
<p>(2) ป้ายบอกตำแหน่งจุดท่องเที่ยว</p>	<p>บริเวณที่ติดตั้งลาดน้ำซึ่งมีแผงธงท่องเที่ยวที่ลาดน้ำยังขาดป้ายแสดงตำแหน่งของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว</p>	<p>ป้ายบอกตำแหน่งจุดท่องเที่ยว</p> <p>หินธรรมชาติ</p> <p>ป้ายบอกตำแหน่ง</p>
<p>(3) ทางเดินเท้า</p>	 <p>ทางเดินเท้ามีความแข็งแรงมีความสูงมาตรฐานโทรม และในเชิงขอความต้องมีการรองรับ</p>	<p>ทางเดินเท้า</p> <p>ทางเดินเท้า ไม้ ไม้เนื้อแข็ง</p>

ภาพแสดงหุ่นจำลองการปรับปรุงบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก

THESIS IN 2004 MODEL 1 : 25,000
TOURISM COMMUNITY FOR DUMNERN SADUCK FLOATING MARKET
PRESENT BY MISS PEERANUCH RUMPO CODE 46035019
KAS MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
MASS SURROUND

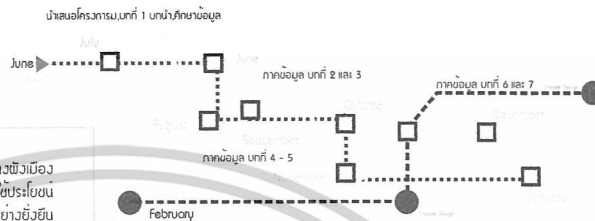
ภาพแสดงหุ่นจำลองผังบริเวณพื้นที่เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

6.5 ภาพถ่ายผลงานการออกแบบ

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuangsaduak Floating Market

INTRODUCTION: ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับรางวัลเมือง และชุมชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและหามาตรการ ควบคุมการใช้ประโยชน์ ที่ดินเพื่อให้เกิดเป็นชุมชนที่พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก โดยที่ชุมชนมีความเป็นมาที่เก่าแก่ตั้งแต่ช่วงรัชกาลที่ 4 และ 5 มีบทบาท ที่สำคัญทางวัฒนธรรมอันยาวนานจนถึงปัจจุบัน แต่เนื่องในปัจจุบัณมีอัตราการขยายตัวของประชากรที่รวดเร็วและมีอัตราที่สูงขึ้น ทำให้ชุมชนตลาดน้ำ ประสบปัญหาต่างๆมากมาย เช่น ปัญหาการขาดระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางการค้ามากเกินไปทำให้ คุณภาพชีวิตของชุมชนเปลี่ยนไป และปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมและพัฒนา ด้วยเหตุนี้การปกครองส่วนท้องถิ่น และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้นิยมนาย และแผนพัฒนาปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเกิดขึ้น

GANTT CHART

THESIS @:

ภาพที่ 6.8 แสดงความเป็นมาของโครงการ

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuangsaduak Floating Market

PROJECT PROPOSAL

เป้าหมาย	เหตุผลโครงการ	ความเป็นมา	แนวทางแก้ปัญหา	วัตถุประสงค์
	เพื่อเป็นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและคนไทยรวมทั้งเด็ก 1 - 9 (2504 - 2549) ซึ่งส่วนใหญ่คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งคนมาอยู่ ในกรุงเทพมหานครมากมาจังหวัด 56 จังหวัดของภาคเหนือและชุมชน	ทำวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับ ชุมชนและวัฒนธรรมยุคต่างๆ ต่างๆ	เมื่อทำเรื่องดังกล่าวแล้วกับ แผนพัฒนาและยุทธศาสตร์ ในการมีส่วนร่วมของประชาชน	เพื่อศึกษาแผนพัฒนาชุมชนในบางด้านในการมีบทบาทและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
	เศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่ให้การสนับสนุนทางการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดชุมชนที่เพิ่มขึ้น เมื่อรองรับสถานการณ์การท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถทำได้โดยชุมชนที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตและประเพณีการดำรงชีวิตที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนและวัฒนธรรม	เมื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุมชนให้ชัดเจน	เพื่อศึกษาความยั่งยืนได้ทางด้านเศรษฐกิจและ สิ่งกันที่ผลกระทบต่อการปรับปรุงพื้นที่
	มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นทำให้เกิดประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นของ สวัสดิการที่ให้กับชุมชนและเด็ก ปัญหาขาดเสถียรภาพ	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากการขาดการมีบทบาทในชุมชนมีส่วนร่วมและ ทรัพยากรน้ำ. ความสำคัญของพื้นที่ชุมชนที่มี วิถีชีวิตที่รักษาวิถีชีวิตการอนุรักษ์	จัดกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อประโยชน์ต่อ การพัฒนาพื้นที่ที่ยั่งยืน	เพื่อศึกษาความความกักผลกระทบด้านการวางผัง ปรับปรุงและอนุรักษ์ชุมชน และจัดกิจกรรมภายในชุมชน
	ชุมชนได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่ ทำให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น การปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลองที่กีดกัน และการท่องเที่ยวที่กระทบจากการพัฒนาทางด้าน สาธารณูปโภค สาธารณูปการและสาธารณูปโภค สวัสดิการที่ความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น	ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จากชุมชนที่อยู่อาศัย และสถานที่ เช่น ลำคลองน้ำเสีย ขยะมูลฝอย บ้านเรือนทรุดโทรม	การวางผังปรับปรุงวิถีชีวิตในชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มี อยู่และสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของ ชุมชนตลาดน้ำที่จาณะเขตภาคกลาง	เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นกับแบบ ทิศทางการของพื้นที่

2

THESIS @:

ภาพที่ 6.9 แสดงวัตถุประสงค์ในการเสนอหัวข้อปริญญาานิพนธ์

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

process : METHODOLOGY

ขอบเขตของการศึกษาปริญญาโท

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
3. ศึกษาแนวความคิดในการวางผังชุมชน และกลยุทธ์ที่นำมาใช้กับงานวางผัง
4. ศึกษาข้อมูลด้านเทคนิคต่าง ๆ
5. ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ
6. ศึกษากฎหมาย พระราชบัญญัติและข้อกำหนดต่าง ๆ
7. ศึกษาการเพิ่มสถิติของจำนวนประชากรในชุมชน
8. ศึกษาข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว
9. การศึกษาข้อมูลทางด้านข้อมูลด้านกายภาพ

- วิธีการเก็บข้อมูลเบื้องต้น
1. ศึกษามูลฐานข้อมูลปฐมภูมิ, อนุภาคทุติยภูมิ
 2. ใช้นักวิเคราะห์ข้อมูล
 3. ใช้นักสำรวจข้อมูล
 4. ใช้นักแสดงออกออกแบบ
 - สร้างแนวคิดในการออกแบบ
 5. ใช้นักออกแบบในการปรับปรุง
 - ส่วนอาคาร
 - ส่วนพื้นที่สาธารณะ
 - OPEN SPACE
 6. ใช้นักสรุปผลและการนำเสนอโครงการ

ส่วนของการศึกษาออกแบบ

- ☞ ทำการปรับปรุงแก้ไขและจัดวางผัง การออกแบบเป็นกายภาพเพื่อพัฒนาการศึกษาพื้นที่โดยพัฒนาให้มีผลกระทบต่อชุมชนเดิม
- ☞ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นและภูมิภาค
- ☞ ปรับปรุงจุดทัศนียภาพของตลาดน้ำดำเนินสะดวก
- ☞ พัฒนาระบบโครงสร้างการคมนาคมให้สมบูรณ์
- ☞ เป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ☒ เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรักถิ่นที่อยู่อาศัยของตน
- ☒ ทราบถึงวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก และอาคารพาณิชย์ของชุมชนที่เป็นงานสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่
- ☒ การรัฐและเอกชนได้ทราบถึงความสำคัญของพื้นที่
- ☒ เป็นแนวทางในการ พัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

THESIS @:

ภาพที่ 6.10 แสดงขอบเขตในการดำเนินปริญญาโท

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

นโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 1-9 (พ.ศ. 2504-2549)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 (พ.ศ. 2504 - 2519)
 วัตถุประสงค์มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะ
 การพัฒนาการคมนาคมและส่งเสริมอาชีพประชาชนและสังคม
 ผลจากการพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 4-7 (พ.ศ. 2520 - 2539)
 ได้มุ่งเน้นการเร่งรัดการกระจายความเจริญทั่วบ้านแก่ประชาชนและการขยายบริการ
 ทางด้านสังคมในสาขาสุขภาพและกำลังคน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2549)
 ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของชนโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
 ของตนเองและสังคม

แผนพัฒนาสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2544 - 2549)
 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาสุขภาพอนามัย และยกระดับคุณภาพชีวิตโดยยึด
 "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" รวมไปถึงการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวิทยา
 ศาสตร์ชุมชนศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปกรรม
 โบราณคดี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นโยบายกระทรวงมหาดไทย

นโยบายของกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1- 4 (พ.ศ. 2515 - 2534)
 โดยยึดนโยบายในการมุ่งเน้นการพัฒนาบ้านการเมืองและการปกครองประเภท

นโยบายของแผนมหาดไทยฉบับที่ 5 - 6 (พ.ศ. 2535 - 2544)
 ที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการวางผังเมืองและนโยบายในการปรับปรุงพื้นที่
 ให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาชุมชนให้ทันสมัย

นโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

นโยบายการท่องเที่ยวองค์การสนับสุนนางานการท่องเที่ยวเมืองอนุรักษ์ในลักษณะ
 อนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนและการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติที่เรียกว่า Home Stay
 เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยว

แผนมหาดไทยฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545 - 2549)

ที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของชนภายในชุมชนให้พึ่งตนเอง
 พัฒนาเมืองให้ทันสมัยจัดการบริหารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
 พัฒนาโดยวางผังเมืองและปรับปรุงการใช้ประโยชน์

POLICY STUDY

4

THESIS @:

ภาพที่ 6.11 แสดงความเป็นไปได้ด้านนโยบาย

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

เศรษฐกิจระดับประเทศ

POLICY STUDY

นโยบายแผนพัฒนาภาคภูมิจังหวัดภาคตะวันตก

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันตก (พ.ศ. 2547) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

นโยบายแผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดราชบุรี การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาทางสังคม การพัฒนาเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน และการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนเป็นเมืองน่าอยู่

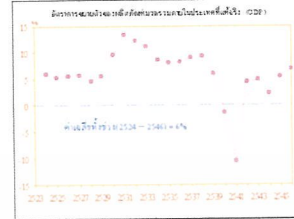
นโยบายแผนพัฒนาอำเภอ

การพัฒนาสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น (OTOP) และการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตร และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่กับเมืองริมน้ำประจวบที่ชุมชนที่คัดจากวิถีทางสิ่งแวดล้อมในชุมชนบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญระดับประเทศ

นโยบายแผนพัฒนาชุมชน สำนักงานเทศบาลตำบล

แผนพัฒนาชุมชน สำนักงานเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกพร้อมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางน้ำได้มีนโยบายในการ ปรับปรุงภูมิทัศน์ มีนาบัวสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้มีความทันสมัยพร้อมบริการนักท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ECONOMIC STUDY

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี 2541 - 2546

รายได้และรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำนวนครัวเรือนภาค ปี พ.ศ. 2541 - 2544

ปี	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)		รายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	
	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544
รายได้	12,500	13,200	14,100	15,000
รายจ่าย	10,200	10,800	11,500	12,300

THESIS @:

ภาพที่ 6.12 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

เศรษฐกิจระดับภาคตะวันตก

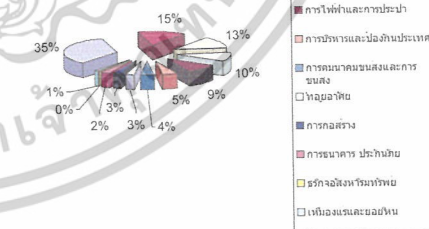
แสดงรายได้เฉลี่ยประชาชน , รายได้เฉลี่ย , คน งบประมาณประเทศและการท่องเที่ยว

ปีงบประมาณ	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อคน (บาท)	งบประมาณประเทศ (ล้านบาท)	งบการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
2540	4,799.7	786.64	~	~
2541	4,799.7	786.64	~	~
2542	4,799.7	786.64	~	~
2543	4,799.7	786.64	~	~
2544	4,799.7	786.64	~	~
2545	4,799.7	786.64	~	~
2546	4,799.7	786.64	~	~

ที่มา : งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2541-2546 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ECONOMIC STUDY

เศรษฐกิจระดับจังหวัดราชบุรี 2546

เศรษฐกิจระดับอำเภอดำเนินสะดวก 2546

สภาพเศรษฐกิจ อำเภอดำเนินสะดวกเป็นอำเภอที่มีเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีธนาคาร 9 แห่ง , สภากาชาด 4 แห่ง , ประชากรประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรมีแนวโน้มหลักของประชาชนในพื้นที่โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งสิ้น 91,738.50 ไร่ (ร้อยละ 66 ของพื้นที่อำเภอ) และการขยายผลผลิตทางการเกษตรจึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในอำเภอได้เป็นจำนวนมาก รองลงมาคือการค้าปลีกค้าขาย และการให้บริการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาตลาดน้ำดำเนินสะดวก

THESIS @:

ภาพที่ 6.13 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

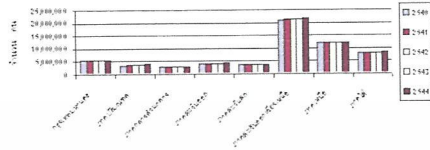
โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

SOCIAL STUDY

สังคมในประเทศไทย

ประเทศไทยมีผู้อยู่อาศัย 66 ล้าน มีประชากรที่มั่งคั่ง 62,799,872 คน

การคาดหมายอัตราการประชากรเฉลี่ยต่อหัวของประเทศไทยใน 10 ปี (พ.ศ. 2545 - 2555)

ปี	ชาย	หญิง	รวม
2545	12,450,000	12,350,000	24,800,000
2550	12,550,000	12,450,000	25,000,000
2555	12,650,000	12,550,000	25,200,000

ประเทศไทยมีการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย โดยมีระบอบการปกครองแบบรัฐสภา ภายใต้การปกครองของคณะรัฐมนตรี โดยแบ่งการบริหารการปกครอง ออกเป็น 3 ส่วน คือ

- การปกครองส่วนกลาง คือ กระทรวง ทบวง แลกรมต่างๆ
- การปกครองส่วนภูมิภาค คือ ศาล จังหวัด
- การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ อบต. อบจ. เทศบาล

ด้านศาสนา ศาสนาประจำชาติ ศาสนาพุทธ 95% และศาสนาอื่น ๆ 5%

ด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี
เอกลักษณ์ประจำชาติไทยมี 2 ประการ คือ วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปสถาน งานสถาปัตยกรรมต่างๆ และวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรมที่สามารถมองไม่เห็น จับต้องไม่ได้เช่น การเคารพผู้อาวุโส การให้ความสำคัญ และความเอื้ออาทรแบบธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของคนไทย

โครงสร้างสังคมของสังคมไทยแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ สังคมชนบท และสังคมเมือง

สังคมในจังหวัดราชบุรี

ด้านการศึกษา
จำนวนสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงปริญญาตรี รวม 450 แห่ง โดยมีอัตราสอนนักเรียน : ครู 21 : 1 หมายความว่าในระดัมนั้น 1 ได้ 100% เป็นจังหวัดแรกของประเทศไทย

ด้านสาธารณสุข
จังหวัดราชบุรีเป็นศูนย์กลางสาธารณสุขของภาคตะวันตก มีโรงพยาบาลของรัฐที่ให้บริการประมาณ 12 แห่ง สามารถรับคนไข้ได้ 2,344 เตียง

ด้านเกษตรกรรม
จังหวัดราชบุรี มีจำนวนเกษตรกรในจังหวัดประมาณ 588 หน่วยงาน

ด้านการเงิน
จังหวัดราชบุรี มีจำนวนหน่วยบริการเงินฝากทั้งหมด 16 แห่ง ครบถ้วนสาขาได้ทั้งสิ้น 89,484,466.41 ล้านบาท และมี จำนวนบัญชีเงินฝากทั้งสิ้น 173,587 บัญชี

THESIS @:

ภาพที่ 6.14 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

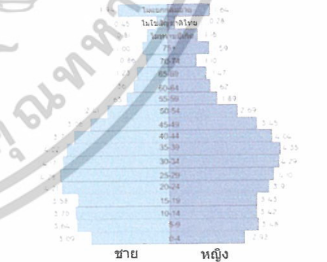
:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

SOCIAL STUDY

ข้อมูลประชากรและการปกครอง จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม
บ้านโป่ง	12,450,000	12,350,000	24,800,000
บ้านคา	12,550,000	12,450,000	25,000,000
บ้านไร่	12,650,000	12,550,000	25,200,000

ความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดราชบุรีเฉลี่ย 159 คนต่อตารางกิโลเมตร มีเมืองขึ้นอีก 3 ของภาคตะวันตก ประชากรตามเขตการปกครองดังนี้

การแบ่งการปกครองและการบริหารในจังหวัดราชบุรี

ลำดับ	ชื่ออำเภอ	ชื่อจังหวัด	พื้นที่	ประชากร
1	บ้านโป่ง	ราชบุรี	1,245	12,450,000
2	บ้านคา	ราชบุรี	1,255	12,550,000
3	บ้านไร่	ราชบุรี	1,265	12,650,000

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี

THESIS @:

ภาพที่ 6.15 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

PHYSICAL STUDY

ประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 518,000 ตร.ม. มีอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีคุณสมบัติทางกายภาพหรือระหว่างเส้นละติจูดหรือลองจิจูดที่ 5 องศา 37 ลิปดาเหนือ ถึง 20 องศา 27 ลิปดาเหนือ และระหว่างลองจิจูดหรือเส้นแวงที่ 97 องศา 22 ลิปดาตะวันออก

ภาคตะวันตก ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และราชบุรี มีพื้นที่ 53,679.018 ตารางกิโลเมตร

จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 5,196.462 ตารางกิโลเมตร ภาวการณ์ตะวันตกมีลักษณะเป็นเทือกเขาลูก มีต้นบริเวณชายแดนเขตติดต่อกับประเทศพม่า

อำเภอดำเนินสะดวกตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก เมืองใหม่ของจังหวัดราชบุรี เป็นระบบการประมาณ 23 กิโลเมตร มีพื้นที่ 22 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.27 ของพื้นที่จังหวัดราชบุรี

- เขตเทศบาลดำเนินสะดวกมีพื้นที่ทั้งสิ้น 4.8 ตารางกิโลเมตร (2,800 ไร่) ครอบคลุมพื้นที่ตำบลต่าง ๆ รวม 5 ตำบล
1. ตำบลดำเนินสะดวก หมู่ที่ 2- 9
 2. หมู่ที่ 1 2 บางส่วน
 3. ตำบลลาดบัวหลวง หมู่ที่ 1, 2 บางส่วน
 4. ตำบลลิ้นปี่ หมู่ที่ 7 บางส่วน
 5. ตำบลสุรนารถ หมู่ที่ 1, 8 บางส่วน
 6. ตำบลลาดบัว หมู่ที่ 4 บางส่วน

การคมนาคมขนส่ง

ทางบก

ทางอากาศ

ทางเรือ

THESIS @:

ภาพที่ 6.16 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

PHYSICAL STUDY

สภาพภูมิอากาศ แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ฤดูร้อน ระหว่าง พ.ย. - พ.ค. ฤดูหนาว ระหว่าง พ.ย. - ก.พ. ฤดูฝน ระหว่าง มิ.ย. - ต.ค.

ปริมาณน้ำฝนในรอบ 5 ปีเฉลี่ย 13947.4 มม. ปริมาณน้ำจืดสูงสุดในเดือนกันยายน-ตุลาคม

ทิศทางลม ลมหนาว จากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วง พ.ย. - ก.พ. ลมร้อน จากทิศตะวันออกเฉียงใต้ ช่วง มี.ค. - เม.ย ลมฝน จากทิศตะวันออกเฉียงใต้ ช่วง พ.ค. - ต.ค.

อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 19.8-37.2 องศาเซลเซียส

ชาติพันธุ์ของชาวดำเนินสะดวก ชาวไทยเชื้อสายจีน ถึงแก่อพยพมาจากสยามถึงระยองภาคกลางจำรูญหัว (รัชกาลที่ 4) หลักฐานที่สำคัญคือ ศาลาโรงเขยของชาวจีนที่จังหวัดระยองเป็นจำนวนมาก ในอำเภอดำเนินสะดวก ชาวไทยเชื้อสายไทยทรงดำ หรือสลาตัน อพยพมาอยู่ที่เมืองเพชรบุรีและจังหวัดราชบุรี และสืบสมถิ่นกำเนิดภาคกลางจำรูญหัว

EXISTENCE ภารกิจศึกษาปัจจุบันในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

ประวัติความเป็นมาของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

เมื่อก่อนดำเนินสะดวกสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีบึงน้ำไหลและดินดอน ในสมัยรัชการที่ 3 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพระประชวรเสด็จสวรรคต การไปมาระหว่างกรุงเทพฯ ถึงสมุทรสาครก็มีคลองเก่าแก่ที่เรียกว่า โขน้ำสะดวกที่อยู่ที่ จังหวัดนครสวรรค์ระหว่างกรุงเทพฯ-สมุทรสาคร และราชบุรี ให้สะดวกขึ้น โดยเริ่มขุดคลองขึ้นที่คลองวัง ในปี พ.ศ. 2409 รัชกาลที่ 3 ทรงพระประชวรที่โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมชนกนาถศรีสุริยวงศ์ เมื่อก่อนการขุดคลองนี้สำเร็จแล้ว รัชกาลที่ 3 ทรงพระประชวรที่โปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุริยวงศ์ รัชกาลที่ 4 ซึ่งทรงเป็นวังหน้าคลองที่มีสินทรัพย์ ได้รับพระราชทานในการสร้าง รัชกาลที่ 3 ทรงพระประชวรที่โปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุริยวงศ์ รัชกาลที่ 4 ซึ่งทรงเป็นวังหน้าคลองที่มีสินทรัพย์ ได้รับพระราชทานในการสร้าง รัชกาลที่ 3 ทรงพระประชวรที่โปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุริยวงศ์ รัชกาลที่ 4 ซึ่งทรงเป็นวังหน้าคลองที่มีสินทรัพย์ ได้รับพระราชทานในการสร้าง

THESIS @:

ภาพที่ 6.17 แสดงการศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuengskaduk Floating Market

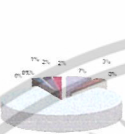
:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

ศึกษาสภาพปัจจุบัน

สรุปการที่ดินในบริเวณดำเนินสะดวก

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่เกษตรกรรม	1,200	60%
พื้นที่อยู่อาศัย	800	40%

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่เกษตรกรรม	1,200	60%
พื้นที่อยู่อาศัย	800	40%

EXISTENT NEED

11

THESIS @:

ภาพที่ 6.18 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuengskaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว
Tourism Community Development for Damnuengskaduk Floating Market

ระบบการคมนาคมและการขนส่ง

สภาพสังคม ระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณูปการ

- การศึกษา
ในเขตเทศบาลดำเนินสะดวกมีสถานศึกษาทั้งหมด 3 แห่ง
ศาสนา
ประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายพม่า มีอีก 2 แห่ง
มีศาลเจ้าอยู่ 5 แห่ง
- การสาธารณสุข
ประชากรในเขตเทศบาลดำเนินสะดวกส่วนใหญ่มีสถานบริการด้านสุขภาพ ดังนี้
- สถานีอนามัย ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลดำเนินสะดวก
- คลินิกเอกชน จำนวน 11 แห่ง
- โรงพยาบาลเอกชน ขนาด 40 เตียง 1 แห่ง
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
มีสถานีตำรวจจำนวน 1 แห่ง
- การคมนาคม มีทางบก การสัญจรไปมาสะดวกและรวดเร็ว
ทางน้ำ การสัญจรไป มาสะดวกเพราะมีคลองต่าง ๆ จำนวนมาก
- การระบายน้ำ ยังไม่มีการจัดระบบบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน
- การไฟฟ้า ใช้บริการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งจ่ายกระแสไฟฟ้าไปยังทุกหมู่บ้าน และมีไฟฟ้าสาธารณะ
- การสื่อสารโทรคมนาคม
- การโทรศัพท์ ส่วนบริการโทรศัพท์สาธารณะซึ่งให้บริการไม่เพียงพอและทั่วถึง
- การป้องกันและระงับอัคคีภัย
- การกำจัดขยะมูลฝอย เขตที่เก็บได้ประมาณ 20 คันต่อวัน

ลักษณะของระบบถนนแบ่งออกเป็น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และ 011
ถนนย่อย 10 เส้นและถนนเลี้ยวมือขวา สบ.3173

สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

โดยอาชีพส่วนใหญ่ทำประกอบด้วยการขนทรายมากที่สุด ไม้ค้ำ ไม้ค้ำและผลไม้ อาชีพการกักขังที่นักท่องเที่ยว-บริการ
ทางด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ประมง โรงงานทำขนมกล้วยข้าว แล้วยังรวมทำน้ำตาล

ประชากร
ในเขตเทศบาลดำเนินสะดวกมีประชากรทั้งหมดประมาณ 8,578 คน ชายทั้งหมด 3,984 คน
หญิง 4,594 คน จำนวนครัวเรือนมี 2,462 ครัวเรือน

THESIS @:

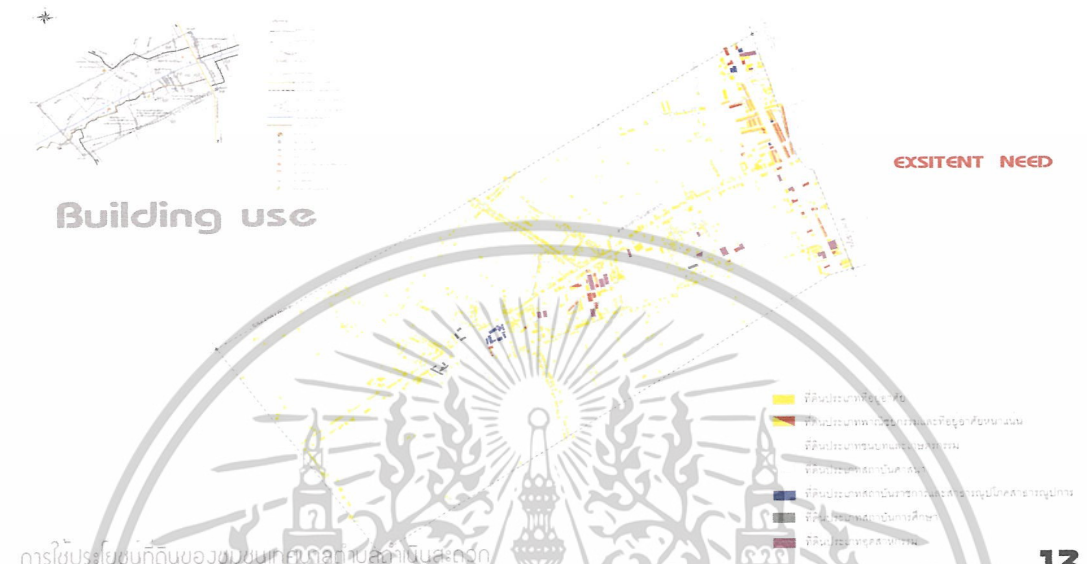
ภาพที่ 6.19 แสดงระบบการคมนาคมขนส่ง

12

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnoensaduk Floating Market

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน พ.ศ. 2542

Building use

EXISTENT NEED

การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก
THESIS @:

13

ภาพที่ 6.20 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnoensaduk Floating Market

การศึกษาปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก **PROBLEM**

- 01 ปัญหาของแหล่งน้ำลำคลอง ปัจจุบันสภาพน้ำในลำคลองตื้นเขินและตื้นเขิน มีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทางสิ่งแวดล้อม นำมาอุปโภคบริโภคได้โดยตรง และยังมีแนวโน้มว่าคุณภาพน้ำจะลดลงอีกในเขตที่ชุมชนมีการขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเทศบาลยังไม่ริเริ่มบำบัดน้ำเสีย
- 02 ปัญหาของการกำจัดขยะมูลฝอย มีการทิ้งขยะมูลฝอยที่สาธารณะต่างๆ เช่น คลองดำเนินสะดวก บริเวณเทศบาลดำเนินสะดวก และโดยแผนในลำคลองบริเวณคลองน้ำดำเนินสะดวก
- 03 ปัญหาการให้บริการไม่ทั่วถึงไม่ทั่วถึง สาธารณะ ในหมู่บ้านบางพื้นที่ของเทศบาลดำเนินสะดวกยังมีขาดแคลนไฟฟ้า เช่น บริเวณคลองโรงคราม คลองศาลใหม่ ฯลฯ และบริเวณทางทำริมคลองดำเนินสะดวกทั้งสองฝั่งมีแสงสว่างไม่เพียงพอเนื่องจากไม่มีการติดตั้งหลอดไฟ
- 04 ปัญหาการบริการดูแลรักษาสาธารณูปโภคประปา การบริการดูแลรักษาประปาประปาในพื้นที่ที่อยู่อาศัย มีจำนวนไม่เพียงพอและทั่วถึง โดยเฉพาะบ้านเรือนอยู่อาศัยริมคลองดำเนินสะดวก
- 05 ปัญหาการทิ้งถังขยะมูลฝอยบริเวณ บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกมีการทิ้งถังขยะมูลฝอยบริเวณ
- 06 ปัญหาการจัดพื้นที่นันทนาการของชุมชน ปัจจุบันเทศบาลดำเนินสะดวกไม่มีสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นของชุมชน

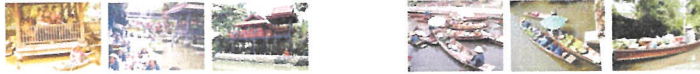
THESIS @:

14

ภาพที่ 6.21 แสดงการศึกษาปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnoensadua Floating Market

Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

<p>ตลาดน้ำดำเนิน ริมคลองวิเศษ เขตสี่ชั้น กรุงเทพมหานคร ตลาดน้ำตั้งขึ้นด้วยความพยายามที่จะสร้างสิ่งใหม่ เพื่อทดแทนตลาดน้ำเดิมที่ถูกทำลายจากน้ำท่วมขัง</p>	<p>ตลาดน้ำท่าคา ริมคลองมีนลา อ. อัมพวา จ.สมุทรสงคราม ตลาดน้ำท่าคา เป็นตลาดน้ำแห่งหนึ่งในเขตอำเภออัมพวา เป็นตลาดน้ำที่มีความเก่าแก่ และเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านริมคลองซึ่งมาจากรุ่นสู่รุ่น</p>	<p>สถานที่</p>
<p>การคมนาคมเข้าสู่ตลาดน้ำ เส้นทางบก มีเส้นทางคมนาคมที่ตัดออกเส้นทางในการเดินทาง เส้นทางน้ำ ตามเส้นทางคลองบางหลวง</p>	<p>การคมนาคมเข้าสู่ตลาดน้ำ ทางบก ตามเส้นทางถนนสายบางใหญ่ บ้านบางสีกี่ เป็นถนนลาดยางที่แยกจากเส้นทางบางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ทางน้ำ โดยไม่ใช้เรือทางยาวเข้าสู่คลองมีนลาถึง ที่ตั้งของตลาดน้ำ</p>	<p>การคมนาคม</p>
<p>มีการพัฒนาเป็นสวนป่าและอาคารทรงไทยจัดให้เป็นจุดพักผ่อนใน การท่องเที่ยวทางน้ำเป็นตลาดนัดขึ้นชื่อในทางภาคและมีความ น่าสนใจ มีชื่อเสียงดีจากสวน ยิวนี้ทั้งยังมีภูมิ ทัศนียภาพ แปลกและสิ่งต่าง ๆ มากมายน่าชมเยือน ตลาดสดทั่วไป และวิถีชีวิตชาวสวน งานเทศกาลมากมายมีนักท่องเที่ยว</p>	<p>จุดเด่นของชุมชนและตลาดน้ำแห่งนี้ คือ ความรื่นรมย์วิถีชีวิต และวิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำอย่างแท้จริง ชาวบ้านยังคงยึดวิถีการแบบเก่า คือ การเอาของมาแลกเปลี่ยนกัน ในทางธรรมชาติ</p>	<p>จุดเด่น</p>
<p>สิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบถ้วนและรวดเร็ว ส่วนหนึ่งของนักท่องเที่ยว นิยมนิยม แพริมน้ำ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย แม่น้ำและมีการท่องเที่ยวได้ดี สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ คือ การรับน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมธรรมชาติตลาดน้ำ</p>	<p>ตลาดน้ำท่าคาได้รับการพัฒนาโดยหน่วยงานสามารถพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างสะดวก รวดเร็วสามารถจัดหาวัตถุดิบและวัตถุดิบต่างๆได้อย่างรวดเร็ว มีการรักษาสิ่งแวดล้อมของตลาดน้ำท่าคา ที่มีความเป็นธรรมชาติเอาไว้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบถ้วนให้สมาชิกในชุมชนริมน้ำ</p>	<p>สิ่งอำนวยความสะดวก</p>

ตลาดน้ำสี่ชัย
 ตลาดน้ำท่าคา
 การศึกษาแนวความคิดในการออกแบบ
 15

THESIS @:
 ภาพที่ 6.22 แสดงการศึกษาชุมชนตลาดน้ำตัวอย่าง

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnoensadua Floating Market

Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

การศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

เมืองประกอบด้วยหลักในการศึกษาคือ

A1 เส้นทาง (Path)

เส้นทาง (Path)
เส้นทางหลักในพื้นที่ศึกษาได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 เขตชุมชนในชุมชน
ถนนสุขุมวิท 1 และเส้นทางรองได้แก่
คลองดำเนินสะดวก

ขอบเขต (Edge)

ขอบเขต (Edge)
เขตเมือง (Edge)
เขตเมืองด้านใน
เขตเมืองด้านนอก
เขตเมืองด้านใน
เขตเมืองด้านนอก

ย่าน (District)

ย่าน (District)
ย่านเมืองเก่า
ย่านเมืองใหม่
ย่านเมืองเก่า
ย่านเมืองใหม่

THESIS @:
 ภาพที่ 6.23 แสดงจินตภาพของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก
 16

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensakhuk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

A4 ศูนย์วนจากรั้ว (Node)

สถานที่
ศูนย์วนจากรั้วที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ วัดโบสถ์วิหาร การพัฒนาศูนย์วนจากรั้วต้องมีการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับการของชุมชน โดยพัฒนาให้มีความไม่ได้รับประโยชน์ชุมชน ควรจัดพื้นที่ในสวนสาธารณะของชุมชนเพื่อการเดินศูนย์วนจากรั้วให้น่าเดิน และต้องทำรั้วสิ่งแวดล้อมที่สะอาดในทุก ๆ ด้าน

A6 ประตู (Gate way)

สถานที่
ประตูหลักที่เก่าแก่ด้านหน้าของชุมชนคือทางหลวง 325 เพาะนาในพื้นที่ยุชน และประตูองใต้ที่ กว้างด้านข้างชุมชนเดิมด้านเก่าที่สำคัญอีกทางชุมชน ย่านคลองดำเนินสะดวกโดยมีจำนวน 3 ทาง

หลักการ
ประตูทางเข้าพื้นที่ชุมชนต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความสำคัญกำหนด โดยจัดไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

A5 ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

สถานที่
ภูมิสัญลักษณ์ที่สำคัญของชุมชน คือ อุโบสถวัดโบสถ์วิหาร ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นในบริเวณชุมชนเก่าแก่ด้านตะวันตก

หลักการ
อุโบสถวัดโบสถ์วิหารเป็นภูมิสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญและมีความหมายทางศาสนาในบริเวณทางชุมชน ดังนั้นจึงสามารถสร้างได้ จึงควรมีการพัฒนาด้านภูมิสัญลักษณ์ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในชุมชน เพื่อทำให้สื่อถึงภาพลักษณ์ของชุมชนที่สะอาดและมีความสำคัญ

THESIS @:

ภาพที่ 6.24 แสดงจินตภาพของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensakhuk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

	อดีต	ปัจจุบัน	อนาคต
ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นชุมชนที่เน้นภาคการเกษตรกรรม โดยยึดตลาดน้ำเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาททางด้านเกษตรกรรม - จุดยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวที่ควรปรับปรุงขึ้นคือการ - ด้านอุตสาหกรรมขนาดกลางในการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งที่มีความสำคัญทางด้านท่องเที่ยว - ชุมชนเป็นศูนย์กลางการผลิตทางการเกษตร - มีการส่งเสริมภูมิปัญญาของชาวบ้าน (OTOP)
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนมีความสำคัญและมีความเจริญ - เป็นชุมชนที่มีความสะอาดทางด้าน - การคมนาคมขนส่งทางน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนมีความเจริญ อยู่บริเวณริมคลองสายต่างๆ - การขาดแคลนการให้บริการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไม้เท้า ประปา - ขาดการดูแลรักษาถนนที่สำคัญ เช่น ในสวนสาธารณะที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงชุมชนเพื่อรองรับบริการของนักท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยว - การส่งเสริมภูมิปัญญาทางการเกษตร - การจัดการด้านสุขภาพและการแพทย์ - ด้านการคมนาคมขนส่งที่ควรพัฒนาให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น
ด้านบริการและการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการด้านการบริการและสาธารณูปโภค - พื้นที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการด้านการบริการและสาธารณูปโภค - ขาดการบริการ - ให้บริการด้านการศึกษาทั้งในชุมชนและพื้นที่ของชุมชนใกล้เคียง 	<ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านการบริการของนักท่องเที่ยว - การพัฒนาทางด้านการศึกษาที่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน - ประวัติศาสตร์ของพื้นที่ศึกษาที่มีความสำคัญต่อ โดยมีการเผยแพร่ให้ความรู้

ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก

ชุมชนที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาของชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเมื่อรองรับการท่องเที่ยวดังนี้

- บทบาทของชุมชนเดิม**
เป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรมดั้งเดิมในอดีต โดยมีการแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรในชุมชนและชุมชนบริเวณใกล้เคียง โดยมีสินค้าทางการเกษตรของชุมชน เช่น ผลไม้สด
- บทบาทของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว**
จากการศึกษาพื้นที่ชุมชนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อไปในอนาคต เมื่อรองรับการขยายตัวของกิจการทางด้านท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาของประเทศไทย โดยต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค, ระบบสาธารณสุข, การให้บริการของนักท่องเที่ยวและพื้นที่ท่องเที่ยว, การให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน.

THESIS @:

ภาพที่ 6.25 แสดงการวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

แนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนที่ศึกษา 3 ระบบดังนี้คือ

- 1) การปรับปรุงทัศนียภาพ (Conservation)
- 2) การปรับปรุงวัฒนธรรมฟื้นฟู (Rehabilitation)
- 3) ระบบการสร้างใหม่ (Clearance)

ความมุ่งหมายของการปรับปรุง (Goal)

1. ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณริมน้ำชุมชนเดิม
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณริมน้ำชุมชนเดิม
3. ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณริมน้ำชุมชนเดิม

เป้าหมายของการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน (Target)

1. การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม
2. การพัฒนาชุมชน
3. การปรับปรุงภูมิทัศน์
4. การปรับปรุงทัศนียภาพ
5. การปรับปรุงภูมิทัศน์
6. การปรับปรุงภูมิทัศน์

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาและปรับปรุง

1. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
3. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
4. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
5. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
6. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
7. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
8. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
9. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
10. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ

THESIS @:

ภาพที่ 6.26 แสดงการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

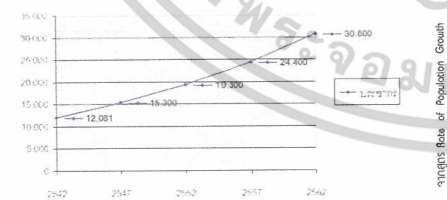
:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต

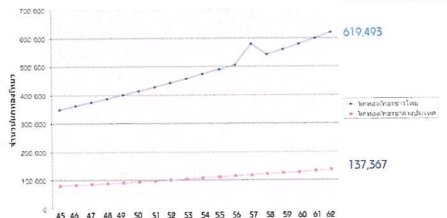
จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งประเภทผู้ใช้พื้นที่ 3 ประเภทดังนี้

- 1) ประชากรในพื้นที่ศึกษา
- 2) นักท่องเที่ยว
- 3) ประชากรในเขตอิทธิพล

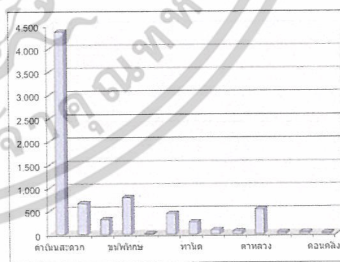
คาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต (แบบทดสอบค่าตัวแปรสุ่ม) อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี

จำนวนนักท่องเที่ยว

การคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2562

รูปการศึกษาวิเคราะห์สถิติจำนวนผู้ใช้บริการพื้นที่ศึกษา จากกลุ่มผู้ใช้ 3 ประเภท

ในบริเวณพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก, นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษา

ต่างประเทศ, ประชากรในเขตพื้นที่อิทธิพล ในปี 2562 ของจังหวัดราชบุรีและโดยเฉลี่ยดังนี้

1) ประชากรในพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก 30,800 คน

2) จำนวนนักท่องเที่ยวต่อปี 756,860 คน

3) ประชากรในเขตอิทธิพล 7,602 คน

รวมจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา 795,262 คน

THESIS @:

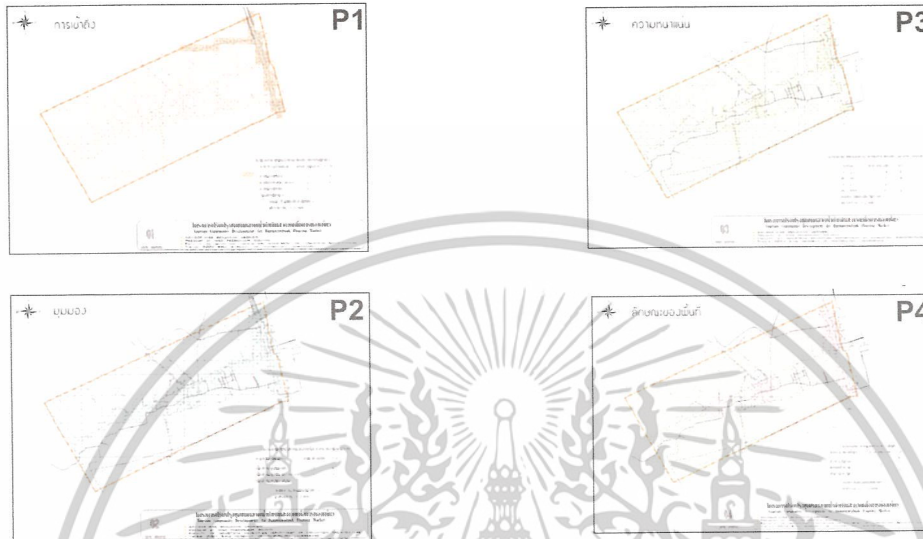
ภาพที่ 6.27 แสดงการคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว

Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

การวิเคราะห์เพื่อหาคักยภาพในการพัฒนาโดยใช้ Potential Surface Analysis (PSA)

THESIS ©:

21

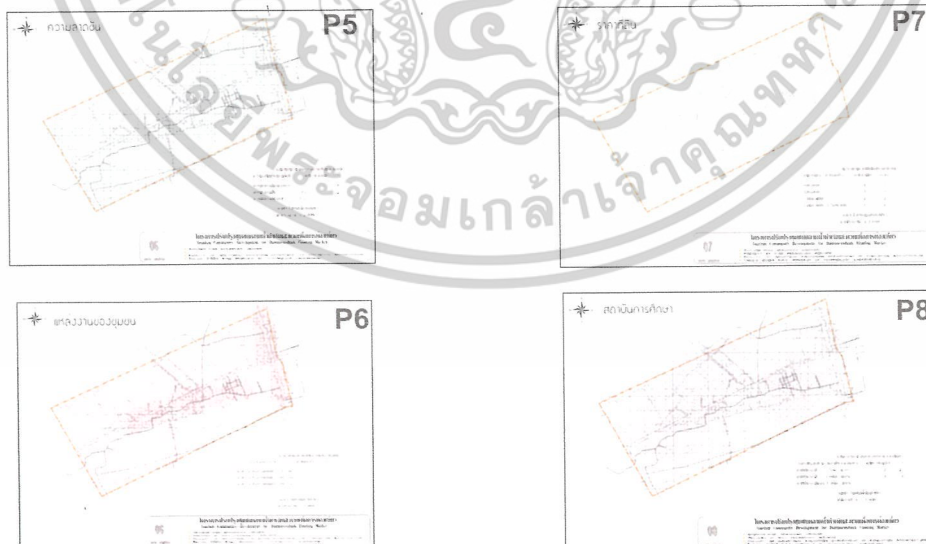
ภาพที่ 6.28 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาคักยภาพในการพัฒนา

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว

Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

การวิเคราะห์เพื่อหาคักยภาพในการพัฒนาโดยใช้ Potential Surface Analysis (PSA)

THESIS ©:

22

ภาพที่ 6.29 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาคักยภาพในการพัฒนาพื้นที่

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน

ความต้องการพื้นที่ในอาคาร

ประเภทการใช้งาน	พื้นที่ที่ต้องการ
1. ประชุมทางวิชาการและทำวิทยุโทรทัศน์	196 ไร่
2. ประชุมทำวิทยุอาชีวศึกษา	529 ไร่
3. ศูนย์ราชการระดับตำบล	15 ไร่
4. โรงพยาบาล (30 - 50 เตียง)	25 ไร่
5. สถานีตำรวจ - ศูนย์บริการ	90 ตารางวาแห่ง
- โรงรถ	2 ไร่ แห่ง
- ไร่สวน	2 ไร่ แห่ง
6. พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ / ศูนย์บริการระดับตำบล	20 ไร่
7. ที่จอดรถสำหรับนักเรียน	61.6 ไร่
8. ที่นั่งพักผ่อน	77 ไร่
9. โรงรถสัตว์	2 - 5 ไร่
10. สถานีขนส่ง (ขึ้น 3)	3 ไร่

การกำหนดพื้นที่กิจกรรมที่จอดรถในอาคาร

จากจำนวนประชากรในอาคาร ที่คำนวณได้มีผลดังนี้ไม่มี พ.ก. 2562 ศูนย์เทศบาลด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนประชากรประมาณ 30,800 คน เมื่อนำจำนวนพื้นที่ที่ต้องการต่อรถที่จอดรถเปรียบเทียบกับอัตราส่วนการให้บริการในพื้นที่นั้นบ้างจวบ และกำหนดมาตรฐานตัวจอดรถ จะได้พื้นที่ที่ต้องการประมาณดังต่อไปนี้

สรุปพื้นที่ศึกษาในอาคาร

จากการศึกษาวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกในพื้นที่ใกล้เคียง โดยกำหนดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีพื้นที่การพัฒนาชุมชนประมาณ 4,480,000 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,800 ไร่

ความต้องการพื้นที่ในอาคาร

25

THESIS @:

ภาพที่ 6.32 แสดงความต้องการพื้นที่ในอาคาร

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา

แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษา

ส่วนพื้นที่ตลาดน้ำ

- แนวทางการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ตลาดน้ำและบริเวณชุมชนริมคลองวิเศษสองฝั่งดังนี้
 - 1) การปรับปรุงภูมิทัศน์ทางตลาดน้ำ (Market) ให้สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่นและใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น
 - 2) การปรับปรุงทางเท้าบริเวณคลองวิเศษสองฝั่งให้มีความปลอดภัยและสวยงาม
 - 3) ตลาดน้ำและบริเวณชุมชนใกล้เคียงตลาดน้ำ จัดให้มีศาลา ที่นั่งพักผ่อน และจัดสิ่งแวดล้อมความสะอาด
 - 4) การจัดการปรับปรุงระบบระบายน้ำคลอง
 - 5) ปรับปรุงร้านค้าของกระจุกกระจิกให้มีความสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่นและใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น
 - 6) จัด Street Furniture และสาธารณูปโภคให้มีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน
 - 7) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น และจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- แนวทางการปรับปรุงอาคารบ้านเรือนของประชาชนและชุมชนในการจัดทำโครงการ Home Stay
 1. ส่วนพื้นที่บริเวณย่านชุมชนริมคลองวิเศษสองฝั่ง
 - 1) ปรับปรุงบ้านเรือนของประชาชนให้มีความเหมาะสม
 - 2. ส่วนพื้นที่สาธารณะ
 - เสนอแนวทางการจัดพื้นที่ว่างจัดทำเป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สวนอนุสรณ์ประวัติ และพื้นที่นันทนาการของชุมชน การปรับปรุงถนนและการทำในชุมชนที่สะอาดและได้ใช้

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์

- การกำหนดงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ศึกษาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก
 - 1) การกำหนดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้มีความสัมพันธ์ของอาคารในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง
 - 2) การกำหนดรูปแบบการตกแต่งสวนสาธารณะให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน
 - 3) การออกแบบภูมิทัศน์ในชุมชน
 - 4) การจัดการทางเท้าในพื้นที่ชุมชนริมน้ำคลองวิเศษ
 - 5) กำหนดการออกดอกไม้วางกลิ่นชุมชน

ขั้นตอนการออกแบบทางกายภาพ มี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการนำข้อมูลมาศึกษา
 - โดยการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นศึกษาที่ชุมชนริมน้ำคลองวิเศษสองฝั่งในพื้นที่ศึกษา โดยได้แนวทางการปรับปรุงชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการเกษตร
2. เป็นการนำเสนอความคืบหน้าในการกำหนดภูมิทัศน์ในพื้นที่ศึกษา
3. ขั้นตอนการนำเสนอการออกแบบวางผังปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวของชุมชนในอนาค

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน

26

THESIS @:

ภาพที่ 6.33 แสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่ศึกษา

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuenzsaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

AO1 : แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง

เพื่อให้พื้นที่ศึกษามีความเป็นระบบในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์และอำนวยความสะดวกในการสัญจรภายในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ติดต่อกว้างไกลยิ่งขึ้น ซึ่งมีความคิดในการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งดังนี้

โครงการพัฒนาระบบคมนาคมพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก ประกอบด้วยถนนดินขยาย และถนนโครงการ โดยกำหนดถนนและขนาดออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

- ถนนประเภท ก ขนาดเขตทาง 16.00 เมตร ได้กำหนดสุขาภิบาล 1
- ซึ่งเป็นเส้นทางสายรองของชุมชน ผ่านตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อรองรับปริมาณการจราจรในอนาคต (มีขีดความสามารถมากกว่าเพียง 6.50 เมตร)
- ถนนประเภท ข ขนาดเขตทาง 20.00 เมตร

ได้กำหนดโครงการเชื่อมระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 011 (ศึกษานี้) ,ถนนสุขาภิบาล 1 และถนนเชิงลาดก่อสร้าง เป็นการเพิ่มทางเลือกในการสัญจรโดยไม่ต้องผ่านพื้นที่กึ่งชุมชน สามารถลดการจราจรบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกและชุมชนหนาแน่นโดยอนาคต

สำหรับการแก้ไขปัญหาการจราจรในบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และบริเวณตลาดน้ำนั้น เสนอแนวทางการปรับปรุงทำดังนี้

- 1) จัดระเบียบการจราจรบนสายหลักอย่างเคร่งครัด
- 2) ถัดถึงป้ายช้อถนน ป้ายบอกทาง และสัญญาณจราจรตามถนนต่างๆ
- 3) บริเวณทางเท้าของถนน ควรปลูกไม้ยืนต้นตลอดสองข้างทาง เพื่อความร่มรื่นสวยงาม
- 4) บริเวณทางเท้าและสร้างทางเท้าขึ้น ในพื้นที่บริเวณริมคลอง โดยจัดให้ความกว้าง 3.00 เมตร สร้างราวกันและปลูกต้นไม้ ซึ่งทำจากไม้เทียมตามบริเวณริมคลองด้วยเช่นกัน

เมื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้รับความสะดวกอีกด้วย

- 5) ปรับปรุงหรือสร้างถนน (Street Furniture) และจัดสาธารณูปการให้มีความพร้อม

AO2 : แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม

โดยกิจกรรมที่กำหนดต้องมีความสอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน แนวออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

G001. กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว

เป็นการจัดกิจกรรมและการบริการในด้านต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง โดยเชื่อมโยงไปยังระบบการคมนาคมส่วนกลางน้ำเสถียรในการเดินทาง

G002. กลุ่มกิจกรรมที่อยู่อาศัย

เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ในการกำหนดอาคารเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรองรับการขยายตัวของกิจกรรมด้านที่อยู่อาศัยของชุมชน

27

THESIS @ :

ภาพที่ 6.34 แสดงแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคม

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuenzsaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

AO3 : แนวความคิดในการจัดกลุ่มกิจกรรม

G003. กลุ่มกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม

เป็นกิจกรรมที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ที่คลองผ่านของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งจะมีการประกอบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

G004. กลุ่มกิจกรรมทางเกษตร

เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชน เพราะการเกษตรเป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ซึ่งควรมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทางการเกษตรกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้มีการพัฒนากิจกรรมเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ศึกษา

G005. กลุ่มกิจกรรมทางอุตสาหกรรม

กิจกรรมด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษาเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กในครัวเรือนซึ่งทำการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การทำกิจกรรมในพื้นที่ชุมชนเพื่อส่งเสริมและจัดหาตลาดเพื่อรองรับผลผลิตที่เพิ่มมีรายได้ให้กับชุมชนต่อไปในอนาคต

G006. กลุ่มกิจกรรมเชิงสุขภาพและการกีฬา

จะทำให้บริการประชาชนในชุมชน และประชาชนในเขตพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งมีความสะดวกภายในในการสัญจรสามารถเดินทางเข้าไปถึงที่ทางแหล่งงานที่กิจกรรมสถานศึกษา เป็นศูนย์รวมของประชาชนในชุมชนในการจัดวางประเพณีและเทศกาลของชุมชน

G007. กลุ่มกิจกรรมเชิงสาธารณะ

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกิดจากการล้อมรอบของที่ว่างของอาคาร ซึ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมประเภท Open space สำหรับพื้นที่ที่เป็นที่ว่างตามธรรมชาติคือสวน Open space ซึ่งในพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนชนบทซึ่งมีพื้นที่โล่งว่างตามธรรมชาติมีความเหมาะสมในการเพิ่มพื้นที่ที่เน้นการ เพื่อใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายพักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

28

THESIS @ :

ภาพที่ 6.35 แสดงแนวความคิดในการจัดกลุ่มกิจกรรม

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

ปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว ชีพวิถีชีวิตริมน้ำวิถีชีวิตชุมชนเมืองวิถีชีวิต

แนวทางเลือกที่ 1

การกำหนดพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนกลางของชุมชนเดิม โดยมีการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่หลากหลาย อยู่บริเวณรอบๆ พื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยว และกำหนดบริเวณพื้นที่โล่งว่างบริเวณคลองน้ำขึ้นน้ำลง พื้นที่สีเขียวจัดเป็นสวนสาธารณะเพื่อการรักษาภาพแวดล้อมของชุมชน

- ข้อดี
- 1) กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการเชื่อมต่อกันพื้นที่กิจกรรมเดิมของชุมชน
 - 2) กลุ่มที่อยู่อาศัย
- โดยความสะดวกในการเดินทางกลุ่มกิจกรรมขึ้นๆ พื้นที่ด้วยระบบขนส่งทางที่จัดสร้างขึ้น
- 3) การใช้พื้นที่โล่งว่างกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะเพื่อการรักษาภาพแวดล้อมของชุมชนและเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน
- ข้อเสีย

- 1) การขยายตัวของกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการควบคุมดูแลรักษาที่ค่อนข้างยาก
 - 2) การกำหนดพื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะบริเวณคลองของชุมชน
- ข้อดี
- 3) การกำหนดพื้นที่สีเขียวบริเวณคลองน้ำขึ้นน้ำลง ทำให้เกิดพื้นที่สีเขียวบริเวณริมน้ำขึ้นน้ำลง สวนสาธารณะ

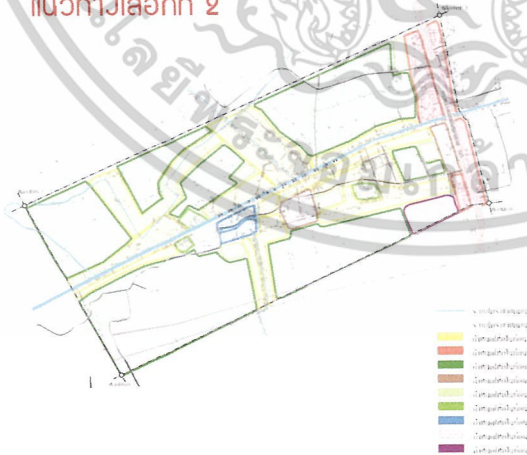
THESIS @ :

ภาพที่ 6.36 แสดงแนวทางเลือกที่ 1

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

แนวทางเลือกที่ 2

แนวทางเลือกที่ 2

กำหนดกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวใน 2 จุด คือกลุ่มท่องเที่ยวบริเวณชุมชนเดิม และเพิ่มพื้นที่บริเวณทางสวนสาธารณะ 325 เป็นกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวริมน้ำขึ้นน้ำลงบริเวณทางสวนสาธารณะประมาณ 325 ตลอดจนโดยกลุ่มที่อยู่อาศัยที่กระจายตัวอยู่บริเวณคลองน้ำขึ้นน้ำลง และกำหนดพื้นที่สีเขียวที่กระจายอยู่บริเวณชุมชน ดังนั้นแนวทางเลือกที่ 2 สามารถสรุปข้อดี ข้อเสียได้ดังนี้

- ข้อดี
- 1) กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวมีการเชื่อมต่อกันกลุ่มพาณิชยกรรมได้อย่างเหมาะสม
 - 2) กำหนดกิจกรรมพาณิชยกรรมที่พัฒนาสามารถควบคุมการไม่เปลี่ยนแปลงอันง่ายในระบบ
 - 3) การกำหนดพื้นที่สีเขียวกระจายในพื้นที่ชุมชนเพื่อการรักษาภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้น
- ข้อเสีย

- 1) การกำหนดกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยว 2 จุดทำให้เกิดปัญหาความต่อเนื่องกิจกรรม
- 2) กลุ่มที่อยู่อาศัยไม่ได้รับการควบคุมการขยายตัว
- 3) ระบบการคมนาคมขึ้นน้ำลงเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาและหากกำหนดขึ้นน้ำลงเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนา

THESIS @ :

ภาพที่ 6.37 แสดงแนวทางเลือกที่ 2

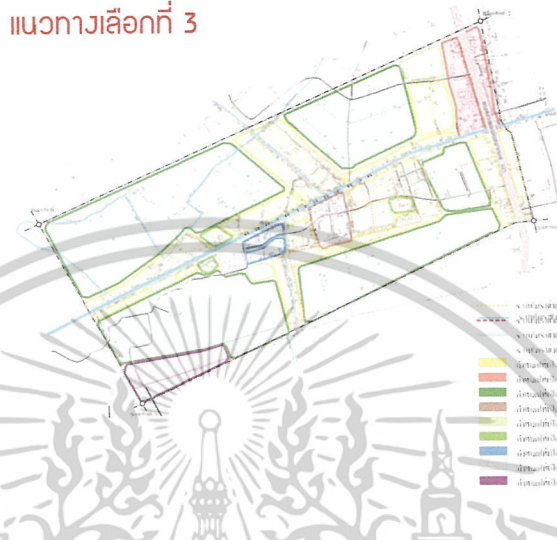
โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

แนวทางเลือกที่ 3

มีแนวทางในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวให้อยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนและจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนได้ด้วยระบบคมนาคมที่พัฒนาขยายถนนและจัดสร้างทางเท้าบริเวณริมน้ำคลองเพื่อเชื่อมต่อกันไว้ที่อยู่กับกิจกรรมอื่นๆ

แนวทางเลือกที่ 3

- 1) กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงกับชุมชนโดยมีระบบคมนาคมในการเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 2) การพัฒนาขยายถนนและจัดสร้างทางเท้าช่วยอำนวยความสะดวกในการสัญจรและการเชื่อมโยงกิจกรรมในพื้นที่
 - 3) กลุ่มที่อยู่อาศัยมีการกระจายตัวเพื่อความเป็นระเบียบ และมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว
- ข้อเสีย
- 1) กลุ่มท่องเที่ยว ซึ่งมีเชื่อมโยงกับพื้นที่อยู่อาศัยส่วนกลางต่อสิ่งแวดล้อม
 - 2) กลุ่มพื้นที่พาณิชย์กรรมเกิดปัญหาการขยายตัวของขนาด
 - 3) การกระจายพื้นที่ที่อยู่บริเวณริมน้ำคลองเกิดปัญหาการเวนคืนที่ดินของที่อยู่อาศัยบริเวณริมน้ำคลอง

THESIS @:

ภาพที่ 6.38 แสดงแนวทางเลือกที่ 3

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

เกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม

เกณฑ์	เกณฑ์	เกณฑ์
1. ความเหมาะสมของพื้นที่	2. ความเหมาะสมของพื้นที่	3. ความเหมาะสมของพื้นที่
4. ความเหมาะสมของพื้นที่	5. ความเหมาะสมของพื้นที่	6. ความเหมาะสมของพื้นที่
7. ความเหมาะสมของพื้นที่	8. ความเหมาะสมของพื้นที่	9. ความเหมาะสมของพื้นที่
10. ความเหมาะสมของพื้นที่	11. ความเหมาะสมของพื้นที่	12. ความเหมาะสมของพื้นที่

เกณฑ์น้ำหนัก = 4 คะแนน C = 2 คะแนน
 B = 3 คะแนน D = 1 คะแนน
 หากตารางเปรียบเทียบเกณฑ์ในการคัดเลือก สรุปลงได้ว่าแนวทางที่ 3 มีความเหมาะสมที่สุดในกรณีนี้ว่ามีความสอดคล้องกับรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอแนวความคิดในการออกแบบวางผังเพื่อการปรับปรุงพื้นที่ศึกษาชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก
 ดังนั้นในการปรับปรุงตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว จึงได้กำหนดแนวความคิดที่นำมาใช้คือระบบปรับปรุงตลาดน้ำดำเนินสะดวกโดยมีรายละเอียดตามแนวความคิดดังนี้

C@002

แนวความคิดในการกำหนดแนวทาง
 โดยการกำหนดแนวทางเดินเท้าให้ระบบทางเดินเท้าสามารถเชื่อมต่อกันระหว่างแต่ละกลุ่มกิจกรรมของชุมชนในบางส่วนของพื้นที่ซึ่งเป็นการเดินเท้าในระบบของ PODESTON MPN เป็นการสร้างบรรยากาศในการเดินเท้ากำหนดให้ระบบทางเดินเท้าสามารถเชื่อมต่อกันกับพื้นที่ใกล้เคียง โดยการกำหนดลักษณะอย่างง่ายได้จากแผนผังของแผนผังนามายล 395 และเชื่อมโยงกับพื้นที่บริเวณริมน้ำคลอง

- 1) เสาธง (Pole) กำหนดเส้นทางในบริเวณต่างๆ ดังนี้
 - เสาธงสายหลัก ได้แก่ ศาลากลางแผนผังนามายล 395 ที่ชายชุมชน
 - เสาธงสายรอง ได้แก่ ศาลากลางบัส 1 และศาลาพักผ่อนริมน้ำดำเนินสะดวก
 - เสาธงสายย่อย ได้แก่ ศาลาพักผ่อนริมน้ำดำเนินสะดวกสายต่างๆ
- 2) ขอบเขต (Edge)
 - แนวขอบเขตของพื้นที่ศึกษา โดยขอบเขตของเขตกำหนดด้านของเขตโดยกำหนดโดยพื้นที่ศึกษา
- 3) ย่าน (District)
 - การกำหนดย่านของพื้นที่ศึกษา เช่น บริเวณศูนย์กลางของชุมชน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่เดิม โดยกำหนดย่านหลักๆ ของชุมชน 5 บริเวณได้แก่ ย่านบริการนักท่องเที่ยว ย่านพักผ่อน ย่านที่อยู่อาศัย ย่านอุตสาหกรรม ย่านพักผ่อน (สวนสาธารณะ)
- 4) ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)
 - ศูนย์รวมกิจกรรมมีลักษณะคล้ายกันบ้าน โดยมีความแตกต่าง คือ มีพื้นที่หรือกิจกรรมหลักและรองด้วย
 - กิจกรรมกิจกรรมหลัก ได้แก่ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ไซต์ให้บริการรถ เรือริมน้ำ
 - กิจกรรมกิจกรรมรอง ได้แก่ สวนสาธารณะ ลานอนุสรณ์สรวก
- 5) ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)
 - การกำหนดที่หมายของพื้นที่ (Landmark) ที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาที่อยู่บริเวณตอนกลางของสวนสาธารณะที่อยู่ใกล้สถานีดำเนินสะดวก

แนวความคิดในการกำหนดจุดสังเกตของพื้นที่

THESIS @:

ภาพที่ 6.39 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

๐๐03 แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่เปิดโล่ง

พื้นที่เปิดโล่ง Space แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ Urban Space และ Open Space โดยนำมาใช้เป็นแนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

- พื้นที่บริเวณชุมชนและริมน้ำของตลาดน้ำดำเนินสะดวกบางส่วน กำหนดให้เป็นพื้นที่เปิดโล่ง โดยจัดสร้างสวนสาธารณะริมน้ำชุมชน (Community Parks) โดยกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวบริเวณริมน้ำชุมชนทุกเกาะ 1

เชิงอรรถด้านเทคนิคของด้านสิ่งแวดล้อมและยูทิลิตี้ที่เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพน่านน้ำของอาคารเสถียรภาพแวดล้อมของชุมชน

- พื้นที่เปิดโล่ง Open Space คือลักษณะพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะ โดยกำหนดพื้นที่ชุมชนที่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกบางส่วนจัดเป็นพื้นที่สีเขียว จัดเป็นสวนชุมชนและสวนริมน้ำ โดยกำหนดพื้นที่ชุมชนที่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวกบางส่วนจัดเป็นพื้นที่สีเขียว จัดเป็นสวนชุมชนและสวนริมน้ำ

การออกแบบที่จอดรถของพื้นที่โครงการแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ การจอดรถในถนน และการจอดรถนอกถนน

โดยจัดให้มีพื้นที่จอดรถที่โครงการเป็นพื้นที่ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การจอดรถในถนน กำหนดให้มีการจอดรถในเวลากลางคืนในสถานที่ ซึ่งเป็นบริเวณย่านพาณิชย์กรรมที่มีการจราจรหนาแน่นในเวลากลางวันเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่ทางการจราจรที่ดี
- 2) การจอดรถนอกถนน คือการกำหนดให้มีที่จอดรถในลานจอดรถ เป็นบริเวณที่จัดการจอดรถบริเวณชุมชน โดยจัดลานจอดรถให้เป็นแบบกลางแจ้ง เช่น บริเวณตลาดน้ำ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้นลานจอดรถสามารถในการจัดการของชุมชนต่อไป

แนวความคิดในการออกแบบระบบการเข้าถึง ๐๐04

โดยมุ่งลักษณะการเข้าถึงได้ ๒ แบบ คือ การเข้าถึงจากทางบกและทางน้ำ ซึ่งมีการเชื่อมโยงดังนี้

- 1) การเข้าถึงจากทางบกซึ่งมีที่

กำหนดให้ทางเข้าหลักจากทางออกชุมชน ๒ ทางหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และบริเวณคลองดำเนินสะดวก ซึ่งเป็นทางเข้าหลักที่เชื่อมโยธากรรมการคมนาคมกับพื้นที่กิจกรรมที่จัดเป็นเขต

- ๒) การเข้าถึงภายในพื้นที่

กำหนดการเข้าถึง ๒ ระบบ คือการเข้าถึงโดยยานพาหนะสามารถเข้าถึงชุมชนด้วยถนนสายรองซึ่งเป็นถนนที่แยกจากถนนสายหลัก โดยการเข้าถึงภายในพื้นที่ซึ่งมีถนนสายรองซึ่งสามารถเข้าถึงจุดศูนย์กลางของอาคารโดยมีการตั้งบ้านพักนักท่องเที่ยวในชุมชน และเชื่อมไปยังพื้นที่เปิดโล่งของชุมชน

๐๐06

แนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำ

กำหนดการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของตลาดน้ำให้ชุมชนโดยมีการจัดจุดชมวิวกันลมจากบ้านเรือนริมน้ำของชุมชน

และใช้วัสดุที่จัดอยู่ในท้องถิ่น เพื่อที่ตกแต่งที่สวนภายใน ซึ่งการตกแต่งและปรับปรุงภูมิทัศน์มีรายละเอียดดังนี้

- 1) กำหนดที่จอดรถที่ริมของอาคารท่าเรือ และพื้นที่บริเวณที่จอดรถ
- 2) กำหนดกลาสสิคที่ริมน้ำ หรือสะพานน้ำ เพื่อเป็นจุดพักผ่อนที่บริเวณที่จอดรถและสวนภายในชุมชน
- 3) ปรับปรุงภูมิทัศน์ ทางเดินริมน้ำ ทุ่งน้ำ ในบริเวณพื้นที่ตลาดน้ำเพื่อความสะดวกแก่การเดินชมของตลาดน้ำและชุมชนที่สวนภายในชุมชน

๐๐05

THESIS @:

ภาพที่ 6.40 แสดงแนวความคิดในการวางผังชุมชน

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว Tourism Community Development for Damnuensaduk Floating Market

:Miss Peeranuch Rumpo 46035019
Industrial Education Architecture Kmitl.

แนวความคิดในการจัดรูปที่ดินการเวนคืนการจัดสรรที่ดินของชุมชนเพื่อการปรับปรุงพื้นที่

ของชุมชนเกิดประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงพื้นที่

๐๐07

โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) พื้นที่กำหนดพื้นที่สีเขียวสาธารณะ

ซึ่งนำแนวความคิดในการเวนคืนเพื่อสาธารณะจัดสรรที่ดินมาใช้ในการปรับปรุงพื้นที่ท่าเรือ เช่น การตัดถนนนำรถจักรยานยนต์ชุมชน โดยนำแนวความคิดในการจัดสรรที่ดิน คือ การสร้างพื้นที่ดินของเอกชน โดยการเวนคืนที่ดินที่กำหนดและแบ่งพื้นที่สีเขียวใหม่ โดยจัดระบบสาธารณูปโภคที่ทันสมัยที่จัดใหม่

- ๒) พื้นที่บริเวณริมคลองดำเนินสะดวก ซึ่งก็คือชุมชนบ้านแปงบริเวณริมคลองท่าเรือหรือกลุ่มบ้านคลอง

ซึ่งได้แนวความคิดในการจัดรูปที่ดินในการเวนคืนบริเวณริมคลองเพื่อใช้เป็นที่สาธารณะของชุมชน โดยกำหนดพื้นที่สีเขียวสาธารณะทำ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในชุมชน

การกำหนดพื้นที่สีเขียวในการส่งเสริมทัศนียภาพบริเวณริมคลองให้เกิดความสวยงามและมีการขยายตัวของชุมชนบริเวณริมน้ำ โดยการจัดรูปที่ดินก่อให้เกิดความยั่งยืนจากเจ้าของที่ดินและใช้เวลานานในการดำเนินการ

แนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงอาคารในชุมชน และบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

การกำหนดลักษณะอาคารบ้านเรือนซึ่งการปรับปรุงภูมิทัศน์ของตลาดน้ำให้ชุมชนและที่จอดรถของชุมชน

จากข้อจำกัดของพื้นที่บริเวณริมคลอง จึงมีการออกแบบอาคารให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) หลังคาควรมียี่สิบชันของหลังคาเพื่อลดการดูดซับความร้อน และวัสดุที่นำมาใช้เป็นวัสดุที่ทนไฟ เพื่อให้ความทนกับภูมิประเทศและใช้วัสดุที่ทนไฟของชุมชนมีความสวยงามยิ่งขึ้น
- ๒) วัสดุก่อสร้างอาคารใช้วัสดุที่ทนไฟ และทนแดด
- 3) การกำหนดบ้านเรือนริมน้ำควรสร้างให้สูงจากระดับน้ำประมาณ ๒ เมตร และขนาดที่สอดคล้องกับบริเวณหน้าบ้าน

แนวความคิดในการจัดสวนสาธารณะชุมชน

การกำหนดพื้นที่สวนสาธารณะใช้พื้นที่แนวความคิด แบบ SWML PARK DESIGN

โดยเป็นส่วนสาธารณะที่มีขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นส่วนย่อยของชุมชน เพื่อให้บริการแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ใช้พื้นที่สาธารณะที่พัฒนาและออกสู่สาธารณะ

เมื่อให้กิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสร้างสวนสาธารณะของชุมชน

องค์ประกอบของสวนสาธารณะมีดังนี้

- 1) สวนสัตว์เล่น
- 2) พื้นที่สวนหย่อม
- 3) สระน้ำ
- 4) พื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

โดยมีการจัดพื้นที่สำหรับมีที่พักผ่อนระหว่างทางทำ และจัดให้มีพื้นที่ของสวนสาธารณะขึ้นบน

เพื่อให้ผู้ที่มาพักผ่อนได้พักผ่อนในสวนสาธารณะ

๐๐09

THESIS @:

ภาพที่ 6.41 แสดงแนวความคิดในการวางผังชุมชน

34

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปสาระสำคัญของการศึกษา

การศึกษาโครงการปรับปรุงตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งสรุปสาระสำคัญของโครงการจากการศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ศึกษา ซึ่งแบ่งหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้ การศึกษาข้อมูลทั่วไป ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับจังหวัด ระดับชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก และระดับพื้นที่โครงการโดยการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น รวมทั้งแผนพัฒนาและนโยบายต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่โครงการในอนาคต โดยการศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ศึกษา เพื่อศึกษาวิเคราะห์และนำมาสรุปบทบาทที่สำคัญ เพื่อพัฒนาและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ศึกษาโดยการกำหนดนโยบาย การวางแผนและดำเนินการออกแบบวางผัง และนำแผนและผังไปปฏิบัติใช้ให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จากการศึกษาปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี และการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพื้นที่ศึกษาที่จะพัฒนาและปรับปรุงเพื่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบันชุมชนมีพื้นที่ประมาณ 2,800 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมและชนบทกระจายอยู่รอบบริเวณพื้นที่ การใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมกระจายไปตามริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งเป็นถนนสายหลักของพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ยังมีการใช้ที่ประเภทที่อยู่อาศัยกระจายอยู่บริเวณริมคลองและโดยรอบของพื้นที่ รวมทั้งการใช้ที่ดินส่วนราชการและสถานศึกษาในพื้นที่ ซึ่งมีตลาดน้ำดำเนินสะดวกอยู่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนซึ่งในพื้นที่มีระบบการคมนาคมที่สำคัญทั้งทางบกและทางน้ำ

ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว จึงต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อโครงการ เช่น ประวัติความเป็นมาของชุมชน การเข้าถึงพื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ลักษณะรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น รวมทั้งสภาพปัญหา

ต่างๆ ในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ในพัฒนาโดยใช้เทคนิควิธี PSA (POTENTIAL SURFACE ANALYSIS) มาเป็นเทคนิคในการหาศักยภาพของพื้นที่บริเวณที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว เพื่อบริการนักท่องเที่ยวรวมทั้งประชากรในชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกและพื้นที่ใกล้เคียงจำนวนประมาณ 931,764 คน

จากการศึกษาบทบาทของพื้นที่ โดยกำหนดแนวความคิดเพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนโดยการอนุรักษ์รูปแบบสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น และกำหนดกลุ่มกิจกรรมที่สำคัญ 7 กลุ่มได้แก่ กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มกิจกรรมที่อยู่อาศัย กลุ่มกิจกรรมพาณิชยกรรม กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร กลุ่มกิจกรรมอุตสาหกรรม กลุ่มกิจกรรมสถาบันราชการ และสถาบันศาสนา กลุ่มกิจกรรมพื้นที่สาธารณะประกอบด้วยสวนสาธารณะที่โล่งกว้างเพื่อนันทนาการ และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีลักษณะการพัฒนาพื้นที่ตามแนวแกน (DEVELOPMENT AXIS) ลำคลองดำเนินสะดวกซึ่งเป็นแนวแกนหลักของชุมชน กำหนดให้เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบทการเกษตรและที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย เพื่ออนุรักษ์ชุมชนเกษตรกรรมรักษาบริเวณริมคลองสองฝั่งกำหนดเป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อป้องกันน้ำท่วม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งมีพื้นที่ตามความต้องการในอนาคตตามเป้าหมาย พ.ศ. 2567 เท่ากับ 1.49 ตารางกิโลเมตร

ดังนั้นการวางแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงชุมชน โดยนำผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา รวมทั้งความต้องการพื้นที่กิจกรรมต่างๆ นำมาสรุปเป็นแนวความคิดในการออกแบบวางผัง ซึ่งมีแนวความคิดในการพัฒนา ประกอบด้วยแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคม แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมลงในพื้นที่ แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพ โดยนำแนวความคิดต่างๆ เป็นส่วนประกอบเพื่อสรุปผลการออกแบบและวางผังปรับปรุงพื้นที่เพื่อรองรับด้านการท่องเที่ยว โดยผลการออกแบบและวางผังชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก ซึ่งจะนำไปปฏิบัติใช้โดยแบ่งวาระการพัฒนา และปรับปรุงของโครงการออกเป็น 4 ช่วงๆ ละ 5 ปี คือช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2552 พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม การขุดลอกคูคลอง กำจัดผักตบชวา และขยะมูลฝอย การบริการด้านการท่องเที่ยวตลาดน้ำ ช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2557 พัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำและบริเวณริมคลองดำเนิน สะดวกและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร ช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562 ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และอาคารบ้านเรือนบริเวณริมน้ำ จัดสร้างสวนสาธารณะ โครงการ Home Stay

จัดสร้างลานเอนกประสงค์และสถานีขนส่ง ช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2567 ปรับปรุงตลาดสด ตลาดค้าส่งเป็นศูนย์กลางสินค้าทางการเกษตรระดับอำเภอ ปรับปรุงอาคารพาณิชย์ รวมระยะเวลา 20 ปี โดยการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ที่จะใช้มาตรการต่างๆ ในการปฏิบัติ เช่น ข้อบังคับ กฎหมาย ข้อกำหนด เพื่อใช้ควบคุมและดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนและผังที่กำหนดไว้ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนและผังที่กำหนดไว้

7.2 ข้อเสนอแนะ

โครงการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งให้ความสำคัญในส่วนการออกแบบวางผัง และการนำแผนและผังไปปฏิบัติ โดยการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจึงเป็นการศึกษาเพื่อสรุปถึงบทบาท นโยบายการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน และแนวทางการพัฒนาตามความสำคัญของพื้นที่ จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและพัฒนาพื้นที่ต่อไป คือ การศึกษาในส่วนการลงทุนเบื้องต้น (FEASIBILITY STUDY) ของโครงการ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อความสมบูรณ์ในการออกแบบและวางผังโครงการ ซึ่งการศึกษารายละเอียดต่างๆ ตามข้อเสนอแนะจะทำให้การศึกษาและจัดทำโครงการมีความสมบูรณ์

1. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลจะเป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จะทำการศึกษาข้อมูลในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และกายภาพของพื้นที่ ตลอดจนข้อมูลทางด้านรูปแบบสถาปัตยกรรมในชุมชน โดยข้อมูลดังกล่าวนั้นจะต้องศึกษาถึงความสำคัญของข้อมูล โดยจะต้องเลือกใช้เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเรียบเรียงให้ถูกต้องตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และกายภาพนั้น ควรทำการสรุปถึงประเด็นหลักของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระชับและเข้าใจง่ายที่สุด

3. การออกแบบด้านสถาปัตยกรรม

ในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะจะต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาโดยตลอดมาใช้ในการออกแบบ ซึ่งในการออกแบบนั้นต้องคำนึงถึงสภาพโดยรอบของโครงการ โดยจะต้องทำการออกแบบอาคารให้เข้ากับสภาพโดยรอบของชุมชน และการศึกษาแบบทาง

สถาปัตยกรรมท้องถิ่นในอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนออกแบบจัดวางผังให้ถูกต้องตามกฎหมาย และข้อบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุมชน

4. การนำเสนอแผนที่

ควรมีการศึกษาและจัดทำแผนที่ในสมัยอดีต เพื่อทำเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

5. การนำเสนอ

ควรมีการเสนอแนวความคิดและทฤษฎีใหม่ๆ ในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดผลงานที่แตกต่าง ตากสิ่งที่มีอยู่เดิม แต่สามารถให้ประโยชน์ได้เท่าเทียมกัน หรือมากกว่า และขาดการนำเสนอใน ส่วนของเส้นทางการเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,สำนักงาน. "รายงานการสำรวจสถิตินักท่องเที่ยวภาค-
ตะวันตก". กรุงเทพฯ :สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547. (อัดสำเนา).
- รูปณี รัตนถาวร. "แนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเล
น้อย จังหวัดพัทลุง". วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต ภาควิชาคณะครุ-
ศาสตร์สถาปัตยกรรม. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2545.
- ดำเนินสะดวก,สำนักงานเทศบาลตำบล. "เทศบัญญัติเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก". ราชบุรี :
สำนักงานเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, 2544. (อัดสำเนา).
- ดำเนินสะดวก, สำนักงานเทศบาลตำบล. "แผนพัฒนาเทศบาลประจำปี พ.ศ.2547". ราชบุรี :
สำนักงานเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, 2547.
- นิคม จารุมณี, ดร. "การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว". กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์
การศาสนา กรมการศาสนา, 2535.
- โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี, สำนักงาน. "ผังพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี". กรุงเทพฯ :กรมการผังเมืองกระทรวงมหาดไทย,
2542. (อัดสำเนา).
- โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี, สำนักงาน. "เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานจัดทำ
ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ". กรุงเทพฯ :กรมการผังเมือง กระทรวง
มหาดไทย, 2546. (อัดสำเนา).
- วรรณพร วณิชานุกร, ผศ. "นิเวศท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์". กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้าง
หุ้นส่วนจำกัด ทรรปณ์ศิลป์, 2540.
- สมพล ดำรงเสถียร, ผศ. "โครงการพัฒนาย่านพาณิชยกรรมใหม่ ชุมชนเมืองนครสวรรค์".
วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2535.
- สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี, "สมุดรายงานสถิติจังหวัดราชบุรี". กรุงเทพฯ : สำนักงาน
สถิติแห่งชาติ, 2545. (อัดสำเนา).
- อำเภอดำเนินสะดวก, สำนักงานที่ดิน. "บัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์". กรุงเทพฯ : สำนัก
ประเมินที่ดินกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง, 2546. (อัดสำเนา).

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล นางสาวพินุช ร่มโพธิ์
วัน เดือน ปีเกิด 29 ธันวาคม 2526
สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 30 หมู่ 3 ตำบลบ้านบึง กิ่งอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี 70180
ประวัติการศึกษา

- สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2547 ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2545 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
แผนกวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
- สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2541 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
แผนกวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี